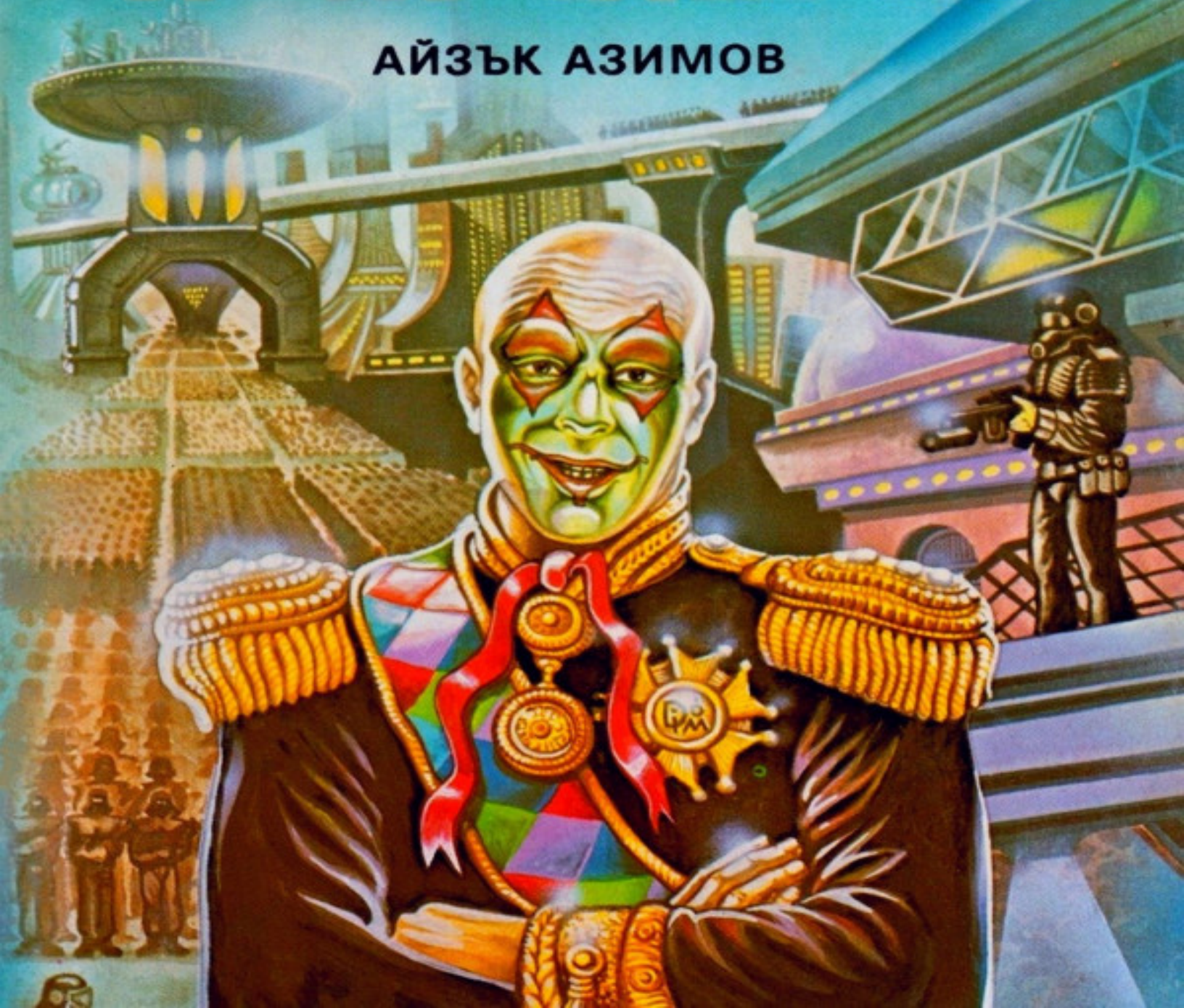


ФОНДАЦИЯ И ИМПЕРИЯ

АЙЗЪК АЗИМОВ



АЙЗЪК АЗИМОВ ФОНДАЦИЯ И ИМПЕРИЯ

Превод: Елена Павлова

chitanka.info

На Мери и Хенри за търпението и издръжливостта

ПРОЛОГ

Галактическата империя се разпаднаше.

Това бе колосална Империя, простряна върху милиони светове от единия до другия край на двойната спирала, наречена Млечен път. Разпадането на тази Империя също беше колосално, а освен това — продължително, защото ѝ предстоеше да измине още много път.

Империята се разпаднаше от векове, преди един човек да постигне истината за този упадък. Това беше Хари Селдън — човекът, който, представляваше ядро от творчески ентузиазъм по времето на голямото гниене. Той разви и усъвършенства науката психоистория до нейната изключителна висота.

Психоисторията не се занимаваше с отделния човек, а с масата хора. Тя беше наука за тълпите с техните трилиони членове. Бе способна да предвиди реакцията на масите и да я симулира с такава точност, с каквато друга наука можеше да прогнозира рикошетите на трилиард топки. Реакцията на един човек може да бъде предвидена и без да се знае математика. Реакцията на трилиони хора е нещо съвсем различно.

Хари Селдън създаде графиката на социалните и икономическите тенденции във времето, проследи извивките ѝ и видя в тях продължаващото и усиливащо се разпадане на цивилизацията, а също така и паузата от тридесет хиляди години, които трябваше да изтекат, преди една нова Империя да се издигне от руините.

Беше твърде късно, за да се спре разпадането, но не и да се съкрати времето на варварството. Селдън основа две фондации в противоположните краища на Галактиката. Техните позиции бяха замислени така, че само за едно хилядолетие събитията щяха да създадат в противовес на фондациите една по-силна, по-стабилна и по-бързо появила се Втора Империя.

„Фондацията“^[1] разказва историята на едната от двете фондации през първите два века от създаването ѝ.

Книгата започва с изпращането на група учени на Терминус, планета в самия край на едното спирално рамо на Галактиката. Изолирани от бъркотията в Империята, те събират и систематизират знания, за да създадат универсалния научен справочник „Енциклопедия Галактика“, без да знаят за важната роля, отредена им от вече мъртвия Селдън.

Докато Империята се разлага, останалите региони попадат в ръцете на независими „кrale“. Фондацията е заплашена от тях. Въпреки това, насъсквайки един от дребните владетели срещу останалите, Фондацията запазва своята независимост с помощта на първия си кмет Салвор Хардин. Като собственик на атомна енергия сред светове, които са изгубили своите модерни знания и са се върнали към въглищата и нефта, Фондацията успява да се стабилизира и издигне, като се превръща и в религиозен център на съседните кралства.

Полека-лека тя разгръща търговията и икономиката си, а в същото време Енциклопедията остава на заден план. Търговците проникват на хиляди светлинни години по Периферията, като продават атомни съоръжения, каквито Империята не е имала и в най-добрите си дни.

При първия търговец-принц — Хобър Малоу — Фондацията развива техниката на икономическата война до такава степен, че разгромява Република Корел, въпреки че тя получава поддръжка пряко от Империята. В края на изминалите два века Фондацията се оказва най-мощната държава в Галактиката, ако се изключат останките от Империята, които, концентрирани в ядрото на Млечния път, все още контролират три четвърти от населението и богатствата на Вселената.

Сблъсъкът с умиращата Империя изглежда неизбежен за Фондацията.

Но пътят към битката между Фондация и Империя трябва да бъде разчистен.

[1] Става дума за първата книга от многотомния епос на Азимов, издадена у нас през 1989 г. от издателство „Народна младеж“. Б.ред. ↑

ПЪРВА ЧАСТ

ГЕНЕРАЛЪТ

1. ТЪРСЕНЕ НА МАГЪОСНИЦИ

БЕЛ РАЙЪС — ...В своята относително къса кариера. Райъс си спечелва титлата „Последният от върховните“ и действително я заслужава. Според изследванията на походите му, неговите стратегически умения могат да бъдат сравнени с тези на Пюрифай, а в способността си да управлява хора той може би стои дори по-високо. Но това, че Райъс е роден в дните на упадъка на Империята, не му дава възможност да се изравни като завоевател с рекорда на Пюрифай. Все пак той, като първи генерал на Империята, получава реалния шанс да го направи когато се изправя срещу Фондацията...

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ
ГАЛАКТИКА^[1]

Бел Райъс пътуваше без ескорт, което не се препоръчваше от етикета за командващия флота, още повече, че неговият флот беше разположен в една зловеща звездна система на границата на Галактическата империя.

Но Бел Райъс бе млад и енергичен — достатъчно енергичен, за да бъде изпратен толкова близо до края на Вселената, колкото беше възможно за безчувствения и пресметлив, а освен това и любознателен имперски двор. Странните и невероятни истории, разказвани по причудлив начин от хиляди и мрачно познати за стотици хора, интригуваха последните властници; възможността за война

ангажираше останалите. И всичко това, взето в комбинация, се оказваше нещо много значително.

Бел вече беше излязъл от демодираната си наземна кола и стоеше пред вратата на целта си — голяма, застаряваща къща. Той чакаше. Фотоокото, което пазеше пътя към входа, бодро светеше, но угасна едва когато вратата се отвори от човешка ръка.

Бел се усмихна на стареца срещу себе си.

— Аз съм Райъс!

— Познах Ви! — старикът остана на своето място, не изглеждаше изненадан, а по-скоро недружелюбен. — По каква работа?

Райъс отстъпи назад с жест на учтивост.

— Идвам с мирна цел. Ако Вие сте Дакъм Бар, бих искал да поговорим.

Бар се отдръпна настрана и стените във вътрешността на къщата светнаха. Генералът влезе.

Озовал се вътре, той докосна стената на кабинета и изненадано погледна пръстите си.

— Имате това на Сиуена?

Бар се усмихна слабо.

— Не другаде, предполагам! Пазя го и го ремонтирам, както мога. Трябва да Ви се извиня за чакането пред вратата. Автоматичното устройство регистрира присъствието на посетителите, но не обича да им отваря

— Вашите ремонти не са задълго, а? — в гласа на генерал се усещаше подигравка.

— Просто е трудно да се доставят повече резервни части. Ще седнете ли, сър? Един чай?

— Чай на Сиуена? Добри ми човече, свършено е невъзможно да пиете нещо подобно тук!

Старият патриций се оттегли безшумно с бавен поклон, който беше част от церемониалното наследство на аристокрацията от последните по-добри дни на века.

Райъс гледаше след отдалечаващата се фигура на домакина и заучената му учтивост прерастваше в несигурност. Неговото образование беше чисто военно, опитът му също. Бе срещал смъртта много пъти, но винаги това беше смърт близка и някак особено материална по своята природа. Следователно не беше странно, че

обожествяваният военен лъв на Двадесета флотилия се чувстваше като дете в плесенясалата атмосфера на древната стая.

Генералът разпозна в малките черни кутии, наредени по полиците, книги. Техните заглавия му бяха непознати. Той се досети, че големият апарат в дъното на стаята е предавател, който преобразува книгите в „знак и звук“ при поискване. Никога не беше виждал подобно нещо да работи, но бе слушал за това.

Някога му бяха разказали, че отдавна, през златните години, когато Империята е владеела Галактиката девет от всеки десет къщи са имали такива предаватели и не по-малко книги — тук можеха да се видят кориците им. Но Бел знаеше, че поне половината от историите, които се разказваха за отминалите дни, бяха просто мистика. Дори повече от половината. Чаят пристигна и Райъс седна. Дакъм Бар вдигна чашата си.

— Във Ваша чест!

— Благодаря. И за Вас!

Сетне Бар прибави предпазливо:

— Изглеждате млад. Тридесет и пет?

— Почти познахте — тридесет и четири.

— Все едно! — отвърна Бар с мек акцент. — Е, аз не мога да започна другояче, освен с предупреждението, че не съм по любовните магии, отвари или напитки. А също не съм способен да влияя на благоволенieto на която и да е млада дама, ако мога да се изразя така!

— Не се нуждая от изкуствено стимулиране за такова влияние, сър! — благодушието, явно изразено в гласа на генерала, се смени с веселие. — Имате ли други предупреждения от този род?

— О, достатъчно! За съжаление, неинформираната общественост обикновено бърка учените с вълшебници, а и любовните страсти изглежда са този фактор, който налага използването на допълнителни магически средства...

— За някои това може и да е нормално, но не и за мен! С помощта на науката аз просто искам да намеря методите, които са необходими, за да си отговоря на един труден въпрос.

Сиуенианинът се усмихна в отговор.

— Сигурно грешите точно толкова, колкото и те?!

— Това би могло да се разглежда и тъй, и иначе — младият генерал остави чашата си на нейната поставка тя отново се напълни;

пусна вътре предложената му капсулка чай и при падането си тя изхвърли няколко пръски. — Кажете ми, патриций, кои са магьосниците? Истинските магьосници, имам предвид!

Бар изглеждаше стреснат от дълго неизползваната титла. Накрая каза:

— Тук няма магьосници.

— Но хората говорят за тях! Сиуена гъмжи от митове! Има някаква странна връзка между това и тези групи сред вашите съотечественици, които размечтано дрънкат глупости за древните дни и призовават към свобода и автономия. Този проблем може да се превърне в опасност за държавата...

Старецът поклати глава.

— Защо питате мен? Смятате, че аз съм този, който може да оглави евентуално въстание?

Райъс сви рамене.

— Не, но по принцип това не е съвсем невероятна мисъл. Вашият баща беше изгнанник на времето, Вие самият сте патриот и шовинист. Не е деликатно като гост да разчоплям всичко това, но моята работа го изисква. Дали има все още заговор и сега? Съмнявам се. Духът на Сиуена беше победен за тези три поколения.

Старецът отвърна с усилие:

— Ще бъда толкова неделикатен като домакин, колкото и Вие като гост. Нека Ви припомня, че един вицецрал мислеше като Вас за лишените от дух сиуениани. Благодарение на заповедите на вицецрала, моят баща се превърна в бедняк, братята ми страдаха, а сестра ми се самоуби. По-късно вицецралят умря с ужасна смърт от ръцете на същите поробени сиуениани.

— Тук Вие се доближавате до нещо, което бих искал да поразчоплим. От три години мистериозната смърт на този вицецрал вече не е мистерия за мен. Знаете ли, замесен беше един млад войник от личната му гвардия, който действаше в своя полза. Вие бяхте този войник, ала сега няма нужда да изясняваме детайлите, нали?

Бар беше кратък.

— Не. Какво обаче целите?

— Искам да отговорите на въпросите ми.

— Не и под заплахи! Аз съм стар, но още не толкова, че животът за мен да означава извънредно много.

— Добри ми човече, остава ни малко време — изрече Райъс с насмешка, — а Вие имате приятели и деца. Имате страна, на която в миналото сте се клеели в любов и вяроност... Елате на себе си, ако имах намерение да използвам сила, нямаше да Ви предизвикам толкова нелепо!

В отговор Бар само отрони хладно:

— Какво искате?

Райъс премяташе в ръка празната си чаша, докато говореше:

— Патриций, слушайте внимателно! Настана време когато за най-добър войник се смята този, чиито функции се свеждат до това да ръководи парадите, които се устройват в двореца на Императора, и да ескортира специалния кораб на Негово Императорско Величество. Аз... Аз съм неудачник. Един неудачник на тридесет и четири. И ще си остана неудачник, защото, както разбирате, обичам да се бия! Затова са ме изпратили тук — създавам твърде много проблеми на двора. Не пасвам на етикета. Дразня дендитата и лорд-адмиралите, но съм прекалено ценен като капитан на кораб и военен командир, за да ме освободят набързо и да ме оставят да си живуркам сред звездите. Сиуена се оказа нужният заместител. Тя е граничен свят, непокорна и безплодна провинция. Освен това е далече, прекалено далече... И така аз морално се разлагам, безделнича — обобща мисълта си Райъс. — Тук няма метежи за потушаване, граничните вицецрале не се бунтуват напоследък, най-малкото, откакто покойният баща на Негово Императорско Величество — вечна му памет! — даде урок на Монтал от Парамей...

— Какъв силен император! — промърмори Бар.

— Да, но ние се нуждаем от такива като него. Сегашният Император ми е господар, запомнете това! Защиатавам неговите интереси!

Бар равнодушно сви рамене.

— И какво отношение има всичко това към предмета на нашия разговор?

— Ще Ви го кажа с две думи. Магъосниците, за които съм дошъл, идват отвъд... Отвъд граничните планети... Нарядко там звездите светят...

— Нарядко там звездите светят — повтори Бар, — и космосът студен се вмъква...

— Това стихотворение ли е? — Райъс се намръщи. Поезията изглеждаше неподходяща за момента. — Все едно, това се отнася за Периферията или поне за онази четвърт от нея, където съм свободен да се бия за славата на Императора.

— И по такъв начин да запазите интересите на Негово Величество и едновременно с това да утолите любимата си страст към битки.

— Точно така. Но аз трябва да зная за какво се бия — и тук Вие можете да ми помогнете.

— Защо смятате така?

— В продължение на три години преследвах всеки слух, мит и въздишка относно магьосниците. От цялата тази информация стигнах само до два изолирани факта, които си пасваха съвършено. Те, разбира се, трябваше да бъдат истина. Първият е, че магьосниците идват от противоположния на Сиуена ъгъл на Галактиката. Вторият — че Вашият баща е срещнал магьосник — жив и истински — и е говорил с него.

Лицето на стария сиуенианин побеля, но Райъс продължи:

— По-добре ми кажете, каквото знаете...

— Аз бих бил заинтересуван да Ви кажа някои неща... Това трябваше да бъде един мой психоисторически експеримент — отрони замислено Бар.

— Какъв експеримент?

— Психоисторически — старецът се усмихна нелюбезно. — По-добре си налейте още чай. Каня се да говоря дълго!

Той се отпусна назад върху меката възглавница на облегалката на стола си. Светлината на стените омекна до кремаворозово и очертаваше само профила на военния. Дакъм Бар започна:

— Моите собствени знания са плод на две катастрофи: едната следва от раждането ми като син на своя баща, а другата — от раждането ми като жител на моята страна. Всичко това започва преди около четиридесет години, скоро след голямото Клане, когато баща ми се криеше в горите на Юга, а аз бях артилерист в личния флот на вицекраля. Между впрочем, става дума за същия този вицекрал, който даде заповед за Клането и който умря за жалост много по-късно! — Бар хищно се усмихна и продължи: — Баща ми беше имперски патриций и сенатор на Сиуена. Казваше се Онум Бар.

Райъс нетърпеливо вмъкна:

— Знам много добре обстоятелствата около неговото изгнание. Няма нужда да ми ги разказвате!

Сиуенианинът се направи, че не го е чул, и продължи без отклонение.

— По време на заточението му един скитник е дошъл при него — търговец от края на Галактиката, млад мъж, който говорел със странен акцент, не знаел нищо за историята на Империята и бил защитен с индивидуално силово поле.

— Индивидуално силово поле? — Райъс свирепо го изглежда. — Говорите небивалици! Какъв генератор би бил достатъчно мощен, за да създаде поле с размера на един човек? Майко Галактико, как би могъл той да носи пет милионтона атомна централа със себе си?

Бар каза спокойно:

— Това е магията, за която сте чували какви ли не истории и митове. Той не е носил генератор, който да е достатъчно голям, за да бъде видян, макар че и най-тежкото оръжие, което човек би могъл да повдигне, не би смачкало защитното му поле.

— И това ли е всичко? Не разбрах — съществуват ли магьосници или един стар човек е откачил от страдание по време на заточението си?

— Историята с магьосниците продължава и без моя баща, сър! И доказателството е по-конкретно. След като напуска баща ми, този търговец прави магическа визита на един техник в града. Там той оставя силов генератор от типа, който носи. Генераторът е прибран от моя баща при завръщането му от заточение след екзекуцията на кървавия вицекарал. Трябваше ми много време, за да го намеря... Този генератор е на стената зад Вас, сър! Той никога не е работил, освен през първите два дни, но ако го разгледате, ще видите, че никой в Империята не би могъл да го направи.

Бел Райъс се пресегна към колана от металически правоъгълници, закачен на извитата стена. Когато тънкото скрепващо поле се разпадна от допира на ръката му, коланът се отдели от нея със свистене. Елипсоидът в края на пояса привлече вниманието на Райъс. Приличаше на орех.

— Това... — започна Бел...

— ... е генераторът! — довърши Бар — или по-точно то е било генератор. Субелектронното проучване показва, че е направен от цяло парче метал и дори щателното изучаване на дифракционната му решетка не е достатъчно, за да се разграничат отделните му части, които са съществували преди топенето.

— Тогава Вашето „доказателство“ е все още празна дума без конкретно покритие.

— Вие смятахте да се доберете до моите знания като приложите сила. Ако ги посрещате със скептицизъм, какво значение има това за мен? Искате ли да спра?

— Говорете! — грубо настоя генералът.

— Продължих изследванията на баща си и след смъртта му, а втората катастрофа, за която Ви споменах, ми помогна да разбера, че Сиуена е добре запозната с Хари Селдън.

— Кой е Хари Селдън?

— Учен по времето на Далубън IV. Бил е психоисторик — последният и най-великият от всички. Веднъж е посетил Сиуена, когато тя е била търговски център, средище на изкуствата и науките.

— Хм... — промърмори Райъс. — И къде има западаща планета, която да не претендира, че някога е била земя на богатството и изобилието?

— Времето, за което говоря, е отпреди два века, когато Императорът все още е пътувал и до най-далечните звезди и Сиуена е била вътрешна планета, а не полуварварска гранична провинция. Тогава Селдън е предвидил упадъка на Империята и евентуалната варваризация на цялата Галактика.

Райъс внезапно се разсмя.

— Предвидил? Тогава е предвиждал грешно, сър учен! Мисля, че и Вие сте го разбрали. Защото Империята е по-силна сега, отколкото преди хилядолетия. Вашите очи са заслепени от студения мрак на границата. Съвсем друго ще бъде, ако усетите вътрешните светове, ако постигнете топлината и богатството на Центъра...

Старецът поклати глава.

— Циркулацията е престанала първо в другите части. Ще мине още време, преди загиването да стигне до Центъра. Тогава очевидното загиване ще стане ясно и на вътрешните планети, когато вече е изминал период от време от около петнайсетина века.

— Значи този Селдън е видял Галактиката в дрехата на варваризма — отбеляза Райъс с весел хумор. — И тогава какво излиза, а?

— Той основал две фондации в двата противоположни края на Галактиката, и то от най-добрата, млада и силна част на поколението, което да расте и да се развива там. Световете, на които те са разположени, са подбирани внимателно дотолкова, доколкото е имало време и възможност. Всичко е замислено така, че в бъдещето, видяно чрез неизменната математика на психоисторията, да се осъществява изолацията им от имперската цивилизация. Техният постепенен ръст трябва да ги превърне в зародиши на Втората Галактическа Империя и да съкрати варварското между царствие от тридесет хиляди до хиляда години.

— И откъде си изровил всичко това? Изглежда го знаеш в детайли?!

— Не съм изравял нищо — отвърна спокойно Бар. — Това е болезненият резултат от съединяването на частите на истинското доказателство, развито от моя баща и съвсем малко от мен. Базата е неубедителна, а надстройката е романтизирана, така че въображението да запълни огромните дупки. Но аз съм убеден, че това в крайна сметка е истина.

— Много лесно се убеждавате!

— Аз? Бяха ми нужни четиридесет години за проучвания!

— ... Четиридесет години! На ваше място бих могъл да реша въпроса за четиридесет дни. Всъщност, вярвам, че мога!

— И как ще го направите?

— По най-очевидния път. Ще се превърна в изследовател. Ще открия тези фондации, за които говорите, и ще ги видя с очите си. Казахте, че са две?

— Записите споменават за две. Само за едната беше получено потвърждение, че съществува, и това е разбираемо — другата е на противоположния край на голямата ос на Галактиката.

— Добре, ще посетим само по-близката — генералът се изправи, намествайки колана си.

— Знаете ли накъде трябва да вървите? — попита Бар.

— По пътя си. В записките на последния вицецрал — онзи, когото убихте толкова сполучливо — имаше подозрителни истории за

външни варвари. Всъщност, една от дъщерите му е дадена за жена на някакъв варварски принц. Ще намеря моя път! — той подаде ръка. — Благодаря за гостоприемството.

Дакъм Бар докосна ръката му с пръстите си и се поклони.

— Вашата визита беше чест за мен.

— Дори само заради информацията, която ми дадохте... — прибави Райъс, — аз зная как да Ви се отблагодаря за това, когато се върна.

Дакъм Бар покорно последва до изхода своя гост и каза тихо след отдалечаващата се наземна кола:

— Ако се върнеш!

[1] Всички цитати от „Енциклопедия Галактика“, дадени тук, са взети от 116-то издание, публикувано през 1020 г.е.ф. от „Енциклопедия пбблишинг ко“, Терминус, с разрешение на издателите. Б.а. ↑

2. МАГЪОСНИЦИТЕ

ФОНДАЦИЯТА — ...Още четиридесет години преди нападението над нея Фондацията беше предвидила намерението на Райъс. Но прекрасните дни на Хардин и Малоу бяха отминали и с тях — истинското дръзновение и решителност...

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ ГАЛАКТИКА

В стаята имаше четирима души, а самата тя беше така защитена, че никой да не може да влезе. Четиримата се огледаха един друг спокойно, после продължително фиксираха масата, която ги разделяше. На нея стояха четири бутилки и също толкова пълни чаши, но никой не ги докосваше.

Най-последен мъжът, който седеше близо до вратата, протегна ръка и започна да барабани бавно и нетърпеливо по масата с кокалчетата на пръстите си. Накрая каза:

— Докога смятате да седите и да мълчите така? Нима е толкова трудно някой да започне пръв?

— Говори ти тогава! — намеси се едрият мъж, който седеше точно срещу него. — Ти си този, който би трябвало да се безпокои най-много.

Сенет Форъл се засмя тихо и отвърна с ирония:

— Защото мислиш, че съм най-богат? Или очакваш аз да продължа делото, щом съм го започнал? Не си забравил, че моят собствен търговски флот беше този, който залови техния разузнавателен кораб, а?

— Да, имаш най-големия флот и най-способните пилоти, което е друг начин да се каже, че си най-богат. Само че рискът е голям и ще се

окаже непосилен, ако го поеме само един от нас — каза третият.

Сенет Форъл се разсмя отново.

— Наследил съм от баща си лекотата при поемане на рискове. Но да не забравяме, че рискът трябва да си струва усилията. А както свидетелстват фактите, вражеският кораб е пленен и изолиран, без загуби от наша страна и без изтичане на информация към противника.

Това, че Форъл е далечен роднина на великия, но вече покоен Хобър Малоу, бе известно на цялата Фондация. А другият факт — че той е незаконороден син на Малоу, беше прието просто като едно необходимо пояснение.

Четвъртият мъж притвори малките си очички. Думите сякаш изпълзваха между тънките му устни:

— Лесно е да лежиш върху лаврите на триумфа с това завладяване на малки корабчета... И щеше да бъде така, ако гневът на този млад мъж продължава да...

— Ти мислиш, че той се нуждае от причини, за да нападне? — попита Форъл насмешливо.

— Аз? Да — считам. Но няма смисъл да го чакаме да си измисли някоя — четвъртият говореше бавно. — Хобър Малоу работеше по-различно. И Салвор Хардин. Просто оставяха другите да изминат пътя на силата, докато самите те маневрираха сигурно и внимателно.

Форъл сви рамене.

— Този кораб доказва стойността си и ние ще го продадем с печалба — в гласа му се усети задоволството на истинския търговец. — Младият мъж е от старата Империя.

— Ние знаехме това! — каза Едрия с недоволство.

— Не, само подозирахме — поправи го меко Форъл. — Ако мъжът идва с кораби и богатство, с дружелюбни и приятелски намерения и с желание за търговия, би било разумно да сдържим враждебността си към него, докато не се убедим, че полезната за нас маска всъщност не представлява реалното му лице. Но сега...

Имаше нещо като хленч в гласа на третия мъж, докато той говореше:

— Налага се да бъдем по-предпазливи. Първо трябва да проучим всичко, преди да го оставим да си отиде.

Така ще бъде най-добре.

— Това вече беше обсъждано! — отрязва Форъл и късо махна с ръка.

— Правителството е слабоумно! — продължи да се оплаква третият мъж. — Кметът е идиот!

Четвъртият огледа останалите трима и извади недогорялата цигара от устата си. Пусна я небрежно в отвора на дезинтегратора от дясната си страна, където тя изчезна с безшумен проблясък. После отбеляза саркастично:

— Вярвам, че джентълменът, който говори последен, се поддаде на своите емоции. Позволявам си да напомня, че ние сме правителството.

Разнесе се одобрителен шепот.

Малките очички на четвъртия бяха сведени към масата:

— Нека тогава оставим на мира правителствената политика. Този млад мъж... този странник може да се окаже и евентуален клиент. На това трябва да се наблегне. Вие и тримата се опитахте да му пробутате предварителен договор. Имахме споразумение — джентълменско при това — и въпреки всичко опитахте!

— Ти също! — вмъкна Едрия.

— Така е — потвърди четвъртият спокойно.

— Тогава да забравим всичко, направено преди — предложи Форъл нетърпеливо, — и да продължим с това, което трябва да се прави сега. Във всеки случай, ако го затворим или убием, тогава какво? Още не сме уверени в намеренията му, а най-лошото е, че не бихме могли да разрушим Империята с унищожаването на един човешки живот. Може да го чакат цели флотилии и ако той не се върне...

— Точно така! — възкликна четвъртият. — А сега кажи направо какво смяташ да правиш с пленения кораб? Прекалено съм стар за всичкото това дрънкане!

— Само няколко думи ще бъдат достатъчни — намръщено отбеляза Форъл — той е имперски генерал или има съответстващ ранг. Освен това е и млад мъж, който иска да докаже военните си способности и е идол за своите хора. С почти романтична кариера. Историите, които те разказват за него, са наполовина лъжи, но даже ако се сметне, че само другата половина е истина, то става ясно, че това е един удивителен човек.

— Кой са „те“? — попита Едрия.

— Екипажът на пленения кораб. Вижте, имам всичките им признания, записани на микрофилм, който пазя на сигурно място. По-късно, ако искате, можете да го видите. Можете да говорите и вие с хората, ако смятате, че е необходимо. Аз ви предавам само същината на разговорите.

— И как си научил всичко това? Как можеш да бъдеш сигурен, че е истина?

Форъл се намръщи.

— Просто не бях нежен, приятелю! Бих ги, наливах ги с опиати до полуда, използвах Сондата безжалостно. Накрая проговориха. Можете да им вярвате!

— В старите времена — каза третият — за целта се използваше чиста психология. Безболезнена, както знаете, но много сигурна. Никакъв шанс за измама!

— Е, добре, в миналото много биха направили — сухо каза Форъл. — Само че ние живеем сега.

— Но... — намеси се четвъртият — какво търси той тук, този генерал или как беше там още — романтичен чудотворец?

Форъл му хвърли бърз поглед.

— Мислиш ли, че той доверява подробностите от държавната политика на екипажа си? Те не знаят нищо. Нищо повече в това отношение не може да се измъкне от тях, макар че аз опитах. Кълна се в Галактиката!

— Което ни позволява...

— Да извадим наше собствено заключение, очевидно! — пръстите на Форъл продължаваха да потропват по масата. — Младият мъж е военен водач на Империята, въпреки че се докарва като някакво жалко князче на няколко разпръснати звезди в един случаен ъгъл на Периферията. Само това стига, за да разберем, че той няма интерес да узнаем реалните му мотиви. После съчетайте професията му с факта, че Империята вече е подкрепила една атака срещу нас по времето на моя баща, и всичко застава на своите места. Първото им нападение не сполучи. Не вярвам, че заради това Империята пращи от любов към нас.

— Няма ли нещо в твоите търсения — попита внимателно четвъртият, — нещо, което да ги потвърждава със сигурност? Нищо ли не криеш от нас?

Форъл отвърна равно.

— Не мога да скрия нищо. Тук не става въпрос за съперничество. Сега нашата сила е в единството!

— Патриотизъм? — в тихия глас на третия имаше подигравка и презрение.

— Проклет да е патриотизмът — спокойно се отзова Форъл. — Мислиш ли, че давам и два атома за бъдещата Втора Империя? Че рискувах цяла търговска мисия, за да изгладя пътя ѝ? Но смяташ ли, че завладяването ни от Империята ще подпомогне моя или твоя бизнес? Ако Империята победи, тук ще останат само няколко гнили гарги, които копнеят за наградите си от битката.

— И ние сме наградите! — обобщи сухо четвъртият. Като размърда огромното си тяло така, че столът под него изстена, Едрия каза:

— Защо говорим за това? Империята не може да победи, нали? Според уверенията на Селдън, накрая ние трябва да се превърнем във Втора Империя. Това е само друга криза, а преди нея е имало още три!

— Така е — замислено изсумтя Форъл. — Само че при първите две кризи сме имали Салвор Хардин да ни води, а при третата — Хобър Малоу. Кого имаме сега? — той мрачно огледа останалите и продължи. — Правилата на Селдън в психоисторията, на която е толкова удобно да се облягаш, допускат различни варианти, които реално се създават от хората на Фондацията. Законите на Селдън ще помогнат на този, който си помага сам.

— Времето прави хората! — обади се третият. — Ето още една подходяща сентенция за теб.

— Не може да се разчита на това, поне не с абсолютна сигурност — промърмори Форъл. — Аз мисля така: ако тази ситуация е четвъртата криза, то Селдън трябва да я е предвидил. Тогава тя ще бъде преодоляна и сигурно има начин да го направим. Сега Империята е по-силна от нас и винаги е била такава. Но за пръв път сме подложени на опасност от директни атаки и това силово превъзходство е много заплашително. За да победим, трябва да има — както и в предишните кризисни ситуации — друг метод, освен този на чистата сила. Трябва да открием слабата страна на врага и да атакуваме там.

— И каква е тази слаба страна? — запита четвъртият. — Смяташ да ни предложиш своя теория?

— Не. Това е мястото, където се предавам. Нашите велики водачи в миналото винаги са виждали слабите точки на враговете си и са се целили там. Но сега...

В гласа му имаше безпомощност и никой не посмя да иронизира. Накрая четвъртият от присъстващите обобща ситуацията:

— Имаме нужда да помислим.

Форъл нетърпеливо се обърна към него:

— Добре! Не знам кога Империята ще атакува, но би трябвало да разполагаме с време.

— Хобър Малоу беше проникнал в имперските владения сам — отбеляза Едрия. Форъл поклати глава.

— Не така открито! Освен това, никой от нас не е толкова млад, всички сме ръждясали от бюрократизъм и администраторщина. Трябва ни млад и жизнен човек, който до сега е бил...

— Независим търговец? — запита четвъртият.

Форъл утвърдително кимна и прошепна:

— Ако все още имаме време...

3. МЪРТВАТА РЪКА

Бел Райъс прекъсна дразнещите си обиколки из стаята, когато влезе неговият адютант. Попита:

— Някакви вести от „Старлет“?

— Нищо. Разузнавачите претърсиха района, но детекторите не засичат нищо. Командор Юм докладва, че флотът е готов за незабавно отмъщение.

Генералът поклати глава.

— Не, не и за патрулен кораб. Не още! Кажу ми да удвои... Чакай, ще му напиша съобщение. Кодирай то и го изпрати с насочен лъч.

Той написа нещо, докато говореше, и предаде листа на чакащия офицер.

— Пристигнал ли е вече сиуенианинът?

— Не е.

— Добре, гледай да го доведеш тук, щом пристигне!

Адютантът живо козирува и излезе. Райъс отново закрачи из кабинета.

Когато вратата се отвори за втори път, Дакъм Бар вече стоеше на прага. Той бавно последва адютанта в осветеното помещение, чийто таван беше подробен стереоскопичен модел на Галактиката. В центъра на стаята го посрещна Бел Райъс в полева униформа.

— Добър ден, патриций! — генералът побутна с крак един стол и отпрати адютанта. — Тази врата да остане затворена, докато аз не я отворя!

Разкрасен, с ръце зад гърба, той стоеше пред сиуенианина и бавно се поклащаше на пети, докато най-после изстреля:

— Патриций, Вие верен ли сте на Императора?

Бар, който бе мълчал до този момент, смръщи вежди.

— Нямам причини да обичам имперската власт.

— Това е друг начин да се каже, че може да сте изменник.

— Вярно е. Но от верността до превръщането ми в активен Ваш помощник трябва да бъде изминат дълъг път.

— Това също е вярно. Но да се откажем от помощта Ви сега — отбеляза Райъс, — ще бъде също един вид предателство.

Веждите на Бар се сближиха съвсем.

— Запазете словесните си удари за своите подчинени! Едно просто разяснение на Вашите нужди и желания ще ми бъде напълно достатъчно!

Райъс седна и праметна крак върху крак.

— Бар, ние имахме една по-раншна дискусия преди половин година...

— За Вашите магьосници ли?

— Да. Спомняте ли си какво казах, че ще направя?

Бар кимна.

— Щяхте да посетите техните свърталища. Бяхте зает през тези четири месеца... Намерихте ли ги?

— Да ги намеря? Да, направих го! — изкрещя Райъс. Докато говореше, устните му бяха стиснати. Изглеждаше, сякаш е захапал краищата им със зъби:

— Патриций, те не са магьосници, а цели дяволи. Не е за вярване! Представете си, това е свят с размер на носна кърпа, на нокът! Ресурсите му са жалки, силата — незначителна. Нищожното му население не би задоволило дори най-отдалечените светове от прашните провинции на Тъмните звезди. При това народът му е толкова горд и амбициозен, че си позволява да мечтае за власт над Галактиката! И отгоре на всичко те са до такава степен уверени в себе си, че никога не бързат. Движат се бавно и флегматично, пълзят през системите с безделническо благодушно, лениво поглъщат все нови и нови светове... И преуспяват! Няма кой да ги спре. Вече са създали мръсно търговско общество чиито пипала се протягат през звездните системи до там, докъдето са способни да стигнат техните корабиграчки. А агентите им, които се наричат търговци с главна буква, са завладели всичко на парсеци наоколо!

Дакъм Бар прекъсна гневната му реч:

— Колко от казаното е потвърдено и колко е изречено просто от гняв?

Генералът си пое дъх и продължи по-спокойно:

— Гневът не ме заслепява! Споменах ти, че бях на няколко планети, разположени по-близо до Сиуена, отколкото до Фондацията,

където Империята е просто далечен мит, а търговците — жива истина. Самите ние бяхме сметени за търговци.

— И Фондацията Ви каза, че се стреми към галактическата власт?

— Да ми каже! — Райъс отново се ядоса. — Официално не беше казано нищо. Дрънкаха само за бизнес, но аз говорих и с обикновените хора. Схванах идеите на простия народ, тяхната „предопределена съдба“ за велико бъдеще... Това е нещо, което не може да се скрие. Те дори не се опитват да крият универсалния си оптимизъм!

Сиуенианинът открито излъчваше задоволство.

— Ще признаете ли, че се потвърждава моята реконструкция на събитията, направена по нищожните данни, с които разполагах?

— Няма съмнение — отвърна Райъс с дразнещ сарказъм, — че това се дължи на аналитичните Ви умения. Но то говори и за нарастващата опасност, надвиснала над владенията на Императора.

Бар равнодушно сви рамене. Райъс внезапно се наведе напред, сграбчи го и се взря в очите му със странна нежност. После отрони:

— Повече нито дума за това, патриций! Не желая да бъда варварин! Според мен, сиуенианската враждебност към Империята е просто омразно бreme и ще се постарая да направя всичко, за да го премахна. Но моята специалност е военна и насочването ми към цивилни действия е нецелесъобразно. Това би предизвикало отзоваването ми и би довело до невъзможността да ме използвате. Ясен ли съм? Виждам, че ме разбирате. Нека тогава приемем поне помежду си, че сте отмъстили за зверството от преди четиридесет години, и да забравим за това. Имам нужда от помощта Ви! Признавам го съвсем искрено!

В гласа на младия човек се усещаше настоятелност, но Бар кротко и отмерено поклати глава. Райъс продължи умоляващо:

— Вие не разбирате, патриций, но вярвам, че ще съумея да Ви изясня нещата. Аз не мога да водя спор на научна основа — Вие сте учен, а не аз. Но едно мога да кажа — когато мислите за Империята, не забравяйте, че тя Ви е правила големи услуги. Имперските въоръжени сили са свързани с някои престъпления, но в основата си те са се стремили към мир и цивилизованост. Имперският флот е създал мирната Империя, която е управлявала цялата Галактика две хиляди години. Две хилядолетия мир под имперските „слънце и космически

кораб“ срещу предшестващите ги две хилядолетия междузвездна анархия. Разгледайте войните и опустошенията от онези дни и ми кажете дали Империята все пак не струва нещичко, въпреки всичките си грешки? Погледнете в какво се превърнаха останалите краища на Галактиката, след като се отцепиха и обявиха своята независимост... И си помислете: няма заради едно незначително отмъщение искате да превърнете Сиуена от провинция под защитата на могъщ флот във варварски свят, част от варварската Галактика затънала в своя сепаратизъм, общо падение и мизерия

— Нима смятате, че всичко това ще дойде толкова бързо? — промърмори сиуенианинът.

— Не — отговори Райъс. — Честно казано — не, но Империята е тази, за която се бия, както и за военните и традиции, които също значат нещо за мен и които мога да предам. На тези традиции е изградена имперската институция, която пазя.

— Говорите загадъчно, а на мен винаги ми е било трудно да се оправям с гатанките.

— Не може да не разбирате опасността от тази Фондация!

— Аз бях този, който забеляза нещото, наречено Вас „опасност“, още преди да тръгнете за Сиуена.

— Тогава осъзнавате, че това трябва да бъде спряно още в зародиш! Вие сте узнали за Фондацията, преди някой дори да е чул за нея. Знаете повече от който и да било друг в Империята. Може би сте наясно и как би било най-добре да я атакуваме и вероятно бихте могли да ме предупредите за контрамерките им. Нека бъдем приятели!

Дакъм Бар се изправи и каза спокойно:

— Помощ като тази, която мога да Ви предложа, не струва нищо. По-добре е да ви освободя от нея, независимо от Вашите енергични усилия.

— Аз ще съдя за цената!

— Говоря сериозно. Цялата мощ на Империята няма да Ви помогне да смачкате този миниатюрен пигмейски свят.

— Защо? — очите на Бел Райъс блеснаха яростно — Не, оставаш тук! Аз ще ти кажа кога можеш да напуснеш! Ако мислиш, че недооценявам врага, лъжеш се. Патриций — той говореше неохотно, — загубих кораб при моето завръщане. Нямам доказателство, че е попаднал в ръцете на Фондацията, но той все още не е засечен, а ако е

имало катастрофа, неговото мъртво тяло би трябвало да е останало някъде по пътя, по който сме се движили. Това не е обикновена загуба — съществува, макар и минимална вероятност Фондацията вече да показва враждебността си. Такова силно желание и такова пренебрежение към последствията може да означава наличие на тайни сили, за които не зная нищо! Бихте ли ми помогнали поне с отговора на един-единствен въпрос? С какъв военен потенциал разполагат те?

— Нямам представа.

— Тогава разяснете ми собственото си изказване. Защо твърдите, че Империята не може да се справи с жалкия си противник?

Сиуенианинът отново седна и се извърна от фиксиращия го свиреп поглед на Райъс. Заговори тежко:

— Казах това въз основа на принципите на психоисторията. Тази странна наука достига математическата си зрялост при Хари Селдън и умира с него, защото никой друг не е способен да работи с нея — прекалено е сложна. Но дори и в този къс период Селдън я превръща в най-силния инструмент, служил някога за изучаване на човечеството. Без да претендира, че може да предвиди действията на отделни личности, той формулира закони за поведението на групи хора. Закони, основани на математическия анализ и екстраполацията.

— Е?...

— Това е същата тази психоистория, над която Селдън и групата му работят и която прилагат при основаването на Фондацията. Мястото, времето и условията са изчислени със средствата на математиката; същото се отнася и за развитието на Вселенската империя.

Гласът на Райъс беше пълен с възмущение:

— Използвали сте това изкуство, за да предвидите, че ще атакувам Фондацията и ще изгубя толкова и толкова битки поради тези и тези причини? Опитвайте се да ме убедите, че съм глупав робот, който следва своята предназначена гибел?

— Не — спокойно отвърна старият патриций. — Вече казах, че тази наука не може да направи нищо с индивидуалните действия. Може да бъде предвидено само поведението на огромни маси хора.

— Тогава ние трябва да сме здраво притиснати от желязната ръка на богинята на историческата необходимост.

— На психоисторическата необходимост! — поправи го Бар.

— А ако изпитам свободата си на действие? Ако реша да атакувам догодина или изобщо да не го правя? Колко сговорчива е богинята? И колко изобретателна?

Бар сви рамене.

— Няма значение дали ще атакувате сега или никога, със самостоятелен кораб или с целия флот на Империята, с военни сили или с икономически средства, с открита декларация за война или чрез коварна засада. Правете каквото искате, изпробвайте всичко което Ви подсказе свободната Ви воля. Все едно, ще загубите.

— От мъртвата ръка на Хари Селдън?

— От мъртвата ръка на математиката на човешкото поведение, която не може да бъде спряна, отклонена или забавена.

Двамата дълго се гледаха лице в лице, докато генералът не направи крачка назад и каза просто:

— Ще приема предизвикателството. Нека мъртвата ръка се изправи срещу живата свобода на волята!

4. ИМПЕРАТОРЪТ

КЛЕОН II — обикновено наричан „Великият“. Последният силен Император на Първата Империя. Той е важна фигура в политическия и културен ренесанс, разцъфтял през дългото му управление. Известен е най-вече от романите, но въпреки това заради познанството му с Бел Райъс за обикновените хора той е просто „Императорът на Райъс“. Важно е да не се пропускат събитията през последната година от властването му, които засенчват четиридесетте години на...

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ ГАЛАКТИКА

Клеон II бе властелинът на Вселената. По онова време — страдащ от неизвестна и особено мъчителна болест. Поради странните превратности, често пъти изневиделица връхлитащи човешкия живот, тези две необходими пояснения към неговата болест нито бяха взаимно изключващи се, нито пък си пречеха едно на друго. Но в историята могат да се наброят отчайващо голям брой такива прецеденти.

Само че Клеон II не носеше вина за подобни прецеденти. Размишленията над дългия списък сходни проблеми в никакъв случай не можеха да намалят собствените му страдания. Малко го успокояваше и мисълта, че докато прадедите му са владеели само една прашна планетка, той самият спи в разкошния дворец на Аманейтик Велики като наследник на рода галактически владетели, потънали дълбоко в миналото. Единственият му източник на утеха беше, че баща му бе разчистил областта на проядените от бунтове земи и бе възстановил състоянието на мир и единство, на каквото се е радвал

само Станел VI. Като следствие на това, за двадесет и пет години властване на Клеон II нито едно въстание не беше помрачило блестящата му глава

Императорът на Галактиката и Лорд на всичко съществуващо лежеше омаломощен, с глава, отпусната върху многобройните силови възглавници. По някое време се изправи с усилие и мрачно се взря в далечните стени на огромната спалня. Това беше стая, неподходяща за самотници. Бе твърде голяма. Както между впрочем и всички останали стаи.

Но не беше ли все пак по-добре да остава сам в миговете на тези осакатяващи схватки с болката, вместо да понася префърцунените дворяни, тяхната разточителна симпатия, безгръбначно и тъпота? По-добре така, отколкото да гледа тези безцветни маски, които разиграваха безкрайни спекулации със съдбата, носеща смърт или успешно бъдеще!

Размишленията като че ли бързаха да го затрупат в развалините си. Той имаше трима сина — трима искрени младежи, преизпълнени с надежди и добродетели. Къде бяха изчезнали в тези лоши дни? Чакаха, без съмнение. Така е, всички чакат с поглед, вперен в него...

Той тежко се раздвижи. И сега Броудриг очакваше аудиенция. Същият Броудриг, който макар и плебей му бе истински верен, защото беше мразен с единомушна и искрена ненавист, по която единствено бяха достигнали до съгласие дванадесетте рода, които разделяха двора.

Броудриг — преданият фаворит, който бе длъжен да му е предан, защото в противен случай нямаше да притежава най-бързия звездолет в цялата Галактика, а щеше да приключи своя земен път в атомната камера на предишния Император още на следващия ден след неговата смърт...

Клеон II натисна гладката топка на облегалката на огромния си диван и тежката врата в дъното на стаята се разтвори във въздуха.

Броудриг мина край тъмночервения килим и коленичи, за да целуне отпуснатата ръка на Императора.

— Как сте, сър? — попита личният му секретар с тих, преливащ от загриженост глас.

— Живея — гневно щракна със зъби Императорът, — ако това може да се нарече живот! — Всеки негодник, който умее да чете медицински книги, ме използва като опитно поле за тъпите си

експерименти. Стига да има лек — химически, физически или атомен, който още да не е използван — то тогава няколкото начетени дрънкала от далечните краища на Империята ще дотичат да изпробват и него. А за авторитет ще бъде цитирана още някоя новооткрита или по-скоро подправена книга. Кълна се в паметта на баща си — изкрещя яростно той, — че няма да се намери двуного, което да успее да измери пулса ми, без да държи нечия древна книга едната си ръка! Болен съм, а те ми дрънкат, че това е неизвестна болест. Глупаци! Ако в продължение на хилядолетия са се появявали какви ли не нови болести, то какво общо имат тук трактатите на хора от преди две хиляди години например? Как те биха могли да разкрият моята болест, а още повече да я излекуват?! Излиза, че или аз трябваше да живея по тяхно време, или те да са живи сега!

Императорът редеше дългата си реч, докато секретарят му покорно мълчеше. Накрая Клеон II попита раздражено:

— Колко души чакат навън? — той завъртя глава по посока на вратата.

Броудриг беше самото търпение:

— Великата зала съдържа обичайния брой молители.

— Добре, нека чакат! Имам толкова държавни проблеми! Капитанът на гвардията да им го съобщи. Или я спри... да не говори нищо за това — само да им каже, че няма да давам аудиенции. И нека капитанът изглежда опечален. Чакалите могат сами да се издадат! — грозно се изсмя Императорът.

— Сър... — спокойно каза Броудриг, — и без това се носи слух, че с Вашето сърце не всичко е наред!

Усмивката на Императора за миг се затъмни от предишното презрение.

— Ако някой действа преждевременно в съответствие с този слух, това ще навреди повече на другите, отколкото на мен! Но за какво си дошъл в действителност?

Броудриг, който все още стоеше на колене, се надигна и рече:

— Касае се за генерал Бел Райъс, военният управител на Сиуена.

— Райъс? — Клеон II се намръщи. — Не го помня! Чакай, не беше ли той човекът, който изпрати онова донкихотовско съобщение преди няколко месеца? Да, спомних си! Молеше за разрешение да стане завоевател в името на Империята и Императора.

— Точно така, сър.

Императорът отново се изсмя.

— И мислиш, че имам чак толкова много подобни генерали, Броудриг? Изглежда като любопитен атавизъм. Какъв отговор му е изпратен? Смятам, че си се погрижил за това.

— Да, сър. Той беше инструктиран да събере още информация и да не предприема нищо без заповед от Императора.

— Хм... Добре. Кой е този Райъс? Бил ли е някога в двора?

Броудриг кимна и устата му се изкриви.

— Започнал е кариерата си като курсант в гвардията — преди десет години. Взел е участие в схватката при Лемъл Кластър.

— Лемъл Кластър? Знаеш, че паметта ми не е добра. Не беше ли това по времето, когато един млад войник спаси два кораба от челно сблъскване с... въз... с нещо или...? — той махна неопределено с ръка. — Не помня подробностите. Беше нещо героично...

— Райъс бе войникът. Той получи повишение заради това — сухо съобщи Броудриг — и после беше назначен за капитан на кораб.

— А сега е военен управител на гранична система е все още млад способен мъж, Броудриг!

— Не е точно така, сър. Той живее в миналото. Мечтае за старите времена, за създаване на митовете, в които се говори за древността. Такива хора са безвредни за себе си, ала тяхната поразителна липса на реализъм ги прави глупаци в очите на останалите. Но както научавам — добави той, — неговите хора са свършено под контрола му. Той е един от Вашите най-популярни генерали.

— Наистина ли? — Императорът се замисли. — какво от това, Броудриг, аз не бих желал да бъда защитаван от некомпетентни личности. А още повече от такива, които не носят никакви стандарти за вяност в себе си.

— Некомпетентният изменник не представлява опасност, а със способните хора трябва да се внимава.

— И ти си между тях, Броудриг! — Клеон II се засмя и после се сгърчи от болка. — Добре, можеш да забравиш засега това отклонение. Та какъв точно е проблемът с този млад завоевател? Надявам се, че не си дошъл само за да ми го припомниш.

— Получихме ново съобщение от генерал Райъс, сър.

— О! И за какво?

— Той е шпионирал из земите на варварите и препоръчва военна операция с подкрепата на боен флот. Аргументите му са обстойни и доста отегчителни. Няма смисъл да Ви досаждам с тях при Вашето неразположение. Още повече, че това ще бъде обсъждано от сесията на Съвета на лордовете — той хвърли бърз поглед към Императора.

Клеон II се намръщи.

— Лордовете? Дали това е проблем от тяхната област, Броудриг? Ще се стигне до придвижването на исканията за широка интерпретация на Хартата. Винаги се стига до там!

— Това не може да бъде избегнато, сър. Щеше да е по-добре, ако Вашият августейши баща беше потушил последния бунт, без да подпише Хартата. Но щом тя е налице, ще трябва да я търпим поне известно време.

— Прав си, така трябва да стане... Но защо е тая тържественост, човече? В крайна сметка това е нещо маловажно. Успехите на разни дребни завоевателчета по далечните ни граници едва ли засягат нашите непосредствени държавни дела!

Броудриг леко се усмихна и отбеляза хладно:

— Това е дело на романтичен глупак, но един такъв глупак може да бъде смъртоносно оръжие, ако го използва човек с трезв разум. Сър, този мъж е известен и тук, и там. Той е млад. Ако успее да завладее една или две варварски планети, той ще стане завоевател. А един млад завоевател, който е доказал способността си да пробужда ентузиазъм у пилоти, миньори, търговци и друга подобна пасмина, е опасен във всяко отношение. Ако днес той изявява желание да служи на Вас и блаженопочившия Ви баща, то утре някой от Вашите верни лордове може да пожелае да го използва като оръжие...

Клеон II мръдна бързо ръката си и я сви от болка

Полека-лека дойде на себе си, но усмивката му остана слаба, а гласът му се загуби в шепот:

— Ти си ценен човек, Броудриг. Винаги предвиждаш по-далеч, отколкото е необходимо, и съм принуден да вземам поне половината от препоръчаните от теб предпазни мерки, за да се чувствам сигурен. Ще прехвърлим проблема за Райъс на лордовете. Нека видим какво ще кажат и тогава ще вземем съответните мерки. Надявам се, че младият мъж все още не е предприел враждебни действия?

— В съобщението не споменава нищо подобно. Но вече помоли за подкрепления.

— Подкрепления! — очите на Императора се разшириха от удивление. — С какво разполага той?

— Десет кораба, сър, с пълен комплект допълнителни съдове. Два от корабите са снабдени с двигатели от стария Велик флот, а друг има артилерийска батарея от същия източник. Останалите са ново производство от последните петдесет години, но са в чудесно състояние.

— Десет кораба изглеждат достатъчно за каквато и да било успешна операция. С по-малко от десет моят баща е спечелил първата си победа! Какви са варварите които Райъс смята да подчини?

Личният секретар смръщи вежди.

— Нарича ги „Фондация“.

— Какво е това?

— Нямам записи за нещо подобно, сър. Претърсих архивите внимателно. В тази част на Галактиката се намирала древната провинция Анакреон, която през последните два века е затънала в разбойничество, варваризъм и анархия. В провинцията никога не е имало планета с име Фондация. Но е имало Група учени, заточени в тази област точно преди отцепването. Те трябвало да подготвят Енциклопедия! — той се усмихна подигравателно. — Мисля, че те наричат Енциклопедията „Фондация“.

— Добре! — Императорът счете това за заключение. — Но не виждам никаква особена връзка...

— Аз въобще не намирам връзка, сър. Няма име, което да е останало за тази организация след избухването на анархията в региона. Ако нейните потомци все още живеят и пазят името ѝ, то тогава най-вероятно те да се превърнали във варвари.

— И това изисква подкрепления? — Императорът погледна красноречиво секретаря си. — По-вероятно е да започнеш да се биеш с десет кораба и да поискаш още, преди да нанесеш решаващия удар. Но аз започвам да си припомням този Райъс — той беше хубаво момче от вярно нам семейство. Броудриг, тук има нещо, което не разбирам. Проблемът е много по-сложен, отколкото изглежда... — пръстите му лениво си играеха с блестящия чаршаф, който покриваше краката му.

— Трябва да пратя човек там! И то наблюдателен, умен и верен. Броудриг...

Секретарят наклони глава.

— А кораби, сър?

— Не още! — Императорът изпъшка, когато се помръдна. Вдигна пръст. — Не, докато не научим повече. Свикай Съвета на лордовете за тази седмица. Тъкмо ще ни се отдаде възможност за въвеждане на някои лимити. И нека само се опитат да възразяват — ако не им е скъп животът!

Той отпусна болната си глава върху успокояващата топлина на силовата възглавница.

— Тръгвай, Броудриг, и ми изпрати лекаря, макар че той е най-големият бърборко от всички!

5. ВОЙНАТА ЗАПОЧВА

Армията на Императора напускаше Сиуена и предпазливо потъваше в непознатата чернота на Периферията. Огромните кораби пресичаха безкрайните разстояния, които деляха звездите по края на Галактиката и тръгнаха по пътя си към контролираното от Фондацията пространство.

Изолираните в двувековното си варварство светове усетиха още веднъж господството на Империята над техните земи и се заклеха във вярност на Императора след масирания артилерийски огън, изсипан върху техните столици. Навсякъде бяха настанени имперски гарнизони и на старите хора им се наложи да си припомнят отново забравените легенди от времето на техните прапрадядовци, когато Вселената е била голяма, богата и мирна под управлението на мъжете, носещи знака „слънце и космически кораб“ на своите униформи.

След това гигантските звездолети продължиха своя път все по-напред и по-напред и всеки новозавзет свят заемаше подобаващото си място в съответствие с набелязания план, а рапортите се връщаха при Бел Райъс в Генералния щаб, който той беше установил на скалиста и безплодна планета, лишена от слънце.

Сега Райъс седеше отпуснат и се усмихваше предизвикателно на Дакъм Бар.

— Е, какво мислите, патриций?

— Аз? А каква стойност има моето мнение? Аз не съм военен! — старецът уморено хвърли отвратен поглед на хаоса в претъпканата стая, която беше издълбана в скалите и снабдена с изкуствен въздух, светлина и топлина. Тя всъщност беше един вид символ на подземния живот сред многобройните тъмни светове. — За помощта, която мога да Ви осигуря... — тихо добави той, — е, или поне за тази, която бих искал Ви осигуря, ще трябва да ме върнете на Сиуена.

— Не още! Не още! — генералът завъртя стола си към ъгъла, където стоеше тежката прозрачна сфера — карта на древната провинция Анакреон и съседните ѝ сектори, взря се в нея и рече:

— По-късно! Когато това бъде завзето. Вие ще можете да се отдадете на книгите си, нещо повече — ще се погрижа семейните Ви имоти да се върнат при Вас и Вашите деца...

— Благодаря Ви — каза Бар с тънка ирония, — само че ми липсва Вашата вяра в щастливото завръщане от „това“.

Райъс грубо се засмя.

— Не започвайте отново с профанското си дрънкане! Тази карта говори повече от всичките Ви мрачни теории. — Той ласкаво погали извитите, почти невидими контури на сферата. — Можете ли да разчитате карта с радиален профил? Да? Добре, ето тук, вижте сам! Звездите в жълто са имперски територии. Червените звезди са тези, които са във владение на Фондацията; розовите са онези, които може би попадат в сферата на икономическото ѝ влияние. А сега...

Райъс завъртя кръглата ръкохватка и бавно в областта на центъра белите точки се смениха с тъмносини. Като обърната чаша те покриваха червеното и розовото.

— Сините звезди са завзетите от моите сили — каза Райъс със задоволство. — А флотът ми продължава да напредва. Няма никаква съпротива от страна на варварите. Не срещаме съпротива и от страна на Фондацията. Те спят кротко и тежко!

— Разпръснали сте флота си нарядко, нали? — попита Бар.

— Ами... всъщност — да — призна Райъс, — но и не съвсем. Ключовите точки, където съм поставил укрепления, са няколко, ала внимателно подбрани. Факт е, че флотът ми е малък, но стратегически добре организиран. Така се проявяват много предимства — повече, отколкото може да си представи някой, който не е изучавал тактика. Очевидно е, че мога да започна атака от всяка точка в оградената сфера, и когато приключа, за Фондацията ще бъде невъзможно да ме нападне по фланговете или в тила. Просто аз няма да имам флангове или незащитени пространства. Тази стратегия на предварително обграждане е използвана вече в походите на Лоурис VI, преди около две хиляди години, но винаги е оставала нереализирана поради знанието и намесата на врага. Сега, обаче, е различно!

— Панацея, а? — гласът на Бар бе тих и далечен.

Райъс беше нетърпелив:

— Все още мислите, че флотът ми ще загуби?

— Трябва!

— Не разбирате ли, че няма случай във военната история, при който обграждането да е било завършено и атакуващите да не спечелят, освен ако чуждият флот разполага с достатъчно сили, за да го пробие?

— Щом го казвате!

— Но все още сте уверен в загубата ни?

— Да.

Райъс се засмя.

— Продължавайте!

Бар запази гневно мълчание за кратко, после бързо попита:

— Получихте ли отговор от Императора?

Човекът срещу него извади цигара от контейнера до главата си, пъкна края на филтъра между устните си и внимателно я запали. После рече:

— Питате относно молбата ми за подкрепление? Отговорът дойде, но това не е нищо повече освен отговор.

— Без кораби.

— Точно така. Очаквах нещо подобно. Честно казано, патриций, не трябваше да се плаша от вашите теории и да моля за помощ. Това далеч не ме представи в най-добрата светлина.

— Наистина ли?

— Да. Корабите са нещо като награда. Гражданските войни от последните два века са погълнали повече от половината от Великия флот, а онова, което е останало от него, е несигурно и остаряло. Знаете, че звездолетите, които строим сега, не струват нищо. Съмнявам се, че някъде в Галактиката има човек, способен да построи хиператомен двигател като първите.

— Знам! — каза сиуенианинът. Погледът му беше замислен. — Не знаех обаче, че Вие го знаете! Та значи Негово Императорско Величество не е изпратил кораби... Психоисторията можеше да го предскаже. Всъщност тя го направи. Бих казал, че мъртвата ръка на Хари Селдън спечели рунда.

Райъс отговори късо.

— Имам достатъчно звездолети. Вашият Селдън не е спечелил нищо. Стане ли ситуацията по-напечена, тогава ще намерим повече кораби. А и засега Императорът не знае цялата история...

— Сериозно? Какво му разказахте?

— Ами... Вашите теории! — Райъс сви устни. — Историята е, при цялото ми уважение към Вас, малко пресилена... Ако развоят на събитията я оправдае и ми даде доказателства, тогава — но само тогава — ще бъда изправен пред смъртна опасност. И освен това... — Райъс закрачи из стаята, — освен това тази историйка, неподкрепена с факти, няма необходимия аристократичен привкус, за да бъде удостоена с вниманието на Негово Императорско Величество.

Старият патриций се усмихна в отговор.

— Знаел си, че ако му кажеш как августейшият му трон е заплашен от шайка варвари, населяващи Периферията, е невъзможно той да повярва и да оцени сведенията. Значи ти просто не си чакал нищо от него.

— Освен ако смяташ специалния пратеник за нещо...

— И защо специален пратеник?

— Това е стар обичай. Пряк представител на короната присъства на всеки военен поход, който е под покровителството на правителството.

— Защо?

— Така се запазва символът на императорското водачество. Освен това пратеникът има за задача да проверява верността на генералите, макар че не винаги успява в това отношение.

— Този пратеник ще ви създава големи неудобства генерале! Имам предвид намесата на външния авторитет.

— Не се съмнявам в това — Райъс слабо се изчерви — Но не би могло да се избегне...

Приемникът на ръката на генерала тихо избръмча когато цилиндричният комуникатор помръдна в гнездото си. Райъс го завъртя.

— Чудесно! Най-сетне!

Дакъм Бар въпросително повдигна вежди.

— Знаете, че заловихме един от търговците — каза Райъс. — Жив и с кораба му в добавка.

— Чух да се говори за това.

— Е, вече са го доставили тук и ще го видим след минута. Останете, патриций! Искам да присъствате на разпита. Всъщност, за това Ви повиках днес. Вие можете да се усетите там, където аз пропускам нещо важно

Вратата сигнализира и щом генералът я докосна, потъна в стената. Мъжът, който стоеше на прага, бе слаб и брадясал, облечен в късо палто от мек лек пластик с качулка, която стигаше почти до носа му, Ръцете му бяха свободни.

Той влезе нехайно и се огледа така, сякаш пресмяташе стойността на вещите в помещението. Поздрави генерала с леко вдигане на ръка и късо кимване.

— Името ти? — грубо попита Райъс.

— Лейтън Девърс — търговецът пъкна палци в широкия си безвкусен колан. — Ти ли си шефът тук?

— Ти търговец от Фондацията ли си?

— Точно така. Слушай, ако ти си шефът, по-добре кажи на наемниците си да оставят на мира стоката ми.

Генералът вдигна глава и хладно огледа затворника.

— Отговаряй на въпросите ми и не раздавай заповеди.

— Добре, съгласен съм. Само че едно от момчетата ти вече си проби двуфтова дупка в гърдите, като си набути пръстите не където трябва.

Райъс се обърна обвинително към придружаващия лейтенант.

— Истината ли казва този човек? Вранк, ти докладва, че няма жертви!

— Нямаше, сър! — лейтенантът говореше тежко и сковано. — Но тогава! После претърсвахме кораба и открихме много инструменти с неясни функции, за които затворникът твърдеше, че са негова стока. Един от тях светна, когато го докоснаха, и войникът, който го държеше, умря.

Генералът отново се върна към търговеца.

— Корабът ти носи ли атомни бомби?

— Майко Галактико, не! Защо са ми? Този глупак грабна атомното шило с работния край към себе си и включи на максимално пробиване. Едва ли е смятал, че ще стане така... Сигурно го е помислил за бластер. Исках да го спра, но петима души ми седяха на гърдите...

Райъс кимна на чакащия войник.

— Върви! Корабът да се запази, както е! Сядай, Девърс.

Търговецът седна, където му посочиха, и хладнокръвно издържа както безцеремонния оглед на особата му от генерала, така и

любопитния, но бегъл поглед на сиуенианския патриций.

Скоро Райъс наруши тишината.

— Ти си разумен човек, Девърс!

— Благодаря. Не знам дали си впечатлен от лицето ми или просто искаш нещо от мен, но държа да ти кажа, че аз съм добър бизнесмен.

— Това е почти едно и също. Ти предаде кораба си, когато можеше да ни накараш да си изхабим мунициите или ти самият да ни превърнеш в електронен прах — по избор. Сигурно се надяваш на добра сделка, щом си го направил.

— Добрата сделка е това, което най-много ща, шефе

— Добре, сътрудничеството пък е това, което най-много ща аз!

— Райъс се усмихна, наклони се към Бар и прошепна в ухото му: — Мисля, че думата „ща“ означава точно това, което искам да изразя. Чувал ли си някога по-варварски жаргон?

Вместо Бар, Девърс реагира със задоволство:

— Отлично! Аз просто те проверявах. Само че за какъв вид сътрудничество говореше, шефе? Честно да ти кажа, дори не знам къде се намирам... — той погледна генерала. — Кое е това място, например, и каква е... хмм... идеята?

— А... Извинявам се! — Райъс беше в добро настроение. — Този джентълмен е Дакъм Бар, патриций от Империята. Аз съм Бел Райъс, Имперски пер и генерал трети ранг от въоръжените сили на Негово Императорско Величество.

Търговецът зяпна.

— Империята? Същата стара Империя, за която сме учили в училище? Ха! Ама че смехория! Винаги съм смятал, че тя вече не съществува.

— Огледай се! Тя е тук — намръщено изрече Райъс.

— Трябваше да се сетя! — Лейтън Девърс повдигна глава, брадата му щръкна към тавана. — Твърде мощни и лъскави бяха корабите, които хванаха моята летяща бъчва. Няма кралство по Периферията, което би могла да си го позволи! — той смръщи вежди. — И каква е играта, в такъв случай, шефе? Или трябва да Ви наричам „генерал“?!

— Тази игра се казва война.

— Империята срещу Фондацията, така ли?

— Да.

— Защо?

— Мисля, че знаеш защо!

Търговецът го погледна и поклати глава.

Райъс помисли малко и добави по-меко:

— Сигурен съм, че знаеш защо.

— Много е топло тук! — промърмори Девърс и се изправи, за да свали палтото си. После отново седна и протегна крака.

— Знаете ли — отбеляза той, — стори ми се, че си въобразявате, че сте ме победили. А аз мога да ви хвана, преди да сте успели да мръднете, и този стар човек, дето седи тук и непрекъснато мълчи, с нищо няма да ми попречи.

— Да, но няма да го направиш — миролюбиво каза Райъс.

— Няма — съгласи се Девърс дружелюбно. — Първо, и да ви убия, няма да спра войната — или поне така смятам. Има твърде много генерали там, откъдето идвате.

— Много точно пресметнато!

— Освен това, вероятно ще бъда заловен две секунди, след като ви убия, и ще бъда ликвидиран бързо, а може би бавно — за разнообразие. Но това не влиза в плановете ми. Така че възможността отпада.

— Знаех, че си разумен човек.

— Да, но има нещо, което искам, шефе! Искам да разбера какво имаше предвид, когато каза, че знам защо ни нападате. Не ми е известно нищо. А и играта на гатанки не ми е по вкуса!

— Така ли? Чувал ли си някога за Хари Селдън?

— Не. И казах, че не обичам игрите на гатанки!

Райъс предпазливо погледна към Дакъм Бар, който се усмихна благо и отново възстанови унесеното си изражение. Думите на Райъс бяха съпроводени с гримаса:

— Не си играй с огъня, Девърс! Съществува предание, басня или историческа теория — наречи го както си искаш — за това, че вашата Фондация евентуално ще положи основите на Втората Империя. Имам достатъчно детайлна версия за психоисторическите забавления на Хари Селдън и плановете ви за агресия срещу Империята.

— Това ли е всичко? — Девърс замислено наведе глава. — И кой ви надрънка тия глупости?

— Нима това има някакво значение? — каза Райъс опасно равен глас. — Не си тук, за да задаваш въпроси. Искам да знам това, което ти е известно за баснята Селдън!

— Но ако е басня...

— Не си играй с думите, Девърс!

— Не го и правя! Всъщност говоря сериозно. Знаеш всичко, което и аз знам. Това е полузабравена глупост. Всеки свят има своите легенди — не можете да го опазите от нещо подобно! Да, чувал съм неща от този род — Селдън, Втора Империя и тъй нататък... С такива приказки приспиват хлапетата нощем. Всичко това става за тинейджъри, които се завират в килерите с джобните си видеопроектори, за да се нагълтат с трилърите на Селдън, но то определено не е за възрастни... Във всеки случай, не и за интелигентни възрастни хора — търговецът поклати глава.

Очите на имперския генерал потъмняха.

— Това самата истина ли е? Ще си платиш лъжите, човече! Аз бях на планетата Терминус. Познавам вашата Фондация. Сблъсках се с нея лице в лице!

— Тогава защо питате мен? Аз, който не стъпвам на нея за повече от два месеца през десет години! Губите си времето, но, моля, продължавайте с вашата война щом басните са това, което търсите!

Бар за пръв път заговори:

— Толкова ли сте уверен, че Фондацията ще спечели?

Търговецът рязко се извъртя. Лицето му слабо почервения и на слепоочието му изпъкна стар белезникав белег.

— Хмм... мълчаливият съучастник! Как си направихте този извод от това, което казах, док?

Райъс внимателно кимна на Бар и той тихо каза:

— Начинът на изразяване, може би... Просто щях да се държа другаояче, ако поне малко Ви тревожеше възможността Вашият свят да загуби и да претърпи ужасите на погрома. Знам това! С моя свят веднъж се случи и все още продължава...

Лейтън Девърс подръпна брадата си, погледна първо към Райъс, после към стареца и късо се изсмя.

— Тоя винаги ли говори така, шефе? — лицето на търговеца се намръщи. — Какъв погром? Виждам съм войни и разгроми... Какво от това, че победителят ще надвие? Кой трябва да се тревожи за това? Аз?

Момчета като мен? — той присмехулно поклати глава. — Запомнете, че винаги се намират петима или шестима дебели тъпанари, които се разхождат напред-назад из хубавите планетки. Те отнасят каймака, но аз не бих си мръднал и пръста за тях! Защото те ще продължат да получават най-доброто, все едно кой е на власт. После: народът. Армията обикновени търговци. Сигурно някои ще бъдат убити, а другите ще си платят солено за всичко. Но или сами ще се оправят, или ще загубят. Тъй че остава все старата ситуация, само че, може би, с други петима или шестима начело.

Ноздрите на Дакъм Бар потръпнаха, вените по дясната му ръка изпъкнаха, но той не каза нищо.

Лейтън Девърс го гледаше. Не беше пропуснал нищо. Каза:

— Виж, прекарвам живота си сред звездите заради безполезните боклуци, наречени „стока“, и за да плащам вноса си в Тръста, защото там има няколко кръгли идиоти, които си седят в къщи и събират такса за всяка минута от моя живот, че и за този на момчета по-добри от мен. Да приемем, че победите Фондацията. Все едно, ще имате нужда от нас. Ще ви трябваме дори много повече, отколкото сме нужни на Тръста. Вие не познавате земите наоколо, а ние можем да ви ги покажем — е, срещу известно заплащане. Дори ще сключим по-добри сделки с Империята. Да, ние искаме точно това, а аз съм бизнесмен. Ако имате предвид нещо от този род, съм на разположение! — той огледа двамата с малко комична войнственост.

Мълчанието продължи няколко минути, докато в процепа на комуникатора не изскочи навито на тръбичка съобщение. Генералът го разгърна, хвърли му едно око, включи телевизионните екрани и нареди:

— Подгответе карта с координатите на всеки кораб в акцията. Чакайте заповеди за въоръжена отбрана!

Райъс се пресегна за наметката си. Когато тя покри раменете му, той се обърна към Бар и просъска през зъби:

— Оставям този човек на Вас. Очаквам резултати! Сега е война и се налага да бъда безмилостен по въпроса за провалите. Помнете това! — той излезе, като козирува на двамата.

Лейтън Девърс го проследи с поглед.

— Нещо става там, за където бърза! Какво ли се е случило?

— Има битка, предполагам! — рязко каза Бар — Флотът на Фондацията пътува към първото си сражение. Вие по-добре елате с мен!

Влязоха въоръжени войници. Държанието им бе респектиращо, лицата — каменни. Девърс последва стария сиуенианин извън стаята, плътно охраняван войниците.

Новата стая, в която влязоха, беше по-малка. В нея имаше две легла, видеоекран, душ и санитарен възел. Войниците напуснаха помещението и дебелия врата тежко се захлопна зад тях.

— Ха... — Девърс неодобрително се огледа. — Това прилича на затвор!

— Прилича! — отсече Бар и му обърна гръб.

Търговецът раздражено каза:

— Каква е твоята игра, док?

— Аз не играя игри. Просто си ми поверен, това е всичко.

Търговецът се надигна и пристъпи напред. Тяло му заплашително надвисна над неподвижния патриций.

— Така ли? Само че и ти си с мен в тази килия, а когато идвахме насам, някои от оръжията бяха насочени не към мен, а към теб!... И освен това видях как целият се разтресе преди малко от моето изказване по повод на войната и мира! — той почака малко и прибави: — Е, добре. Нека тогава те питам нещо. Ти каза че твоята страна някога е била победена. От кого? Дошли са хора от друга Галактика?

— Направи го Империята — отвърна сухо Бар.

— Отново тя? Тогава какво правиш тук?

Старецът запази гордо мълчание.

Търговецът сви устни и бавно кимна. Сетне свали гривната от плоски брънки, която обхващаше дясната му ръка и я подхвърли:

— Какво мислиш за това? — той я хвана с лявата си ръка, на която носеше също такава гривна, после я подаде на Бар.

Сиуенианинът опипа орнаментите. Бавно повтори жеста на търговеца и си сложи гривната. Странното затопляне на китката му бързо изчезна.

Гласът на Девърс леко се промени:

— Всичко е наред, док, приборът започнала действа. Говори спокойно. Ако тази стая е под наблюдение, няма да чуят или видят нищичко. Гривната е силов контактор — изкривява полетата. Геният

Малоу я е изобретил. Струва двадесет и пет кредита от тук до другия край на Периферията. Можеш да я носиш безплатно! Дръж устните си свити, докато говориш, и го прави внимателно. Бързо ще се научиш!

Дакъм Бар внезапно се почувства отпаднал. Твърдият поглед на търговеца изискваше и настояваше... Бар усещаше, че не може да му се съпротивява.

— Какво искаш? — думите едва изпълзяха между бавните му старчески устни.

— Казах ти! Правиш се на това, което ние наричаме патриот. Твоят собствен свят е бил премазан от Империята, а ти тук си „играеш на топка“ с един имперски генерал. Нещо не се връзва, а?

— Дал съм своето! Завоевателят, имперският вицецрал — умря от моята ръка — отвърна Бар.

— И кога? Скоро?

— Преди четиридесет години.

— Преди четиридесет години! — изглежда тези думи имаха някакъв особен смисъл за търговеца. — Твърде дълго живеете със своите спомени... Знае ли този млад умник в генералска униформа за това?

Бар кимна. Очите на Девърс потъмняха.

— Искаш ли Империята да победи?

Старият сиуенианин излезе извън себе си от гняв

— Ако ще Империята да пропадне с всичките си чудеса вдън най-ужасната катастрофа! Цялата Сиуена ежедневно се моли за това! Някога аз имах братя, сестра, баща... Само че сега имам деца и внуци, а генералът знае къде може да ги намери!

Девърс чакаше. Бар продължи шепнешком:

— Но това не може да ме спре, ако намеренията оправдават риска. Наследниците ми знаят как да умрат!

Търговецът каза меко:

— Веднъж си убил вицецраля, а? Знаеш ли, известни са ми някои неща! Имали сме един кмет — Хобър Малоу, който посетил твоя свят, нали? Та там той е срещнал някакъв човек на име Бар.

Старецът се огледа подозрително.

— Какво знаеш за това?

— Каквото знае всеки търговец на Фондацията. Виж, много е вероятно ти да си един дърт пръч, затворен тук с мен, за да проучи

какво всъщност знам... Ето защо те насочваха оръжия към теб — ти мразиш Империята и би направил всичко за нейното смазване. Тук би трябвало да излея сърцето си пред теб и генералът много щеше да се зарадва. Само че няма да стане, док! Така, че аз бих искал да докажеш факта, че си синът на Онум Бар от Сиуена — шестият и най-малкият му син, който е преживял Клането.

Ръката на Дакъм Бар трепереше, докато отвори плоската метална кутия, вградена в стената. Металният предмет остро звънна, когато той го пусна в дланта на търговеца.

— Виж това! — каза Бар.

Девърс огледа внимателно предмета. Очите му се спряха на елегантната централна брънка от верижката:

— Това е монограмът на Малоу или аз съм върл звезден мошеник! Устройството е от преди петдесет години... — той погледна нагоре и се усмихна. — Чудесно, док! Персоналното силово поле е достатъчно доказателство — и Девърс подаде на Бар широката си ръка.

6. ФАВОРИТЪТ

Малките корабчета изникваха от дълбините на Космоса и се втурваха към центъра на Армадата. Без изстрели или взривове от енергия, те дълго се мотаеха около гигантските звездолети; сетне мигновено пропадаха, когато имперските преследвачи се хвърляха след тях като побеснели зверове. Изведнъж две безшумни припламвания затъмниха звездите. Два от малките кораби изчезнаха в пламъците на атомната дезинтеграция, а останалите се оттеглиха.

Гигантските кораби претърсиха района, а след това се върнаха към първоначалната си задача и един след друг световете продължиха да потъват по схемата на обграждането.

Униформата на Броудриг беше величествена — елегантно ушита и също тъй елегантно носена. Неговите разходки из градините на неизвестната преди планета Уанда, сега временен имперски щаб, изглеждаха спокойни, но изражението му бе мрачно.

Бел Райъс се разхождаше с него. Полевата му униформа беше с разкопчана яка, а той имаше печален вид скучната си сива дреха.

Райъс забеляза малка черна пейка под една дървовидна папрат, чиито широки гланцирани листа се извиваха право към слънцето.

— Вижте това, сър! — посочи генералът. — Реликва от Империята. Украсените пейки, направени за влюбените, все още са годни за употреба, докато факториите^[1] и дворците са се превърнали в руини.

Той седна, а личният секретар на Клеон II остана прав до него, сечейки ловко листата наоколо с прецизни махове на жезъла си от слонова кост.

Райъс кръстоса крака и предложи цигара на Броудриг. Докато говореше, извади една и за себе си.

— Човек би трябвало да очаква от ненадминатата мъдрост на Негово Императорско Величество да изпрати тук такъв компетентен наблюдател като вас. — каза той. — Това успокоява съмненията, които бих могъл да имам, че някаква по-важна и наложителна работа може да засенчи малкия ми поход към Периферията.

— Очите на Императора са навсякъде! — изрече Броудриг автоматично. — Няма нищо по-важно от походите, освен онези от тях, които изглеждат твърде мащабни и биват отменяни заради трудностите. Но, разбира се, малките кораби на Фондацията не са особена пречка и ние трябва да приложим и други успешни маневри, освен обграждането.

Райъс почти се изчерви, но запази хладнокръвие.

— Не мога да рискувам живота на хората си, които са прекалено малко, нито пък съм в състояние да жертвам кораби в масова атака. Завършването на обграждането ми гарантира защита при пряко нападение колкото и тежко да е то. Мисля, че още вчера ви разясних избраната от мен военна тактика!

— Добре, добре, аз не съм военен! Вече Ви позволих да ме убедите, че това, което изглежда просто и очевидно, не винаги се оказва правилно. Но Вашата предпазливост надхвърля всичко. Във втория си рапорт искате подкрепления. И това при беден, малък и варваризиран враг, с който досега не сте имали битки! Изискването за още кораби при тези обстоятелства говори за некадърност или, още по-лошо, не дава доказателства за предизвикалите ранната Ви кариера дързост и въображение.

— Благодаря Ви! — хладно каза генералът. — Покорно благодаря, но считам за нужно да Ви уверя, че има разлика между дързост и безразсъдство. Може да се рискува, когато се познава врага и макар и приблизително сте в състояние да прецените степента на риск, но да се започва война срещу неизвестен враг просто ей така — това вече е безразсъдна смелост. Защо не се запитате, по какви причини нормалните хора действат денем, а нощем се прибират на топло в стаите си?

Броудриг отхвърли ироничните думи на Райъс с леко махване на ръка.

— Драматично, но неудовлетворително. Сам сте били на онази варварска планета. Имате на разположение вражески пленник, същият онзи търговец, когото глезите. Между Вас и затворника не лежи нощна мъгла, нали?!

— Не лежи ли? Моля Ви да си припомните, че свят, който се е развивал в изолация два века, не може да бъде разглеждан като стратегическа точка за нормална атака само след едномесечен престой!

Аз съм войник, а не овълчен супергерой от някакъв триизмерен филм! Ние имаме прост затворник, който е обикновен член на икономическа групировка, нямаща тясна връзка с вражеския свят. И човекът не е в състояние да ме посвети във вътрешните секрети на стратегиите им.

— Разпитахте ли го?

— Да.

— Е?

— Може да бъде използван, но само донякъде. Корабът му е малък. Той продава играчки, които са забавни, но нищо повече. Няколко от най-хитроумните съм изпратил на Императора като сувенири. Освен това има много приспособления по кораба и боклуци, които не са ми ясни — не съм техник!

— Да, но имате техници край себе си — педантично отбеляза Брудриг.

— И аз се сетих за това — отвърна му генералът, — но тия идиоти имат още много да учат, преди да ми свършат работа. Вече помолих да ми изпратят умен човек, който е в състояние да проумее изработката на странния двигател със силово поле, който движи кораба, но досега още не съм получил отговор.

— Такива хора са прекалено заети, генерале! Но нима в цялата ваша огромна провинция не се намери нито един, който да разбира от атомни машини?

— Ако съществуваше такъв, щях вече да го открия, за да ремонтира двигателите на два от моите собствени кораби. Два от десетте, които не биха могли да се включат в голямата битка, защото нямат достатъчно енергия. Една пета от моя флот не може да напусне позициите си!

Пръстите на секретаря нервно потръпваха.

— Не сте единственият с такива проблеми! Императорът също има подобни неприятности.

Генералът хвърли незапалената си, накъсана на парченца цигара, извади нова, запуши и сви рамене:

— Е, далеч от моите възможности е да си достатъчно първокласен техник. Ако можех да постигна повече с Психосондата...

— Имате Сонда?

— Да, стара. Един бракуван екземпляр, който винаги ме изоставя, точно когато най-много се нуждая от него. Използвах го,

докато затворникът спеше, но не даде резултат. Странно, нали? Пробвах го на един от моите хора и реакцията беше достатъчно чиста, но и в случая отново ми липсва техник, който да обясни защо Сондата не действа на затворника. Дакъм Бар, който знае нещо на теория, но не разбира от механика, твърди, че психическата структура на пленника може да не се влияе от Сондата, ако през детството си той е бил вече подлаган на чуждо влияние и е развил неутрализираща стимулация. Не знам! Но затворникът все още може да бъде използван. Пазя го единствено с тази надежда.

Броудриг се облегна на жезъла си.

— Ще проверя дали има специалист в столицата. Между другото, защо е тук този човек, сиуенианинът, когото току-що споменахте? Държите твърде много неприятели край себе си...

— Той познава враговете. Него също го пазя, за бъдеща необходимост и заради помощта, която може да ми окаже.

— Но той е сиуенианин и син на заклет бунтовник!

— Той е стар и безпомощен, освен това държа като заложници роднините му.

— Добре, но бих искал да говоря с този търговец.

— Разбира се.

— Насаме! — добави хладно секретарят.

— Разбира се! — повтори Райъс. — Като лоялен поданик на Императора, аз считам личния му пратеник за свой началник. Но тъй като търговецът се намира на нашата постоянна база, Вие ще трябва да напуснете фронта, тъкмо когато започва да става интересно.

— Така ли? И в какъв смисъл?

— В такъв, че днес обграждането ще бъде завършено. И освен това в рамките на тази седмица Двадесети флот от Пограничната армия ще сломи огнището на съпротива! — Райъс усмихнат се отдалечи.

Броудриг остана като гръмнат.

[1] Търговски селища на завоевателите в колониалните страни.
Б.ред. ↑

7. ПОДКУПЪТ

Сержант Мори Люк представляваше идеалният войник. Той идваше от група аграрни планети в Плеядите, където само военният живот можеше да наруши връзката със земята и тежкия труд на черноработника, типичен за този район. Сержантът беше достатъчно лишен от въображение, за да гледа в лицето смъртта без страх, и достатъчно силен и пъргав, за да го прави успешно. Той изпълняваше заповедите точно, държеше в подчинение хората си и сам беше безупречен по отношение на генерала си. Освен това той бе и „слънчев“ човек. Ако убиваше някого на фронта по задължение и без капка колебание, то го правеше също и без капка злоба.

Това, че сержант Люк сигнализираше на вратата, преди да влезе, се дължеше на вроденото му чувство за такт, макар че той можеше да се възползва от правото си да влиза без предупреждение.

Двамата в стаята привършиха с вечерята и единият протегна крак, за да спре кресливия звук, излизащ от един портативен предавател.

— Има ли още книги? — попита Лейтън Девърс.

Сержантът му протегна стегнатия навит цилиндър на филма и сбърчи нос:

— Принадлежи на инженер, Ори, но той искаше да му я върнем. Смяташе да я даде на децата си, нали знаете, това е нещо, дето го наричат сувенир...

Дакъм Бар пое цилиндърчето с интерес.

— И от къде я е взел инженерът? Та той няма предавател, нали?

Сержантът изразително поклати глава и показа полуразбития предавател в ъгъла до леглото:

— Този е единственият! Та Ори е взел книгата от някой от тези скапани светове, които сме завладели. Влязъл в една от големите сгради и убил няколко туземци, които искали да го спрат и да му попречат да я вземе — той огледа преценяващо малкия цилиндър — Ще стане добра играчка за децата — сержантът спря за миг и тайнствено продължи: — Между другото разнася се голяма новина.

Засега е слух, но въпреки това е твърде добра, за да я пази човек само за себе си. Генералът го е направил! — той кимна бавно.

— Какво е направил? — попита Девърс.

— Завършил е обграждането! — сержантът самодоволно се изсмия с бащинска гордост. — Не е ли голям хитрец, а? Не прави ли всичко точно? Едно от момчетата, което може красиво да се изразява, каза, че генералът действа така гладко, както музиката на пеещите сфери...

— Значи голямата офанзива започва? — меко го прекъсна Бар.

— Надявам се! — беше буйният отговор. — Искам да се върна на моя кораб! Уморих се да си протривам задника тук!

— Също и аз! — отсече търговецът рязко и грубо.

Сержантът го погледна със съмнение и каза:

— По-добре да си тръгвам вече. Очаквам капитана и не бих искал да ме види тук — той се отправи към вратата. — Между другото, сър — обърна се той към търговеца със странна свенливост, — обадох се на жена си. Тя каза, че малкият хладилник, който ми дадохте, работи отлично. Излезе ми без пари, а сега тя може да си запази целия месечен запас от храна замразен. Оценявам жеста ви!

— Дребна работа! Забравете го!

Вратата се затвори безшумно след усмихнатия сержант. Дакъм Бар седна на стола си.

— Е, той ще ни се отплати за този хладилник. Нека погледнем новата книга. Я, заглавието го няма!

Той разви повече от ярд от филма и погледна срещу светлината. После промърмори:

— Е, понижи ме внезапно, както казва сержантът... Това е „Градината на Сама“, Девърс!

— Така ли? — запита търговецът без интерес. Той отмести настрана остатъка от вечерята си. — Седни, Бар. Тази древна литература не ми допада... Чу ли какво каза сержантът?

— Да. Е, и?

— Нападението е започнало. А ние седим тук!

— Къде другаде искаш да седиш?

— Знаеш какво имам предвид! Няма полза да чакаме...

— Сигурен ли си? — Бар внимателно извади стария филм от предавателя и постави нов. — През изминалия месец ти ми разказа

голяма част от историята на Фондацията и ми се стори, че великите лидери от миналото са изграждали своите стратегии именно по този начин — те са седели и са чакали.

— Да, старче, само че те са знаели какво правят!

— Мислиш ли? Смятам, че са казвали това, когато всичко приключвало. Възможно е и да са знаели. Но няма доказателства, че нещо би се изменило, ако не са знаели какво точно правят. Икономическите и социалните сили не се командват от отделни хора!

Девърс се подиграваше открито:

— Няма никакви доказателства и за противното... Така можем да дрънкаме до безкрайност! — очите му бяха замислени. — Знаеш ли, ако го убия...

— Кого? Райъс?

— Да!

Бар изсумтя. Пред погледа му се изправи видение от неговото далечно минало.

— Покушението не е изход, Девърс! Опитах веднъж и бях предизвикан, бях двадесетгодишен... И това не промени нищо. Премагнах един мошеник на Сиуена, но не и имперското робство. А всъщност проблемът беше в робството, а не в мошеника!

— Но Райъс не е просто мошеник, док. Той е цялата армия! Тя ще се разпадне след смъртта му. Нали ги гледа като бебчета! Ето, нашият сержант непрекъснато го възхвалява и му се прекланя!

— Да, само че Империята има още армии и още водачи. Трябва да гледаш по-надълбоко. Тук е Броудриг, той има най-голямо влияние над Императора и може да докара стотици кораби, докато Райъс се справя и с десет. Познавам го!

— Е, и? Какво общо има Броудриг? — в очите на търговеца просветна жив интерес.

— Подробности ли искаш? Той е един негодник — плебей, който с невъобразими ласкателства гъделичка самочувствието на Императора. Него го мрази цялата аристокрация — между впрочем, всички са не по-малки паразити от него, но го мразят тъкмо защото нито му се налага да си измисля знатни предци, нито да съблюдава дворцовия етикет. Броудриг е съветник на Императора за всичко и е негов инструмент, когато трябва да се вършат гадости. Винаги знае на чия страна да застане, но е предан при необходимост. Няма друг в

Империята, който да е така изтънчен в мошеничествата или да е толкова жесток в удоволствията си. Казват, че пътят към благосклонността на Императора минава само през него, А пътечката към неговата собствена благосклонност минава през измамничеството.

— О! — Девърс замислено подръпна спретнато подрязаната си брада. — И това старо момче е изпратено тук да наглежда Райъс... Знаеш ли каква идея имам?

— Нямам представа.

— Предположи, че Броудриг намрази нашето младичко армейско светило...

— Със сигурност вече го мрази! Той не е човек, който е способен да се харесва.

— Представи си, че нещата не тръгнат към подобряване на отношенията. Императорът може да чуе за това и Райъс ще си има неприятности!

— Уха! Звучи чудесно! Само че как смяташ да го осъществиш?

— Не знам. Предполагам, Броудриг може да бъде подкупен?!

Патрицията се засмя:

— Да, вероятно, но не по начина, по който подкупи сержанта — с портативен хладилник. Няма никой, който може да бъде подкупен по лесно от Броудриг, но той винаги бърка само в най-сладкия мед. И не остава за дълго подкупен, за каквато и да е сума. Измисли нещо друго!

Девърс кръстоса крак върху крак и пръстите му започнаха бързо да шават.

— Това е първата възможност, въпреки че...

Той спря. Сигналът над вратата припламна още веднъж и сержантът влезе. Беше развълнуван, а лицето му — зачервено и разтревожено.

— Сър... — започна той, като се опитваше да говори почтително, — много съм Ви благодарен за хладилника... Вие пък винаги говорите с мен внимателно, сякаш аз не съм прост син на фермер, а Вие — лорд.

Плеядският му акцент неимоверно се беше усилил, така че почти не му се разбираше какво казва, а от вълнението грубият селски говор бе изместил войнишките му маниери, възпитавани тъй дълго и старателно у него.

— Какво се е случило, сержант? — меко запитва Бар

— Лорд Броудриг идва да ви види. Утре! Знам го, защото капитанът ми каза да подготвя хората си за парад утре за... за него. Мислех, че трябва да ви предупредя!

— Благодаря много, но ние го очаквахме. Всичко наред, човече, няма нужда да...

Един поглед към лицето на сержант Люк бе достатъчен на Бар, за да разпознае страх в изражението му. Сержантът говореше почти шепнешком:

— Не сте чували историите, които разправят за него! Той се е продал на звездния демон! Не, не се смейте! Има още по-ужасни неща... Казват, че след него вървят хора с бластери, които го следват навсякъде и когато той пожелае, просто им нарежда да убиват всеки срещнат. Те го правят, а лордът се смее! Казват още, че тероризира Императора, принуждава го да увеличава данъците и не го оставя да изслушва молбите на хората... Освен това, той мрази генерала, така говорят. Казват, че би желал да убие генерала, защото е толкова велик и известен, но не може да го направи, защото генералът не е лъжица за всяка уста и знае, че лорд Броудриг е лош човек!

Сержантът примигна. Усмивна се ласкаво, с неприлягаща на предишното му състояние усмивка и се обърна към вратата. На излизане кимна:

— Запомнете думите ми! Сами ще го видите!

Девърс вдигна потъмнелия си поглед.

— Това много променя нещата, нали, док?

— Зависи от Броудриг! — отвърна Бар, но Девърс не го слушаше. Той мислеше. Мислеше здравата.

Лорд Броудриг трябваше да наклони глава, за да влезе в жилищния отсек на търговския кораб. Двама от въоръжената му охрана го следваха бързо, със заредени оръжия и с професионални гримаси на наемни герои.

Личният секретар на Императора в този момент малко приличаше на своята пропаднала душа. Ако звездният демон бе обладал Броудриг, това изобщо не му личеше. Може би изглеждаше така, защото беше донесъл повеи от дворцовата мода в мрачния, грозен свят на военната база.

Стегнатите прилепнали линии на блестящия безупречен костюм му придаваха илюзия за височина, от която неговият студен, безчувствен поглед сякаш се спускаше по дългия му нос към търговеца. Перленото копче на маншета му проблясна, когато той опря пред себе си жезъла от слонова кост и се облегна на него.

— Не — каза той с лек жест, — ти оставаш тук! Забрави за играчките си, те не ме интересуват!

Той придърпа един стол, избърса го с обеззаразяващата кърпичка, фабрично монтирана в белия му жезъл и седна. Девърс също се огледа за стол, но Броудриг лениво нареди:

— Ще стоиш прав в присъствието на Имперски пер! — и се усмихна.

Девърс сви рамене и запита:

— Ако не се интересувате от стоките ми, тогава защо съм тук...

Личният секретар изчакваше хладно и Девърс добави:

— ... сър!

— Заради уединението! — отвърна секретарят. — Мислиш ли, че съм прелетял двеста парсека, за да разглеждам боклуците ти? Не, исках да видя теб! — той извади от една гравирана кутийка малка розова таблетка и я сложи внимателно в устата си. Засмука бавно и с удоволствие. Каза:

— Между другото, кой си ти? Наистина ли си гражданин на този варварски свят, който е причина за сегашната военна шумотевица?

Девърс кимна.

— И действително си заловен от него след началото на тази идиотщина, която той нарича война? Имам предвид младия генерал.

Девърс отново кимна.

— Та така, мой виден чужденецо! Виждам, че не ти се говори много, но ще ти мине. Изглежда нашият генерал тук се бие в една съвършено безполезна война с учудваща енергия — и това за някакво си парче земя забравено на края на света, за което никой разумен човек не би изхабил и един-единствен оръжеен изстрел. А генералът не ми изглежда глупак. Дори, бих казал че е много умен. Улавяш ли мисълта ми?

— Не бих казал... сър!

Секретарят огледа ноктите си и рече:

— Слушай внимателно тогава! Генералът не би прахосвал хора и енергия просто така, от жажда за слава. Знам, че говори за слава и имперски почести — очевидно е, че превземките на непоносимите древни полубогове от героичните времена не могат лесно да се изтрият. Но в случая има нещо повече от слава — той полага такива странни грижи за теб! Ако ти беше мой пленник и ми носеше толкова малко полза, колкото на генерала, аз щях да разпоря корема ти и да те удуша със собствените ти черва!

Девърс остана вдървен. Очите му леко помръднаха първо към единия телохранител на секретаря, после към другия. Те бяха готови — и нетърпеливи.

Секретарят се усмихна:

— Е, сега ти си в капана, дяволе! Съгласих се с генерала, че Психосондата не дава резултати и това е негова грешка, но всъщност съм убеден, че нашият млад военен магьосник лъже. Мой скъпи търговецо! — каза той. — Аз имам на разположение своя собствена Психосонда, която трябва да ти въздейства много по-удачно. Виж това...

Между палеца и показалеца си Броудриг държеше сложно изрисувани розово-жълти правоъгълници, много лесни за разпознаване...

Девърс не го остави да чака дълго.

— Приличат ми на пари!

— Те са пари — най-добрите пари в Империята, защото са отпечатани в моето имение, което е по-добро дори от това на Императора. Сто хиляди кредита. Всичките са тук, между двата ми пръста. Твои са!

— За какво, сър? Аз съм добър търговец, но всяка сделка си има две страни!

— За какво ли? За истината! Какво иска генералът? Защо е започнал тази война?

Лейтън Девърс въздъхна и замислено поглади брадата си.

— Какво иска? — очите му следяха движенията на секретаря, който прехвърляше парите банкнота по банкнота. — С една дума — Империята.

— Ах... колко просто! Винаги се стига до това в крайна сметка. Но как? Кой е широкият и привлекателен път, който ще го изведе от

ъгъла на Галактиката до центъра на Империята?

— Фондацията! — изрече Девърс с горчивина. — Но това е тайна! Там има книги, толкова стари книги, че езикът им е разбираем само за няколко от най-високопоставените им хора. Тайните им са обвити в ритуали и суеверия и никой не може да ги ползва. Аз се опитах да направя това и се озовах тук, а и там ме заплашва смъртна присъда.

— Разбирам! Но тези стари тайни? Е, за сто хиляди аз трябва да получа повече подробности...

— Трансмутация на елементите! — късо обобщи Девърс.

Очите на Броудриг се разшириха и загубиха част от безразличието си.

— Бих казал, че практическата Трансмутация е невъзможна според законите на атомистиката.

— Да, така е, но ако се използва атомна енергия! Само че древните са били хитри хора. Има вид енергия, по-велика от атомната. Ако Фондацията я беше използвала, както им предлагам...

Стомахът на Девърс се сви болезнено. Стръвта беше хвърлена и рибата вече я обикаляше.

Секретарят каза внезапно:

— Продължавай! Генералът, сигурен съм, знае за всичко това. Но какво смята да прави той, когато приключи с тази сапунена опера?

Девърс понижи глас:

— С трансмутацията той ще контролира цялата икономика на Вашата Империя. Добивите на метали бързо ще се стопят, докато Райъс ще може да прави волфрам от алуминий и иридий от желязо. А да получиш такава продукция на базата на обикновени елементи е съвсем просто. Ще настане криза, каквато Империята не е виждала, и само Райъс ще успее да я спре. И това, както разбирам, ще придаде на генерала религиозен ореол... Няма нищо, което може да го спре сега. Той вече почти притежава Фондацията и когато всичко свърши, ще стане Император за две години, не повече.

— Тъй... — Броудриг се засмя. — Иридий от желязо нали така каза? Ще ти издам една държавна тайна. Знаеш ли, че Фондацията вече се е свързала с генерала?

Гърбът на Девърс замръзна.

— Изглеждаш изненадан. Защо? Това се очакваше Те му предлагат около стотина тона иридий годишно срещу мир. Стотина тона желязо, превърнато в иридий при нарушаване на техните религиозни принципи, за да се спасят. Напълно прилично предложение, макар че няма нищо чудно в това, че нашият неподкупен генерал е отказал — та нали той може да има и иридия, и Империята, взети заедно. А бедният Клеон го смята за един от най-честните си генерали... Мой скъпи търговецо, заслужихте си парите! — Броудриг ги хвърли и Девърс скочи да събира блестящите банкноти.

Лорд Броудриг спря до вратата и рязко се обърна:

— Още нещо, търговецо! Моите въоръжени играчи тук нямат нито очи, нито езици, нито пък образование или интелигентност. Не могат също да чуват, говорят или пишат и нямат представа от психосонди. Но те много обичат интересните екзекуции! Платих ти сто хиляди кредита, човече! Ти склучи добра сделка, но трябва да забравиш, че ти е плащано някога, и ако се опиташ да преразкажеш разговора ни на Райъс, ще бъдеш убит. Но убит по мой начин!

На деликатното лице на Броудриг се откरोиха жестоки бръчки и смениха заучената му усмивка с хищна гримаса. За секунда Девърс видя звездният демон да наднича през очите на човека.

На въпросите на Дакъм Бар Девърс отговори с доволство.

— Това беше най-смешното от всичко! Той подкупи мен!

Двата месеца тежка война бяха оставили белезите си върху Бел Райъс. В движенията му се чувстваше умора. Беше станал и по-раздражителен.

Сега той нетърпеливо се взря в сержант Люк и нареди:

— Стой отвън, войнико, и отпращай всички, докато аз съм вътре. Никой да не влиза, преди да го повикам! Абсолютно никой, ясно ли е?

Сержантът козирува и застава пред стаята, а Райъс с отвращение събра отрупаните на бюрото му хартии, напъха ги в чекмеджето и го затвори.

— Седнете! — изстреля той късо към двамата чакащи. — Нямам много време! Ако трябва да бъдем по-точни, аз изобщо не трябваше да съм тук, но беше необходимо да ви видя.

Той се обърна към Даъм Бар, който въртеше из пръстите си кристална чаша с гравирано на нея лице на Клеон II.

— На първо място, патриций — каза генералът, — Вашият Селдън изгуби. В интерес на истината, той се бие добре, тези хора от Фондацията се роят като пчели и се сражават като герои. Всяка планета отчаяно се отбранява и даже след завземането ѝ тя продължава с бунтове, които са много по-голям проблем от завоюването ѝ. Та макар че Фондацията се държи, Вашият Селдън вече губи!

— Е, още не е загубил — промърмори Бар.

— Оптимизмът на Фондацията не е същият. Сега те ми предлагат милиони, само и само да не подлагам Селдън на финален тест.

— Има такъв слух...

— А, значи слухът ме е изпреварил... И включва ли той последната новина?

— Каква новина?

— Тази, че лорд Броудриг, любимецът на Императора, е станал мой помощник-командир по негова собствена молба.

Девърс се обади за пръв път:

— По негова молба ли, шефе? От кога? Или си започнал да харесваш този човек?

Райъс отговори спокойно:

— Не бих казал. Той просто заплати за тази служба една съответстваща цена.

— Каква?

— Може да се нарече молба до Императора за подкрепления.

Девърс широко се усмихна.

— Значи той е говорил с Императора, а? И както разбирам, шефе, вече очакваш тези подкрепления, те пристигат скоро, така ли?

— Не, вече пристигнаха. Пет кораба са на линия, всичките в добро състояние и носят съобщение с личните поздравления на Императора. Идват още кораби. Какво става, търговецо? — подигравателно попита той.

— Нищо! — отговори Девърс през зъби.

Райъс се изправи и се облегна на бюрото. Гледаше търговеца с ръка върху бластера си:

— Попитах: има ли нещо, търговецо? Изглежда новините не ти харесват! Разбира се, ти не се интересуваеш от Фондацията...

— Не.

— Аха... и все пак в теб има нещо странно.

— Какво, шефе? — Девърс уморено се усмихна и сви юмруци в джобовете си. — Кажй само за какво става дума и аз ще ти го обясня.

— Да речем, че е така... Но ти се предаде още при първия изстрел. Готов си да разрушиш своя свят, даже без да очакваш награда. Не е ли странно всичко това?

— Искам да бъда на печелившата страна, шефе. Аз съм разумен човек — ти самият го каза!

Гърлото на Райъс се сви:

— Да допуснем! Само че все още няма търговци, които да са се предали. Никой не е избрал сигурността. Нито един търговски кораб не може да развие скорост както твоя и нито един не разполага с аналогично на твоето защитно поле, но нещо ги кара да се бият. Те устройват безредици по окупираните планети, нападат летящи крепости. Дали тогава ти си просто един разумен човек? Никога не си се бил, нито си бягал, но стана предател без никакъв външен натиск. Ти си единствен, един-единствен, драги мой, направо си невероятен!

Девърс меко отвърна:

— Приемам съображенията ти, но нямаш нищо срещу мен. Тук съм от шест месеца и се държа като добро момче!

— Да, така е и аз на свой ред ти се отплатих с добро отношение. Оставих кораба ти цял и невредим и правех всичко, за да се чувстваш удобно. И все пак ти не ми разказа нищо особено. Например, можеше да ме осведомиш за принципите, по които действат твоите играчки. Атомните закони, по които те са създадени, както изглежда са използвани и в някои от оръжията на Фондацията. Така ли е?

— Аз съм само търговец! — натърти Девърс. — не съм техник. Продавам боклуците, а не ги правя!

— Добре, ще бъда кратък. Дойдох да ти кажа, че корабът ти ще бъде претърсен за персонално силово поле. Никога не си носил такова, а войниците от Фондацията имат. И ако ние го открием, твоето нежелание да даваш показания ще стане очевидно. Нали?

Нямаше отговор и Райъс продължи:

— Скоро аз ще получа и по-преки доказателства. Нося със себе си Психосондата. Веднъж се повреди, но втори път... гласът му стана кадифено-заплашителен и Девърс усети как до диафрагмата му се

допря оръжие — генералският бластер, който до преди малко беше в кобура си.

Генералът каза бързо:

— Сваляй гривната и другите метални неща по себе си. Дай ми ги! Бавно! Атомното поле може да е пречка и Сондата да работи само привидно. Така е добре!

Приемникът на бюрото на генерала светна и съобщението падна в гнездото, близо до което стоеше Бар. Той все още държеше чашата с триизмерния образ на Императора.

Райъс заобиколи бюрото, държейки насочен бластера си. Обърна се към Бар:

— Ти също, патриций! Гривната те издава! Преди ми помогна и ще го имам предвид, аз не съм отмъстителен, но ще съдя за съдбата на семейството ти по резултатите от Сондата.

В момента, когато Райъс се протегна за капсулата със съобщението. Бар изтърва кристалната чаша точно върху главата на генерала.

Случи се твърде бързо, за да може Девърс да го осъзнае. Сякаш в стареца се беше събудил някакъв демон.

— Навън! — изсипа през зъби Бар. — Бързо! — Той грабна бластера на Райъс и го пхна в дрехата си.

Сержант Люк се обърна, когато те се появи в тесния процепа на вратата.

Бар каза просто:

— Води ни, сержант!

Девърс затвори вратата след себе си.

Сержант Люк застана мълчаливо пред своите затворници, но след кратка пауза той усети до гърба му да се опира оръжие:

— На търговския кораб!

Девърс избърза, за да отвори въздушния люк, и Бар нареди:

— Остани там, където си, Люк! Ти се отнасяше добре с нас и нямаме намерение да те убиваме!

Сержантът се взря в оръжието, разпозна монограма на бластера и изкрещя, задушавайки се от гняв:

— Но вие сте убили генерала!!!

След секунда той бе погълнат от изстрела и се превърна в купчина пепел.

Търговският кораб заобиколи мъртвата планета, преди сигналните светлини да светнат и на небето да се разпростре нашироко гигантската просветваща звездна паяжина. Скоро на светлия фон на огромната оптическа леща, наречена Галактика, изплуваха някакви тъмни петна.

Девърс се развесели:

— Дръж се, Бар! Да видим имат ли те кораби, които могат да се мерят по бързина с нас.

Знаеше, че нямат.

Навън, в открития космос, гласът на търговеца прозвуча глухо и слабо, когато каза:

— Пътят, по който пратих Броудриг за зелен хайвер, беше малко по-добър! Поне в сравнение с този, на който той хвърли генерала!

Те бързо се носеха през звездните купове на Галактиката.

8. КЪМ ТРАНТОР

Девърс зави към дребната мъртва сфера, търсейки и най-малки следи от живот. Насоченият лъч бавно и старателно пресяваше звезди през стегнатото копие на своя сигнален сноп.

Бар спокойно наблюдаваше процедурата от мястото си на койката в ъгъла. Попита:

— Няма повече следи от тях, нали?

— От имперските момчета? Не! — изръмжа нетърпеливо търговецът. — Преследвачите отдавна са ни изгубили. О, звезди! Имахме голям късмет, че след този скок наслуки в хиперпространството не се озовахме в короната на някоя звезда. Те не биха могли да ни преследват, освен ако не са ни задминали, което е невъзможно! — той седна и с рязко дръпване разхлаби яката си. — Нямам представа какво са направили ония от Империята тук. Мислех, че поне някои космически проходи са оставени без наблюдение!

— Значи искаш да се върнеш във Фондацията?

— Мисля да говоря с Асоциацията — или поне ще се опитам.

— Каква е пък тази Асоциация?

— Асоциацията на Независимите Търговци. Никога не си я чувал, а? Е, не си единственият! Още не сме се прочули!

За малко се възцари тишина, концентрирана около мълчащия приемателен индикатор. Бар я наруши.

— В обсега ли сме?

— Не знам. Нямам представа къде сме. Точно за това използвам насочен предавател, но търсенето може да отнеме години, сам знаеш.

— Може би това...? — Бар протегна ръка и посочи приемника. Девърс скочи, бързо нагласи слушалките си — в малката черна сфера се бе появило бяло петънце

Половин час Девърс поддържаше крехката нестабилна нишка на връзката, прокарана през хиперпространството, за да свърже две точки, между които светлинен сигнал би се влачил петстотин години.

Накрая той седна с безнадеждно изражение и свали слушалките.

— Нека хапнем, док! Тук има душ, които можеш да ползваш, но не прекалявай с топлата вода — той клекна пред един от шкафовете, подредени до стената, и огледа съдържанието му. — Надявам се, че не си вегетарианец?

Отговорът на Бар бе делови.

— Аз съм всеяден. Но да се върнем на Асоциацията. Изгуби ли ги?

— Така изглежда! Бяхме на максималния обсег, дори отвъд него... Но това няма значение! Узнах всичко, което беше необходимо — той се изправи и постави два метални контейнера на масата. — Изчакай пет минути и ги отвори, като дръпнеш скобата. Вътре ще има чиния, прибори и храна — вид удобство, когато бързаш и не ти трябват такива несъществени подробности, като салфетки... Мисля, че искаш да знаеш какво научих от Асоциацията?

— Ако не е тайна.

Девърс поклати глава:

— Не и за теб! Райъс казваше истината.

— Затова, че са му предложили откуп ли?

— Аха. Предложили са го и им е било отказано. Положението става все по-лошо. Има сражения край Лоурис.

— Лоурис част от Фондацията ли е?

— А? О, ти не знаеш ли? Той е едно от първоначалните Четири Кралства. Можеш да го наречеш част от вътрешната защитна линия. Но Лоурис не е най-лошата новина! Сражават се и много кораби, които не са били забелязвани преди. Това означава, че Райъс и този път не ни е излъгал. Той е получил подкрепление, Броудриг е минал на негова страна, а аз ужасно съм объркал всичко...

Очите му бяха пусти, когато той дръпна скобата на контейнера с храна и внимателно го отвори. Ароматът на ястието плъзна из кабината. Бар вече се хранеше.

— Май прекалихме с импровизациите — рече старецът. — Не можем да пробием фронта и да се върнем във Фондацията. Не можем да правим нищо, освен най-разумното — да чакаме търпеливо. Ако Райъс вече е стигнал до вътрешната защитна линия, едва ли чакането ще продължи много дълго.

Девърс остави вилицата си.

— Да чакаме ли? — изръмжа той! — Това те устройва, защото нямаш какво да губиш!

— Така ли мислиш? — Бар слабо се усмихна.

— Да! Всъщност, ще ти кажа... — раздразнението на Девърс най-сетне изскочи на повърхността. — Уморих се да наблюдавам всичко това, сякаш е просто интересна гледка под окуляра на микроскоп! Имам приятели там далеч, които умират! Целият свят там, моят дом, загива! А ти си сам, ти си аутсайдер... Затова не можеш да ме разбереш!

— Виждам как умират приятели! — ръцете на стареца стояха отпуснати в скута му, беше затворил очи. — Женен ли си?

— Търговците не се женят — отговори Девърс.

— Е, а аз имам двама сина и племенник. Те бяха предупредени, но не са могли да сторят нищо... Нашето бягство означава за тях смърт. Дъщеря ми и двата ми внука, надявам се, са напуснали планетата още преди това, но даже и да ги изключим, аз вече заложих и изгубих много повече от теб!

Мрачно и грубо Девърс отсече:

— Знам! Но това е въпрос на избор. Ти можеше да останеш с Райъс. Никога не съм те молил да...

Бар поклати глава.

— Това не беше въпрос на избор, Девърс! Не се безпокой, не съм рискувал синовете си заради теб. Работих с Райъс, колкото можах. Ала той имаше Психосонда! — сиуенианският патриций отвори очите си и те бяха пълни с болка. — Веднъж Райъс дойде при мен, беше преди повече от година. Говореше за култ, организиран около магьосници, но всъщност не знаеше цялата истина. Това не е точно култ. Знаеш, че са минали четиридесет години, откакто Сиуена бе притисната в ужасното менгеме, което разрушава и твоя свят. Пет бунта са били потушени... И тогава аз открих старите записки на Хари Селдън — „култът“ вече ме чакаше. Чакаше идването на „магьосниците“ и беше готов за този ден. Моите синове бяха водачи на „чакащите“. Това беше и моята тайна, до която Сондата не трябваше да се докосне. Затова синовете ми трябваше да умрат като зложници. Или, като алтернатива — половината Сиуена заедно с тях. Виждаш, че не съм имал избор! Нито пък съм аутсайдер.

Очите на Девърс поугаснаха и Бар продължи меко:

— Единственото, на което се надява и от което зависи Сиуена сега, това е победата на Фондацията. За тази победа се жертваха синовете ми. Хари Селдън не е предвидил неминуемо спасение за Сиуена, както го е направил за Фондацията. Не съм сигурен за избавлението на моя народ — само се надявам.

— Но все още се задоволяваш просто да чакаш! Даже и когато имперският флот вече е при Лоурис!

— Аз ще чакам, напълно уверен в правотата си — просто каза Бар, — дори и ако той се е приземил на самия Терминус!

Търговецът се намръщи.

— Не знам. Това не би могло да стане като с магическа пръчица! С психоисторията или не, положението е ужасно! Империята е дяволски силна, а ние сме слаби. Какво би могъл да направи Селдън по въпроса?

— Няма нищо за правене, всичко е вече свършено. Това, че не чуваш да тракат колелата на машината и да дрънчат звънци в нея, не означава, че тя не работи!

— Може би. Но ми се искаше да бе успял да пръснеш черепа на Райъс за всеки случай! За нас той е по-голям враг, отколкото цялата му армия.

— Да му пръсна черепа ли? Когато Броудриг е негов помощник-командир? — лицето на Бар се сгърчи от омраза. — Тогава цялата Сиуена щеше да се превърне в заложник заради мен! Броудриг щеше да й остави спомени задълго! Преди пет години една планета изгуби по един мъж на всеки десет — и само защото не успя да покрие повишените данъци. Ролята на данъчен инспектор там изпълняваше Броудриг. Не, Райъс трябва да живее!

— Но шест месеца... Шест месеца, прекарани на вражеската база и — нищо! — силните ръце на Девърс бяха така вкопчени една в друга, че кокалчетата им пукаха. — Нищичко!

— Добре, а сега се успокой! Ти ми напомни, че... — Бар бръкна в кесията си. — Сигурно би искал да видиш това! — той сложи една малка метална сфера на масата.

Девърс я грабна.

— Какво е това?

— Капсула със съобщение. Онова, което Райъс получи точно преди да го ударя по главата. Мислиш ли, че струва нещо?

— Не знам, зависи какво има вътре! — Девърс седна и внимателно търкулна капсулата по дланта си.

Когато Бар се премести от хладния душ под топлите струи на сешоара, той намери Девърс смълчан и погълнат от работата си пред бюрото.

Сиуенианинът се наведе и го попита:

— Какво правиш?

Девърс вдигна глава. По брадата му блестяха капчици пот. Каза:

— Опитвам се да отворя тази капсула!

— Способен си да я отвориш, без да имаш персоналните характеристики на Райъс? — в гласа на сиуенианина прозвуча изненада.

— Ако не успея, ще се оттегля от Асоциацията и повече няма да командвам кораб, ако ще и това да ми коства живота! Вече направих тримерен електронен анализ на вътрешността и освен това имам няколко дяволии, за каквито Империята не е и чувала — специални шперцове за такива капсулки. Преди това съм бил взломаджия, оттогава ги имам! Търговецът или трябва да знае по нещичко от всичко, или не струва пукната пара! — с един малък метален инструмент той проби дупчица до двата контакта. — Тази капсула е груба вещ. Изглежда в Империята нямат опитни специалисти в тази област. Забелязва се! Виждал ли си някога капсула на Фондацията? Тя е наполовина на тази и е непроницаема за електронни анализи... — той се стегна, мускулите под дрехата му видимо се напрегнаха. Малката му сонда напредваше бавно...

Всичко стана безшумно, но Девърс се отпусна и въздъхна. В ръката му лежеше разтворената сфера със съобщението, което се беше развило като изсъхнал език.

— От Броудриг е! — съобщи Девърс и продължи с презрение. — Състоянието на хартията е отлично. В капсула на Фондацията такова нещо би се изпарило за по-малко от минута!

Бар му махна с ръка да млъкне. Четеше съобщението забързано:

ОТ: АМЕЛ БРОУДРИГ, ИЗВЪНРЕДЕН ПРАТЕНИК
НА НЕГОВО ИМПЕРАТОРСКО ВЕЛИЧЕСТВО КЛЕОН II,
СЕКРЕТАР НА СЪВЕТА, ИМПЕРСКИ ПЕР

ДО: БЕЛ РАЙЪС, ВОЕНЕН УПРАВИТЕЛ НА СИУЕНА, ГЕНЕРАЛ ОТ ИМПЕРСКАТА АРМИЯ, ИМПЕРСКИ ПЕР ПОЗДРАВЯВАМ ТЕ!

ПЛАНЕТАТА 1120 ВЕЧЕ НЕ СЕ СЪПРОТИВЛЯВА. ПЛАНЪТ ВЪРВИ ГОРЕ-ДОЛУ ГЛАДКО. ВРАГЪТ ВИДИМО ОТСЛАБВА И В ПОСЛЕДНА СМЕТКА, РАЗБИРА СЕ, ЩЕ ПОБЕДИМ!

Бар вдигна глава от почти микроскопичния текст и ядосано изкрещя:

— Глупак! Тъп сноб! Такова съобщение...

— А? — вметна Девърс. Той беше разочарован.

— Не казва нищо! — изрева Бар. — Нашият злобен дворянин сега пък си играе на генерал! Когато Райъс го няма, той е фронтовият командир и затова успокоява тщеславието си с помпозния стил на военните рапорти, от които нищо не разбира. „... Тази и тази планета вече не се съпротивлява...“, „... планът върви гладко... врагът отслабва...“. Паун!

— Ей, чакай малко! Задръж...

— Изхвърли го! — разстроен, старецът се извърна встрани. — Галактиката ми е свидетел, не съм очаквал да е нещо суперважно, но беше логично да се допусне, че ще има поне някакви сведения за военните операции и придвижването на военните сили. Ето защо взех капсулата. Но такава нещo! По-добре да бях я оставил! Щеше да отнеме поне минута на Райъс — минута, която сега е употребена за нещо по-важно.

Девърс беше възбуден.

— Няма ли да се вземеш в ръце и да спреш да мяташ наоколо? В името на Селдън... — той размаха съобщението пред носа на Бар. — Прочети го пак! Какво трябва да означава това „в последна сметка ще победим“?

— Означава завоюването на Фондацията.

— Така ли? А може би — на Империята? Може би той вярва, че това ще стане в „последна сметка“!

— И какво, ако е така?

— Ако е така — кривата усмивка на Девърс изгуби в брадата му, — ако е така, има какво да покажа!

С един пръст той върна съобщението в гнездото му. С леко щракване то изчезна и сферата отново беше цяла и гладка. Някъде отвътре се разнесе тънкия писък на контролиращия механизъм, изгубил ориентацията от движението.

— Та значи тази капсула не може да бъде отворена, без да се знаят персоналните характеристики на Райъс?

— Е, и?

— Но Императорът може да я отвори, нали? Персоналните характеристики на управителите трябва да бъдат записани някъде. Поне във Фондацията е така!

— Също и в столицата на Империята!

— Тогава, когато ти — сиуениански патриций и Имперски пер — кажеш на този Клеон, Императора, че неговият любим питомен папагал и най-добрият му генерал са се сговорили да го свалят и му връчиш капсулата, какво ще си помисли той „в последна сметка“ за Бродриг?

Бар приседна уморено.

— Чакай, не те разбирам! — старецът разтри бузата си с длан. — Не говориш сериозно, нали?

— Напротив! — Девърс беше ядосан. — Слушай, девет от последните десет императора са изгубили тронове си чрез убийство или шутовете им са ги свалили, като са убедили един или друг техен генерал в изключителния му ум. Старият Император бързо ще ни повярва и ще поиска главата на Райъс.

Бар промърмори:

— Той все пак е сериозен човек. В името на Галактиката, човече, ти не можеш да преодолееш Селдънова криза с такава схематична история като тази! Представи си, че Бродриг не беше използвал думата „последна“, що се отнася до сметката. Селдън никога не е залагал на случайния късмет.

— Ако случайността ни е пресякла пътя, то няма закон, който да твърди, че Селдън не я е предвидил!

— Да, но... Но! — Бар спря и после заговори по-спокойно, като видимо се съдържаше. — Виж, как ще доставиш капсулата на Трантор? Не знаеш къде се намира той, а и аз изобщо не помня координатите му,

дори приблизително. Та ти не си наясно даже със собственото си местоположение!

— Не можеш да се загубиш сред звездите! — засмя се Девърс. Той вече беше застанал до пулта. — Първо ще отидем до най-близката планета и там ще се снабдим с най-добрия комплект навигационни карти, който може да се купи със стотен хиляди на Броудриг.

— И в добавка ще си купим по един изстрел в корема! Описанията ни сигурно са разпратени по всички планети в тази част на Империята.

— Док — изрече Девърс спокойно, — не се прави на идиот! Райъс каза, че корабът ми се е предал твърде лесно и той не се шегуваше. Този кораб има достатъчно огнева мощ и достатъчно здраво силово поле, за да издържи на всичко, което бихме могли да срещнем този край на Галактиката. Освен това разполагаме с персонални силови полета. Войниците не ги откриха при обиска, както знаеш, но нали и тъкмо затова те бяха толкова добре скрити.

— Добре — каза Бар, — представи си, че си вече на Трантор. Как ще се срещнеш с Императора? Или мислиш, че имаш запазен час?

— Защо да не оставим този проблем за Трантор? — отвърна Девърс.

Хиператомният двигател беше включен. Светлината помръкна и отново избухна, което означаваше преминаване на звездолета в хиперпространството.

9. НА ТРАНТОР

Звездите бяха толкова нагъсто, колкото бурените в изоставена нива. За пръв път на Лейтън Девърс му се налагаше да изчислява и след десетичната запетая уравненията за прехвърляния през хиперпространството. Необходимостта да се пресмятат скокове, дълги не повече от една светлинна година, създаваше у него усещане, подобно на клаустрофобия. Жестоко и страшно беше небето, еднакво във всички посоки, и те като че ли се губеха в сияйното море на космоса.

В центъра на куп от десет хиляди звезди, които светеха неистово и разкъсваха на парчета слабия мрак наоколо, царствено кръжеше императорската планета Трантор.

Тя не беше просто една планета, а нещо много повече, — пулсът на Империята, биещ за двадесет милиона звездни системи. Трантор имаше само една функция — управлението, ѝ произвеждаше един-единствен продукт — закона. На повърхността му нямаше други живи същества, освен хора — хора-любимци и хора-паразити. На стотици квадратни мили^[1] от императорския дворец не можеха да бъдат открити дори бучка пръст или стрък трева. Извън двореца нямаше даже и капчица вода, ако не се смятат огромните подземни цистерни, които снабдяваха планетата.

Блестящото, неразруσιμο и неръждаемо метално покритие, което плътно обвиваше целия Трантор, беше основа на гигантски метални кули, които превръщаха планетата в лабиринт. Кулите бяха свързани с мостове, а плетеницата от коридори ограждаше уютни кабинети. В сутерените на кулите се помещаваха магазини с площ от по няколко квадратни мили — един лъскав свят за забавления, който се събуждаше за живот всяка нощ. Човек можеше да обиколи Трантор, без да напусне нито веднъж този огромен комплекс от сгради.

Множество кораби, повече, отколкото целия военен флот на Империята, оставяха ежедневно своя товар на Трантор, за да се изхранят четиридесетте милиарда души, които не можеха да дадат никакъв продукт в замяна, но заемаха длъжности в най-голямото и

целокупно правителство, което човечеството някога бе имало. Двадесет аграрни планети бяха житницата на Трантор. Вселената беше превърната в негова слугиня.

Плътно притиснат от тежки метални ръце, търговският кораб беше внимателно спуснат на платформата, която водеше към хангара. Преди да стигне до тук обаче, Девърс беше принуден да си прокара път през многото усложнения на свят, заченат на отрупано с хартия бюро и основан на принципите, които се свеждаха до максимата „всичко в четири екземпляра“.

Преди това се беше наложило принудително спиране в космоса, по време на което бяха попълнени стотици въпросници. После имаше множество кръстосани разпити, рутинна проверка с проста Сонда, снимки на кораба, характерологичен анализ на двамата пътници и последващо записване на всичко това, претърсване за контрабанда, плащане на входна такса и накрая — проверка на личните карти и входните визи.

Дакъм Бар беше сиуенианин и поданик на Императора, но Лейтън Девърс нямаше необходимите документи. Отговорният служител изрази искреното си съжаление, но Девърс не можеше да влезе. Всъщност той подлежеше на официално разследване.

Някъде около хиляда кредита, още съвсем новички банкноти, печатани в имението на лорд Броудриг, изведнъж се появиха на сцената и бързо смениха притежателя си. Служителят си затвори очите и забрави за съжалението си. Документът в бюрото му придоби малко по-друга форма, като към него беше добавена и характеристиката на Девърс.

Двама души — търговец и патриций — идваха от Сиуена.

В хангара търговският кораб отново бе фотографирани, описан заедно със съдържанието му, личните карти на пътниците бяха сверени и подходящата за случая такса беше предписана, платена и регистрирана.

Едва след всичко това Девърс се озова на една огромна тераса под яркото бяло слънце, а около него бърбореха жени, крещяха деца и апатични мъже бавно отпиваха от чашите си, докато гледаха новините от Империята на огромен телевизор.

Бар плати необходимото количество иридиеви монети и стана притежател на цял куп хартия — транторския вестник „Имперски

новини“, официалния орган на правителството.

След като прегледа заглавията, той запита:

— Какво ще правим най-напред?

Девърс опита да се измъкне от унието си. Намираше се на свят, твърде отдалечен от неговия собствен, при това — много сложен за самия него. Свят с непонятни хора и също тъй неразбираем език. Отвсякъде го обграждаха блестящи метални кули, многобройните остриета на които задръстваха хоризонта. Целият суетлив, нехаен живот на тази планета-град го караше да се чувства ужасно зле — изоставен и по-незначителен от джудже.

— По-добре да оставя плановете на теб, док! — каза той.

Бар отговори с мрачен строг глас:

— Опитах се да ти го кажа, но е трудно да се повярва, без да си го видял, знам! Известно ли ти е, колко много хора всеки ден желаят да се срещнат с Императора? Около милион. А знаеш ли с колко се среща той? Приблизително с десет. Ако действаме чрез гражданските служби, задачата ни ще е още по-трудна. Но ние можем да подкупим аристокрацията...

— Имаме почти сто хиляди!

— Един-единствен Имперски пер ще ни струва толкова, а са необходими поне трима или четирима, за да ни свържат с Императора. Може да се използват и петдесетте председатели на комисии и старши-надзирателите, което ще ни струва само по стотина кредита на всеки... С тях ще говоря аз. Първо, те няма да разберат акцента ти и второ, ти не знаеш правилата за даване на подкупи тук. Това е е направо изкуство, уверявам те... А!

На третата страница на „Имперски новини“ беше онова, което Бар търсеше, и той подаде вестника на Девърс.

Девърс четеше бавно. Думите му звучаха странно, но той все пак ги разбираше. Накрая ядосано удари с вестника по дланта си.

— Мислиш ли, че може да е вярно?

— Смятам — реагира мрачно Бар, — че е крайно невероятно флотът на Фондацията да е бил разбит. Съобщението е било получено преди известно време ако се използва обичайната техника за военни рапорти при отдалечена от мястото на боя столица. Което означава, че Райъс е имал нова битка — това не е нещо неочаквано. Тук казват, че е завзел Лоурис. За столицата на Кралство Лоурис ли става дума?

— Да... — замислено отвърна Девърс, — или поне за столицата на онова, което се смята за Кралство Лоурис. Намира се на по-малко от двадесет парсека от Фондацията. Док, трябва да действаме бързо!

Бар сви рамене.

— На Трантор не можеш да се движиш бързо. Ако опиташ, най-вероятно ще се озовеш пред мерника на атомен бластер.

— Колко време ще ни отнеме?

— Месец, стига да имаме късмет. Един месец нашите сто хиляди кредита, ако разбира се ни стигнат. И то — в случай, че на Императора не му хрумне да отиде на Летните планети, където изобщо не дава аудиенции.

— Но Фондацията...

— Сама ще се грижи за себе си, както го е правила и преди! А сега да помислим за вечерята. Гладен съм. Освен това, тази вечер си е лично наша и би трябвало да я използваме. Сам знаеш, че никога повече няма да видим Трантор или някой друг подобен свят.

Отговорникът за Външните провинции разтвори дебелия си ръце с жест на безнадеждност и късогледо се взря в посетителите, досущ като бухал:

— Но Императорът е неразположен, джентълмени! Наистина е невъзможно да тревожа моя господар сега! Негово Императорско Величество не е приел никого тази седмица.

— Нас ще приеме! — каза Бар уверено. — Става въпрос за среща с член на щаба на личния му секретар.

— Невъзможно е! — натърти отговорникът. — Би ми коствало службата, ако опитам. А сега, ако можете да бъдете по-подробен относно същността на посещението ви! Искане ми се да ви помогна, разберете го, но ми трябва колкото се може по-ясни сведения във вид, който да представя на моя господар като основателна причина за безпокойството.

— Целта на посещението ни тук е такава, че не мога да говоря за нея с никой друг, освен с Височайшия — равно поясни Бар. — И е точно толкова важна, че струва колкото една аудиенция при Негово Императорско Величество. Мисля, че това Ви дава шанс! Мога да Ви обещавам, че ако Негово Императорско Величество оцени важността на нашата мисия — за която гарантираме, че е наистина важна, — Вие ще получите всичко, което ще загубите, като ни помогнете сега!

— Да, но...

— Това е Вашият шанс — продължи да настоява Бар. — Естествено, рискът ще бъде компенсиран. Твърде голяма благосклонност от Ваша страна е, че ни позволявате да Ви молим, но вече бяхме облагодетелствани от любезната Ви готовност да ни дадете възможност да изложим проблема си пред Вас... И ако ни позволите да изразим съвсем непретенциозно нашата признателност чрез...

Девърс се намръщи. Двадесетина пъти за изминалия месец беше слушал същата реч с някои вариации. И тази, както и другите, завърши с експресна размяна на банкноти. Тук обаче епилогът беше различен. Парите винаги изчезваха незабавно, а този път те бяха разгледани, после отговорникът ги преброи бавно и ги проучи отпред и отзад. Най-после в гласа му настъпи лека промяна.

— Печатани у секретаря, а? Хубави пари!

— Да се върнем на въпроса! — настоя Бар.

— Не, почакайте. — прекъсна го отговорникът. — Нека започнем от по-простото. Аз наистина бих искал да знам каква е целта на вашето посещение. Тези пари са чисти и нови, вие сигурно сте сключили добра сделка за тях и мисля, че сте се срещали и с други служители преди мен. Е, та за какво сте тук?

Бар реши, че трябва да възрази:

— Не разбирам накъде биете!

— Вижте, лесно може да се докаже, че Вашият приятел няма лична карта и виза, поради което е на планетата нелегално. Той не е поданик на Империята.

— Отричам това!

— Няма значение какво отричате! — каза отговорникът с внезапна откровеност. — Служителят, който му е издал картата срещу сумата от сто кредита, си призна след мъчения и ние знаем повече за вас отколкото предполагате!

— Ако загатвате, сър, че сумата, която Ви помолихме да приемете, в новата светлина е...

Отговорникът се усмихна.

— Напротив, тя е повече от достатъчна — той хвърли банкнотите встрани. — Да се върнем на това, за което говорех. Самият Император се е заинтересувал от вас! Не е ли истина, господа, че сте били гости на генерал Райъс? Не е ли истина, че сте избягали от

мощната му армия с меко казано учудваща лекота? Не е ли истина и това, че сте имали голям късмет с банкнотите, печатани в имението на лорд Броудриг? Накратко, не е ли вярно, че сте двойка убийци, изпратени да... Е, сами ще ни кажете кой ви плаща и за какво!

— Знаете ли — гневно каза Бар, — аз отричам правото на един жалък чиновник да ни обвинява в каквито и да е престъпления! Тръгваме си!

— Никъде няма да отидете! — служителят се надигна и очите му повече не изглеждаха късогледни. — Трябва да отговаряте на въпросите ми! Вашите запазете за по-късно. Аз не съм никакъв представител на Външните провинции, а лейтенант от имперската полиция. Вие сте арестувани — той се усмихна, а в ръката му се появи бластер. — Чудесно е, че ви засякох тъкмо днес! Прочистихме гнездото на стършелите!

Девърс изръмжа и бавно се пресегна за собственото си оръжие. Лейтенантът се усмихна още по-широко и натисна спусъка. Блясък обгърна гърдите на Девърс. Лъчът на бластера отскочи от персоналното му защитно поле с фонтан искри.

Девърс стреля в движение и главата на лейтенанта отлетя встрани, когато горната част на торса му изчезна. Главата все още се усмихваше, осветена от снопа слънчева светлина, която влизаше през дупката в стената, пробита от изстрела.

Девърс и Бар се измъкнаха през задния изход.

Девърс каза пресипнало:

— Бързо към кораба! Скоро ще вдигнат тревога — той ругаеше свирепо. — Планът доведе до обратен резултат. Мога да се закълна, че самият звезден дявол е против мен!

Те се врязаха в тълпите, обграждащи телевизорите. Нямаха време за чакане. Бар успя да грабне един брой на „Имперски новини“, преди да се гмурнат в огромното хале на хангара, откъдето корабът безразлично се издигна през гигантската дупка, която проби на покрива.

— Можеш ли да им избягаш? — попита Бар.

Десет кораба на пътната полиция бясно преследваха излитация звездолет, който беше прекъснал насочения радиолъч и сега нарушаваше разрешената скорост. Освен това отзад се вдигаха корабите на Секретните служби, за да се включат в преследването на

внимателно описания кораб, управляван от двама убийци с уточнени самоличности.

— Дръж се! — предупреди Девърс и изчезна в хиперпространството на две хиляди мили^[2] над повърхността на Трантор. Прехвърлянето стана толкова близо до планетарната маса, че Бар изгуби съзнание, а върху Девърс се стовари ужасна болка, но когато излязоха няколко светлинни години по-нататък, космосът около тях беше чист. С гордост в гласа Девърс заяви:

— Не съществува имперски кораб, който да е способен да ме настигне! — след което горчиво продължи. — Само че сега ни търсят навсякъде и ние не можем да го избегнем... Какво да правим?

Бар слабо се размърда в креслото си. Ефектът от скока в хиперпространството още действаше и всички мускули го боляха.

— Няма нужда да се прави каквото и да било. Всичко е свършено. Погледни тук! — каза той и протегна на Девърс броя на „Имперски новини“, който все още стискаше. Заглавията бяха достатъчни за търговеца.

— „Райъс и Броудриг са отзовани и арестувани!“ — промърмори търговецът и погледна Бар. — Защо?

— В статията не се казва, но има ли значение? Войната с Фондацията е приключена и в този момент Сиуена се бунтува. Прочети статията и виж! — гласът на Бар отслабна. — Ще спрем в някоя провинция и ще узнаем подробностите. А сега, ако не възразяваш, аз си лягам.

И той си легна.

Досуц като скакалец, с нарастващи по големина скокове, търговският кораб пресичаше Галактиката, за да се завърне във Фондацията.

[1] Една квадратна миля се равнява на 2,59 кв.км. Б.ред. ↑

[2] Една миля (сухопътна) се равнява на 1609,31 м. Б.ред. ↑

10. КРАЯТ НА ВОЙНАТА

Лейтън Девърс определено се чувстваше неудобно и беше донякъде възмутен. Беше получил медала си и с ням стоицизъм бе понесъл третата оратория на кмета, която съпровождаше връчването. С това неговото участие в церемонията свършваше, но, разбира се, формалностите го задължаваха да остане. А това бяха формалности главно от вид, който не му позволяваше да се прозява шумно или да се намести по-удобно в креслото си; точно такива неща го караха да прекарва повече време в космоса, на който принадлежеше.

Сиуенианската делегация, начело с величествения Дакъм Бар, подписа Конвенцията и Сиуена стана първата провинция, преминала директно от политизирания курс на Империята към икономическата структура на Фондацията.

Пет кораба от имперския флот, заловени, когато Сиуена се разбунтува зад фронта на имперския граничен флот, прелетяха отгоре — огромни и масивни — като изстреляха шумен салют, когато преминаваха над града.

Нищо, освен пиене, етикеция и незначителни разговори...

Един глас го извика. Беше Форъл — човекът, който, както хладно пресметна Девърс, можеше да купи двайсетина като него само със сутрешната си печалба — същият Форъл, който сега благосклонно го мамеше с пръст.

Девърс прекоси балкона, излезе на студения нощен вятър и се поклони, като дълбоко под щръкналата си брада се намръщи. Бар също беше тук — само че усмихнат. Той каза:

— Девърс, трябва да ме спасиш! Бях обвинен в скромност — ужасно и наистина ненормално престъпление!

— Девърс... — Форъл премести дебелата пура в ъгъла на устата си, докато говореше, — лорд Бар твърди, че пътуването ви до столицата на Клеон не е допринесло с нищо за отзоваването на Райъс.

— Точно така, сър! — Девърс беше лаконичен. — Така и не се срещнахме с Императора. Рапортите относно делото, които пратихме по обратния път, показват, че това е било просто съвпадение. Имаше

много приказки, че генералът е свързан с някои подривни организации в двора...

— А той е бил невинен?

— Райъс ли? — намеси се Бар. — Да. В името на Галактиката, да! Броудриг измени на принципите на генерала, но и той не беше извършил нещата, в които го обвиняват. Това бе просто един юридически фарс, но необходим, очакван и неизбежен фарс.

— Психоисторическа необходимост, както допускам! — Форъл изрече фразата звучно и с хумористичната лекота на дълбока фамилиарност.

— Точно така — Бар сериозно се намръщи. — Не съм го допускал преди, но веднъж ми се отдаде възможност и аз можах да... е, добре... да погледна отговорите отзад в книгата. Нещата бяха прости. Сега вече можем да видим, че социалните условия в Империята правят завоевателните войни невъзможни. При слаби императори има цяла купчина генерали, които си съперничат за трона. При силните императори Империята застива в паралич, при който политическите взривове очевидно се прекратяват, но се жертва и всякакво развитие.

Форъл изръмжа откровено през силното си пръхтене:

— Не сте достатъчно ясен, лорд Бар!

Бар бавно се усмихна.

— Ммм, и аз смятам така! Това е трудност, която не може да бъде избегната при психоисторията. Думите са добър, ала неясен заместител на математическите уравнения. Но дайте ми възможност да помисля...

Бар се замисли, докато Форъл се отпусна отново на перилата а Девърс гледаше кадифеното небе и си спомни за Трантор. По някое време сиуенианинът отново проговори:

— И така, сър, ясно е, че Вие — и Девърс, и всеки друг човек, без съмнение смятате, че за победата над Империята трябваше да се противопоставят Императорът и неговият генерал. Вие бяхте прави — прави през цялото време. Само че грешахте, когато допускахте, че това вътрешно разцепление може да бъде постигнато с индивидуални действия, с моментно внушение. Опитвахте с подкупи и лъжи. Апелирахте към амбиция и страх. Но не получихте нищо, въпреки всичките си усилия. Всъщност, положението ставаше все по-

отчайващо след всеки опит. И при цялото това вършеене с нищожен ефект приливната вълна на Селдън продължаваше бързо и непреодолимо напред. — Дакъм Бар се обърна и погледна през перилата към щастливия град. — Има една мъртва ръка, която движи всички ни — и могъщия генерал, и великия Император, и моя, и вашия свят — мъртвата ръка на Хари Селдън. Той е знаел, че човек като Райъс ще пропадне, тъй като неговият собствен успех ще го доведе до това — и колкото по-голям бъде успехът, толкова по-сигурно ще е пропадането.

Форъл отбеляза сухо:

— Не мога да кажа, че ставате по-ясен!

— Момент — продължи Бар сериозно, — погледнете ситуацията. Очевидно, един слаб генерал не би могъл да ни заплаши. Силен генерал, управляван от слаб Император, също не би могъл да го стори — той би насочил армията си към по-плодоносна цел. Доказано е, че три четвърти от императорите през последните два века са били преди това размирни генерали или вицекале, преди да станат императори. Значи само комбинацията от силен Император и силен генерал е могла да застраши Фондацията — силният Император не може да бъде детрониран лесно, а силният генерал ще се опита да завоюва слава извън пределите на Империята. Но какво прави Императора силен? От къде идва силата на Клеон? Това е очевидно. Той е силен, защото не си позволява силни поданици. Придворният, който е забогатял, или генералът, който е станал твърде популярен, са опасни. Цялата предишната история на Империята доказва, че всеки интелигентен Император е достатъчно силен. Райъс печелеше победи и Императорът стана подозрителен. Цялата атмосфера наоколо в този момент го караше да бъде подозрителен. Райъс отхвърля подкуп? Много подозрително — налице са скрити причини. Най-довереният му човек поддържа Райъс?! Съвсем подозрително — отново скрити причини. Всъщност не нечии индивидуални действия го караха да подозира, ето защо нашите лични интриги бяха ненужни и безполезни. Самият успех на Райъс беше подозрителен. Поради това той бе отзован, обвинен, осъден и убит. Фондацията отново победи. Защото, вижте, нямаше възможна комбинация, при която Фондацията да не победи. Това беше неминуемо, каквото и да направеше Райъс, каквото и да направехме ние!

Финансовият магнат на Фондацията тежко кимна.

— Тъй! Но какво щеше да стане, ако Императорът и генералът бяха един и същи човек? Тогава какво? Това е случай, който Вие не засегнахте, значи, още не сте доказали теорията си!

Бар сви рамене.

— Аз не мога да докажа нищо, нали не използвам математика в случая... Но си помислете: в една Империя, където всеки аристократ, силен човек или пират може да се възкачи на трона — и, както историята показва, много успешно — какво би се случило, ако един силен Император лично се заеме със завоевателна война в края на Галактиката? Колко дълго той може да остане далеч от столицата, преди някой да започне гражданска война и да атакува дома му? Социалните условия около Императора правят този срок кратък... Веднъж казах на Райъс, че цялата сила на Империята не може да отклони мъртвата ръка на Хари Селдън.

— Прекрасно, прекрасно! — Форъл чак изпръхтя от удоволствие. — Тогава ти намекваш, че Империята няма да ни напада повече?

— Така ми изглежда — отвърна Бар. — Честно казано, Клеон може да не преживее тази година и ще остане оспорваното наследство, което може да доведе до последната гражданска война в Империята.

— Тогава — каза Форъл — няма да има повече врагове.

Бар изглеждаше замислен:

— Съществува и Втората Фондация.

— На другия край на Галактиката? Осигурени сме за векове!

Девърс се обърна. Лицето му беше мрачно.

— Ще има и вътрешни врагове, вероятно!

— Така ли? — хладно се осведоми Форъл. — И кой например?

— Например тези, които обичат да трупат пари, за да ги концентрират в големи количества и да ги държат по-далече от онези, които си вадят хляба чрез тях и ги създават.

Презрителното изражение на лицето на Форъл бавно изчезна, за да отстъпи място на гнева, който можеше да се прочете и на физиономията на Лейтън Девърс.

ВТОРА ЧАСТ
МУЛЕТО^[1]

11. НЕВЕСТАТА И ЖЕНИХЪТ

МУЛЕТО — ...За Мулето се знае много по-малко, отколкото за когото и да било в историята на Галактиката. Истинското му име е непознато. Представата за по-ранния му живот се гради на чисти предположения. Дори периодът на най-голямата му известност е стигнал до нас предимно чрез разказите на неговите противници и само отчасти — чрез тези на една жена...

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ ГАЛАКТИКА

Първото впечатление на Байта от Хейвън съвсем не беше прекрасно. Нейният съпруг ѝ го показва — една безинтересна звезда, изгубена в празнотата на Периферията. Намираше се сравнително близо до последния разсеян звезден куп, където разпръснатите точки светлина блещукаха самотно. Освен това Хейвън беше беден и незабележителен.

Торън съзнаваше, че като за първа крачка в семейния живот на червеното джудже му липсва внушителност, и затова устните му стеснително се свиха:

— Знам, Байт... Това не е най-добрата замяна, нали? Имам предвид — Фондацията срещу това!

— Отвратителна замяна, Торън. Ако знаех, изобщо нямаше да се омъжа за теб! — каза Байта и когато лицето на Торън за миг придоби наскърбено изражение, преди той да възстанови равновесието си, тя продължи със специалния си „топъл“ тон: — Какви ги вършиш, глупаче! Сега остава само да прехапеш устни и да ме погледнеш с умиращ поглед, преди да си поплачеш на рамото ми, докато аз те галя

по наелектризираната коса... Искаше да ме изпиташ, нали? Очакваше да кажа: „С теб, Торън, навсякъде ще се чувствам щастлива!“ Или: „Междузвездните дълбини ще ни бъдат дом, скъпи мой, само да си с мен!“... Признай си! — тя го посочи с пръст, но трябваше бързо да отдръпне ръката си, преди зъбите на Торън игриво да се впият в нея.

— Ако капитулирам и призная, че си права — отвърна той, — ще приготвиш ли обяда?

Байта съсредоточено кимна и той усмихнато я заразглежда.

Всъщност тя не беше красавица според стандартите на повечето хора /той го признаваше/ — поне не, докато човек не се вгледаше в нея по-добре. Косата ѝ бе черна, лъскава и права; устата ѝ малко голяма, но пък това се компенсираше от гъстите вежди, които отделяха бялото чело от блестящите махагонови очи, винаги пълни със смях.

А зад стабилната и устойчива фасада на практичен, лишен от романтика и добре премислен по отношение на всичко живот, имаше едно малко езерце от нежност, което не се набиваше в очи, но можеше и да бъде докоснато, ако знаеш как — и ако се преструваш, че изобщо не ти е нужно.

Торън провери уредите, без да е необходимо, и реши да поотдъхне. Оставаше им само един междузвезден скок и след това имаха още няколко милипарсека „направо“, преди да се наложи използването на ръчните манипулации. Той се надигна, подпрян на облегалката на стола си, за да погледне към склада, където Байта жонглираше с хранителните контейнери.

В отношението му към нея имаше известна доза егоизъм — самодоволство на човек, който за последните три години се е преборил с комплексите си замалоценност. Защото освен всичко друго, той беше и провинциалист. Дори не просто провинциалист, а син на един търговец-ренегат, докато Байта произхождаше от Фондацията и даже можеше да проследи рода си назад до Малоу. Вътрешно Торън трепереше. Само по себе си да я доведе на планета като Хейвън, с нейния каменен свят и пещерни градове, беше достатъчно лошо. Но като се вземе предвид и традиционната ненавист на номадите-търговци към уседналите граждани, ставаше от лошо по-лошо.

И все пак, какво да му мисли...

След вечерята дойде ред на последния скок.

Хейвън гневно пламтеше в тъмночервено, а втората му планета беше оградена с ореола на замъглената червеникава атмосфера и наполовина потопена в тъмнина. Байта се въртеше около обзорния екран, на който се виждаше Хейвън II в центъра на паяжина преплетени линии. Гласът ѝ звучеше печално, когато каза:

— Как бих искала вече да съм се срещнала с баща ти. Ако той не ме хареса...

— Тогава ще бъдеш първото хубаво момиче, което той не е харесал — отбеляза Торън. — Преди да изгуби ръката си и да престане да кръстосва Галактиката, той... Е, ако го попиташ за това, ще ти говори, докато ушите ти се превърнат в царевични кочани. При това той никога не разказва два пъти една и съща история по еднакъв начин.

Хейвън II бързо се приближаваше. Моретата отегчително се въртяха под тях, покрити със сивкави люспи, те се появяваха и изчезваха между тънките облаци. По крайбрежията стърчаха назъбени планини.

— Закопчан ли ти е костюмът? — запита Торън. Заобленото лице на Байта беше зачервено и изглеждаше съвсем кръгло в прилепналия, затоплен отвътре костюм от пореста материя.

Отблизо морето се оказа набръчкано, но едва накрая стана ясно, че всъщност от хоризонт до хоризонт се простира огромно ледено поле. Корабът с хрущене се приземи върху леда, съвсем близо до едно плато.

Торън и Байта несръчно се покатериха по скалите и се потопиха в тъмнината на нощта. Байта се задъха от режещия студен въздух. Торън я сграбчи за лакътя и я увлече по гладката плътна повърхност към веселите изкуствени светлини в далечината.

Предните постове ги пресрещнаха на половината път и след като шепнешком размениха няколко думи с Торън, ги пропуснаха нататък. Вятърът и студът изчезнаха, когато каменната порта се отвори и после се затвори зад тях. Топлата вътрешност, осветена от светещи стени, беше изпълнена със странна човешка суетня. Хората вдигнаха глави от бюрата си и Торън приготви документите.

Те му бяха върнати след кратък преглед и той каза на жена си:

— Сигурно татко предварително е уредил формалностите. Обикновено процедурата трае около пет часа.

Двамата продължиха навътре и Байта изведнъж възкликна:

— О, Боже... Господи...

В пещерния град беше ден, облят от бялата светлина на младо слънце. Не че там имаше истинско слънце, разбира се, но това, което трябваше да се нарича небе, се губеше в ослепителен блясък. Топлият въздух бе напоен с растителни аромати.

— Но това е прекрасно, Тори! — възкликна Байта.

Торън пламенно се засмя.

— Е, Байт, не е като във Фондацията, разбира се, но това е най-големият град на Хейвън II — двадесет хиляди души население — и се надявам, че ще ти хареса! Знаеш ли, тук няма дворци за забавления, но пък няма и тайна полиция!

— О, Тори, това е също като град-играчка! Целият в бяло и розово — и толкова изящен...

— Е... — Торън погледна към града заедно с нея. В по-голямата си част къщите бяха двуетажни, направени от камък. Кулите на Фондацията, както и огромните комунални сгради на Старите Кралства, бяха забравени. Тук имаше индивидуалност, а мащабите бяха малки — една останка от света на личната инициатива във времето на масово съжителство в Галактиката.

— Байт, татко е тук! — отбеляза Торън. — Точно там, където соча, мила! Не го ли виждаш?

Тя го видя. Създаваше впечатление за едър мъж. Енергично им махаше и пръстите му широко се разтваряха във въздуха. Виковете му едва стигаха до тях. Байта повлече мъжа си надолу през ниско скосените ливади. Забеляза един дребен човек с бяла коса, който направо се губеше до огромния еднорък гигант, който продължаваше да вика и да маха.

Торън изкрещя през рамо:

— Това е доведеният брат на баща ми! Онзи, дето е ходил във Фондацията...

Те се срещнаха на поляната, смееха се и говореха несвързано, докато бащата на Торън не сложи точка на невъздържаните изблици. Той опъна късото си сако и нагласи металния си колан, който бе единственият луксозен аксесоар от облеклото му.

Очите му дълго пробягваха от младоженеца към младоженката и обратно, докато накрая, все още леко задъхан, той успя да изрече:

— Избрал си неподходящ ден да се върнеш у дома, момчето ми!

— Защо? А, днес е рожденият ден на Селдън, нали?

— Да. Наложил се да наема кола, за да се доберем до тук, взех и Ранду да я кара. Никакъв обществен транспорт на мерника!...

Погледът му се насочи към Байта и повече не се отлепи от нея, докато ѝ говореше.

— Имам една обемна фотографийка за теб — чудесна е, но си личи, че е правена от аматьор. — Той извади от джоба си едно прозрачно кристално кубче и на светлината вътре се появи засмяно малко личице, което преливаше от цветове и живот — истинска миниатюрна Байта.

— Значи за това е било всичко — каза Байта. — Сега разбирам, защо Торън искаше, да Ви изпрати онази карикатура. Учудена съм, че ме допускате толкова близо до себе си, сър!

— Още ли се чудиш? Наричай ме Фрейн. Тази карнавална тълпа изобщо не ме интересува, така че можеш да ме хванеш под ръка и да тръгнем към колата. До сега не съм смятал, че моето момче знае какво иска, но май е време да си променя мнението!

Торън тихо попита чичо си:

— Как е старият напоследък? Още ли се впуска на лов за жени?

Цялото лице на Ранду се покри с бръчки, когато той се усмихна.

— Когато може, Торън, когато може! Понякога си спомня, че на следващия си рожден ден ще навърши шестдесет, и това го обезсърчава, но успява да заглуши тази натрапчива мисъл и пак си е самият той. Истински търговец от древния вид! А ти, Торън, от къде си намери такава хубава жена?

Младият мъж самодоволно се засмя и го хвана под ръка.

— Да не би да искаш да ти разкажа с две думи за трите години мъки, чичо?

В малката дневна на къщата Байта свали пътния си костюм с качулката и разтърси разпуснатата си коса. После седна, кръстоса крак върху крак и отвърна на оценяващия поглед на едрия червендалест мъж. Каза:

— Знам какво се опитваш да разбереш и ще ти помогна! Години: 24. Ръст: 5 фута и 4 инча^[2]. Тегло: 110 фунта^[3]. Специалност: история... — тя забеляза, че той винаги застава в поза, която да скрива липсващата му ръка.

Но сега Фрейн просто притвори очи и отрони:

— Понеже сама спомена за това... Теглото ти е 120 фунта.

Той силно се засмя на изчервяването ѝ. После обясни на групата като цяло:

— Винаги можете да познаете теглото на една жена по бюста...
Необходим е опит, разбира се! Искаш ли нещо за пиене, Байт?

— Освен всичко друго, което искам — да! — отвърна тя и тръгна заедно с него, като остави Торън да огледа по рафтовете на библиотеката за нови книги.

Фрейн се върна сам и каза:

— Тя ще слезе по-късно.

Той тежко се отпусна в широкото ъглово кресло и вдигна левия си крак на табуретката пред него. Смехът беше изчезнал от зачервеното му лице и Торън се обърна да го погледне, когато Фрейн рече:

— Е, вече си у дома, момчето ми! Радвам се, че си тук. Харесвам приятелката ти. Не е някоя хленчеща глупачка.

— Ожених се за нея — каза Торън просто.

— Това вече е нещо друго — очите на баща му потъмняха. — Нищо повече от глупав начин да предопределиш бъдещето си! През целия си дълъг живот, който при това ми е донесъл повече опит от твоя, никога не съм правил нещо подобно.

Ранду се обади от ъгъла, в който стоеше:

— Фрейнсуърт, какви сравнения правиш? До твоето шумно сгромолясване преди шест години ти никога не си се задържал на едно място толкова дълго, че да почувстваш нужда да се ожениш. А освен това, коя би те взела?

Едноръкият се размърда, изпъчи се и отвърна пламенно:

— Много жени ме искат, стари глупако!

Думите на Торън прозвучаха сприхаво:

— Това е просто формалност, татко. И си има своите предимства.

— Главно за жената! — промърмори Фрейн.

— Даже и да е така — ядоса се Ранду, — момчето има право да решава само! Брактът е стар обичай във Фондацията.

— Фондацианите не са подходящ пример за един честен търговец!

Торън отново се намеси:

— Моята жена е фондациианка — той погледна към Ранду и Фрейн, а после бързо прибави: — Тя идва!

След вечерята разговорът придоби съвсем друг обрат, за което спомогна Фрейн с неговите минали преживелици, съставени от равни части кръв, жени и удачни сделки, обилно гарнирани с множество импровизации. Малкият телевизор работеше и предаваше някаква класическа пиеса с почти неразбираем шепот. Ранду се беше преместил на кушетката и се взираше наоколо през кълбата дим, който пускаше с дългата си лула. На същата кушетка Байта бе потънала в мекотата на бялата кожа, която беше донесена от някогашна търговска мисия и сега се постилаше само в много специални случаи.

— Следвала си история, момичето ми, така ли? — запита Ранду.

— Отчаях всичките си учители, но все пак съм научила нещичко...

— Малко цитати заради стипендията — самодоволно се намеси Торън. — Това е всичко!

— И какво си научила? — кротко настоя Ранду.

— Да ти разправам? Сега? — засмя се момичето.

Старецът нежно се усмихна.

— Добре тогава, какво мислиш за ситуацията в Галактиката?

— Мисля... — стегнато започна Байта, — мисля, че Селдъновата криза е неминуема... Ако днешната ситуация изобщо е била предвидена в плана на Селдън. Ние се провалихме.

— Уф! — промърмори Фрейн от своя ъгъл, — Какъв начин да се говори за Селдън! — но не каза нищо на висок глас.)

Ранду смучеше лулата си замислено.

— Мислиш ли? Защо смяташ така? Посещавал съм Фондацията, когато бях млад, и също мислех, че положението е ужасно. Но защо считааш, че е така сега?

— Е... — очите на Байта се замъглиха, тя подви крака под себе си в бялата мекота на кожата и подпря малката си брадичка на закръглената си ръка. — Струва ми се, че целта на Селдъновия план е да създаде свят, който да е по-добър от древния свят на Галактическата империя. Тя вече се е разпадала преди три века, когато Селдън основал Фондацията, и ако историята не лъже, оттогава Империята тъне в инерция и деспотизъм, като разпространява заразата си из Вселената.

Ранду кимна бавно, а Торън гордо погледна жена си със светнали очи. В своя ъгъл Фрейн цъкна с език и внимателно напълни чашата си.

— Ако легендата за Селдън е вярна — продължаваше Байта, — той е предвидил колапса на Империята чрез законите на своята психоистория, като се е оказал способен да узнае за тридесетте хиляди години варварство, преди Втората Империя да възвърне цивилизацията и културата на човечеството. Целта на целия му живот е била да създаде условията, при които се увеличава увереността за много по-бързото му възстановяване.

Плътният глас на Фрейн я прекъсна:

— Затова основал две фондации, които да славят името му!

— И затова основал две фондации — съгласи се Байта. — Нашата е създадена от учените на умиращата Империя, натоварени да опазят науката, за да я върнат по-късно на хората. А разположението на Фондацията в космоса и историческите обстоятелства са дали възможност на гения Селдън да пресметне чрез внимателни изчисления, че след хиляда години ще възникне нова, велика Империя.

Тишината беше пълна. Момичето продължи меко:

— Това е стара история, вие всички я знаете. За последните три века всеки човек във Фондацията я е научил. Но реших, че ще е по-добре да повтора тези неща набързо. Днес е рожденият ден на Селдън и макар че аз съм от Фондацията, а вие — от Хейвън, това ни сближава — тя бавно запали цигара и отсъстващо изгледа горящия ѝ край. — Законите на историята са също тъй строги, както законите на физиката и ако вероятността от грешка е по-голяма, то е само защото историята не може да изследва толкова голям брой хора, както физиката го прави с атомите. Затова вариациите в резултата са повече. Селдън е предвидил серия от кризи през хилядата години развитие, всяка от които е трябвало да ни насочи по изчисления път. Именно тези кризи ни ръководят — ето защо сега отново трябва да има криза. Сега! — натърти тя. — Изминал е почти век от последната и през този век всеки порок на старата Империя е бил повторен във Фондацията. Инерция! Нашите властници признават само един закон — никакви промени! Деспотизъм и толкова! Известен им е само един път — този на силата. Ето я заразата: те имат едно-единствено желание — да стискат своето...

— ... докато другите умират от глад! — изрева Фрейн и удари с юмруци по облегалката на креслото си. — Момиче, думите ти са златни! Тези тлъсти идиоти с техните претъпкани с пари каси сринаха Фондацията, докато смелите търговци живеят бедно на светове като Хейвън. Селдън е опозорен, а лицето му е натикано в мръсотията! — той високо вдигна ръка и лицето му се издължи. — Само ако имах и другата си ръка! Ако можеха да ме чуят...

— Татко — каза Торън, — татко, успокой се!

— Успокой се! Успокой се! — баща му свирепо му подражаваше. — Тук ще живеем и тук ще умрем в мизерия, а ти казваш: „успокой се!“

— Това е нашият съвременен Лейтън Девърс — Ранду посочи с лулата си бащата на Торън. — Нашият Фрейн! Девърс умира като роб в мините преди осемдесет години, заедно с праядо ти, защото му е липсвал разум — но не и душа!

— Да, в името на Галактиката, и аз бих направил така на негово място! — изруга Фрейн. — Девърс е бил най-великият търговец, по-велик от надутото дрънкало Малоу, дето му се прекланят фундацианите. Главорезите, които управляват Фондацията, са го убили, защото е обичал справедливостта... А ние сме длъжни да отмъстим за него!

— Продължавай, момиче! — изстреля Ранду. — Продължавай или той ще говори цяла нощ и ще буйства целия ден след това...

— Няма за какво да говоря повече — отвърна Байта, внезапно изпаднала в лошо настроение. — Трябва да има криза на всяка цена, но не знам как бихме могли да я предизвикаме. Прогресивните сили във Фондацията са страшно подтиснати. Вашите търговци може би ще имат воля да го направят, но вие сте преследвани и разединени. Ако всички сили на доброто във и извън Фондацията успеят да се обединят...

Смехът на Фрейн беше хриплив и подигравателен.

— Само я чуй, Ранду, само я чуй! Във и извън Фондацията! Момиче, момиче, не се надявай на слабия характер на Фондацията. Там наистина някои държат камшиците, но повечето са битите, пребитите до смърт, От целия гнил свят там не може да се събере такова мъжество, колкото притежава само един търговец!

Опитите на Байта да го прекъсне бяха безуспешни. Торън се приближи и сложи длан на устата ѝ.

— Татко! — каза той студено. — Ти никога не си бил във Фондацията. Не знаеш нищо за нея. Ще ти кажа, че техните „подземни“ са достатъчно смели и дръзки! Мога да добавя също, че и Байта е от тях...

— Добре, момчето ми, извинявай! Защо се ядосваш? — Фрейн беше наистина обезпокоен.

Торън пламенно продължи:

— Твоят проблем, тате, е, че имаш провинциално виждане! Само защото няколкостотин хиляди търговци си пробиват път през никому ненужни планети на края на Вселената... само за това ти ги мислиш за велики хора! Разбира се, ако някой бирник от Фондацията дойде тук, няма да си тръгне никога, но това ще е проява на глупав героизъм. Какво ще стане, ако Фондацията изпрати флот?

— Ще го унищожим! — остро каза Фрейн.

— И как ще го унищожим — с негова помощ ли? Вие сте невъоръжени, неорганизирани и щом Фондацията реши, че си струва усилията, ще ви го докаже. Затова по-добре си търсете съюзници — ако можете, дори и в самата Фондация!

— Ранду... — Фрейн се обърна и погледна брат си. Приличаше на грамаден, но безпомощен бик. Ранду извади лулата от устата си.

— Момчето е право, Фрейн. Вслушай се в потайните мислички там, в теб, и ще видиш, че е така. Само че те са неудобни мисли, затова ги избутваш от мозъка си... Да, но те все пак съществуват. Торън, ще ти кажа защо започнах този разговор!... — той известно време пушеше замислено, после пхна лулата си в специалното отвърстие, изчака безшумния проблясък и я извади чиста. Бавно я напълни отново с прецизни движения. Накрая каза:

— Твоето предположение, че Фондацията се интересува от нас, Торън, попадна точно в десетката! След като ти замина, имаше две посещения за събиране на данъци. Обезпокояващото бе, че вторият посетител беше съпроводен от патрулен кораб. Той се приземи в Глейър Сити — и не излетя повече, разбира се. Но сега със сигурност те ще ни го върнат... Баща ти си дава сметка за това, Торън, можеш да ми вярваш. Не, ти само го погледни упоритото магаре! Знае, че Хейвън е в затруднение, знае и че сме безпомощни, а продължава да повтаря

едно и също. Но когато се наговори и прокълне всичко на света, ще се изтощи и ще стане толкова разумен, колкото и всеки от нас!

— От кои „вас“? — попита Байта.

Той ѝ се усмихна.

— Образувахме малка група, Байта — само в нашия град. Още не сме направили нищо, дори не сме се свързали с другите градове, но и това е един вид начало.

— Начало на какво?

Ранду поклати глава.

— Все още не знаем. Надяваме се на някакво чудо. Смятаме, както и ти го каза, че Селдъновата криза приближава — той махна с ръка. — Галактиката е пълна с кораби и отломки от разбитата Империя. Гъмжи от генерали. Мислиш ли, че кризисният момент ще настъпи, когато някой от тях събере повече смелост?

Байта се замисли и отрицателно поклати глава, така че дългата ѝ права коса с една самотна къдрица на края, се полюшна.

— Не, няма шанс! Сред тези генерали няма такъв, който да не знае, че нападението над Фондацията си е чисто самоубийство. Бел Райъс от старата Империя е бил най-добрият от тях и той ни атакува с цялата мощ на Галактиката, но не може да победи Селдъновия план. Има ли някой генерал, който да не е наясно с това?

— А ако някак си ги подтикнем?

— Накъде? Към атомната пещ? С какво можете да ги подтикнете?

— Ами, има един — един нов... Миналата или по-миналата година се чу за някакъв странен човек, когото наричат Мулето.

— Мулето? — тя се замисли. — Чувал ли си някога за него, Тори?

Торън отрицателно поклати глава и Байта запита:

— Какъв е той?

— Не знам. Но, както казват, побеждавал и в невъзможни ситуации. Слуховете може да са преувеличени, но във всеки случай сигурно ще бъде интересно да се запознаем с него. Не всеки способен човек вярва в Хари Селдън и неговите психоисторически закони. Бихме могли да подкрепим тези съмнения... Трябва да се атакува!

— И Фондацията ще победи.

— Да, но не твърде лесно. Това би могло да е криза и ще получим предимството, което една такава криза ни дава, за да компрометираме деспотите на Фондацията. Или, в най-лошия случай, те ще ни забравят за известно време, достатъчно, за да ни даде възможност да планираме по-нататък.

— Какво мислиш, Тори?

Торън слабо се усмихна и подръпна кафявата къдрица, която беше паднала край едното му око.

— Звучи добре, но кой е Мулето? Какво знаеш за него, Ранду?

— Все още нищо. Ще се наложи да използваме теб, Торън, а също и жена ти, ако пожелае. Вече говорихме за това, баща ти и аз. И го обсъдихме внимателно.

— Така значи, Ранду? И какво искате от нас? — младият мъж хвърли бърз поглед към жена си.

— Прекарахте ли вече медения си месец?

— Е... да... ако може да се нарече така пътуването ни от Фондацията до тук...

— Какво мислиш за един по-хубав меден месец на Калгън? Субтропична планета — плажове, водни спортове, лов на птици — въобще чудесно място за почивка. Намира се на около седем хиляди парсека, не повече.

— И какво толкова има на Калгън?

— Там е Мулето. Или поне — хората му. Завзел го е миналия месец без битка, въпреки че военният управител на планетата оповестил заплахата си, че ще я превърне в йонен прах, но няма да я предаде...

— Къде е военният управител на Калгън сега?

— Никъде! — Ранду сви рамене. — Какво ще кажеш?

— Какво ще трябва да правим?

— Не знам. Фрейн и аз сме стари, а освен това сме и провинциалисти, както всички търговци от Хейвън. Ти сам го каза преди малко. Нашата търговия е много ограничена и не сме галактически скитници, както нашите праотци... Замълчи за малко, Фрейн! Вие двамата познавате Галактиката. Байта говори с чист фондационски акцент. Искаме просто да правите това, което сте правили винаги. Ако успеете да установите контакт... макар че едва ли... Та ако се решите, можете да се срещнете с цялата ни група,

когато пожелаете... е, не преди следващата седмица. Трябва ви малко време да си починете.

Мълчанието беше кратко, после Фрейн изрева:

— Кой иска още нещо за пиене? Имам предвид освен мен!

[1] Трябва да се има предвид, че освен в буквалния ѝ превод като „муле“, английската дума „Mule“ обозначава също и „хибрид“, както и се употребява в смисъла на „магарешки инат“. Б.ред. ↑

[2] Един инч се равнява на 2,54 см. Б.ред. ↑

[3] Един фунт се равнява на 453,59 г. Б.ред. ↑

12. КАПИТАНЪТ И КМЕТА

Капитан Хан Притчър не беше свикнал с лукса на заобикалящата го обстановка.

Той мразеше самоанализите и всички други форми на философия и метафизика, непряко свързани с работата му, които го обезкуражаваха. И това му бе само от полза.

Неговата работа, в по-голямата си част, се състоеше от това, което Военният Департамент наричаше „разузнаване“. За изтънчените хора то звучеше като „шпионаж“, а за романтиците — като „събиране на сведения“. За съжаление, въпреки глупавото дрънкане по телевизията, „разузнаването“, „шпионажът“ и „събирането на сведения“ бяха в най-добрия случай мръсно занятие, съпроводено с рутинно предателство и фанатична вяра. Обществото прощаваше това, само защото беше в „интерес на държавата“, и тази философия винаги довеждаше капитан Притчър до заключението, че в името на този свят интерес, обществото се успокояваше много по-бързо от собствената му съвест. Такава философия просто го обезкуражаваше.

И сега, в луксозната приемна на кмета, мислите му отново се насочиха към същия проблем.

Непрекъснато повишаваха хора в йерархията, без да се съобразяват с него и въпреки по-малките им способности — тъкмо тях смятаха за по-добри. Може би защото той се противопоставяше на вечния дъжд от забележки и служебни мъмрения и въпреки това успяваше да оцелее, като упорито продължаваше да върви по свой път. Твърдо вярваше, че неподчинението на този „свят“ държавен интерес, в крайна сметка ще бъде признато за услуга, каквато и беше в действителност.

И тъй, Притчър се намираще в приемната на кмета, съпроводен от пет войника, като впечатляваща охрана отзад и вероятност от военно-полеви съд, който го заплашваше... отпред.

Тежката мраморна врата се отдръпна встрани, плавно и безшумно, като разкри атлазени стени, червен килим и две други

мраморни врати, покрити с метални орнаменти. Двама служители в дрехи на райета, модел от преди три века, се приближиха и съобщиха:

— Аудиенция за капитан Хан Притчър от Информационния отдел.

Те отстъпиха с церемониален поклон, когато капитанът тръгна напред. Ескортът му спря пред външната врата и навътре той продължи сам.

От другата страна на вратата, в просторната, но просто обзаведена стая, зад голямо ъгловато бюро, седеше дребен мъж, който направо се губеше в огромната стая.

Кметът Индбър — третият по ред с това име — беше внук на първия Индбър. Той бил брутален, но способен и се е проявил отлично със способността си да заграбва със сила, а по-късно — и с умението, с което е сложил край на последните нелепи остатъци от човешкото право на свободен избор. Отгоре на всичко първият Индбър е владееел и едно по-велико умение — да поддържа относително мирен курс на управление.

Кметът Индбър беше също и син на втория Индбър, който пък е бил първият кмет на Фондацията, получил поста си по правото на наследство — но той струвал наполовина на баща си, защото успявал да бъде само брутален.

Тъй че кметът Индбър беше третият с това име и вторият, получил поста си по наследство. Той бе най-слабият от тримата, защото не беше нито брутален, нито способен, а само един превъзходен счетоводител, явно роден съвсем не там, където му е било мястото.

За Индбър Трети преувеличената геометрична страст към подреждането беше „система“, неуморимият, трескав интерес и към най-мъничките тънкости на всекидневната бюрокрация — „индустрия“, нерешителността, когато е прав, беше „предпазливост“, а сляпото упорство, когато греши — „непоколебимост“. И така, той не прахосваше пари, не убиваше ненужно хора и имаше извънредно добри намерения.

Мрачните мисли на капитан Притчър притичаха през всичко това, докато почитателно стоеше пред огромното бюро, но твърдата му стойка не ги изрази с нищо. Той не се закашля и не пристъпи от крак на крак, докато слабото лице на кмета не се вдигна. Писалката му

престана да отбелязва забележки по полетата на листовете, а чаршафът ситно напечатана хартия се прехвърли от една спретната купчина в друга.

Кметът внимателно склучи ръце пред себе си, като се стараеше да не наруши грижливата подредба на вещите върху бюрото си, и сякаш идентифицирайки личността на посетителя, каза:

— Капитан Хан Притчър, от Информационния отдел.

Капитан Притчър, в пълно съответствие с протокола, приведе едното си коляно към пода и остана така, с наведена глава, докато не чу:

— Изправете се, капитан Притчър!

С ясно доловима симпатия в гласа кметът съобщи:

— Вие сте тук, капитане, защото някакво нарушение отново Ви е противопоставило на Вашия пряк началник. Докладът относно това пристигна и понеже във Фондацията няма събитие, което да не ме интересува, реших да поискам информация лично от Вас. Надявам се, че не сте учуден?

Капитан Притчър изрече безизразно:

— Не, Ваше превъзходителство. Вашата справедливост е пословична.

— Нали! Нали! — човекът срещу него беше направо зарадван. В цветните контактни лещи, които носеше, попадна светлина по такъв начин, че придаде твърд, сух блясък на очите му. Преподреди щателно от купчина в редица с ветрилообразна форма папките с метални подвързии пред себе си. Пергаментовите листа вътре силно шумоляха, когато той ги обръщаше, дългият му пръст се движеше по редицата, докато говореше:

— Имам пълното Ви досие тук, капитане! Вие сте четиридесет и тригодишен и сте армейски офицер от седемнадесет години. Роден сте на Лоурис, родителите Ви са от Анакреон, не сте боледували тежко през детството си, един пристъп на мио... е, това не е важно... образование — преди военното — в Академията на науките, специализация — хипердвигатели, академична степен... хмм, много добре, трябва да бъдете поздравен за успехите!... постъпили сте в армията като унтерофицер на сто и втори ден, 293 година от ерата на Фондацията — кметът вдигна за миг очи, чак когато приключи с

първата папка и отвори втора. — Виждате — каза той, — от моята администрация не може да убегне нищо. Порядък! Система!

Индбър поднесе към устните си една ароматна желатинова капсула. Това беше неговият единствен порок, на който изцяло се бе отдал. Доказателство за това беше фактът, че на бюрото му липсваше жизнено необходимото устройство за изгаряне на пепел. Кметът не пушеше. Същото, разбира се, се отнасяше и за неговите посетители.

Кметът отново поде еднообразното си бръмчене — методично, слято мънкане, изпълнено със забележки, еднакво меки, и неудачни похвали или укори.

Накрая бавно препореди папките, както бяха отначало, в една обща купчина.

— Е, капитане — отбеляза живо той, — Вашето досие е необикновено! Способностите Ви, както изглежда са блестящи. Направили сте ни, без съмнение, много ценни услуги. Освен това сте били раняван два пъти по време на дежурство и сте награден за храброст с Ордена за заслуги. Това са неща, които не могат да бъдат пропуснати.

Твърдото изражение на капитан Притчър не омекна. Той стоеше стегнато изправен. Протоколът предписваше на посетителя, удостоен с аудиенция тук, да не сяда — нещо свършено излишно, като се има предвид, че в стаята имаше само един стол — този под кмета. Протоколът препоръчваше също и въздържане от изказвания, освен когато трябва да се отговаря на въпроси.

Погледът на кмета се плъзна по офицера, гласът му се втвърди и натеза.

— Само че Вие не сте били повишаван от десет години и докладите на Вашия началник, които пристигат един след друг, се отнасят все до Вашия упорит и непреклонен характер. Според тях се твърди, че сте хронически непокорен, неспособен да се държите както подобава с по-висши офицери, очевидно незаинтересован да поддържате нормални отношения с колегите си и неизлечим беладжия, освен всичко останало. Как ще ми обясните това, капитане?

— Ваше превъзходителство, просто правя онова, което ми изглежда правилно. Моите дела са от полза за държавата и смятам, че всичко, което ми изглежда правилно, е също и в интерес на държавата.

— Войнишки отговор, капитане, но опасна доктрина! Повече за това по-късно. Докладвано ми е, че три пъти сте се отказали от убийства при наличието на заповеди, подписани от официалните ми представители. Как ще го обясните?

— Ваше превъзходителство, убийствата нямат никакво значение по време на криза, когато са игнорирани първостепенни проблеми.

— А кой Ви каза, че тези проблеми, за които говорите, са първостепенни и ако са, кой твърди, че са били игнорирани?

— Ваше превъзходителство, тези неща са достатъчно ясни за мен. Моят опит, знанията ми, ценноста на които моите началници не отричат, ми изясниха всичко.

— Но, добри ми капитане, сляп ли сте, та не виждате, че като си присвоявате правото да определяте разузнавателната политика, Вие незаконно се заемате с работата на началника си?

— Ваше превъзходителство, моите задължения са към държавата, а не към началника ми.

— Грешите! Вашият началник си има свой началник и това съм аз. Аз също съм и държавата. Е, Вие няма защо да се оплаквате от моята справедливост, за която сам казахте, че е пословична. Според собствените Ви думи, държавата означава нарушаване на дисциплината, която ръководи всичко това!

— Ваше превъзходителство, преди година и половина бях натоварен да играя ролята на излязъл в оставка търговец на Калгън. Според инструкциите трябваше да насоча дейността на Фондацията към тази планета, като безупречно организирам наблюдението над военния управител на Калгън, особено във връзка с външната му политика.

— Това ми е познато, продължавайте!

— Ваше превъзходителство, в докладите си дълго време наблягах на стратегическите позиции на Калгън и на системите, които тази планета контролира. Докладвах за амбициите на военния управител, за способностите и решимостта му да разшири владенията си, както и за определено дружелюбното му или поне неутрално отношение относно Фондацията.

— Чел съм докладите ти внимателно. Продължавай!

— Ваше превъзходителство, аз се върнах преди два месеца. През това време там нямаше симптоми за предстояща война, пък и знам, че

Калгън притежава всичко необходимо, за да отблъсне всякаква мислима атака. Месец по-късно един непознат пират завзе тази планета без сражение. Човекът, който беше военен управител на Калгън, вече не е между живите. При това, не се говори за измяна, а само за гениалността на този странен завоевател — Мулето.

— Този... кой? — кметът се обърна напред и го погледна раздразнено.

— Ваше превъзходителство, той е известен като Мулето. За него се говори малко, но аз все пак съм събрал някакви сведения. Очевидно е човек без рождена дата или място. Баща му е неизвестен, майка му умира при раждането. Расте като хулиган. Образованието му е образование, каквото се получава от скитническите сборища и от „задните улички“ на космоса. Той няма друго име, освен прякора си Мулето — име, което чудесно му приляга и навярно му е дадено заради огромната му физическа сила и упоритост.

— Какви са военните му сили, капитане? Физиката му няма значение!

— Ваше превъзходителство, говори се за огромни флотилии, но това вероятно е под влияние на странното завладяване на Калгън. Територията, която контролира, не е голяма, въпреки че е невъзможно точните ѝ граници да бъдат отбелязани. Независимо от това, трябва да се проведе разследване на този човек.

— Хмм... Тъй, тъй! — кметът се унесе и бавно, с двадесет и четири драсвания на писалката си начерта шест квадрата, хексагонално подредени върху най-горния чист лист на едно тefтерче, който той откъсна, прегъна на три и го пусна в отвора за хартиени отпадъци до дясната му ръка. Листчето изчезна с безшумен проблясък в атомния дезинтегратор.

— В такъв случай, капитане, кажете ми, каква е алтернативата? Съобщихте ми, че „трябва“ да се разследва. А какво по-точно ще заповяда да се разследва?

— Ваше превъзходителство, но на онова ренегатско свърталище в космоса, което, както изглежда, отказва да плаща данъците си...

— А, заради това ли е всичко? Вие сигурно не сте осведомен и пропуснахте факта, че тези хора, които не плащат данъците си, са потомци на дивите търговци от ранните дни на Фондацията — анархисти, бунтовници, разни манияци, които претендират за

древността на Фондацията и осмиват днешната и култура. Тъкмо защото не сте осведомен, не споменахте, че това ренегатско гнездо не е единствено, те са много. Не споменахте също, че знаем за огромния брой такива свърталища, че те заговорничат заедно, едно с друго и всичките — с някои криминални елементи, които все още съществуват на територията на Фондацията. Даже тук, капитане, даже тук! — моментното разпалване на кмета бързо утихваше. — Наистина ли не сте осведомен, капитане?

— Ваше превъзходителство, вече ме информираха за всичко това. Но като слуга на държавата, аз трябва да сервирам добре, а най-добре сервира онзи, който сервира истина! Каквито и да са политическите мотиви на тази утайка на древните търговци, само военните управители, които са наследили отломките от старата Империя, притежават известна мощ. Търговците нямат нито оръжие, нито средства. Липсва им също и единство. Аз не съм данъчен агент, за да бъда натоварван с детински поръчки!

— Капитан Притчър, Вие сте войник и боравите с оръжия! Непростимо е да се отпуснете до степен, която да се изроди в неподчинение към мен. Бъдете внимателен! Моята справедливост не се дължи на слабост. Вече е било доказано, капитане, че генералите в миналите имперски времена, както и днешните военачалници са неспособни да ни победят. Науката на Селдън, която предопределя курса на Фондацията, се базира не на индивидуалния героизъм, както Ви се иска да вярвате, а на социалните и икономическите тенденции в развитието ни. Вече сме преминали успешно четири кризи, нали?

— Да, Ваше превъзходителство. Но все още науката на Селдън е известна изцяло само на него. Ние самите просто вярваме в нея. През първите три кризи, ако съм бил вярно обучаван, начело на Фондацията са стоели двама души, които са предвидили същността на кризите и са прилагали подходящи предпазни мерки. Може ли да каже някой какво би се случило иначе?

— Добре, капитане, само че пропуснахте четвъртата криза! Тогава не сме имали никакъв известен водач, а сме били изправени пред най-хитрия, най-добре въоръжения и най-силния противник от всички. Но въпреки това победихме благодарение на неизбежността на историята.

— Ваше превъзходителство, това е истина. Но тази история, която споменахте, е станала неизбежна едва след като сме се сражавали отчаяно повече от година. Неизбежната победа ни струваше петстотин кораба и половин милион души. Ваше превъзходителство, планът на Селдън помага на този, който сам си помага!

Кметът Индбър се намръщи. Изглеждаше внезапно изморен от настойчивостта на капитана. Дойде му наум, че вероятно греша, като оказва такова благоволение на Притчър и му позволява да се хвърля във водите на диалектиката. Гласът му прозвуча недружелюбно, когато каза:

— Въпреки това, капитане, Селдън ни е гарантирал победа над военачалниците и аз не мога, в тези трудни времена, да разсредоточавам усилията си. Търговците, които споменахме, произлизат от Фондацията. Войната с тях би била гражданска война. Селдън не ни дава никакви гаранции в случая — поне докато ние и те сме от една фондация. Вие разполагате със заповеди!

— Ваше превъзходителство...

— Не задавайте въпроси, капитане! Имате си заповеди, които трябва да изпълнявате. Каквито и да било по-нататъшни спорове ще счета за измяна. Свободен сте!

Капитан Притчър коленичи още веднъж и после се отдалечи с бавни крачки.

Кметът Индбър, третият с това име и вторият кмет на Фондацията, получил поста си по наследство, възстанови равновесието си и взе нов лист от спретнатата купчина отляво. Това беше доклад за икономии на средства, очаквани от намаляването на количеството металопластови елементи на униформата на полицаите. Кметът зачеркна една излишна запетайка, поправи правописните грешки, изписа три забележки в полето и сложи листа върху купчината отдясно. После взе друг лист от лявата купчина...

Когато капитан Притчър от Информационния отдел се върна в казармата, откри че го чака персонална капсула. Тя съдържаше заповеди, кратко подпечатани с червения надпис „СПЕШНО“ през листа и всички разписани с прецизно главно „И“.

Изпращаха капитана на „бунтовната планета, наречена Хейвън“, където трябваше да пристигне възможно най-бързо.

Капитан Хан Притчър, сам в малкия си едноместен бърз звездолет, спокойно насочи кораба си към Калгън. Тази нощ той спа със съня на човек, довел до успешен край своята упоритост.

13. ЛЕЙТЕНАНТЪТ И ШУТЪТ

Ако падането на Калгън под натиска на армията на Мулето можеше да предизвика някакво ехо на седем хиляди парсека разстояние, то тогава именно ехото бе възбудило любопитството на един стар търговец и бе предизвикало опасенията на друг един упорит капитан, а също и досадата на един дребнав кмет. У обитателите на самия Калгън победата на Мулето не бе възбудила или предизвикала нищо.

Такова е неизменното човешко правило, според което отдалечеността във времето, от една страна, и в пространството — от друга, придават специфична гледна точка на дадено явление. Между другото, никъде не е отбелязано някой някога да е усвоил това правило както трябва.

Калгън беше... Калгън. Единствено той в целия галактически сектор изглеждаше така, сякаш не бе наясно, че Империята се е разпаднала, родът Станел не управлява повече и че бившето величие е изчезнало, а мирът е нарушен.

Калгън беше луксозен свят. В общността на умиращото човечество той все още запазваше позициите си на производител на удоволствия, купувач на злато и продавач на свободно време.

Той бе избегнал жестоките превратности на историята, като си беше купувал независимост, затова всеки евентуален завоевател би се поколебал дали да го разруши или даже да му нанесе сериозни щети — просто защото беше свят с толкова много пари. Но дори Калгън в края на краищата бе превърнат в щаб на военачалника и местното обществено мнение бе манипулирано до острата необходимост от война. Неговите облагородени джунгли, грижливо оформените му плажове и ослепителните му градове отекваха под ехото от маршовете на външни наемници и спечелени за каузата граждани. Световите от провинцията на Калгън бяха добре въоръжени, а парите им — вложени в бойни кораби и в подкупи — за първи път в историята на района. Военачалникът им смяташе, че без съмнение е предопределен да

защитава всичко свое и да заграбва чуждото. Той беше най-великият в Галактиката строител на нова Империя и основател на династия.

Да, но един непознат със смешен прякор превзе Калгън, армията на военачалника и неговата напъпила Империя — при това без нито едно сражение.

Тъй че Калгън си беше както преди, а униформените му доскоро граждани бързаха да се върнат към стария си живот. Наемниците на военачалника с удивителна лекота се присъединяваха към новопоявилите се банди, приземили се на планетата.

И отново, както и преди в джунглите се устройваха луксозни хайки за изкуствените животни в райони, където не беше стъпвал човешки крак, и бързолетите се носеха като птици в небето, заплашвайки великолепните живи птици.

В градовете пришълците от различни краища на Галактиката можеха да получат такова разнообразие от удоволствия, каквото бяха способни да понесат портмонетата им. Калгън имаше огромни възможности в това отношение — от неземните дворци за зрелища и фантазии с вход за половин кредит до неописуемите ловни хайки, в които добре дошъл беше само притежателят на солидно богатство.

Към този огромен човешки поток Торън и Байта не бяха в състояние да прибавят дори и струйка. Те оставиха кораба си в един огромен общ хангар на Източния полуостров и постигнаха компромиса на средната класа, решавайки да почиват на Вътрешното море, където развлеченията бяха все още достъпни, дори прилични, а тълпите не надминаваха границата на поносимостта.

Байта носеше черни очила срещу ярката светлина и тънка бяла роба заради горещината. Две ръце, загорели до златисто, прегърнаха коленете ѝ и тя прокара отсъстващия си поглед по легналия Торън, чието тяло блестеше под сияйното бяло слънце.

— Не прекалявай! — напомни му тя, но Торън произхождаше от умираща червена звезда и въпреки трите години, прекарани във Фондацията, за него слънчевата светлина беше лукс. Ето защо от четири дни насам предварително обработената му срещу изгаряне кожа не беше чувствала върху себе си друга дреха, освен плувките.

Байта се излегна на пясъка и се сгуши плътно до него. Заговориха шепнешком.

Гласът на Торън беше мрачен и това се отразяваше на отпуснатото му лице:

— Признавам, че стигнахме до задънена улица. Ето, ние сме тук, но къде е той? Кой е? Този обезумял свят не казва нищо за него. Сякаш не съществува!

— Съществува — отвърна Байта, почти без да движи устните си. — Просто е хитър, това е всичко. Твоят чичо е прав, че той е човек, който бихме могли да използваме — ако въобще ни е останало време.

Малка пауза, после Торън прошепна:

— Знаеш ли какво се случи, Байт? Дълго време аз просто бях изпаднал в някакъв слънчев унес. А нещата сами ни се набиват в очите! — гласът му съвсем затихна, сетне пак се усили. — Спомни си за това, което ни говореше доктор Еймън в колежа: Фондацията никога няма да загуби, но това не означава, че с водачите ѝ няма да се случи нещо подобно! Нима истинската история на Фондацията не започва, когато Салвор Хардин изхвърля Енциклопедистите и се налага като първи кмет на Фондацията? И после, през следващия век, нима Хобър Малоу не печели също чрез почти драстични методи? Щом два пъти водачите са били сваляни, значи това е възможно! Защо ние да не направим същото?

— Това е най-старият довод в книгите, Тори. Излишна мечтателност и нищо повече!

— Защо? Помисли си! Какво е Хейвън? Не е ли част от Фондацията? Така да се каже пролетарското ѝ лице... Ако ние победим, това ще си остане победа на Фондацията и ще загубят само сегашните водачи.

— Има голяма разлика между „можем да победим“ и „ще победим“. Само дрънкаш!

— Глупости, Байт! Ти просто си кисела. Защо искаш да развалиш и моето настроение? По-добре да поспя, ако не възразяваш!

В отговор Байта само вдигна глава, засмя се и нагласи очилата си, за да огледа плажа, където се издигаше само една палма. Торън се надигна и се изви, за да проследи погледа ѝ.

Очевидно тя гледаше вретеновидния силует, който с краката нагоре се клатеше на ръцете си за забавление на случайните зрители. Беше един от рояка просяци-акробати край брега, чиито хитри хапливи закачки бяха насочени предимно към управляващата върхушка.

Пазачът на плажа се отклони в неговата посока и палячото, балансирайки на една ръка, допря палец до носа си с недвусмислен жест. Пазачът приближи заплашително и се засили, целейки се с крак в корема му. Палячото сърчно отскочи, избегна удара и се отдалечи, като остави разпененият полицаи на раздразнената тълпа.

Така си и вървеше нехайно по плажа. Премина край много хора, често се колебаеше, но не спря никъде. Струпалата се тълпа се бе разпръснала, а пазачът си беше тръгнал.

— Този е много странен! — каза Байта весело и Торън равнодушно се съгласи.

Палячото беше достатъчно близо, за да го виждат ясно. Слабото му лице впечатляваше преди всичко с големия си широк нос с месест връх, който приличаше на хобот. Дългите му криви крака и паешкото му тяло се движеха с лекота и грация, но изглеждаха така, сякаш са сглобявани на тъмно и опипом.

Да го гледаш, означаваше да се смееш.

Той явно усети погледите на двамата, защото рязко се обърна, след като вече ги беше отминал. Приближи се. Големите му кафяви очи се спряха на Байта.

Клоунът им се усмихна, но това само направи клоунообразното му лице още по-тъжно. Говореше меко, с превзети изрази, като хората от централните сектори:

— Използвам аз ума, даден от добрите духове на мен... — каза той. — И за това ще ви кажа, че тази жена да съществува, ах, не би могла, защото е жена мечта! Но аз нормален съм едва ли, защото вярвам в тез омайващи очи чаровни!

Очите на Байта широко се разтвориха и тя ахна.

Торън се засмя:

— О, ти, чаровнице моя... Той заслужава пет кредита, Байт, нека ги получи!

Акробатът се преметна със скок:

— Не, моя лейди, не бъркай ме с глупак! Аз говоря не за пари, а зарад оченцата ти ясни и за тъй сладкото ти личице.

— Е, благодаря — каза Торън. — Ей богу, мислиш ли, че този е наред?

— И не само за очи и за лице... — бърбеше палячото и думите излитаха една след друга с нарастваща скорост. — Но също и за твоя

ум, тъй чист и силен, както ти си мила!

Торън се изправи, протегна ръка за бялата наметка, която носеше със себе си от четири дни, и бръкна под нея.

— А сега, братле, ми кажи какво искаш и престани да досаждаш на дамата!

Палячото отстъпи уплашено и слабото му тяло се сви раболепно.

— О, сигурен съм, че не преча. Аз чужденец съм тук и вече казах, че ползвам пусти остроумия, но ако умея да чета по човешките лица... Освен красота, тази жена има и добро сърце и може би това ще ми помогне в мойто затруднение, зарад което аз говоря толкоз дръзко!

— Пет кредита ще ти решат ли проблема? — каза сухо Торън и извади монетата.

Клоунът не посегна да я вземе и Байта настоя:

— Нека да поговоря с него, Тори! — след което тихо добави: — Няма нужда да се дразниш от глупавия му говор. Това е просто вид диалект, сигурно на него нашата реч също му се вижда странна — тя се обърна към палячото. — Какво е твоето затруднение? Не се притесняваш заради пазача, нали? Не те тревожи той, така ли?

— О, не. Не той! Той е като ветреца, който носи пясък около глезените ми. Има друг, от него бягам и той е сякаш ураган, който помита светове по пътя си и ги нахвърля един връз друг! Преди седмица аз му се изплъзнах, по улиците спях и крих се в градските тълпи. Вглеждах се в много лица за помощта, която нужна ми е. И ето че намерих я — последното изречение той повтори с мек, тревожен глас и неспокойни очи. — И ето че намерих я!

— Слушай... — трезво каза Байта. — Бих искала да ти помогна, но не мога да те защитя от буря, която помита светове. Ще бъда съвсем искрена, аз...

Един мощен глас я прекъсна:

— А сега ти, мръсен мошенико...

Това беше пазачът на плажа, с огненочервено лице и зинала уста, който се приближаваше тичешком. Той държеше своя маломощен зашеметяващ пистолет.

— Дръжте го, вие двамата! Не го оставяйте да избяга! — тежката му ръка се стовари върху слабото рамо на палячото и той изхленчи.

— Какво се е случило? — запита Торън.

— Какво се е случило ли? Какво ли? Е, сега, така е добре! — пазачът бръкна в чантичката, окачена на колана му, и извади пурпурночервена носна кърпа, с която избърса голия си врат. После с охота занарежда:

— Ще ти обясня какво се е случило. Той е избягал. Това го знае целият Калгън и аз сигурно щях да го позная още преди малко, ако не беше с краката нагоре и с главата надолу! — той разтърси жертвата си.

Байта каза с усмивка:

— И от къде е избягал, сър?

Пазачът повиши глас. Събираше се тълпа — любопитна и бърлива. Пропорционално на нарастването на публиката, пазачът ставаше все по-значителен в собствените си очи.

— От къде е избягал ли? — попита той със сарказъм. — Да сте чували за Мулето?

Настъпи пълна тишина и Байта почувства как в стомаха ѝ изведнъж се сви огромна ледена топка. Палячото гледаше само нея — той още трепереше в яката хватка на пазача.

— Мулето, който... — продължи тежко пазачът, — който искаше да се смее на този дрипльо, само че дворецовият му шут избягал! — той раздруса пленника си. — Признаваш ли, шуте?

Вместо да отговори, клоунът само побеля от страх. Байта беззвучно изсъска право в ухото на Торън и той се приближи до пазача с приятелска усмивка.

— А сега, мой човек, защо не си махнеш за малко ръката от рамото му? Този веселяк, когото държиш, танцуваше за нас и още не си е заслужил парите.

— Тук ли? — в гласа на пазача се появи внезапна загриженост. — Да, но е обявена награда за...

— Ще я получиш, ако докажеш, че това е търсеният човек. А сега се дръпни! Пречиш на гости и това може да има сериозни последици за теб!

— А ти пречиш на властите и това наистина ще има сериозни последици за теб — пазачът разтърси палячото още веднъж. — Върни парите на човека!

Торън бързо замахна с ръка и зашеметяващия пистолет на пазача отхвъркна на земята едва не отнасяйки половината от пръста му.

Полицаят закрепва от болка и гняв. Торън силно го тласна встрани и клоунът, усетил се изведнъж свободен, се скри зад гърба му.

Тълпата, от последните редове на която сега не виждаха нищо, напрегнато следеше събитията. Хората отзад протягаха вратове и се промъкваха напред, а кръгът се движеше, защото предните искаха да се отдалечат малко от полето на действие. В един миг се чуха груби крясъци, последва кратка суетня и от само себе си се оформи проход. Двама мъже с електронни бичове влязоха в кръга. На пурпурните им блузи просветваше знака на стреловидна мълния, разцепваща планета. След двамата вървеше черен гигант с лейтенантски нашивки. Черна беше кожата му. Черна беше косата му. И мрачното му изражение бе черно.

Черният човек говореше с опасна кротост, която подсказваше, че и без да прибъгва към крясъци, заповедите му ще бъдат изпълнени.

— Ти ли си човекът, който ни уведоми? — запита той.

Пазачът все още стискаше навехнатата си ръка и със сгърчено от болка лице промърмори:

— Претендирам за наградата, Ваше височество, и обвинявам този човек...

— Ще си получиш наградата! — каза лейтенантът, без дори да го погледне, и късо изстреля към хората си — Хванете го!

Торън усети, че клоунът ще скъса робата му, в която се бе вкопчил. Повиши глас и рече:

— Съжалявам, лейтенант, но този човек е мой!

Войниците приеха това изявление, без да им мигне окото. Единият небрежно вдигна бича си, но лейтенантът му се озъби и той го свали.

Негово черно височество се завъртя и изпречи огромното си тяло пред Торън.

— Кой си ти?

Отговорът бе кратък:

— Гражданин на Фондацията!

Това подежда — поне на тълпата — във всяко отношение. Пазената до сега тишина беше изместена от напрегнато жужене. Името на Мулето може и да предизвикваше страх, но въпреки всичко то беше ново и не така добре запечатано в душите на хората, както това на

старата Фондация, която бе разрушила Империята и която управляваше един квадрант от Галактиката с безпощаден деспотизъм.

Лейтенантът не промени изражението си. Каза:

— Осведомен ли си за самоличността на човека, който се крие зад тебе?

— Беше ми казано, че е избягал от двора на Вашия лидер, но единственото, което знам със сигурност, е, че той е мой приятел. Нуждаете се от непоколебимо доказателство за самоличността му, за да можете да го отведете!

От тълпата долитаха високи възгласи, но лейтенантът не ги забелязваше.

— Носите ли документи, които да удостоверяват принадлежността ви към Фондацията?

— На кораба ми са.

— Знаете ли, че действията ви са непозволени? Мога да ви разстрелям!

— Без съмнение. Само че в такъв случай ще сте застреляли гражданин на Фондацията и е много вероятно тялото Ви да ѝ бъде предоставено като компенсация. Това вече е правено от някои военачалници!

Лейтенантът навлажни устните си. Казаното беше истина.

— Името Ви? — запита той.

Торън се възползва от предимството си:

— Ще отговарям на въпроси на кораба си! Можете да получите номера на стоянката в хангара, той е регистриран под името „Байта“.

— И няма да предадете беглеца?

— Освен на Мулето, може би! Поздравете господаря си!

Разговорът утихна до шепот и лейтенантът се обърна.

— Разпръснете тълпата! — нареди той на хората си със зле прикрита жестокост.

Електрическите бичове се вдигнаха и спуснаха. Последваха писъци и хората на вълни се разбягаха.

Торън прекъсна замисленото си мълчание само веднъж по обратния път към хангара и проговори като че ли сам на себе си:

— Майчице Галактико! Що за приключение беше това, Байт? Толкова съм изплашен...

— Да — отвърна тя с глас, който още трепереше, очите ѝ излъчваха нещо като обожание. — Да, това беше изпитание на характера!

— Честно казано, аз все още не разбирам какво се случи. Просто размахвах зашеметяващия пистолет който дори не съм сигурен как да използвам... Държах се дръзко и... Не знам защо го направих.

Въздушното такси ги отнасяше от района на плажа. Торън погледна от другата страна на пътеката между креслата към седалката, където шутът на Мулето пъшкаше насън и с отвращение добави:

— Това беше най-изумителното нещо, което някога съм правил!

Лейтенантът стоеше почтително пред полковника на гарнизона. Полковникът го погледна и рече:

— Добре свършена работа! Задачата е изпълнена.

Но лейтенантът не се оттегли незабавно.

— Мулето е загубил авторитета си пред населението, сър! Ще бъде необходимо да проведем наказателна акция, за да възвърнем атмосферата на респект и уважение! — мрачно каза той.

— Тези мерки вече са взети!

Лейтенантът се обърна, но спря по средата на движението си и изръмжа с негодувание:

— Съгласен съм, сър, че заповедите са си заповеди, но да стоя пред онзи мъж с неговия зашеметяващ пистолет и да понасям високомерието му, това беше най-отвратителното нещо, което някога съм правил!

14. МУТАНТЪТ

„Хангарът“ на Калгън бе място, забележително само по себе си. Беше породен от нуждата да се разположат някъде огромният брой кораби, с които пристигаха от други планети, а едновременно с това и посетителите да бъдат настанени луксозно. Човекът, който бе измислил как да съчетае тези две неща, бързо се бе превърнал в милионер. Неговите наследници — наследници по рождение и наследници на финансите му, се нареждаха сред най-богатите на Калгън.

Хангарът се простираше на площ, по-голяма от квадратна миля, и думата „хангар“ не го описваше достатъчно добре. Това всъщност беше хотел за кораби. Посетителят заплащаше предварително. Корабът му получаваше място, от което можеше да се отпрати към звездите по всяко време. Гостът оставаше да живее на кораба си. Разбира се, оказваха му се обичайните хотелиерски услуги, като доставка на храна, медицинско обслужване за някои категории, грижи за самия кораб, както и специално транспортиране по Калгън срещу незначителна сума.

В резултат на това посетителите комбинираха хангар и хотел, като спестяваха доста пари. Собствениците бяха преодолели нуждата от свободно пространство с максимална печалба. Правителството събираше тлъсти такси. Всички бяха доволни. Никой не губеше — колко просто!

Човекът, който сега се промъкваше по широките коридори, свързващи многобройните крила на хангара, в миналото дълго бе размишлявал за изобретателността и полезността на тази система, но в момента тези размишления едва ли му бяха нужни.

Неповратливите грамади на корабите образуваха стройни редици на стоянките и мъжът обхождаше редица след редица. Той беше експерт в областта на това, с което се занимаваше сега — и ако предварителното проучване на регистрите на хангара, което беше направил, не бе могло да му даде точна информация за съмнителната индикация на специфичните крила (всяко от тях съдържаше по хиляда

кораба), то специализираните му познания можеха да отсеят от тези хиляда търсения един.

В тишината се разнесе неговата едва чута въздишка.

Мъжът спря и изчезна край една от редиците — подобен на пълзящо насекомо, далеч от вниманието на арогантните метални чудовища, които си почиваха.

Тук-там проблясващите светлини край входните отвори отбелязваха присъствието на собствениците, завърнали се рано от организираните към своите лични забавления.

Мъжът спря и сигурно би се усмихнал, ако изобщо някога се усмихваше, макар че гънките на неговия мозък оформиха вътрешен еквивалент на усмивка.

Корабът, край който той спря, бе лъскав и очевидно бърз. Не беше обикновен модел, а по това време повечето кораби в този сектор на Галактиката имитираха звездолетите на Фондацията или бяха построени от нейни техници. Но този беше особен. Бе истински кораб от Фондацията — дори и само защото малките издатини по корпуса говореха за силно защитно поле, каквото би могъл да притежава само фондационски звездолет. Имаше също и други белези, които доказваха това сходство.

Мъжът не се колеба дълго. Електронната защитна бариера, поставена като гаранция за неприкосновеност от страна на местната администрация, изобщо не го затрудни. Той я преодоля лесно и без да вдигне тревога, защото използваше специалното неутрализиращо поле, с което разполагаше. Първата реакция от страна на кораба спрямо натрапника отвън беше нехайният и почти приятелски сигнал на приглушения зумер в дневната във вътрешността на кораба. Сигналят бе причинен от длан, сложена върху малкото фотооко от едната страна на люка до въздухопровода.

Докато траеше това успешно разузнаване, Торън и Байта чувстваха единствено доста несигурната безопасност зад стоманените стени на „Байта“. Шутът на Мулето, който както се бе оказало мъкнеше върху малкото си телце патетичното име Магнифико Гигантикус, седеше прегърбен до масата и нагъваше поставената пред него храна. Тъжните му кафяви очи се вдигаха от храната само за да следят действията на Байта из комбинираната кухня-трапезария, където той се хранеше.

— Благодарни ли си слаб човек, то думите му стойност нямат! — промърмори той. — Но имаш ти „благодаря“ от мен, защото през тази седмица изминала за мене имаше огризки само, а тялото ми слабо за това е, макар че апетитът е голям!

— Е, тогава яж! — засмя се Байта. — Не си губи времето да благодариш! Мисля, че в централните сектори имаха една поговорка за благодарността...

— Наистина такава има, моя лейди! Един мъдрец с когото съм говорил, ми каза тъй: „Благодарността е най-добра и най-ефектна, когато не се изпарява в празни фрази!“ Но уви, моя лейди, аз имам куп от празни фрази, ти виждаш ги. Когато те харесвах на Мулето, той мен облече в дворянски дрехи и тежко име — защото простото ми име Бобо не радваше ушите му големи, но случеше ли се аз да му се не понравя с празните си фрази, той заповядваше да удрят бедното ми тяло с камшик!

Торън влезе откъм пилотската кабина.

— Няма какво друго да правим, освен да чакаме, Байт! Надявам се, че Мулето е достатъчно умен да разбере, че кораб на Фондацията представлява и част от нейната територия.

Магнифико Гигантикус, преди Бобо, широко отвори очи и възкликна:

— Колко велика е Фондацията, пред която треперят всички, даже слугите жестоки на Мулето!

— Значи си чувал и за Фондацията? — попита Байта с усмивка.

— А кой не е? — гласът на Магнифико стихна до мистериозен шепот. — Тук има хора, що казват, че туй е свят магьоснически и велик, огньовете му са способни да изпепелят планети и тайните му мощни много са. И казват, че благородниците най-големи на Галактиката не могат да постигнат уважение и почит като тези, дължими на човека прост, изрекъл „Аз гражданин съм на Фондацията“, ако и той да е корабокрушенец, а не дори и някой като мен!

— Ей, Магнифико, никога няма да свършиш с яденето, ако продължаваш да дрънкаш! Ето, ще ти донеса малко ароматизирано мляко. Вкусно е! — Байта постави една кана мляко пред него и избута Торън извън стаята.

— Тори, какво ще правим сега с него? — и тя посочи към кухнята.

— Какво имаш предвид?

— Когато Мулето дойде, ще му го предадем ли?

— Какво друго ни остава, Байт? — гласът му беше неспокоен и начинът, по който отметна една влажна къдрица от челото си, свидетелстваше за същото. Той продължи забързано: — Преди да дойда тук, имах смътната идея, че всичко, което ще трябва да направим, е да потърсим Мулето и после да си вършим работата...

— Знам какво имаш предвид, Тори. Не че особено се надявах да видя Мулето, но мислех, че ще можем да научим нещо от първа ръка и да я съобщим на хората, които знаят малко повече за тази междузвездна интрига. Аз не съм шпионка като тези от евтините романчета!

— Това имах предвид и аз, Байт! — той скръсти ръце и се намръщи. — Каква ситуация само! Така и никога нямаше да узнаем, че Мулето действително е тук, ако не беше тази странна случка. Мислиш ли, че той ще дойде за клоуна си?

Байта го погледна.

— Вече нищо не знам! Не знам какво да говоря и какво да правя... А ти?

Вътрешният зумер забръмча с противен звук. Устните на Байта се размърдаха беззвучно:

— Мулето!

Магнифико се показва на вратата с широко отворени очи и изхленчи:

— Мулето ли?

Торън промърмори:

— Мисля да го пусна вътре!

Люкът се отвори и другата врата се затвори зад новодошлия. Екранът показваше някаква размазана фигура.

— Само един е! — каза Торън с облекчение, но гласът му все още трепереше, когато се приближи до сигналната уредба. — Кой си ти?

— Няма ли да е по-добре да ме пуснеш и да узнаеш сам, а? — думите идваха слабо от високоговорителя.

— Предупреждавам те, че това е кораб на Фондацията и следователно е третиран като част от нейната територия.

— Знам.

— Влез с празни ръце или ще те застрелям! Добре съм въоръжен.

— Става!

Торън отвори вътрешния люк и свали предпазителя на бластера си. Чува се стъпки, след това въртящата врата се отвори и Магнифико изкрещя:

— Това не е Мулето! Но е човек!

„Човекът“ мрачно се поклони на палячото.

— Много точно! Аз не съм Мулето — той разтвори ръце, — не съм въоръжен и съм дошъл с мирна мисия. Можеш да се успокоиш и да свалиш оръжието си. Ръката ти не е достатъчно сигурна, а на мен ми се иска да бъда спокоен.

— Кой си ти? — попита безцеремонно Торън.

— Бих могъл да те попитам същото — хладно отвърна непознатият, — защото ти си човекът, който се представя за друг, а не аз!

— Така ли?

— Ти си този, който претендира, че е гражданин на Фондацията, и то когато на тази планета няма нито един легален търговец!

— Това не е точно така! Защо мислиш, че положението на нещата е такова?

— Защото аз съм гражданин на Фондацията и мога да го докажа с необходимите документи. А къде са твоите?

— Мисля, че ще е по-добре да си вървиш.

— Аз пък не мисля! Ако знаеш нещичко за методите на Фондацията, което е възможно, нищо, че си мошеник, ще знаеш също, че ако не се върна жив на моя кораб до определеното време, в най-близкия щаб на Фондацията ще получат сигнал. Затова се съмнявам, че оръжието ти ще свърши повече работа, отколкото един обикновен разговор.

Настъпи тишина, която Байта мрачно наруши.

— Свали бластера, Торън, и му отдай дължимото! Изглежда, че той не лъже.

— Благодаря! — отвърна непознатият.

Торън остави бластера до себе си.

— А сега ни обясни всичко!

Гостът стоеше прав. Беше висок и с широки рамене. Лицето му приличаше на издялано от камък и сякаш се състоеше от множество твърди равни плочки, а и беше някак очевидно, че никога не се усмихва. Но в очите му липсваше жестокост.

— Новините се разпространяват бързо, особено когато не са за вярване! — каза той. — Мисля, че на Калгън няма човек, който да не знае, че хората на Мулето днес са се сблъскали с двама туристи от Фондацията. Узнах важната новина следобед, а както казах, тук няма други туристи от Фондацията, освен мен. Ние сме наясно с такива неща.

— Кои сте „вие?“

— Ние сме си „ние“! Аз например! Знаех че сте в хангара — били сте непредпазливи да го кажете. Така че проверих регистрите и потърсих кораба — той изненадващо се обърна към Байта. — Ти произхождаш от Фондацията по рождение, нали?

— Е, и?

— И си член на демократичната опозиция, една от тези, които се наричат „подземните“. Не си спомням името ти, но помня лицето ти. Напуснала си неотдавна и това не би се случило, ако си била някоя по-важна персона.

— Знаеш много! — Байта сви рамене.

— Да. Тръгнала си с един мъж. Този ли е?

— Има ли изобщо значение какво казвам?

— Не, просто искам да постигна взаимно разбирателство. Сигурен съм, че през седмицата, когато си напуснала толкова прибързано, паролата е била „Селдън, Хардин и свободата“. Порфирът Харт е бил твой секционен водач!

— От къде си го научил? — Байта изведнъж се ядоса. — Полицията ли го е заловила?

Торън се опита да я удържи, но тя леко отблъсна ръката му и направи крачка напред. Човекът от Фондацията реагира бързо:

— Никой не го е хванал! Просто „подземните“ стават все повече и се появяват на все по-странни места. Аз съм капитан Хан Притчър от Информационния отдел и също съм секционен водач — няма значение под какво име — той направи пауза, после добави: — Знаем че не ми вярваш! В нашата работа е по-добре да се престараяш с подозренията,

отколкото обратното. Но крайно време е да приключвам с встъплението.

— Да — потвърди Торън, — крайно време е!

— Може ли да седна? Благодаря — капитан Притчър праметна дългия си крак върху другото си коляно и небрежно се подпря на креслото си. — Бях започнал да казвам, че не ми е ясно какво означава всичко това... — Вие двамата не идвате от Фондацията, но не е трудно да се досети човек, че сте от някой независим търговски свят. Това не ме притеснява особено. Само че, ако не е тайна, какво смятате да правите с този клоун, който пазите тук? Рискувате живота си, за да го задържите!

— Това вече не мога да ти кажа.

— Е, аз и не мислех, че ще го направиш. Но ако чакате лично Мулето да дойде с оркестър от фанфари, барабани и електрически органи — няма да стане! Той не действа по този начин.

— Какво?! — едновременно възкликнаха Торън и Байта.

Магнифико радостно се раздвижи в ъгъла, където се криеше с почти видимо уголемени уши.

— Точно така, опитах да се свържа с него и свърших много повече работа от тази, на която са способни двама аматьори. Но не стана! Той не приема никого, не позволява да го снимат или записват и се показва само на най-близките си хора.

— Това обяснява ли твоя интерес към нас, капитане? — попита Торън.

— Не. Клоунът е ключът! Този палячо е един от малкото, които са го виждали. Искам го! Той може да е доказателството, от което се нуждая, а на мен все пак ми трябва нещо, кълна се в Галактиката, което да събудя Фондацията!

— Тя се нуждае от събуждане? — намеси се Байта с рязка острота. — Да се събуди за какво? И каква роля ще изиграеш, като я разтревожиш — тази на бунтовен демократ или другата — на таен полицаи и провокатор?

Лицето на капитана се втвърди.

— Когато цялата Фондация е заплашена, мадам революционерке, загиват и демократи, и тирани! Нека оставим на мира нашите тирани, докато се отървем от един по-страшен деспот, а тогава ще се справим и с тях...

— И кой е по-страшният тиранин, за когото говориш? — избухна Байта.

— Мулето! Знам нещичко за него, достатъчно, за да съм умрял отдавна, ако не бях внимателен! Изкарайте палячото от стаята. Нужна е повече дискретност!

— Магнифико! — каза Байта с подканващ жест и клоунът напусна стаята, без да промълви дума.

Гласът на капитана стана сериозен и напрегнат:

— Мулето е хитър твърде много, за да се лиши от предимствата, които дават магнетизма и обаянието на личността на водача. Ако се е отказал от това, значи има причина. Тази причина трябва да е фактът, че личен контакт с него би разкрил нещо, за което е от огромна важност да не бъде разкривано — той елиминира евентуалните въпроси на Торън и Байта и продължи забързано: — С тази цел се върнах към родното му място и разпитах хора, които заради знанията си сигурно няма да живеят дълго. Все още са живи неколцина от тях. Те си спомниха за бебето, родено преди тридесет години, а също и за смъртта на майка му, и странното му детство. Мулето не е точно човешко същество!

Двамата му слушатели се отдръпнаха ужасени от смътната догадка. Никога не го бяха осъзнавали ясно и точно, но смисълът на фразата им беше повече от ясен.

Капитанът продължи:

— Той е мутант и както става ясно от последващата му кариера, много сполучлив! Не знам колко е силен, но за да обяснят тази сила, казват, че той е това, което трилърите наричат „супермен“. Показателен е сам по себе си и фактът, че за две години се е превърнал от нищо в завоевател на Калгън. Не разбирате ли, че е опасен? Може ли генетичната катастрофа с непредвидени биологични свойства да бъде предвидена в Селдъновия план?

Отговорът на Байта дойде бързо.

— Не вярвам в това. Тук има нещо нередно. Защо хората на Мулето не ни убиха, когато можеха да го направят, щом той е супермен?

— Казах, че не съм наясно със степента на мутацията му. Той може все още да не е готов за война с Фондацията и е много мъдро от

негова страна да не се поддава на провокации, докато се подготви. А сега ме остави да говоря с клоуна!

Капитанът погледна треперещия Магнифико, който явно нямаше доверие на грамадния суров мъж, и започна бавно:

— Виждал ли си Мулето със собствените си очи?

— И още как, уважаеми! А също тъй чувствах и тежестта на ръцете му върху собственото си тяло!

— Не се съмнявам. Можеш ли да ни го опишеш?

— Страшно е да си спомням, уважаеми господине! Той е много силен! Пред него даже вие изглеждате като фиданчица. Косата му е огнено червена, а с цялата си сила и тегло не можех да свия протегнатата му ръка! — Магнифико изглеждаше така, сякаш цялата му кльощавост се бе струпала в крайниците му. — Често за да забавлява генералите си или просто себе си, той издигаше ме на страшна височина, пъхнал единия си пръст в колана ми, докато аз рецитирах стихове. И ме спускаше обратно едва някъде след дваестия стих, който съм издекламирал, а всяко стихче трябваше да е импровизация и с перфектни рими, иначе... иначе всичко отначало започваше! Той е човек с невероятна сила, уважаеми господине, и ужасно е, когато я използва... а неговите очи, уважаеми господине, тях никой не ги вижда!

— Какво? Какво каза накрая?

— Той носи очила, уважаеми господине, много странни са! Казват, че са непрозрачни и той вижда чрез чудовищна магия, която далеч надхвърля възможностите човешки. Аз чух веднъж... — гласът му стихна и стана тайнствен, — ...чух, че да видиш очите му, означава да видиш смъртта. Той убива с очи, уважаеми господине! — погледът на Магнифико прескачаше бързо от лице на лице, докато мълвеше разтреперан: — Истина е, кълна се, истина е!...

Байта си пое дълбоко дъх.

— Изглежда си прав, капитане. Искаш ли да поемеш нещата в свои ръце?

— Нека преценим ситуацията. Не дължите нищо тук, нали? И отгоре няма бариера?

— Мога да излетя по всяко време.

— Тогава излитай! Мулето може да не иска да дразни Фондацията, но той е поел голям риск, като е оставил Магнифико да

избяга. Това вероятно обяснява крясъците около бедния клоун. Значи горе би могло да има кораби, които ви чакат! Но ако просто изчезнете в пространството, кой може да ви обвини в нарушение?

— Прав си — мрачно се съгласи Торън.

— Вие имате силово поле и вероятно сте по-бързи от всичко, което те имат. Следователно, колкото се може по-бързо напускате атмосферата, правите кръг над другото полукълбо и прекъсвате следата с максимално ускорение!

— Да — отбеляза хладно Байта, — а когато се върнем във Фондацията, какво ще правим тогава, капитане?

— Е, тогава вие просто ще сте оказали услуга на гражданите на Калгън, не е ли така? Не знам нищо срещу този довод.

Торън се обърна към пилотския пулт. Корабът леко се бе наклонил встрани.

Звездолетът вече се беше издигнал достатъчно над Калгън, за да извърши първия междузвезден скок, когато лицето на капитан Притчър се сгърчи в нещо като обида — нито един кораб на Мулето не се бе опитал да им попречи да тръгнат!

— Изглежда, че той ни позволява да отнесем Магнифико! — викна Торън. — Това нещо не се връзва с твоята версия, капитане!

— Освен ако нарочно иска да го вземем с нас — поправи го капитанът. — Което пък не е твърде добре за Фондацията!

Първите ултравълнови съобщения достигнаха до кораба след последния скок, когато той навлезе в неутралната зона за полети.

Между другото имаше и една едва загатната новина. По всичко изглеждаше, че някакъв военачалник лорд, неназован от досадния говорител, бе известил Фондацията за отвлечането на един от неговите придворни. Това съобщение беше сбутано между спортните новини.

— Той е с една крачка пред нас във всичко! — отбеляза ледено капитан Притчър, а после замислено поясни: — Готов е да нападне Фондацията и ще използва този случай като претекст за нападението. Положението става още по-сложно за нас. Ще трябва да действваме, преди да сме напълно подготвени!

15. ПСИХОЛОГЪТ

Имаше основание да се твърди, че „чистата наука“ дава възможност за най-свободния начин на живот във Фондацията. В Галактиката, където господството на Фондацията все още се опираше на превъзходството ѝ в областта на технологиите, независимо от широкото използване на физическата сила през последния век и половина, на учените се даваше истинска независимост. Те бяха нужни и го знаеха.

Също така имаше основание и за това, че Еблинг Майс (само този, който не го познаваше, прибавяше неговите титли към името му) представяше най-свободния начин на живот; който можеше да предложи „чистата“ фондационска наука. В един свят, където науката се радваше на почит, той беше учен — с главна буква и без насмешка. Бе нужен на този свят и го знаеше.

И ставаше така, че когато другите подгъваха коляно, той отказваше да го направи, като добавяше гръмогласно, че прадедите му не са се прекланяли пред никакъв вонящ кмет и че по тяхно време кметът е бил избран и свалян по желание. И още твърдеше, че хората, които получават някакъв пост по наследство, са идиоти по рождение.

Затова когато Еблинг Майс решише да зарадва Индбър с аудиенция, той не изчакваше каналния ред, по който се предаваше молбата му и се връщаше благосклонният отговор. Просто — обличаше по-малко дискредитиращото го от двете си официални сака, нахлупваше накриво една странна шапка с невероятен десен, запалваше забранената пура, царствено отминаваше двамата блеещи пазачи и влизаше в двореца на кмета.

Негова светлост почувства първия признак на безпокойство, когато от градината си дочу приближаваща врява от увещания и в отговор — нечленоразделни ругатни.

Индбър полека остави греблото си, изправи се бавно и също тъй бавно се намръщи. Когато той си позволяваше ежедневната следобедна почивка от два часа, винаги слизаше в градината си, стига времето да беше хубаво. Там цветята растяха в квадрати и триъгълници, на

отделни преплетени ивици в червено и жълто, с малки китки виолетки по ъглите и оградени отвсякъде с прави линии зеленина. В неговата градина никой нямаше право да го смущава — абсолютно никой!

Ето защо реши да свали изцапаните си ръкавици, когато се приближи към малката градинска врата и попита:

— Какво означава всичко това?

Това беше точен въпрос, задаван по същия начин при подобни случаи от най-различни хора, откакто свят светува. Не е отбелязано, обаче, да се задава с друга цел, освен постигане на величествен ефект.

Само че този път отговорът бе буквален, защото Майс пристигна, въпреки рева и ударите с юмруци на ония, които все още стискаха парцалите от наметката му.

Индбър отпрати хората си с недоволна гримаса, а Майс се зае да оправи останките от шапката си, изтърси около четвърт от натрупания по нея прах, пхна я под мишница и каза:

— Погледни, Индбър, какво направиха твоите проклети фаворити! Трябва да бъдат наказани заради това хубаво наметало. Можех още дълго да си го нося! — той изпуктя и избърса челото си с почти театрален жест.

Кметът не скри своето недоволство и отбеляза надменно от височината на своите пет фута и два инча:

— Не е било доведено до мое знание, Майс, че си молил за аудиенция. Разбира се, не ти е била определяна такава!

Еблинг Майс погледна кмета си невярващо.

— В името на Галактиката, Индбър, не получи ли съобщението ми вчера? Връчих го на някакъв лакей в пурпурна униформа преди един ден! Искях да ти го дам лично, но понеже знам, че обичаш формалностите...

— Формалности! — Индбър ядосано вдигна очи и уморено отбеляза: — Чувал ли си някога какво означава истинска организация? От днес нататък ще представяш молбата си за аудиенция в три екземпляра в създаденото за тази цел правителствено учреждение! След това ще чакаш, докато по обичайния път не получиш съобщение за времето на аудиенция, което ти е отпуснато. Тогава ще дойдеш, прилично облечен — прилично облечен, разбираш ли? — и с подобаващото уважение, което трябва да ми окажеш! А сега можеш да напуснеш!

— Какво ми е на дрехите? — попита Майс. — Имах чудесно наметало, докато онези жалки демони не си изпробваха ноктите върху него. А ще си тръгна само след като свърша това, за което съм дошъл! В името на Галактиката, ако не ставаше дума за Селдънова криза, бих си тръгнал веднага!

— Селдънова криза?! — Индбър за пръв път прояви интерес.

Майс беше велик психолог — демократ, грубиян и бунтар, но преди всичко психолог.

В своята нерешителност кметът даже не успяваше да изрази с думи вътрешната болка, която го пронизваше рязко, когато Майс небрежно късаше цветя, очаквателно ги поднасяше към ноздрите си и после ги изхвърляше със сбърчен нос.

Ето защо се наложи Индбър хладно да го подкани:

— Не би ли ме последвал? Тази градина не е създадена за сериозни разговори!

Той се почувства по-добре в своето високо кресло зад огромното бюро, откъдето можеше да вижда рядката коса, която доста неуспешно покриваше розовата кожа по главата на Майс. Стана му още по-добре, когато Майс изстреля серия автоматични погледи около себе си, за да търси несъществуващ стол, и после остана прав, застинал в неудобна поза. Но Индбър се почувства най-добре, когато сякаш нарочно показно, в отговор на натиснатия от него бутон, един чиновник в ливрея изприпка в стаята, с поклон измина разстоянието до бюрото и остави отгоре обемист том в метална подвързия.

— А сега... — каза кметът, отново усетил се господар на положението, — за да направим извънредния ни разговор колкото се може по-кратък, изложи информацията си с най-малкото възможни думи!

Еблинг Майс отговори, без да бърза:

— Знаеш ли, с какво съм се занимавал напоследък?

— Имам докладите ти тук — отвърна кметът със задоволство. — Заедно с резюметата към тях. Доколкото разбирам, твоите проучвания в математическата област на психоисторията са предназначени да повторят трудовете на Селдън и, евентуално, да проследят планирания курс на бъдещата история, за да бъде използвано това от Фондацията.

— Точно така! — сухо отбеляза Майс. — Когато Селдън за пръв път основал Фондацията, той е бил достатъчно мъдър, за да не включи

психолози между учените, които е разположил тук, така че Фондацията винаги сяпа се е движила по течението на историческата необходимост. По време на моите търсения аз използвах голяма част от откритото в Криптата на времето.

— Осведомен съм за това, Майс! Само хабиш време за повторения!

— Аз не повтарям, — изрева Майс, — защото това, което се каня да ти кажа, го няма в никой от ония доклади!

— Как тъй го няма в докладите? — каза глупаво Индбър. — Как може...

— О, велика Галактико! Остави ми да ти кажа това, което смятам за нужно, противен дребосък такъв! Спри да ми приписваш думи и да се съмняваш във всяко мое изказване, защото ще се махна от тук и ще оставя всичко около теб да се руши!... Помни, глупако, Фондацията ще оцелее, защото така трябва, но ако сега аз изляза оттук, ти няма да оцелееш!

Като хвърли шапката си на пода, така че разпръсна облаци прах, той прескочи стъпалата на подиума, върху който беше поставено огромното бюро, разбута яростно хартиите и седна на ръба му.

Почти обезумял, Индбър си помисли дали да не извика стражите или да не използва вградените в бюрото бластери, само че Майс свирепо го гледаше, и на него не му оставаше нищо друго, освен да си наложи подходящото за случая изражение.

— Доктор Майс... — започна той с несигурна официалност, — Вие трябва...

— Млъквай — грубо нареди Майс, — и слушай! Ако това тук... — и дланта му тежко се стовари върху металната подвързия на папката, — ако това тук са моите доклади, забрави ги. Всеки доклад, който пища, минава през двадесет и няколко чиновника, връща ти се и после пак се сортира от други двадесет и няколко. Това би било чудесно, ако нямаше нещо, което бих искал да запазя в тайна. А аз го имам! И то е толкова поверително, че даже момчетата, с които работя, си нямат понятие за това. Те си вършат работата, разбира се, но всеки — по една малка изолирана част от нея. А аз събирам всичко това заедно. Знаеш ли какво представлява Криптата на времето?

Индбър кимна и Майс продължи с шумна наслада:

— Е, за всеки случай ще ти го кажа, защото съм направил нещо като предположение във връзка с тази ужасна ситуация в Галактиката от дълго време... Мога да чета мислите ти, нищожен мошеник такъв! Държиш си ръката до малкото копченце, което ще извика петстотин или горе-долу толкова въоръжени хора, за да ме унищожат, само че се страхуваш от това, което знам! Страхуваш се от Селдъновата криза! Да оставим това настрана, но ако докоснеш нещо върху бюрото си, ще ти отрежа жалката главичка, преди още някой да е успял да влезе тук. Ти и твоят бандитски баща, че и пиратският ти дядо, смучете кръвта на Фондацията достатъчно дълго!

— Това е измяна! — промърмори Индбър.

— Да, наистина е — тържествуващо потвърди Майс, — и какво се каниш да направиш по въпроса? Та, нека да ти кажа за Криптата на времето! Хари Селдън е направил Криптата тук, за да ни помага в трудни моменти. За всяка криза той е подготвил лично послание и обяснение. Минали са четири кризи, съпроводени с четири негови появявания. За първи път Селдън се е явил в кулминацията на първата криза. Втория път е било малко след успешното приключване на втората. Прадедите ни са отишли там и двата пъти, за да го чуят. При третата и четвъртата криза той е бил пренебрегнат — може би защото не е бил нужен. Но неотдавнашните ми проучвания — това не е включено в докладите, които си получил — показват, че той все пак се е явявал в подходящо време. Схващаш ли?

Майс не очакваше никакъв отговор. Пурата му, вече превърнала се в парцалив мъртъв отпадък, най-сетне беше изхвърлена. Потърси нова пура и я запали. Димът излиташе на буйни кълба, когато той продължи:

— Официално аз се опитвах да възстановя науката психоистория. Никой до сега не е успял да го направи, но аз напреднах в по-простите елементи и това ми послужи като оправдание да бърникам в Криптата, Работата, която свърших, ми позволи да определя точната дата на следващата поява на Селдън. С други думи, мога да ти кажа точния ден, когато идващата Селдънова криза — пета по ред — ще достигне кулминацията си!

— Колко далеч е този ден? — напрегнато попита Индбър.

Майс взриви „бомбата“ си с жизнерадостна нехайност:

— Четири месеца — каза той. — Четири нищо и никакви месеца без два дни.

— Четири месеца! — реагира Индбър с несвойствена буйност. — Невъзможно!

— Щом ти го казваш, мое трето око...

— Четири месеца? Разбираш ли, какво значи това? За да ни дойде на главата една криза за четири месеца, това означава, че се е оформяла от години!

— А защо не? Да не би да има природен закон, според който всички процеси трябва да се извършват само на дневна светлина?

— Но нищо не ни грози, нищо не надвисва над нас! — Индбър почти чупеше ръце от безпокойство. В рязък спазматичен пристъп на ярост той изкрещя: — Ще се махнеш ли от бюрото ми и ще ме оставиш ли да го подреда? Как искаш да мисля?

Майс се сепна, тежко се надигна и се отдръпна встрани.

Индбър местеше предметите на определените им места с трескави движения. Говореше забързано:

— Нямах право да идваш тук така! Ако беше представил теорията си...

— Това не е теория!

— Казах, че е теория! Ако я беше предложил заедно с доказателства и аргументи, можеше да бъде предадена на Бюрото по историческите науки. Там тя щеше да бъде разгледана както трябва, резултатите от анализите — представени на мен и тогава, разбира се, съответстващите мерки щяха да бъдат взети. И ти нямаше безцелно да ми досаждаш... А, ето го!

Той взе лист прозрачна сребриста хартия, който разклати пред психолога.

— Това е кратко резюме, което сам съм подготвил за текущите ни постижения и проблеми в областта на външните работи през седмицата. Слушай: завършили сме преговорите за търговския договор с Морес. Продължаваме да преговаряме с Лайънис. Изпратили сме делегация за някакво честване или нещо такова на Бонд. Получили сме оплакване или нещо подобно от Калгън и сме обещава да го разгледаме. Протестирали сме против някои търговски обичаи на Аспера и те са обещава да обсъдят това. И тъй нататък, и тем подобни... — погледът на кмета се плъзна надолу по листа с кодирани

забележки и после той внимателно остави хартията на определеното ѝ място в определената папка с определената преграда. — Казах ти, Майс, тук няма нищо, което да внушава друго, освен порядък и мир...

Вратата в далечния край се отвори и като по съвпадение, способно да бъде породено само от реалния живот, пропусна един семпло облечен дворянин.

Индбър се надигна. Беше обзет от онова странно чувство за нереалност, което се явява в тези дни, в които се случват твърде много неща наведнъж. След натрапването на Майс и неговите грубости, сега се прибавяше и обезпокоителното посещение на неговия секретар, който най-малкото поне знаеше процедурата.

Секретарят коленичи ниско.

Индбър остро се взря в него.

— Е?

Секретарят като че ли говореше на пода:

— Ваше превъзходителство, капитан Хан Притчър от Информационния отдел се е върнал от Калгън в неподчинение на Вашите заповеди. Според предварителните инструкции — Вашата заповед Х20-513 — е бил арестуван и очаква екзекуция. Тези, които са били с него, са задържани за разпит. Пълният доклад бе представен.

На границата на агонията Индбър каза:

— Пълният доклад бе получен. Е?

— Ваше превъзходителство, капитан Притчър с недостатъчна яснота докладва за опасните планове на новия военачалник на Калгън. Съгласно Вашата предварителна инструкция Х20-651, на него не му е била предоставена възможност за формален доклад, но всички негови забележки са били регистрирани и пълният отчет Ви бе предоставен.

— Пълният отчет бе приет! Е, и?! — гласът на кмета напомняше вой.

— Ваше превъзходителство, преди четвърт час е получен друг доклад от Салинианската граница. Кораби, идентифицирани като калгънски, са навлезли в територията на Фондацията без разрешение. Корабите са въоръжени. Започнало е сражение.

Секретарят беше сгънат почти на две. Индбър все още стоеше прав. Еблинг Майс се помръдна, приближи се до секретаря и го потупа по рамото:

— Е, по-добре е да им кажеш да освободят този капитан Притчър и да го доведат тук. Върви!

Секретарят излезе и психологът се обърна към кмета:

— Няма ли да е по-добре да задвижим машинарията, Индбър? Четири месеца, не забравяй!

Кметът продължаваше да стои прав, със стъклени очи. Само един негов пръст изглеждаше жив — и той чертаеше остри трепетливи триъгълници по гладката повърхност на бюрото пред него.

16. СЪВЕЩАНИЕТО

Двадесет и седемте Независими търговски светове, обединени единствено от своето недоверие към планетата-майка Фондация, се съгласиха да проведат едно общо събрание. Всеки беше изпълнен с гордост, израсла от тяхната нищожност, калена в изолацията им и вгорчена от вечните опасности. Ето защо предварителните преговори, организирани, за да се преодолеят незначителните разногласия, бяха способни да обезсърчат и най-упоритите.

Не беше достатъчно да се уточнят предварително такива детайли, като методите за гласуване или начина на представяне — по един представител от планета или според броя на населението ѝ. Това бяха въпроси с политическа важност. Не бе достатъчно да се определят и приоритетните места на представителите на масата както по времето на преговорите, така и при официалната вечеря — това пък се оказва въпрос със социална важност. Същото се отнасяше и до мястото на срещата — поне докато вземаха връх провинциалните комплекси. В крайна сметка, кривите пътища на дипломацията я изведоха до планетата Радол, която някои коментатори предлагаха още в началото, изтъквайки като преимущество централното ѝ местоположение.

Радол беше малка планета и, може би, с най-слабия военен потенциал от всичките двадесет и седем. Това, между другото, се оказва друг фактор в логическата обосновка на избора.

Тя бе „лентова“ планета, с която Галактиката се гордееше, но на която не достигаше разнообразие. С други думи, това беше свят, разделен на две половини от еднообразни по своята крайност горещина и студ, а подходяща за обитаване област оставаше само тясната ивица на полуздрача. Такъв свят с неизменни условия изглеждаше непривлекателен за онзи, който не го е посещавал, но и тук можеха да се открият стратегически удобни места — Радол Сити беше построен на едно такова място.

Градът се намираше на склона на предпланините, които се простираха по протежение на ръба на студеното полукълбо и задържаха страховития лед отгатък. Топлият, сух въздух от слънчевата

половина се разстилаше наоколо и изпаряваше вода иззад планините. А между двете стихии Радол Сити се бе превърнал в безкрайна градина, която плуваше във вечното утро на вечния юни.

Всяка къща, сгушена в цветната си градинка, беше открита за безобидните стихии. И всяка градина имаше чудесна почва, върху която разкошните растения създаваха фантастични форми-образци, които по-късно щяха да бъдат използвани в търговията с други планети — Радол беше по-скоро свят-производител, отколкото обичаен търговски свят.

Така че Радол Сити бе малко пристанище на уют и лукс, нищожно късче от Едем на една ужасна планета — и това също се оказа една от причините той да бъде предпочитан като място на срещата.

Пристигнаха толкова много чужденци от всеки един от двадесет и шестте други търговски свята — делегати и съпругите им, секретари, репортери, кораби с екипажите им — така населението на Радол почти се удвои, а обезпечаването на планетата се напегна до краен предел: хората се хранеха на воля, пиеха, колкото искаха, и изобщо не спяха.

Сред гуляйджиите все още се намираха някои, които не разбираха, че цялата Галактика бавно изгаря в един вид тиха, сънна война. А тези, които разбираха това, се делиха на три вида.

Първият и най-многочисленият вид включваше хора, които знаеха малко и затова бяха доста самоуверени...

Като младия пилот, който носеше знака на Хейвън на своята униформена фуражка и който успяваше с очи, вперени в своята високо вдигната чаша с вино, да флиртува с бледо усмихващото се радолианско момиче срещу него.

— За да дойдем тук — отбеляза той, — минахме точно през зоната на военните действия. Пътувахме около една светлинна минута съвсем близо до Харлегор...

— Харлегор? — възкликна дългокракият местен жител, който играеше ролята на домакин на това специално сборище. — Това е мястото, където на Мулето са му изкарали червата миналата седмица, нали?

— От къде си чул, че на Мулето са му изкарали червата? — попита надменно пилотът.

— По фундацианското радио!

— Тъй ли? Е, Мулето е завзел Харлегор. Ние почти се врязахме в конвой от негови кораби и те идваха точно от там! Това май не прилича на вадене на черва, щом ти си оставаш на планетата, с която си воювал, а тоя, който уж вади черва, гледа да изчезне набързо!

Някой се намеси с висок, неясен глас:

— Не говори така! Фондацията винаги отстъпва, но за кратко. Ще видиш, само почакай и ще видиш! Старата добра Фондация знае кога да се върне. И тогава — бум! — дрезгавият глас замлъкна и бе последван от пресеклив смях.

— Във всеки случай... — каза пилотът от Хейвън след малка пауза, — както казах, видяхме кораби на Мулето и те изглеждаха доста добре, да не кажа отлично. И още нещо — приличаха на нови.

— Нови? — повтори туземецът замислено. — Сами ли са си ги построили? — той откъсна един лист от надвисналото над него клонче, помириса го и го задъвка. Наранената тъкан кървеше в зелено и изпускате ментов аромат. Човекът продължаваше да говори:

— Опитваш се да ми кажеш, че става дума за кораби на Фондацията, доизкусурени самоделно? Продължавай!

— Видяхме ги, док! А знаеш, че аз мога да различа кораб от комета.

— Слушай, не се шегувай! — отвърна туземецът. — Войните не започват сами, а освен това нас не ни управляват глупаци. Те знаят какво правят.

Пияният реагира шумно:

— Ще видиш старата Фондация! Тя чака до последната минута, а после — бум! — и той се ухили с безсмислено зинала уста на момичето, което се преместваше по-далече от него.

Радолианинът не се бави дълго с отговора си.

— Например ти, стари човече, мислиш, че Мулето е този, който движи бързо нещата! Не-е... — той вдигна пръста си нагоре. — Чувал съм, а и аз мисля, вярвай ми, той е наш човек. Ние му плащаме и вероятно ние сме му построили корабите. Нека мислим реалистично — сигурно е, че ние сме го направили! Разбира се, той не може да победи Фондацията, но може да разколебае ония и когато го стори — ние ще нанесем своя удар.

— Това ли е всичко, за което можеш да говориш, Клив — за войната? Омръзна ми! — обади се и момичето.

В гласа на пилота от Хейвън се прокрадна галантност:

— Да сменим темата! Не трябва да отегчаваме момичетата.

Пияният взе да повтаря своя си припев и заблъска ритмично с чаша. Малките групички от по двама, които се бяха оформили, се разделиха с кикот, а няколко други подобни групи напуснаха солариума.

Разговорът стана по-общ, по-шарен и по-безсмислен...

Освен хората от тази категория, имаше и други, които знаеха повече и бяха по-малко самоуверени.

Например такива, като едноръкия Фрейн, който представляваше Хейвън като официален делегат и вследствие на това живееше чудесно и завързваше нови приятелства — когато можеше — с жени, а когато се налагаше — и с мъже.

Сега Фрейн се бе озовал на слънчевата площадка пред някаква къща на върха на хълма, която принадлежеше на един от новите му приятели, и се бе отпуснал за първи път от общо двата пъти по време на целия му престой на Радол. Новият приятел беше Иуо Лайън, сродна душа от Радол. Неговата къща беше изолирана от общата група къщи, съвсем сама в морето от цветен аромат и бръмчене на пчели. Слънчевата площадка представляваше затревена ивица, наклонена под ъгъл четиридесет и пет градуса, а на нея се беше изтегнал Фрейн и попиваше слънце.

— На Хейвън нямаме нищо такова! — не пропусна да отбележи той.

Иуо сънено отвърна:

— Да беше погледнал и откъм обратната страна на нещата... Само на двайсет мили от тука кислородът тече като вода.

— Зарежи тая работа...

— Факт!

— Е, ще ти кажа Иуо — преди, когато ръката ми още не беше смазана, аз обикалях наоколо и можеш да не вярваш, обаче се случи нещо... — историята която последва, бе прекалено дълга и Иуо не повярва, че е истина.

— Да, вече не е същото както в добрите стари времена — отрони той накрая през прозявката си.

— Ти си прав, макар и не съвсем... — Фрейн се въодушеви. — Разправях ти за моя син, нали? Той е един от старата школа, ако така

повече ти харесва. И ще стане голям търговец. От начало до край копира стария си баща. От начало до край, само дето се ожени!

— Имаш предвид официална връзка с момиче?

— Точно така. Не му стига акъл в това отношение, не е като мен!

Те ходиха на Калгън за медения си месец.

— Калгън, Калгън... Къде, в името на Галактиката, е това?

Фрейн се усмихна широко и отговори бавно, сякаш не бе схванал въпроса:

— Точно преди Мулето да обяви война на Фондацията.

— Значи тъй?

Фрейн кимна с глава и поясни дрезгаво:

— Всъщност, ще ти съобщя нещо, но не трябва да дрънкаш много-много! Моето момче беше изпратено със специална задача. Знаеш, че не обичам да се изпускам, и, разбира се, няма да ти кажа каква беше тя, но ако се вгледаш внимателно в сегашната ситуация, смятам, че можеш да си обясниш нещата. Във всеки случай, моето синче е човек тъкмо за тази работа. Не казвам как го направихме, но той беше на Калгън и тогава Мулето изстреля корабите си. Моят син, разбираш ли?!

Силно впечатлен, Иуо поверително се обърна.

— Това е добре. Знаеш ли, казват, че имаме петстотин кораба, готови да се присъединят към нашите по всяко време!

— Дори може би повече! Това е истинска стратегия и тя ми допада — Фрейн шумно и авторитетно се почеса по корема. — Но не забравяй, че Мулето също е умно момче. Това, което става на Харлегор, ме безпокои...

— Чух че е загубил десет кораба.

— Сигурно, но той има сто пъти повече и Фондацията е трябвало да бяга от там. Хубаво беше да видим тираните си победени, но не е на хубаво, че това става толкова бързо — той поклати глава.

— Въпросът, който си задавам, е следният — от къде е взел корабите си Мулето? Широко се разпространява слухът, че ние сме ги направили за него.

— Ние?! Търговците? Хейвън има най-голямата корабостроителница от всички независими светове, но не правим кораби за други, освен за себе си. Мислиш ли, че някой свят е

построил флот за Мулето в своя завод, без да се посъветва с останалите? Това е... Това е смешно!

— Е, тогава от къде ги е взел?

Фрейн сви рамене.

— Сам си ги е направил, предполагам, но това също ме тревожи.

Фрейн погледна към слънцето и качи краката си на една полирана дървена табуретка. Полека-лека той заспа и тихият звук на дишането му се сля с бръмченето на насекомите.

Освен хора като пилота и Фрейн, имаше и една трета група, най-малобройната, в която се включваха тези, които знаеха доста и изобщо не бяха самоуверени.

Такива, като Ранду, например, който на петия ден от общотърговската конференция влезе в централната зала и откри двамината, които бе помолил да го чакат там. Петстотинте стола вътре бяха празни — така и щяха да си останат до края.

Още преди да седне, Ранду отбеляза:

— Ние тримата отговаряме за половината от военния потенциал на Независимите търговски светове.

— Да — съгласи се Мейнджин от Ис. — Моите колеги и аз вече обсъждахме този факт.

— Готов съм — продължи Ранду, — да говоря кратко и сериозно. Не искам да се занимавам с пазарлъци и хитруване. Нашето положение върви на зле.

— Като резултат от?... — подтикна го Оувъл Гри от Нимон.

— От развоя на събитията през последния час! Моля ви, да започнем от начало. Първо, положението ни не е резултат от нашите действия и едва ли е под наш контрол. Първоначалните ни взаимоотношения не бяха с Мулето, а с някои други — например с екс-военачалника на Калгън, когото Мулето разби в толкова неподходящо за нас време.

— Да, но Мулето е негов достоен заместник! — натърти Мейнджин. — Аз не съм придирчив в детайлите!

— Може и да станете, когато узнаете всички подробности! — Ранду се обърна напред и подпря ръце върху малката масичка с победоносен вид, след което продължи. — Преди месец изпратих моя племенник и неговата жена на Калгън.

— Вашият племенник? — извика учуден Оувъл Гри — Не знаех, че той е ваш племенник!

— С каква цел? — попита сухо Мейнджин. — Това ли? — и неговият палец начерта един кръг във въздуха.

— Не. Ако имате предвид войната на Мулето с Фондацията, не! Как бих могъл да се целя толкова високо? Тези млади хора не знаеха нищо, — нито за нашата организация, нито за целите ни. Беше им казано, че съм низш член на местната хейвънска патриотична организация и че задачите им на Калгън не са нищо друго, освен аматьорско разузнаване. Подбудите ми бяха, трябва да призная това, доста смътни. Интересуваше ме предимно Мулето. Той е странен феномен, но това вече е предъвквано, няма да се задълбочавам в тази посока. После, можеше да се получи интересен и поучителен експеримент — човек, който има опит с Фондацията и тамошните „подземни“ може да ни послужи в бъдеще. Това е...

Продълговатото лице на Оувъл се покри с вертикални линии, когато той показва едрите си зъби:

— Трябва да си бил изненадан от последиците, тъй като между търговските светове няма някой, който да не знае, че този твой племенник от името на Фондацията е отвлякъл един служител на Мулето и е снабдил самото Муле с casus belli^[1]. В името на Галактиката, Ранду, твоите дрънканици са много романтични! Трудно е да ти повярваме, че нямаш пръст тук. Това е изкусна работа!

Ранду поклати бялата си глава.

— Не съм го направил аз! Нито пък моят племенник, който сега е затворник във Фондацията и може да не доживее да види завършека на тази толкова изкусна работа. Току-що научих нещичко от него. Персоналната му капсула е била изнесена по някакъв начин от затвора, преминала е през зоната на военните действия, била е получена на Хейвън и препратена тук. Пътувала е цял месец.

— И?...

— Боя се, че се готвим за същата роля, която играеше предишния военачалник на Калгън. Мулето е мутант!

За момент настъпи такава гробна тишина, че още малко и щяха да се чуят ударите на сърцата им. Ранду лесно можеше да си представи какво ставаше с останалите след това негово съобщение.

Когато Мейнджин заговори, гласът му беше променен.

— Уверен ли сте?

— Само защото моят племенник го казва. Нали е бил на Калгън.

— Какъв мутант е Мулето? Има ги всякакви, както знаеш!

Ранду спря нарастващото нетърпение.

— Да, има всякакви видове мутанти, Мейнджин. Всякакви! Но Мулето е само един. Какъв вид мутант би могъл да започне като неизвестна личност, да събере армия, да установи, както казват, началната си база на астероид с диаметър пет мили, да завладее планета, после звездна система, по-нататък — регион, а след това да атакува Фондацията и да я разгроми при Харлегор? И всичко това за две-три години?!

Оувъл Гри сви рамене.

— Значи смятате, че той ще победи Фондацията?

— Не знам! А ако го направи?

— Съжалявам, но не мога да стигна толкова далеч. Не може да се победи Фондацията! Вижте, нямаме нови факти, от които да изходим, освен твърдението на... е, на неопитното момче. Нека отложим изводите за известно време. Въпреки всички победи на Мулето, досега не се безпокояхме и докато той не направи още нещо сериозно, аз не виждам причина да променяме стратегията си. Нали?

Ранду се намръщи, отчаян от заплетените им като паяжина аргументи, и се обърна едновременно и към двамата:

— Осъществили ли сме вече някаква връзка с Мулето?

— Не! — отвърнаха в един глас Мейнджин и Гри.

— Но е истина, че сме опитвали, нали? Че няма друга цел за нашата среща, освен да се доберем до него? Освен това е вярно, че „... твърде дълго тук се пиеше повече, отколкото се мислеше, и имаше повече флиртове, отколкото действия...“ — цитат от уводната статия на днешния „Радол Трибун“ — и всичко това, защото не можем да се докопаме до Мулето. Джентълмени, ние имаме приблизително хиляда кораба, които чакат да бъдат хвърлени в битката в подходящ момент, за да завземем Фондацията. Смятам, че трябва да променим целта си и да хвърлим тези хиляда кораба, както се хвърлят карти на масата. Сега. И то — срещу Мулето.

— Имаш предвид — на страната на тираничния Индбър и на кръвопийците от Фондацията? — попита жлъчно Мейнджин.

Ранду уморено вдигна ръце.

— Спестете ми прилагателните! Казах: срещу Мулето и на страната на Няма-значение-на-кого!

Оувъл Гри се надигна.

— Ранду, лично аз няма да предприема нищо сега. А ти ще го представиш пред пълния състав на съвета тази нощ, ако толкова много желаеш политическото си самоубийство!

Той излезе, без да каже нищо повече, и Мейнджин го последва мълчаливо, като оставиха Ранду да прекара един самотен час, потънал в своите нерешени проблеми.

На заседанието на целия съвет, проведено същата нощ, той не каза нищо.

Само че Оувъл Гри беше този, който се вмъкна в неговата стая на следващата сутрин — полуоблечен, небръснат, несресан.

Изад още неразчистената след закуската маса Ранду погледна към него с такова нескрито удивление, че чак изтърва лулата, която в момента държеше.

Гласът на Гри беше мрачен и груб.

— Нимон е бил бомбардиран тази нощ от космоса чрез коварна атака.

Ранду присви очи.

— Фондацията?

— Мулето! — взриви се Оувъл. — Мулето! — думите му се запрескачаха. — Атаката е била непровокирана и добре обмислена. По-голямата част от нашия флот се е присъединила към международната флотилия. Останалите са се изнесли, защото Защитният ескадрон е бил недостатъчен. На планетата те още не са кацнали, а вероятно няма и да кацнат, макар че половината от атакуващите кораби са били разрушени — но това е война и аз питам, как ще се отнесе към това Хейвън?

— Хейвън, сигурен съм, ще ви подкрепи в духа на Хартата на Федерацията. Но виждате ли, той атакува също и нас така, както и Фондацията!

— Това Муле е лудо! Нима мисли, че може да победи Вселената? — Гри се поколеба и се наведе да сграбчи китката на Ранду. — Няколкото оцелели докладваха, че Мулето вла... враговете владеят ново оръжие — поглъщател на атомно поле.

— Какво?!

— Повечето от нашите кораби са били загубени, защото са ги подвели атомните им оръжия. Това едва ли би могло да е саботаж. Трябва да е оръжието на Мулето! То не работи идеално, ефектът му е скокообразен и сигурно има начин да се неутрализира, все пак изпратените ми сведения не са подробни. Ала ти виждаш, че подобен инструмент ще промени природата на войната и вероятно ще изкара от строя целия ни флот!

След думите на Оувъл Ранду се почувства стар, много стар. Лицето му хлътна безнадеждно.

— Страхувам се, че чудовището, което ще ни погълне, е израсло. Но все пак трябва да се борим с него!

[1] Casus belli (лат.) — риск, случаен прецедент във войната.
Б.ред. ↑

17. ВИДЕООРГАНЪТ

Къщата на Еблинг Майс се намираше в един не чак толкова претенциозен квартал на Терминус Сити и беше добре позната на интелегентите, литераторите и въобще на добре образованите хора във Фондацията. Забележителните характеристики, с които обикновено описваха този дом, се влияеха главно от това кой какво четеше или слушаше. За един внимателен биограф къщата беше „символ на бягство от академическата реалност“. За вестникарския репортер от там бликаше „ужасна мъжка атмосфера на нехайно безредие“. Университетският доктор по философия неодобрително я наричаше „книжница, но неорганизирана“, а един чужд на университетите приятел я определяше като „добро място за пийване по всяко време, където можеш да си качиш краката на канапето“. Що се отнася до седмичното радиопредаване за новини, което не пестеше краските, то просто упоменаваше за „невероятната идиотска квартира на богохулния, ляв и плешив Еблинг Майс“.

За Байта, която не мислеше за други аудиенции тук, освен за своята собствена и която имаше предимството да ползва информация от първа ръка, къщата беше просто занемарена.

Освен през първите няколко дни, нейното затворничество не ѝ тежеше. Беше много по-леко, отколкото например това половинчасово чакане в къщата на психолога — под тайно наблюдение, може би? Да беше поне с Торън, а то...

Вероятно тя щеше да бъде по-търпелива, въпреки напрежението, ако носът на Магнифико не беше хлътнал и увиснал надолу — знак, който всецяло изразяваше собственото му вълнение.

Кривите крака на клоуна бяха свити точно под увисналата му брадичка, сякаш той се опитваше да се скрие в самия себе си и да изчезне. Ръката на Байта автоматично се разтвори с нежен успокоителен жест — Магнифико трепна и се усмихна.

— Навярно, моя лейди, понякога изглеждам така, сякаш тялото ми отхвърля успокоенията на моя мозък и очаква от ръцете чужди да го ударят!

— Няма нужда да се тревожиш, Магнифико, аз съм с теб и няма да позволя на никого да ти причини болка.

Погледът на палячото се насочи към нея и бързо се отклони встрани.

— Да, но те ме държаха отделно от теб по-рано, а също и от твоя мил съпруг и... Може и да се смееш, но бях самотен много без вашето другарство.

— Не бих се смяла на това. Аз също се чувствах самотна.

Клоунът се разведри, притисна по-силно коленете си и каза:

— Нали не си се срещала с този човек, с когото ще се видим сега? — това беше предпазлив въпрос.

— Не. Но той е много прочут. Виждала съм го по новините и съм слушала доста добри неща за него. Мисля, че е добър човек, Магнифико, и няма да ни навреди.

— Дали? — клоунът се раздвижи. — Може и да е така, моя лейди, но той ме разпитваше преди, беше рязък с мен и ми крещеше, което ме безпокои! Говори със странни думи, тъй че отговорите на въпросите му не могат да изпълзят от гърлото ми. Аз почти започвам да вярвам на фантазьора, същият, който някога се подигра с невежеството ми, като разказа ми, че в подобни мигове сърцето в гърлото се качва и пречи да говориш!

— Да, но сега е различно! Ние сме двама, а той е един и не е способен да ни изплаши и двамата, нали?

— Така е, моя лейди.

Някъде се тръшна врата и един силен глас изпълни къщата. От съседната стая той изрева мощно:

— Вън от тук, в името на Галактиката!

За момент през отворената врата се видя как двама униформени стражи експедитивно се изнасят.

Еблинг Майс влезе намръщен, остави на пода внимателно опакован вързоп и се приближи да се здрависа любезно с Байта. Тя енергично му върна ръкостискането. Майс погледна палячото и отново се обърна към нея:

— Женена ли си?

— Да, минахме през всички формалности.

Майс мълча кратко, после попита:

— Щастлива ли си?

— Беше отдавна...

Майс сви рамене и този път се обърна към Магнифико. Разопакова пакета.

— Знаеш ли какво е това, момче?

Магнифико бързо се смъкна от стола си и взе уреда с множеството копчета. Той прокара пръсти по безчислените бутончета и радостно се разскача, като за малко щеше да унищожи околните мебели. Изграка:

— Видеоорган — за да се дестилира радост от мъртвото човешко сърце! — неговите дълги пръсти галеха нежно и бавно бутоните с развълнувани движения, за миг се спираха на някой клавиш, после на друг, а във въздуха пред него се кълбеше неясна нежна розовина, почти въображаема.

Гласът на Еблинг Майс го прекъсна:

— Момче, ти каза, че можеш да свириш на такава играчка... но по-добре ще е все пак да я настроиш, защото е донесена от музея — и се обърна към Байта.

— Доколкото знам, никой от Фондацията не може да накара това нещо да засвири добре! — той се наведе и зашепна бързо. — Клоунът няма да говори без теб. Ще ми помогнеш ли?

Тя кимна.

— Добре! — прибави той. — Страховата му невроза е почти локализирана, но се опасявам, че неговата умствена сила вероятно може да устои на Психосондата. За да се опитам да измъкна нещо от него по друг начин, той трябва да се чувства предразположен към това. Разбираш ли?

Тя кимна отново.

— Този видеоорган е само първата крачка. Той спомена, че може да свири на него, а реакцията му сега доказва, че това е било едно от най-големите удоволствия в неговия живот. Независимо дали свири добре или зле, бъди заинтригувана и го оцени! После демонстрирай приятелско отношение и доверие към мен. Й въобще, следвай ме във всичко! — той хвърли бърз поглед към Магнифико, свит в ъгъла на канапето, който бързо настройваше нещо вътре в инструмента. Беше напълно погълнат от заниманието си.

Вече с по-висок глас, Майс се обърна към Байта:

— Чувала ли си някога видеоорган?

— Веднъж! — отвърна нехайно тя. — Беше на концерт за редки инструменти. Не бях особено впечатлена.

— Е, не се съмнявам, че си се разминала с доброто изпълнение! Има твърде малко наистина добри музиканти. Видеоорганът изисква физическа координация, но многоклавишното пиано изисква повече, между другото, дори и пластичност на интелекта. — Майс сниши глас и продължи. — Ето защо нашата жива карикатура тук би могла да се окаже по-добра, отколкото мислим. Повечето от майсторите изпълнители иначе са идиоти. Това е един от онези странни случаи, които интригуват психологията! — той продължи с очевидното усилие да поддържа лек разговор. — Вижда ли си как работи това вътре? Веднъж го разгледах и установих, че излъчванията му стимулират зрителния център директно в мозъка, без изобщо да докосват зрителния нерв. Това е експлоатиране на чувствата, каквото никога не се среща в природата. Забележително нещо, а звукът остава естествен... Минава както трябва през тъпанчето, вътрешното ухо и тъй нататък. Но тихо! Той е готов! Може ли да бутнеш оня ключ? По-добре работи на тъмно!

В тъмнината Магнифико беше просто една топка, а Еблинг Майс — тежка дишаща маса. Байта откри, че нетърпеливо се напруга да види нещо. Отначало — без ефект. После във въздуха се появи слабо червено трептение, раздърпано по краищата. То кръжеше, спускаше се и се издигаше, докато доби форма и се разлетя с цветен трясък, същият като ефекта от гръмовитото разцепване на перде.

Едно малко пулсиращо цветно кълбо израсна от ритмичните струи и вече във въздуха се разпадна на безформени капки, които се въртяха високо и се спускаха като спираловидни, преплитащи се потоци. Те се обединяваха в малки сфери и нямаше две еднакви по цвят.

Байта откри, че като си затвори очите, багрите стават по-ясни, че всяко малко цветно движение си има свой звуков еквивалент, че тя не може да разпознае цветовете и че кълбата не са кълба, а фигурки. Милиарди малки фигурки, дребни местещи се пламъчета, които танцуваха, трептяха, изчезваха и се завръщаха от никъде, за да се разбият една в друга и да се обединят в нов цвят...

Кой знае защо тя си помисли за малките цветни петна, които идват нощем, когато стискаш до болка клепахи и търпеливо се взираш

в чернотата. Видеоорганът съчетаваше стария познат ефект на танцуващите полка разноцветни точки, на контрастиращите цветни кръгове, на трептящата безформена маса... и всичко това — ярко и многообразно, а всяка цветна точка — миниатюрна фигурка! Фигурките...

Фигурките се спуснаха към нея по двойки и тя вдигна ръце с внезапно ахване, но те се разбъркаха и тя незабавно се оказа в центъра на брилянтен снежен ураган. Студени светлинки обсипваха раменете ѝ, чертаеха светещи ски-писти по ръцете ѝ, изстрелваха се от скованите ѝ пръсти и се срещаха в сияещия фокус високо във въздуха. Под всичко това музиката на стотици инструменти се лееше на течни потоци, докато тя престана да ги различава от светлината.

Байта се зачуди дали Еблинг Майс вижда същото, а ако не — какво вижда. Учудването ѝ премина и тогава... Тя отново гледаше изпълнението. Малките фигурки — а дали бяха фигурки? — мънички жени с пламтящи коси се въртяха, огъваха се твърде бързо и се залавяха една за друга в звездообразни групи, които кръжаха високо, а музиката беше леко насмешлива, като момичешки смях, който звучеше вътре в ушите.

Звездите се приближаваха една към друга, прерастваха в някакви структури и отдолу нагоре израстваше един невероятен дворец. Всяка негова тухличка беше в свой собствен цвят, всеки цвят бе малък проблясък, а проблясъкът — пронизваща светлина, която обединяваше формите и водеше окото в небето към дванадесет кули от скъпоценни камъни.

Сетне блестящият килим изчезна във въртящата се, кръжаща, нематериална вихрушка, която засипа всички звезди и през техните светлинни изстрели се промуши нагоре, за да се разклони на дървета, които свиреха и пееха с изцяло тяхна си музика.

Байта стоеше, обградена от всичко това, музиката извираше около нея в бързи лирични струи. Тя се протегна да докосне едно крехко дърво, но цветчетата му се спуснаха надолу и угаснаха — всяко със свой собствен звън.

После музиката се разби, сякаш заудряха двадесет чинели, и през нея се издигна една пламтяща струя, която се изсипа надолу в каскада от невидими стъпала в скута на Байта; разля се и изтече в бърз

водопад, изгря във феерични проблясъци по китките ѝ, докато в скута ѝ се издигаше мостът на една дъга, а по нея дребните фигурки...

Площад, градина и малки мъже и жени на моста, прострян дотам, докдето тя можеше да вижда, плуващ през величествени вълни от струнна музика, връхлитаща върху нея...

А после — плашеща пауза, колебливо, сякаш „прегълтнато“ движение, внезапен колапс. Цветовете избягаха и се вплетоха в една сфера, която се сви, порозовя и изчезна.

И отново имаше само мрак.

Един тежък крак зашари за ключа, достигна го и светлината заля всичко — еднообразната светлина на прозаичното изкуствено слънце. Байта примигваше, докато не потекоха сълзите ѝ, най-вече от съжаление, че всичко това бе свършило. Еблинг Майс беше олицетворение на тлъстата инертност с все още ококорени очи и отворена уста.

Единствено Магнифико изглеждаше нормално и галеше видеооргана си в екстаз.

— Моя лейди — прошепна той. — Това наистина е магически ефект! Ефектът на баланса и отзвукa, почти отвъд надеждата за тяхната деликатност и стабилност. С това, както изглежда, мога да творя чудеса! Как ти хареса композицията ми, моя лейди?

— Твоя ли беше? — прошепна Байта. — Твоя собствена?

Пред благоговението ѝ неговото слабо лице пламна в червено, почти като цвета на носа му:

— Напълно моя! Мулето не я харесваше, но аз често я свирех за собствено свое удоволствие. Веднъж, още когато бях юноша, видях дворец — огромен дворец, пълен със скъпоценности и изобилие, който зърнах от разстояние по време на карнавал. Там имаше великолепиe такава, каквото изобщо не бях сънувал — и повече великолепиe, отколкото съм виждал по-късно, при Мулето дори. Това, което създадох преди малко, е само едно жалко подобие, но скудоумието не ми позволява повече. Нарекох го „Спомен за Хейвън“.

Сега, сред изпълнената с говор околна среда, Майс се възвърна към активен живот.

— Е... — каза той, — е, Магнифико, би ли желал да правиш същото нещо и за други хора?

За момент палячото се обърка.

— За други ли? — повтори той с треперещ глас.

— За хиляди хора! — извика Майс. — В най-голямата зала на Фондацията! Искаш ли сам да си бъдеш господар, да бъдеш почитан от всички и... и... — въображението му го напусна и той безпомощно довърши. — И всичко подобно? А? Какво ще кажеш?

— Но как бих могъл да бъда всичко това, могъщи господине, щом всъщност аз съм само един нещастен шут, който нищо не разбира от великите неща на тоя свят?

Психологът въздъхна и прекара опакото на дланта си през челото си. Каза:

— Но ти свириш, човече! Светът ще бъде твой, ако изсвириш същото на кмета и неговите търговски довереници. Не го ли желаеш?

Клоунът погледна бързо към Байта.

— Ще остане ли тя с мен?

Байта се засмя.

— Разбира се, миличък! Нима бих могла да те изоставя сега, когато си на път да станеш богат и известен?

— Всичко ще бъде твое! — отвърна Магнифико съвсем сериозно. — И, разбира се, съкровищата на Галактиката ще бъдат твои, преди да съм успял да изплатя изцяло дълга си за твоята любезност.

— Но... — каза нехайно Майс, — ако първо би могъл да ми помогнеш...

— С какво?

Психологът направи мълчалива пауза и се усмихна.

— Малко повърхностно сондиране, което не причинява болка. Аз няма да докосна нищо, дори кората на мозъка ти.

В очите на Магнифико се появи смъртен страх.

— Само не Сонда! Виждал съм да я използват! Тя пресушава мозъка и оставя празен череп след себе си. Мулето обработваше с нея предателите и оставяше ги да се скитат безумни по улиците, докато безмилостно не ги убият! — той вдигна ръка да отблъсне Майс.

— Това е било Психосонда — търпеливо му обясни Майс. Понякога тя може да навреди на човека, ако не се употребява правилно. Тази Сонда, която аз имам, е повърхностна Сонда и няма да причини болка даже на бебе!

— Той е прав, Магнифико — настоя Байта. — Това е само за да ни помогнеш да победим Мулето и да го отпратим надалеч. Щом

веднъж го направиш, ти и аз ще бъдем богати и известни през целия си живот!

Магнифико протегна треперещата си длан.

— Ще ми държиш ли ръката в такъв случай?

Байта я стисна между своите ръце и палячото се взря с широко отворени очи в приближаващите се блестящи клеми с пластинки накрая...

Еблинг Майс нехайно си почиваше в твърде разточителното кресло в кабинета на кмета Индбър — все тъй неблагодарен за оказаната му снизходителност — и гледаше недоволно суетенето на дребничкия кмет. Хвърли настрана угарката от пурата си и изплю късче тютюн.

— И ако случайно желаеш нещо ново за следващия концерт в Малоу Хил, Индбър — каза той, — можеш да изхвърлиш ония електронни боклуци в канала, откъдето си ги извадил, и да вземеш този малък урод да ти свири на видеоорган. Индбър, това не може да се опише с думи!

Кметът реагира раздражено.

— Не съм те извикал тук, за да слушам лекциите ти за музиката! Какво ново около Мулето? Това ми кажи!

— Мулето ли? Е, добре, ще ти кажа! Използвах повърхностна Сонда и понаучих нещичко. Не можех да използвам Психосонда, защото уродът се страхува от нея и съпротивлението вероятно ще изключи умствените му „бушони“ веднага, щом се установи контакт. Но за това, което измъкнах от него, ще заговоря, когато престанеш да барабаниш с пръсти... На първо място, дали Мулето обладава огромна физическа сила? Вероятно той е силен, но повечето от фантастичните истории на урода за това сигурно са преувеличени от страха му. Мулето носи странни очила и очите му убиват, тъй че очевидно има особени парапсихологически способности.

— Знаехме това още отначало — кисело коментира кметът.

— Та значи Сондата го потвърди и от тук нататък трябваше да поработя с помощта на математиката. Още не съм свършил.

— Така ли? И колко време ще ти отнеме всичко това? Говори ясно, дрънканиците заглушават всички ясни мисли в речта ти!

— Около месец и тогава би могло да има нещо интересно за теб, а може и да няма. Е, и какво? Ако всичко това излиза извън плана на Селдън, нашият шанс е нищожен, направо безсмислен!

Индбър се завъртя гневно към психолога.

— Сега те хванах, предател! Лъжец! Кажй, че не си един от ония престъпници, които разпространяват пораженчески слухове. Кажй де! Цялата Фондация е залята от отчаяние и паника и това прави работата ми двойно по-трудна.

— Аз? Аз? — Майс бавно се изпълваше с гняв.

Индбър се обърна към него.

— Кълна се в космическия прах. Фондацията ще победи! Трябва да победи!

— Въпреки загубата на Харлегор?

— Това не е загуба! Нагълтал си се с тази разпространена лъжа, нали? Числено ни превъзхождаха и ни предадоха...

— Кой? — презрително попита Майс.

— Въшливите демократи! — изкрещя Индбър. — Отдавна знам, че флотът е обхванат от демократичните организации. Повечето от тях бяха унищожени, но останаха достатъчно за необяснимата капитулация на двадесет наши кораба в средата на битката. Достатъчно, за да организират очевиден провал! И като сме стигнали до този въпрос, мой цапнат в езика патриоте и още символче на примитивни добродетели, кажй какви са твоите отношения с демократите?

Еблинг Майс не му обърна внимание.

— Ти пък какво знаеш за това? А какво ще кажеш тогава за понататъшното отстъпление и загубата на половината от Сиуена? Пак ли демократите?

— Не! Не демократите! — дребният човек остро се усмихна. — Ние отстъпваме. Фондацията винаги е отстъпвала при атака, докато неминуемият ход на историята не се обърне в наша полза. Тъй наречените „подземни“ от демократите вече издадоха манифест призоваващ за помощ и вяност към правителството. Това може да е хитрост, претекст за по-голямо предателство, но мога добре да го използвам, а пропагандата с този манифест ще има ефект, какъвто пълзящите предатели не са планирали. И така е по-добре, отколкото...

— По-добре от какво, Индбър?

— Съди сам. Преди два дни тъй наречената Асоциация на независимите търговци обяви война на Мулето и флотът на Фондацията с един замах е подсилен с хиляда кораба. Виждаш, че Мулето стигна доста далече. Но той ни намери разделени и скарани помежду си, а под натиска на неговите атаки ние се обединяваме и ставаме силни. Той трябва да загуби! Това е неминуемо — както винаги!

Майс все още изразяваше скептицизъм:

— В такъв случай ми кажи, че Селдъновият план е включвал даже случайната поява на мутант!

— Мутант! Аз не мога да го различа от човешко същество, ти също, но се доверяваме на думите на един бунтовен капитан, няколко младежи-чужденци, че и някакъв глупав фокусник-шут в добавка... Забравяш и заключителното доказателство за това — твоето собствено.

— Моето собствено? — за миг Майс изглеждаше стреснат.

— Твоето собствено! Криптата на времето ще се откряне след девет седмици. Какво следва? Тя се отваря при криза. Ако тази атака на Мулето не е кризата, къде е „истинската“, тази, заради която ще се разтвори Криптата? Отговори ми, тлъста топко!

— Съгласен съм, щом от това ти става по-леко. Но въпреки това, окажи ми една милост. Именно в случай... Ако в речта на Селдън се окаже, че той говори нещо не съвсем... С две думи, разреши ми да присъствам на Великото отваряне!

— Хубаво. Сега се махай! И стой далече от погледа ми тези девет седмици!

— С превелико удоволствие, Ваше ужасничество! — промърмори Майс на себе си, когато излизаше.

18. ПАДАНЕТО НА ФОНДАЦИЯТА

В Криптата на времето цареше странна атмосфера. Това не беше атмосфера на упадък или загниване, защото помещението бе добре осветено, с бързи, сменящи се цветни картини по стените, а множеството неподвижни удобни кресла като че ли бяха предназначени за вечна употреба. Атмосферата не създаваше и впечатление за древност, защото изминалите три века не бяха оставили забележими белези. Тук нищо не се набиваше в очи, не предизвикваше специално търсено страхопочитание или благоговение, а поразяваше единствено със своята ежедневна простота, която напомняше за съществуването на отвъдното.

Но нещо все пак липсваше — и това нещо трябваше да се намира в центъра на кристалния куб, който заемаше половината стая с блестящата си празнота. Четири пъти за три века живото изображение на Хари Селдън бе седяло тук и бе говорило. Последните два пъти — без публика.

В продължение на три века и девет поколения тук бе стоял старецът, който беше видял великите дни на проектираната от него Империя и все още знаеше повече за Галактиката на своите прапраправнуци, отколкото самите те сега.

Празният куб търпеливо чакаше.

Пръв пристигна кметът Индбър III, който си бе пробивал път с церемониалната си наземна кола през смълчаните тревожни улици. Заедно с него пристигна и собственото му кресло, по-високо и по-широко от тези в Криптата. То беше сложено пред другите и така Индбър доминираше над всичко, освен над празния кристал пред себе си. Служителят от лявата му страна почтително наведе глава.

— Ваше превъзходителство, завършена е подготовката за възможно най-широкото по обхват предаване в ефир на Вашето обръщение тази нощ.

— Добре. Междувременно продължавайте с излъчването на специализираните програми за Криптата на времето, но без каквито и

да било предсказания, спекулации и други такива с темата. Реакцията на народа все още ли е задоволителна?

— И още как, Ваше превъзходителство! Широко разпространените преди порочни слухове за бъдещето прогресивно намаляват за сметка на доверието.

— Чудесно! — той отпрати мъжа и нагласи придирчиво шалчето си.

Беше дванадесет без двадесет.

Избраните от групата на най-стабилните „опори“ на кметството лидери на най-големите търговски организации се появяваха поединично или на двойки, като демонстрираха степен на парадност, подобаваща на техния финансов статус и благоволенieto на кмета. Всеки се представяше на Индбър, получаваше една-две милостиви думи и сядаше на определеното му място.

Дойде и Ранду, съвсем несъответстващ и чужд на цялата предвзета церемониалност тук. Той си проправи път към стола на кмета.

— Ваше превъзходителство! — каза той и се поклони.

Индбър се намръщи.

— Не ти е била определяна аудиенция!

— Ваше превъзходителство, моля за такава от една седмица.

— Съжалявам, но не бих желал да разисквам държавни проблеми при появата на Селдън...

— Ваше превъзходителство, аз също съжалявам, но трябва да Ви помоля да отмените Вашата заповед, според която корабите на независимите търговци се разпределят между флотилиите на Фондацията.

— Сега не е време за дискусии! — кметът чак се изчерви от гняв, че го прекъснаха.

— Ваше превъзходителство, сега е единственото подходящо време! — настойчиво зашепна Ранду. — Като представител на Независимите търговски светове аз Ви казвам, че на подобна заповед няма да се подчиним. Тя трябва да бъде отменена, преди Селдън да ни обясни нашите проблеми. Когато извънредното положение настъпи, ще бъде твърде късно за помирение и нашият съюз ще се разпадне.

Индбър хладно погледна към Ранду.

— Ти съзнаваш ли, че именно аз ръководя военните сили на Фондацията? В такъв случай имам ли или нямам право да определям сам военната политика?

— Ваше превъзходителство. Вие имате право, но някои неща са нецелесъобразни!

— Аз не виждам никаква нецелесъобразност. При днешното положение на нещата е опасно вашите хора да се оставят да образуват свои флотилии. Когато действваме поотделно, попадаме в лапите на врага. Трябва да сме единни, търговски посланници, както във военно, така и в политическо отношение!

Ранду почувства как гърлото му се сви и пропусна да започне изречението с титлата, както подобава:

— Сега се чувствате сигурен, защото Селдън ще говори, и затова се изправяте срещу нас. А само преди месец Вие бяхте мек и отстъпчив, когато нашите кораби разбиха Мулето при Терил. Трябва да Ви напомня, сър, че флотът на Фондацията е този, който е бил побеждаван пет пъти в открити сражения, а също и това, че корабите на Независимите търговски светове са извоювали всичките Ви победи.

Индбър застрашително се намръщи.

— Повече не си добре дошъл на Терминус, посланик! Твоето отзоваване ще бъде поискано още тази вечер. Освен това, връзката ти с подривните сили на демократите на Терминус ще бъде — и вече е — разследвана.

— Когато аз напусна — заяви Ранду, — нашите кораби ще си тръгнат с мен. Не знам нищо за вашите демократи. Знаем само, че фондацианските кораби са капитулирали пред Мулето заради предателство от страна на висшите офицери, а не на екипажите, демократите или който и да било друг. Казах Ви, че двадесетте кораба на Фондацията са капитулирали при Харлегор по заповед на техния общ адмирал, без да бъдат повредени или победени. Адмиралът е Ваш близък съдружник — председателствал е на делото на моя племенник, когато той се върна от Калгън. Това не е единственият случай, който ни е известен, и нашите кораби не смятат да рискуват под командването на потенциални предатели!

— Ще бъдеш задържан под стража, щом излезеш от това помещение, посланик! — бе отговорът на Индбър.

Ранду се отдалечи под мълчаливите презрителни погледи на отбраните водачи на Терминус.

Беше дванадесет без пет.

Байта и Торън вече бяха пристигнали. Те седяха на задните столове и помахаха на Ранду, когато той мина край тях.

Ранду ласкаво се усмихна.

— И след всичко това сте тук! Как го направихте?

— Магнифико беше нашият пропуск — засмя се Торън. — Индбър настоява за негова видеоорганна композиция, посветена на Криптата на времето — със себе си, без съмнение, в главната роля. Магнифико отказа да дойде без нас и по това нямаше възражения. Еблинг Майс също е с нас или поне беше доскоро. Пак е изчезнал нанякъде! — той с тревога добави: — Защо питаш? Какво се е случило, чичо? Не изглеждаш добре!

Ранду кимна в отговор.

— Има защо. Настъпват лоши времена, Торън. Страхувам се, че когато приключат с Мулето, ще дойде и нашият ред.

Една огромна фигура в бяло се приближи и ги поздрави със скован поклон.

Черните очи на Байта се засмяха и тя подаде ръка.

— Капитан Притчър! Да не сте дежурен?

Капитанът пое ръката ѝ и се наведе ниско.

— Нищо подобно! Доколкото разбрах, доктор Майс е съдействал за появата ми тук, но това е само временно. Утре се връщам в Защитния корпус. Колко е часът?

Беше дванадесет без три. Магнифико беше самото олицетворение на смущение и сърдечни терзания. Тялото му отчаяно се кривеше, водено от вечния стремеж да остане скрито от чуждите очи. Дългият му нос беше със свити ноздри, а големите му, сведени надолу очи едва се вдигаха за по някой и друг бърз поглед. Той се вкопчи в ръката на Байта и когато тя се наведе, ѝ прошепна:

— Мислиш ли, моя лейди, че всички тези височества, които са тук, ще останат на концерта, когато аз... когато засвирия на видеооргана?

— Всичките, сигурна съм! — увери го Байта. — И съм убедена, че ще те смятат за най-великолепния музикант в Галактиката, а твоят

концерт ще бъде най-прекрасният, който са виждали, така че просто се стегни и седни нормално. Трябва да се представиш добре.

Той слабо се усмихна на престореното ѝ мръщене.

Беше точно дванадесет...

... И кристалният куб не бе вече празен. Едва ли някой беше видял самото появяване — в първата секунда все още нямаше никой, а на следващата той беше вече тук...

В куба имаше един човек в инвалидна количка — старец, на чието сбръчкано лице светеха ясни очи. Гласът му, когато заговори, беше най-жизненото нещо в него. В скута му имаше една книга. Гласът обгърна всичко:

— Аз съм Хари Селдън!

Той говореше през оглушително напрегнато мълчание.

— Аз съм Хари Селдън. Не знам дали изобщо им някой тук, но това няма значение. Досега няколко път съм се опасявал за нарушаването на плана. През първите три века процентната вероятност за неотклонение беше 94,2! — той замълча с усмивка и после прибави меко: — Между другото, ако някой от вас е прав, нека седне. Ако на някого му се пуши, моля — правете го! Аз не съм тук тялом и не се нуждая от церемонии. А сега нека да се запознаем с днешния проблем. За пръв път Фондацията се е сблъскала с — или може би е в последните фази преди — една гражданска война. Досега атаките отвън са били спирани и това е неминуемо според строгите закони на психоисторията. Сегашната атака идва от една доста недисциплинирана външна група от Фондацията и е насочена срещу твърде авторитарното правителство. В резултат на назрялата необходимост резултатите са очевидни...

Достолепието на знатната публика започна да се разпада. Индбър бе наполовина извън креслото си. Байта се огледа разтревожено. За какво говореше великият Селдън? Тя беше пропуснала няколко думи, но...

— ... така че компромисът не е нужен поради две причини. Бунтът на независимите търговци въвежда елемент на нова несигурност за правителството, защото се разраства твърде уверено. Елементът на борбеност е възстановен. При все че бунтът е потушен, здравословният растеж на демокрацията...

Чуваха се отделни гласове. Шепотът нарастваше и в него се усещаше паника.

— Защо той не говори за Мулето? Търговците никога не са се бунтували! — каза Байта на ухото на Торън, но той само сви рамене.

Селдън продължаваше бодро през нарастващия хаос:

— ... новото и непоколебимо коалиционно правителство е необходима и благотворна последица от логическата гражданска война във Фондацията. И сега само остатъците от старата Империя стоят на пътя на последващото разширение, а с тях, поне през близките години, в никой случай няма да имате проблеми. Разбира се, аз не мога да ви разкрия същността на следващата кр...

В невероятната врява устните на Селдън се движеха безшумно.

Еблинг Майс, който седеше до Ранду, почервеня и изрева:

— Селдън е предвидил грешна криза! Твоите търговци някога планирали ли са война?

Ранду отвърна тихо:

— Да, планирахме, но заради Мулето тя беше отложена.

— Тогава Мулето е привнесена фигура, непредвидена от психоисторията на Селдън!... Какво ще стане сега?

В настъпилата изведнъж мъртва тишина Байта откри, че кубът отново е празен. Атомният блясък на стените помръкна, меката струя кондициониран въздух изчезна.

Някъде навън пискливият звук за въздушна тревога от сирените се усилваше и спадаше последователно, а Ранду оформи три думи само с устните си:

— Атака от космоса!

Еблинг Майс поднесе ръчния си часовник към ухото си и изрева:

— В името на Галактиката, спрете! Има ли часовник в залата, който да върви?

Двадесет китки се вдигнаха към двадесет уши и за по-малко от двадесет секунди стана ясно, че всички часовници са спрели.

— Тогава... — Майс изказа страшното си опасение. — Тогава някак си е блокирана цялата атомна енергия на Терминус и значи Мулето атакува!

Воят на Индбър надви шума:

— Заемете местата си! Мулето е на петдесет парсека от тук...

— Беше миналата седмица! — изкрещя Майс. — Точно сега бомбардира Терминус!!!

Байта усещаше как я обзема дълбока депресия. Тя се чувстваше схваната и тежка, а дъхът ѝ с болка преминаваше през свитото ѝ гърло.

Шумът на събиращите се отвън тълпи стана ясно доловим. Вратите се отвориха и влезе един обезпокоен служител, който бързо заговори на Индбър.

— Ваше превъзходителство... — шепнеше той, — в града няма транспорт, нито една комуникационна линия не работи... Десети флот докладва, че е разбит, и корабите на Мулето са над атмосферата! Генералният щаб...

Индбър се сви и грохна безпомощно на пода. В цялата зала настана мъртва тишина. Дори нарастващата тълпа отвън беше изплашена, но мълчалива и над всичко бе надвиснал ужасът на вледеняващата паника.

На Индбър му помогнаха да стане. Поднесоха му вино. Той размърда устни още преди да се отворят очите му и произнесе една единствена дума:

— Капитулация!

Байта откри, че ей сега ще закрепци — не от мъка или унижение, а от огромно черно отчаяние. Еблинг Майс я хвана за ръкава:

— Ела, млада лейди...

И тя беше безцеремонно издърпана от креслото си.

— Напускаме! — нареди Майс. — И вземи твоя музикант с теб — пълните устни на учения бяха безцветни и трепереха.

— Магнифико... — извика Байта слабо.

Палячото се тресеше от ужас. Очите му бяха стъклени.

— Мулето! — пищеше той. — Мулето идва за мен!

Той диво скочи, когато Байта го докосна. Торън се обърна бързо и вдигна юмука си. Магнифико се отпусна в безсъзнание от удара и Торън го вдигна като чувал на рамото си.

На следващия ден порой от грозни черни бойни кораби се изля върху космодрумите на Терминус. Генералът, който бе водил атаката, победно прекоси пустата главна улица на Терминус Сити в наземна

кола, чуждестранно производство. Тя се движеше през град, където нито един атомен двигател на работеше.

Прокламацията за капитулация бе съставена двадесет и четири часа след минутата, в която Селдън се появи пред предишното правителство на Фондацията.

От всички фондации единствено независимите търговци все още се държаха и срещу тях бяха хвърлени всички сили на Мулето — завоевателят на Фондацията.

19. ТЪРСЕНЕТО ЗАПОЧВА

Самотната Хейвън — единствената планета на единична звезда от галактически сектор, разхвърлян накъсано в пространството, беше като под обсада.

Строго военно погледнато, тя наистина беше под обсада, защото на по-малко от двадесет парсека около нея нямаше друго галактическо пространство, което да не е под контрола на Мулето. От четири месеца след падането на Фондацията комуникациите на Хейвън бяха прекъснати, както се прекъсва паяжина. Корабите на планетата се бяха събрали на родния си свят и Хейвън се превърна във военна база сама на себе си. Планетната обсада се стесняваше и това налагаше усещането за безпомощност и неминуема гибел...

Байта си проправяше път през розовите пътеки край редицата млечнобели, покрити с пластик маси. Тя откри мястото си чрез сляпо пресмятане. Седна на високия стол без облегалка, отговори механично на поздравите, разтри умореното си сърбящо око с опакото на натежалата си длан и се пресегна за менюто.

Почувства силно вътрешно отвращение от обявените в менюто разнообразни ястия от култивирани гъби които представляваха голям деликатес на Хейвън, но според нейния фондационски вкус бяха напълно неядивни. Изведнъж чу хълцане близо до себе си и повдигна глава.

Досега представата ѝ за Джуди беше съвсем повърхностна — безцветна, чипоноса, индиферентна блондинка, която сядаше да се храни диагонално срещу нея. Но в момента Джуди плачеше, бършеше се с мокра носна кърпа и се давеше в ридания, докато лицето ѝ се покриваше с червени петна. Нейният безформен противорадиационен костюм се беше свлякъл по раменете, а прозрачната ѝ защитна маска на лицето бе паднала в десерта ѝ, където и си стоеше.

Байта се присъедини към три момичета, които си бърбореха на вечната тема за неефективните козметични средства за омекотяване на коса.

— Какво ѝ става? — прошепна тя.

Едната се обърна към нея и дискретно сви рамене.

— Не знам! — после, явно почувствала неадекватността на жеста си, тя дръпна Байта настрана. — Имала е труден ден, предполагам. И се безпокои за съпруга си.

— Той в Звездния патрул ли е?

— Да.

Байта приятелски протегна ръка към Джуди.

— Защо не се прибереш у дома, Джуди?

Джуди погледна към нея, полувъзмутена от чуждата намеса:

— Веднъж вече си ходих в къщи тази седмица...

— Значи ще станат два пъти. Ако не го направиш сега, сигурно другата седмица ще ти се наложи да излизаш три пъти — така че си върви в къщи, без да проявяваш излишен патриотизъм. Някоя от вас, момичета, да работи в нейния отдел? Е, тогава се погрижи за картата ѝ! И по-добре първо мини през умивалнята, Джуди, за да се пооправиш, преди да се прибереш. Хайде, напред! Изчезвай!

Байта се върна на мястото си и отново взе менюто с мрачно успокоение. Такива настроения бяха прилепчиви. Едно плачещо момиче можеше да докара до нервен срив целия си отдел в тези напрегнати дни.

Тя направи с нежелание своя избор, натисна съответните бутони до лакътя си и върна менюто на мястото му.

Тънкото мургаво момиче срещу нея каза:

— Ако всяка от нас заплаче, къде ще ни излезе краят, а?

Нейните пълни устни се движеха бързо и Байта забеляза, че краищата им са внимателно очертани, сякаш за да изразят нарочно тази изкуствена полуусмивка, която иронично придружи последните и думи.

Байта оцени намека с осъдителен поглед и приветства пристигането на обяда си, когато повърхността на нейната маса хлътна навътре и храната се появи. Тя внимателно разкъса опаковката и предпазливо задейства с приборите, докато чакаше яденето да изстине.

— Не можеш ли да мислиш за нещо друго, освен за това, Хела? — обърна се тя към момичето.

— О, да — съобщи Хела, — мога! — небрежно, но вещо тя задейства с пръст малък отвор, за да предизвика миниатюрната атомна експлозия, която запали цигарата ѝ. — Например... — Хела скръсти

тънките си, добре поддържани ръце под брадичката си, — мисля си, че може да се разберем с Мулето и да спрем цялата тази глупост, макар че тогава ще бъде трудно да изчезнеш... въ... тъкмо когато Мулето се появи.

Изражението на Байта си остана спокойно. Гласът ѝ звучеше равно:

— Не ти се е случвало да имаш брат или съпруг на сражаващите се кораби, нали? Не! И всичките кредити, които съм виждала накуп не могат да бъдат причина да се жертват братя, съпрузи или който и да било друг!

— Забравяш, че ако отстъпим и капитулираме, жертвите ще бъдат много повече!

— Фондацията капитулира и там настана мир. А нашите мъже са далеч и цялата Галактика е срещу нас.

Байта сви рамене и изромоли мелодично:

— Страхувам се, че това е единственото нещо, което те безпокои! — после се върна към зеленчуковото си ястие, констатирайки лепкавата тишина, настанала около нея.

Никой, който би могъл да ги чуе, не се погрижи да отговори на цинизма на Хела. Байта излезе бързо, след като натисна бутона, с чиято помощ се разчистваше масата за следващата смяна.

Едно друго момиче, което седеше през три стола, прошепна на Хела:

— Коя беше тази?

Подвижните устни на Хела се размърдаха равнодушно:

— Тя е племенницата на нашия координатор. Не го ли знаеше?

— Тъй ли? — погледът на момичето потърси изчезващия гръб.
— Какво прави тук?

— Просто така си стои. Не знаеш ли, че е модерно да си патриот? Това се смята за толкова демократично, че чак ми се повръща!

— Е, Хела — намеси се пълното момиче отдясно, — тя никога не е използвала чичо си, за да изпъкне сред нас! Защо не престанеш?

Докато говореше, последното момиче слушаше бърборенето на светлооката счетоводителка насреща. Думите ѝ се сипеха бързо една след друга:

— ... и тя е била в Криптата, знаеш я — когато Селдън говорил... Казват, че кметът бил бесен, и имало безредици, и всякакви други такива! Избягала, преди Мулето да е кацнал, и казват, че имала много вълнуващо бягство — преминала през блокадата, случило ѝ се какво ли не... Чудя се защо не напише книга за това, тези военни книги стават много популярни напоследък, знаеш ли?! Също се чува, че била и на оная планета на Мулето — Калгън и...

Звънецът изписука и столовата лека-полека се изпразни. Гласът на счетоводителката се изгуби в общия звуков фон и пълничкото момиче успяваше да я прекъсне само с условното „Така ли-и-и?“ на подходящите места.

Когато Байта се върна в къщи, светлините в пещерата вече намаляваха и се спускаше мрак, който означаваше сън за почтените и трудолюбивите.

Торън я посрещна на вратата с резен хляб, намазан с масло, в ръката си.

— Къде беше? — попита той с пълна уста. После по-ясно добави: — Пригответил съм разни нещица за вечеря, но ако не се вкусни, няма да ми се сърдиш!

Тя удивено го разглеждаше.

— Тори, къде е униформата ти? Защо си цивилен?

— Заповеди, Байта! Ранду се е затворил с Еблинг Майс и откровено казано, не знам какво става.

— Ще тръгна ли и аз с вас? — тя импулсивно се притисна към него и той трябваше да я целуне, преди да отговори.

— Иска ми се да вярвам. Но може би ще бъде опасно...

— А кое не е опасно?

— Права си... А, да, вече изпратих за Магнифико, сигурно и той ще дойде с нас.

— Имаш предвид, че концертът му във фабриката за двигатели ще бъде отложен?

— Очевидно.

Байта мина в следващата стая и седна пред храната, съвсем точно определена като „разни нещица“. Тя бързо раздели сандвичите за двамата и отбеляза:

— Много неприятно, че концертът се отменя. Момичетата във фабриката се надяваха да го видят, пък и Магнифико така се готвеше за

него... Господи, толкова е странен!

— Той просто събужда майчиното ти чувство, Байта, това е всичко. Някой ден ще имаме дете и тогава ще престанеш да обръщаш такава специално внимание на Магнифико.

Байта отговори, дъвчейки:

— Ядосваш се, че не си единственият, който възбужда това чувство! — тя остави сандвича си и се замисли. — Тори?

— Ммм?

— Тори, бях в Сити Хол — в Бюрото по продукцията. Затова закъснях днес.

— И какво прави там?

— Е... — тя се поколеба. — Това стана някак постепенно... Получи се така, че не мога да работя повече във фабриката. Там липсва всякакъв дух... Момичетата започват да плачат без реална причина. Тези, които не се разболяват, стават мрачни. Цупят се на всичко. В моята секция например, продукцията не е и четвърт от това, което се произвеждаше, когато дойдох, и няма ден, в който всички работнички да са по местата си!

— Добре... — каза Торън, — ти отиде в Бюрото по продукцията. После какво?

— Задахдох им няколко въпроса. И знаеш ли, Тори, оказа се, че е така навсякъде по Хейвън! Производството спада, нарастват недоволството и подстрекателствата към бунт. Шефът на Бюрото просто свиваше рамене — след като седях повече от час в приемната, за да се срещна с него, и той ме прие само защото съм племенницата на координатора — ми обясни, че това не е в сферата на неговата компетентност. Честно казано, не мисля, че изобщо го е грижа!

— Не се разстройвай, Байт!

— Така е, не му пука! — тя беше разгорещена и напрегната. — Казвам ти, че нещо не е наред. Това е същият ужасяващ стрес, в който изпаднах в Криптата, когато Селдън изчезна. Изпитал си го и ти.

— Да, Байт.

— Е, този стрес се върна! — тя продължи по-остро. — И ние никога няма да успеем да устоим на Мулето. Даже да имахме суровините, ние сме изгубили сърцата си, духа си, своята воля. — Тори, няма смисъл да се борим!...

Торън не си спомняше Байта някога да е крещяла, тя не крещеше и сега. Поне не видимо. Но Торън сложи ръка на рамото ѝ и прошепна: — Забрави това, бебчо! Знам какво имаш предвид, но тук няма нищо...

— Да, няма нищо, което можем да сторим! Всички го казват — просто седим и чакаме гилотината да се стовари отгоре ни! — тя се върна към сандвичите и чая си.

Торън оправяше леглата безшумно. Навън бе съвсем тъмно.

Като новоназначен координатор на конфедерацията на Хейвънските градове (пост, заеман само във военно време), Ранду беше настанен по негова собствена молба в една стая на най-горните етажи, от прозорците на която той можеше да вижда покривите и зеленината на града. Сега, при отслабването на пещерното осветление, в града сенките отстъпваха, но досега Ранду не бе имал време да се замисля за символиката на това явление.

Той се обърна към Еблинг Майс, чиито ясни, малки очи изглежда не се интересуваха от нищо друго, освен от пълната с червена течност чаша, и рече:

— Казват, че когато на Хейвън пещерното осветление угасне, тогава настава време за сън на почтените и трудолюбивите.

— Толкова късно ли си лягате?

— Не! Извинявай, че те извиках по това време, Майс. Напоследък повече харесвам нощта, отколкото дните. Не е ли странно? Народът на Хейвън вече привикна към факта, че липсата на светлина означава сън. Аз също, но сега е по-различно...

— Ти се криеш — заяви Майс. — През деня си обграден от хора, чувстваш техните погледи, изпълнени с надежда и това е трудно да се издържа. Но през нощта си свободен!

— Ти също ли го изпитваш? Това отвратително пораженческо настроение?

Еблинг Майс бавно кимна.

— Да. Това е масова психоза, излишна масова паника. В името на Галактиката, Ранду, какво очакваш? Цялата култура на Фондацията се основава на сляпата, непреклонна вяра, че народният герой от миналото е планирал всичко и се е погрижил за всяка подробност от техния нищожен животец. Налагането на такива мисловни модели

предизвиква това, което се нарича *ad religio*^[1], ако разбираш какво имам предвид!

— Не съвсем...

Майс не беше много въодушевен от необходимостта да обяснява, а и никога не е бил въодушевяван от подобно нещо. И сега той изръмжа, изгледа дългата пура, която въртеше из пръстите си, и най-сетне каза:

— Непреклонната вяра предполага силна ответна реакция. Такава вяра в никой случай не може да бъде разклатена при единичен голям шок, но той успява да причини доста страшен вътрешен срив. В по-добрия случай резултатите са истерия, ужасно чувство за несигурност. В по-лошия се стига до лудост и самоубийство.

Ранду гризеше нокътя на палеца си:

— С други думи, когато Селдън ни изостави, нашата опора изчезна, а ние сме се облягали на нея толкова дълго, че мускулите ни са атрофирали и не можем да се задържим без опората.

— Точно така. Това е тромава метафора, но си прав.

— А при теб, Еблинг, как са твоите мускули?

Психологът всмукна от пурата си и издиша кълбо дим.

— Ръждясали са, но не и атрофирали. Моята професия ми налага поне отчасти независимо мислене.

— Виждаш ли някакъв изход?

— Не, но би трябвало да има. Може Селдън да не е предвидил Мулето. Може да не ни е гарантирал победа, само че в такъв случай не ни е гарантирал и провал. Той просто е излязъл от играта, а ние сме започнали своя собствена игра. Мулето трябва да бъде ликвидиран.

— Как?

— По начина, по който може да бъде ликвидиран всеки — като се атакува слабото му място. Виж, Ранду, Мулето не е супермен. Ако в крайна сметка бъде унищожен, всеки ще разбере това. Просто засега той е неизвестен, а легендите се разпространяват бързо. Предполага се, че е мутант. Е, и какво от това? Само за най-невежествения човек „мутант“ и „супермен“ означават едно и също нещо. А в действителност не е така.

Пресметнато е, че всеки ден в Галактиката се раждат няколко милиона мутанти. Няколко милиона, но при всички, с изключение на един или два процента, измененията могат да бъдат открити само чрез

микроскопско и химическо изследване. От тези един или два процента макромутанти — тези, при които мутациите се забелязват с просто око или с малко усилие — всички, освен един-два процента, са уроди, на които мястото им е в цирковете, лабораториите или в гробищата. От останалите няколко макромутанти почти всички са безвредни куриози, необичайни в някои отношения и нормални или дори субнормални във всичко останало. Разбираш ли, Ранду?

— Да, но какъв е Мулето?

— Да предположим, че той действително е мутант. Тогава можем да допуснем, че разполага с някои способности, несъмнено мисловни, които могат да бъдат използвани за завладяването на светове. В други отношения той без съмнение има слабости, които трябва да бъдат открити. Освен това той няма да е толкова потаен и да се крие от хората, ако тези слабости не са очевидни и фатални. Но само ако е мутант!

— Има ли друга алтернатива?

— Може и да има. Доказателствата за мутацията са събрани от капитан Хан Притчър от Разузнаването на Фондацията. Той е извадил заключенията си от бледите спомени на тези, които твърдели, че познават Мулето — или някой, който може и да е бил Мулето — от неговото раждане и детство. Но тогава Притчър е пипал много повърхностно и тези доказателства, които е намерил, спокойно може да са подхвърлени от Мулето за неговите собствени цели, защото той сам е спомогнал да се установи репутацията му на мутант супермен.

— Много интересно. И от кога смяташ така?

— Никога не съм смятал така, ако трябва да сме точни. Това е просто алтернатива, която си струва да бъде разгледана. Например, Ранду, представи си, че Мулето използва форма на излъчване, способна да подтиска мисловните процеси така, както разполага с поглъщател на атомното поле. Тогава какво, а? Може ли по този начин да се обясни това, което се е стоварило върху нас сега — и онова, което се случи с Фондацията?

Ранду изглежда бе изпаднал в лошо настроение. Каза:

— А какво показаха твоите собствени изследвания на шута на Мулето?

Еблинг Майс се поколеба:

— Безполезен е засега. Говорех нагло на кмета преди падането на Фондацията, само за да му повдигна духа, а също да запазя приповдигнат и своя. Но, Ранду, ако моите математически инструменти бяха съвършени, чрез палячото аз бих могъл изцяло да анализирам Мулето. И тогава щяхме да сме го хванали и да разгадаем странните аномалии, които вече ми правят впечатление...

— Такива, като...

— Помисли си, човече! Мулето разгроми флота на Фондацията с хъс, но още не се е накарал да нападне много по-слабия флот на независимите търговци. Фондацията падна само при едно духване, а търговците още се държат срещу цялата му сила. Той пръв използва погълщателя си срещу атомните оръжия на търговците от Нимон. Елементът на изненадата ги погуби в онази битка, но те се противопоставиха на погълщателя. Мулето никога няма да успее отново успешно да го използва срещу независимите. Затова пък, погълщателят проработи срещу флота на Фондацията. Всъщност той сработи и в самата Фондация. Защо? Според нашите собствени представи всичко това изглежда нелогично. Следователно има неща, за които не сме осведомени!

— Предателство?

— Това са глупости, Ранду! Най-обикновено дрънкане! Нямахме човек във Фондацията, който да не вярва в победата, и няма такъв, който би изневерил на печелившата страна.

Ранду се приближи към извития прозорец, неவிждащо се взря в невидимото и каза:

— Да, но сега сме сигурни, че ще загубим, дори Мулето да има хиляди слабости, дори да е изтъкан като дупчеста мрежа от недостатъци...

Той не се обърна. Ръцете му нервно се опипваха зад гърба, докато говореше:

— Ние избягахме лесно след случката в Криптата, Еблинг! Сигурно са избягали и други. Поне неколцина. А повечето не го направиха. На погълщателя може да се противостои, само че това изисква изобретателност и известни усилия. Всички кораби на Фондацията можеха да се придвижат до Хейвън или някоя друга планета наблизо, както направихме ние. Но никой не го направи. Всъщност, те дезертираха и се присъединиха към врага. „Подземните“

от Фондацията, на които се осланяха толкова хора, също не направиха нищо. Мулето беше достатъчно умен, за да обещае гаранции за собствеността и печалбите на великите търговци и те веднага се присъединиха към него.

Еблинг Майс бе упорит:

— Плутократите винаги са били против нас!

— Но те винаги са разполагали със силата, нали? Слушай, Еблинг, имаме причина да вярваме, че Мулето или неговите хора вече са установили връзки с влиятелните хора сред независимите търговци. Най-малко десет от двадесет и седемте търговски свята са се присъединили към Мулето. Може би още десетина се колебаят. Даже на Хейвън има личности, които няма да се чувстват зле под властта на Мулето. Това подхранва непреодолимото изкушение да се използва крайно опасна политическа сила, щом това ще усилва икономическата власт.

— Мислиш, че Хейвън не може повече да се бори с Мулето?

— Мисля, че Хейвън не го желае! — Ранду обърна обезпокоеното си лице към психолога. — Мисля, че Хейвън очаква капитулацията си. Затова те повиках тук. Искам да напуснеш Хейвън!

— Вече? — Еблинг Майс бе удивен, а Ранду се почувства ужасно изморен.

— Еблинг, ти си най-великият психолог на Фондацията. Истинските майстори психолози са си отишли със Селдън, но ти си най-добрият, когото имаме сега, и си нашата единствена възможност да унищожим Мулето. Само че ти не можеш да направиш нищо тук. Трябва да отидеш там, където е останало нещо от Империята!

— Трантор?

— Точно така. Това, което е било Империя някога, сега е само голи кости, но все трябва да е оцеляло нещичко в центъра. Те имат записи там, Еблинг! Ще можеш да прочетеш повече за математическата психология, може би — достатъчно, за да разтъкуваш мозъка на палячото. Той ще дойде с теб, разбира се!

— Съмнявам се, че би искал да го направи, дори и от страх пред Мулето, освен ако племенницата ти не дойде с него! — отвърна сухо Майс.

— Знам. Торън и Байта заминават с теб по тази причина. Освен това, Еблинг имаме и друга голяма цел. Хари Селдън основал две

фондации преди три века — по една във всеки край на Галактиката.
Трябва да откриеш тази втора Фондация!

[1] Ad religio (лат.) — ефект на благочестие, благоговение,
религиозност. Б.ред. ↑

20. КОНСПИРАТОРЪТ

Дворецът на кмета — или по-точно това, което някога бе негов дворец — се извисяваше като огромен огън в тъмнината. Градът изглеждаше спокоен след окупирането и въвеждането на комендантски час, а мъгливото млечно сияние на великите галактически лещи с разсипани тук-там самотни звезди изпълваше небето над Фондацията.

За три Века Фондацията бе прераснала от частен проект на малка група учени в търговска империя, разпростряла пипалата си далеч навътре в Галактиката, ала само за половин година тя се бе сгромолясала от висотата си до положението на една от многото завоювани провинции.

Капитан Хан Притчър отказваше да възприеме това.

Мрачната нощ над града и превзетият от натрапниците дворец бяха символи на това падение, но Притчър, който чакаше пред външната врата на двореца с малка атомна бомба под езика си, отказваше да го разбере.

Силуетът му се смали — капитанът бе навел глава. Прошепна съвсем тихо:

— Алармената система си е, както винаги е била, капитане. Продължавай, тя няма да засече нищо!

Той предпазливо прекрачи под ниската арка и по-надолу през това, което някога беше градината на Индбър.

Преди четири месеца Криптата на времето се бе отворила. Той пазеше спомена за това събитие, цял и невредим, макар и да го бе заключил в себе си, но отделни моменти изплуваха в паметта му — нежелани, предимно през нощта...

Старият Селдън, който изричаше благосклонните си думи — толкова неверни! — и пълната бъркотия... Индбър, с кметския си неподходящо светъл костюм и с безчувственото си лице... Ужасените тълпи, които бързо се трупаха в очакване на неизбежната дума „капитулация“... Младият мъж, Торън, изчезващ през страничната врата с шута на Мулето, метнат върху рамото му...

И той самият, успял да се измъкне някак си от всичко това, озовал се пред своя, отказващ да работи, автомобил...

Проправяше си път през тълпата без водачи, която напускаше града, без да знае накъде отива...

Сляпо вървеше към различните „миши дупки“, където бяха или където някога са били щабове на „подземните“ демократи, провалени и разбити за осемдесет години...

А „мишите дупки“ бяха празни...

На следващия ден чуждите черни кораби бяха видими в небето, потъващи кротко зад отрупаните сгради на близкия град. Капитан Хан Притчър чувстваше как го заливат отчаяние и безпомощност.

И той започна пътуването си...

За тридесет дни бе изминал около двеста мили пеша. Смени дрехите си с тези на един работник от хидропонните фабрики, чието тяло откри встрани от пътя, пусна си разкошна червеникавокафява брада... И успя да намери това, което беше останало от „подземните“.

Градът се наричаше Нютон. Жилищният квартал, някога елегантен, сега бе натопен в мизерия и мръсотия, с къщи, които наподобяваха безлични редници в строя. Видя един мъж с малки очи и масивни кости, който непоклатимо облягаше якото си тяло край една полуотворена врата. Възлести юмури издуваха джобовете му.

— Идвам от Миран! — промърмори Притчър.

Мъжът мрачно отвърна с паролата:

— Миран е подранил тази година.

— Не повече от миналата! — бе отговорът на капитана.

Мъжът не се отстриани и го запитва:

— Кой си ти?

— Ти не си ли Лисугера?

— Винаги ли отговаряш с въпроси?

Капитанът дълбоко си пое дъх и мрачно съобщи:

— Аз съм Хан Притчър, капитан от флотата и член на демократичната „подземна“ партия. Сега ще ме пуснеш ли да вляза?

Лисугера се отдръпна и каза:

— Истинското ми име е Орум Пали — той протегна ръката си и капитанът я разтърси.

Стаята беше обзаведена добре, но не разточително. В единия ъгъл имаше декоративен книгофилмов проектор, в който военният

поглед на капитана лесно разпозна маскиран бластер с респектиращ калибър. Лещата проектор скриваше дулото и можеше да бъде контролирана от разстояние.

Лисугера проследи погледа на брадатия си гост и слабо се усмихна.

— Това е от дните на Индбър и неговите безсърдечни вампири. Не би могло да свърши много работа срещу Мулето, а? Нищо не може да ни помогне срещу Мулето. Гладен ли си?

Лицевите мускули на капитана се стегнаха под брадата му и той кимна.

— Ще отнеме само минутка, ако нямаш нищо против да почакаш — Лисугера извади няколко тенекиени кутии от бюфета и постави две от тях пред Притчър.

— Дръж си пръста върху тях и ги отвори, когато стане достатъчно топло. Моят терморегулатор излезе от строя. Такива неща ти напомнят, че има война — или че имаше, а?

Бързите му думи звучаха весело, макар и да не бяха изречени с весел глас, но очите му останаха хладни и замислени. Той седна срещу капитана и каза:

— Ако нещо в теб не ми хареса, няма да остане друго, освен купчина пепел там, където седиш сега! Ясно ли е?

Притчър не отговори. Кутиите пред него се отвориха с усилие.

Лисугера вметна късо:

— Яхния е. Съжалявам, но с храната положението е малко зле...

— Знам — отвърна капитанът.

Той се хранеше бързо, без да поглежда нагоре.

— Виждал съм те веднъж! Опитвам се да си спомня, но брадата ти определено нарушава картинката — заяви Лисугера.

— Не съм се бръснал тридесет дни! — отговори капитанът и гневно продължи: — Какво искаш? Казах точната парола! Идентифицирах се!

Другият вдигна ръка:

— О, допускам, че наистина си Притчър. Но сега е пълно с такива, които независимо че знаят паролата и се идентифицират, са хора на Мулето. Чувал ли си някога за Ливау, а?

— Да.

— Той е с Мулето.

— Какво? Той...

— Да, той беше онзи, когото наричаха „Нямадасепредам“ — устните на Лисугера се движеха, сякаш се смееше, но някак беззвучно. — После беше Уилинг. С Мулето! Гери и Нод. И те са с Мулето! Защо не и Притчър? Как бих могъл да зная?

Капитанът само поклати глава.

— Но това не е същинският проблем — меко каза Лисугера. — Те би трябвало да знаят името ми, щом Нод си е сменил вярата — и тъй, щом ти се легитимираш, си в по-голяма опасност, отколкото аз, заради нашето познанство!

Капитанът приключи с яденето и се обърна.

— Ако ти нямаш организация тук, къде бих могъл да намеря някоя? Фондацията може да е капитулирала, но аз не съм!

— Така. Не можеш вечно да скитаеш, капитане! Сега гражданите на Фондацията трябва да имат разрешителни за придвижване от град в град... Знаеше ли това? А също и идентификационна карта. Имаш ли? Освен това, офицерите от стария флот трябва да се регистрират в най-близкия окупационен щаб. Такива като теб, нали?

— Да! — гласът на капитана бе суров. — Мислиш, че бягам от страх? Бях на Калгън скоро след неговото завземане от Мулето. След по-малко от месец нито един от офицерите на стария военачалник не остана на свобода, защото те бяха готови военни водачи за някой бунт. „Подземните“ винаги са знаели, че нито една революция не би могла да успее, без да бъде подкрепена поне от една малка част на флота. Мулето очевидно също го знае.

Лисугера замислено кимна.

— Логично. Мулето е проникателен.

— Аз си смених униформата веднага, щом можах. Пуснах си брада. Освен това има някаква вероятност и други да са взели подобни мерки.

— Женен ли си?

— Жена ми е мъртва. Нямам деца.

— Значи си „имунизиран“ срещу заложници, а?

— Да.

— И искаш съвет от мен?

— Ако можеш да ме посъветваш изобщо!

— Не знам каква е политиката на Мулето или какво цели той, но на квалифицираните работници няма да навреди. Таксите се вдигат. Има истински бум в производството на всички видове атомни оръжия.

— Така ли? Звучи като продължение на нападенията

— Не знам. Ако Селдън не може да си представи Мулето с цялата си психоистория, аз не се и каня да опитвам. Но ти носиш работни дрехи. Това ни дава една възможност, а?

— Аз не съм квалифициран работник.

— Изкарал си военен курс по атомистика, нали?

— Разбира се.

— Това е достатъчно. „Атъм-фийлд биърингс инкорпорейшън“ се намира тук в града. Кажете им, че имаш опит. Типовете, които са избягали от заводите при Индбър, все още бягат — само че сега от Мулето. Няма да ти задават въпроси, поне докато се нуждаят от работници, които да им изкарват хляба. Те ще ти дадат идентификационна карта и ще можеш да си поискаш стая в общежитията на корпорацията. Сега трябва да тръгваш!

Така капитан Хан Притчър от Националния флот се превърна в атомиста Ло Моро от четиридесет и пети цех на „Атъм-фийлд биърингс инкорпорейшън“. От агент на разузнаването той се спусна по социалната скала до равнището на „конспиратор“, което го доведе три месеца по-късно в бившата градина на Индбър.

Там капитан Притчър погледна дозиметъра, който държеше. Вътрешното защитно поле на двореца все още работеше и той трябваше да почака. На атомната бомба в устата му й оставаше още половин час живот. Внимателно я претъркули с езика си.

Когато дозиметърът потъна в злокобна тъмнина, капитанът бързо потегли напред.

До тук нещата вървяха добре.

Вече бе свикнал с мисълта, че животът на атомната бомба е и негов живот, а смъртта ѝ освен негова смърт е и смърт на Мулето.

Приближаваше кулминацията на четиримесечната война с Мулето — война, която се бе разгоряла отново след бягството му от фабриката в Нютон...

Два месеца капитан Притчър беше носил оловни престилки и тежки защитни маски на лицето, а цялото му военно обучение бе останало в миналото му. Той беше лаборант, който си получава

заплатата, прекарва си вечерите в града и никога не говори за политика.

Два месеца не беше виждал Лисугера.

А после, в един хубав ден, някакъв човек се препъна пред работната му маса и в джоба му се оказа парче хартия. На него беше написано „Лисугера“. Той го пусна в атомната камера, където то изчезна с малък проблясък и енергията се повиши с един милимикроволт, а Притчър се върна към работата си.

Същата нощ отиде в дома на Лисугера и взе участие в играта на карти с двама други мъже, за които само бе чувал, и с един, когото познаваше по лице и име. По време на играта, докато наддаваха, те си поговориха. Започна капитанът.

— Това е фундаментална грешка — каза той. — Вие живеете с несъществуващото минало. От осемдесет години нашата организация чакаше удобен момент. Бяхме заслепени от Селдъновата психоистория, един от принципите на която беше, че индивидът няма значение, той не прави историята и че комплекс от социални и икономически фактори го командва, превръща го в марионетка! — той внимателно нагласи картите си, огледа ги преценяващо и продължи, хвърляйки на масата своя залог:

— Защо не убием Мулето?

— Е, и какво добро ще ни донесе това? — попита грубо мъжът отляво.

— Виждате ли... — каза капитанът, отказвайки се от две карти, — това зависи от нашата нагласа. Какво е един човек — част от трилион. Галактиката няма да спре да се върти, защото някой е умрял. Да, но Мулето не е човек, а мутант. Той вече разруши плана на Селдън, и, ако започнете да анализирате всички намеци за него, ще се окаже, че той — един човекомутант е обезсмислил цялата Селдънова психоистория. Ако той не се бе родил, Фондацията нямаше да отстъпи. Ако спре да живее, тя повече няма да бъде победена от никого. Демократите се бориха с кметове и търговци осемдесет години безуспешно. Крайно време е да прибегнем и към убийство!

— Как? — вмъкна трезво Лисугера.

Капитанът бавно отвърна:

— Три месеца си блъсках безрезултатно главата над това. Дойдох тук и открих отговора за пет минути! — той хвърли поглед на мъжа

отдясно, чието розово пъпешоподобно лице се усмихваше. — Ти беше камериер на кмета Индбър. Не знаех, че си от „подземните“.

— Нито пък аз знаех, че ти си такъв.

— Е, тогава, като камериер ти периодично си проверявал алармените системи на двореца, нали?

— Да.

— А сега Мулето заема двореца?

— Това беше оповестено, въпреки че той се прави на „скромен“ завоевател, който не изнася речи, не прибягва към прокламации, нито пък се появява пред обществеността.

— Това е стара история и не ни засяга. Та ти, мой екскамериере, си всичко, което ми трябва!

Картите бяха свалени, Лисугера събра залозите и бавно раздаде нова ръка.

Мъжът, който някога е бил камериер, вдигна картите си една по една.

— Съжалявам, капитане. Аз проверявах алармената система, но това беше просто установена практика. Нищо не знам за самата система.

— Очаквах това, но нищо! Твоят мозък пази необходимите спомени за управлението ѝ и ще ги даде, ако се изследва по-дълбоко — с Психосонда.

Червендалестото лице на камериера изведнъж пребледня и се издължи. Картите в ръката му се намачкаха.

— Психосонда ли?

— Не трябва да се безпокоиш — остро каза капитанът. — Знаем как да я използвам! Няма да ти причиня никаква друга вреда, освен известна слабост за няколко дни. А ако все пак те нараня, това не е нищо повече от риск, който трябва да се поеме, и цена, която трябва да се плати. Между нас със сигурност ще се намерят някои, които, ориентирайки се по управлението на алармата, ще могат да разшифроват комбинацията на дължините на вълните. Ще се намерят и други, които да изработят малка бомба с часовников механизъм, а аз ще я пренеса до Мулето.

Мъжете се скупчиха над масата.

Капитанът продължи:

— В избраната вечер, близо до двореца в Терминус Сити ще започнат безредици без сериозни сражения. Просто леко симулирате безпокойство и се разкарват. Колкото по-дълго време пазачите на двореца са заети... или в най-лошия случай разсеяни...

От този ден измина цял месец за приготовления. Капитан Хан Притчър от Националния флот слезе още по-ниско по социалната стълба и от „конспиратор“ се превърна в „убиец“.

Сега капитанът убиец се намираще в двореца и беше особено доволен от себе си. Както и очакваше, сложността на сигналната система отвън предполагаше наличието на по-малко пазачи вътре; в дадения случай те въобще липсваха.

Планът на двореца беше ясно запечатан в главата му. Той безшумно се придвижи нагоре по застланото с килими стълбище, като на най-горната площадка се залепи за стената и зачака.

Затворената малка врата на стаята, наподобяваща будоар, беше срещу него. Зад тази врата трябваше да се намира мутантът, който бе победил непобедимите. Беше още рано — на бомбата ѝ оставаха десет минути.

Пет от тях минаха, а наоколо все още не се чуваше никакъв звук. Мулето имаше пет минути живот — както между впрочем и капитан Притчър...

Той пристъпи рязко напред. Когато бомбата гръмнеше, дворецът щеше да се взриви с нея — целият. Вратата, която ги делеше, на десет ярда от него — беше нищо. Само че капитанът искаше да види Мулето, когато умират заедно...

Той отвори вратата и за миг ослепя от светлината. Изненадата му продължи кратко. Представителният мъж, който стоеше в центъра на малката стая пред един висящ аквариум, го гледаше благо. Униформата му бе черна и щом почука по аквариума с отсъстващо изражение, водата в него се развълнува и ярките червени и оранжеви риби вътре лудо се застрелкаха.

— Влезте, капитане! — изрече мъжът. На Притчър му се стори, че малката сфера под неговия треперещ език зловещо се подува — физически невъзможно нещо, както знаеше капитанът. Но това беше все пак последната минута от живота на бомбата...

— По-добре изплюйте онова глупаво топче, за да можете да говорите! То няма да се взриви! — добави униформеният мъж.

Измина минута и с бавно, тъпо движение капитанът наведе глава и изплю сребърното топче в дланта си. Яростно го захвърли към стената. То рikuшира със слаб ясен звън, като проблесна безвредно, докато летеше.

Униформеният сви рамене.

— Толкова по този въпрос! То и без друго нямаше да свърши никаква работа, капитане. Аз не съм Мулето. Ще трябва да се задоволиш с неговия вицекарал.

— Как узнахте? — дрезгаво промърмори капитанът.

— Благодарение на ефикасния ни контрашпионаж. Мога да назова по име всеки член на малката ви банда, всяка стъпка от организирането й...

— И ни оставихте да отидем толкова далече?

— А защо не? Една от моите главни цели тук беше да открия Вас и някои от останалите. Но най-вече Вас. Можех да Ви заловя още преди няколко месеца, когато работехте в заводите в Нютон, но така беше много по-добре. Ако Вие не бяхте оформили главните контури на интригата, някой от моите хора щеше да Ви подскаже нещо подобно. Резултатът при всички случаи би бил доста драматичен и нелишен от черен хумор. Както и стана.

Очите на капитана бяха сурови.

— И аз така смятам! Това всичко ли е?

— Само началото. Елате, капитане, седнете! Нека оставим героиката на глупаците, които тя впечатлява. Вие сте способен човек. Съгласно информацията, с която разполагам, били сте първият от Фондацията, който се е досетил за силата на Мулето. По-нататък сте се заинтересували — колко мило! — от ранния живот на Мулето. Били сте един от тези, които са отвлекли шута му — той, между другото, още не е намерен, за което ще си плати. Всъщност, Вашите способности са признати от Мулето, а той не е от тези, които се страхуват от способните си врагове по-дълго, отколкото е необходимо, преди да ги превърне в способни приятели.

— Това ли е, което ми предлагате? О, не!

— О, да! Това беше целта на комедията тази нощ. Вие сте интелигентен човек, въпреки че дребните Ви проектчета срещу Мулето имаха жалък край, и едва ли можете да ги спасите в името на

конспирацията. Надявам се, че военното обучение не ви задължава да прахосвате кораби в безнадеждни акции?

— Най-напред някой трябва да докаже, че са безнадеждни.

— Това вече стана — меко го увери вицекралят. — Мулето завоюва Фондацията. Тя бързо бе превърната в арсенал за постигане на великите цели.

— Какви велики цели?

— Завоюването на цялата Галактика. Обединение на всички разединени светове в една нова Империя. Изпълнението, тъпако, на мечтата на твоя Селдън — и то седемстотин години по-рано, отколкото той се е надявал. И в това велико дело ти можеш да ни помогнеш!

— Мога, без съмнение, но няма да го направя!

— Доколкото знам — отвърна вицекралят, — само три от Независимите търговски светове все още се държат.

— Да.

— И въпреки това ти няма да ни помогнеш?! Наистина, доброволният избор е най-ефикасен, но и другото ще свърши работа. За съжаление, Мулето отсъства. Той води, както винаги, битките срещу търговците, но е в непрекъсната връзка с нас. Няма да чакаш дълго.

— За какво?

— За да преминеш на наша страна.

— Мулето — каза хладно капитанът — не ще успее да направи това с мен.

— Така ли? А с мен успя. Не ме ли позна? Е, беше на Калгън и си ме виждал! Носех монокъл, поръбена с кожа червена роба, островърха шапка...

Капитанът се скова от удивление.

— Вие сте бившият военен управител на Калгън!

— Да, а сега съм верен вицекрал на Мулето. Както виждаш, той е достатъчно убедителен!

21. СРЕД ЗВЕЗДИТЕ

Блокадата беше преодоляна успешно. В безкрайната пустош никой кораб не можеше да ги проследи, дори и да се намираше съвсем близо до тях. Стигат само един кораб, опитен пилот и малко късмет, за да откриеш дупки, в които да се спотаиш...

С хладно спокойствие Торън прекарваше кораба от околностите на една звезда към околностите на друга. Ако съседството на голяма звездна маса правеше хиперпространствените скокове несигурни и трудни, то в не по-малка степен превръщаше и детекторите на врага в неизползваеми кутии.

Веднъж срещнаха пояс от кораби, които така ограждаха сектор от пространството, че през блокирания ефир не можеше да премине нито едно съобщение. Те преодоляха пояса успешно и за пръв път от три месеца насам Торън не се чувстваше изолиран от света.

Мина седмица, преди вражеските новини да предадат нещо повече от глупави, хвалебствени детайли за нарастващия контрол над Фондацията. Това беше седмица, през която въоръженият търговски кораб на Торън пресичаше Периферията с бързи скокове.

Еблинг Майс извика към пилотската и Торън се надигна от звездните си карти.

— Какво има? — той мина в малката централна стая, която Байта непрекъснато величаеше като „дневна“.

Майс поклати глава.

— Само Галактиката знае! Репортерите на Мулето обявиха специален бюлетин. Помислих си, че може би ще искаш да го видиш.

— Добре, а къде е Байта?

— Подрежда масата, подготвя менюто или нещо от този род.

Торън седна на койката, предназначена за легло на Магнифико, и зачака. Рутинната пропаганда на Мулето беше монотонна. Първо звучеше военна музика, а после говорителят се лигавеше на екрана. Сетне идваше ред на второстепенните новини, поднесени бързо една след друга. Пауза, зазвучаваха тромпети, вълнението нарастваше и следваше кулминацията.

Торън търпеливо понасяше всичко това. Майс си мърмореше под носа.

Говорителят започна с общоприетата военнокореспондентска фразеология, елеините победоносни думи на която сякаш се стараеха да имитират звука на топене на метал и изгаряне на плът в космическата битка.

— ... Бързите ескадрони кръстосвачи на генерал-лейтенант Самин яростно са се хвърлили днес в голяма схватка край Ис... — безизразното лице на говорещия на екрана се удави в чернотата на космоса, прорязвана от бързите кораби, вкопчени в смъртоносна битка в празнотата.

Гласът продължи през беззвучната буря:

— Най-удивителна в битката беше схватката на тежкия кръстосвач „Кластър“^[1] с три вражески кораба клас „Нова“...

Картината на екрана се промени. Върху корпуса на огромния кораб светна мощен проблясък. Един от фронтално атакуващите го нападатели избухна в ярко червено и се хвърли в таран срещу противника. „Съзвездието“ рязко се оттегли и стреля, като отхвърли атакуващия назад.

Равният безизразен глас на говорителя продължи да коментира, докато от малките звездолети не остана нищо.

Скоро настъпи пауза, последвана от доста сходна картина на битката край Нимон, където новост беше обстояйната информация за кацането, придружена със снимки на унищожения град и скупчени изтощени военнопленници.

Свободен Нимон вече не съществуваше.

Отново пауза — и този път вече прозвуча хрипкавият звук на очакваните духови инструменти. Екранът се изпълни от дълъг, внушителен коридор, ограден с шпалир от войници. През коридора крачеше правителственият говорител в униформа на военен съветник.

Тишината беше подтискаща. Когато говорителят най-сетне заговори, гласът му бе тържествен и суров:

— По заповед на нашия суверен съобщавам, че планетата Хейвън, до сега съпротивяваща се, по нейно собствено желание ни се подчини и се призна за победена. В този момент флотът на нашия суверен окупира планетата. Разпръснатата и некоординирана опозиция бе сломена бързо.

Картината изчезна и дикторът се върна на екрана, за да съобщи, че други новини ще бъдат предавани, щом пристигнат.

Последва танцова музика и Еблинг Майс изключи уредбата.

Торън стана и клатушкайки се, се отдалечи, без да каже нито дума. Психологът не се и опита да го спре.

Когато Байта излезе от кухнята, Майс наруши мълчанието си:

— Говориха за Хейвън.

— Вече? — очите на Байта широко се разтвориха, пълни с болка и съмнение.

— Без битка. Без съпротива... — той спря и преглътна. — По-добре остави Торън сам. Новината не му се отрази особено добре. Нека хапнем само двамата този път!

Байта погледна към пилотската и безнадеждно обобщи:

— Много добре!

Магнифико седеше незабелязван на масата. Той нито говореше, нито се хранеше, а само се взираше напред със страх, който сякаш бе изцедил и последната капка живот от тялото му.

Еблинг Майс отсъстващо се зае с десерта си от замразени плодове и каза на Байта:

— Два търговски свята се бият. Те се сражават, кървят и ще умрат, но няма да се предадат! Само Хейвън — също като Фондацията...

— Но защо? Защо?

Психологът поклати глава.

— Това е част от проблема. Всеки подозрителен факт е намек за природата на Мулето. Първо, въпросът е как той завоюва Фондацията с малко кръв и съответно с малко стрелба, докато търговските светове се държаха. Поглъщателят на атомно поле е слабо оръжие — с това вече сме наясно — и не сработи другаде, освен срещу Фондацията. Ранду предполагаше... — сивкавите вежди на Еблинг се склочиха на челото му, — че има и излъчвател на подтискащи волята вълни. Сигурно той е използван на Хейвън. Но защо тогава не го използваша на Нимон или Ис, които се биха с такава демонична ярост, че беше необходимо половината флот на Фондацията да се присъедини към този на Мулето, за да се завземе Нимон. Аз разпознах фондационски кораби в битката!

Байта прошепна:

— Фонадацията, после Хейвън... Изглежда бедите ни следват, без да ни докосват. Винаги се измъкваме на косъм. Така ли ще бъде и занапред?

Еблинг Майс не я слушаше и продължаваше да говори:

— Тук има и друг проблем, Байта. В новините споменаха, че шутът на Мулето не е намерен на Терминус, и се смята, че сме отпътували за Хейвън или сме го откарали там още отначало. В него се крие нещо много важно, Байта, а ние още не сме го открили. Магнифико трябва да знае нещо фатално за Мулето, сигурен съм!

Магнифико, преbledнял и заекващ, протестира:

— Сър... Благородни лорде... наистина, кълна се, повече с нищо не мога да Ви помогна. Казах всичко, до последната дреболийка, а с вашата Сонда Вие изкопахте от слабото ми мозъче всичко, което знаех, че даже и това, което не знаех, че знам!

— Да... да! Но това е нещо дребничко. Толкова дребно, че нито ти, нито аз можахме да го разпознаем. А трябва да го намерим — Нимон падна, Ис също ще го последва скоро, а когато това стане, ние ще бъдем последните останки, последните следи от независимата Фондация.

Звездите започнаха да се струпват по-нагъсто, когато корабът навлезе във вътрешните части на Галактиката. Гравитационните полета на места се препокриваха и интензитетът им беше достатъчен, за да предизвика пертурбации при междузвездния скок, които не можеха да бъдат пренебрегнати.

Торън разбра това, когато поредният скок приближи кораба им до един червен гигант, който яростно се вкопчи в тях и ги пусна едва след дванадесет безсънни часа на борба. Въоръжен с диаграми с лимитиран обseg, но все още не съвсем усъвършенстван нито в оперирането с тях, нито в математиката, Торън потъна задълго в изчисленията за възможно най-точното планиране на скоковете.

Това се превърна в нещо като обща работа. Еблинг Майс проверяваше пресмятанията на Торън, а Байта тестваше възможните пътища чрез разнообразни методи, които представяха реалното положение в пространството. Даже Магнифико бе въвличен в работата като сметачна машина за рутинни пресмятания — дейност, която, обяснена му веднъж, беше източник на голямо забавление за него и в която той се оказа учудващо умел.

Тъй че в края на месеца Байта бе вече способна да набележи червената линия, която обозначаваше пътя им в триизмерния модел на Галактиката до половината разстояние от центъра ѝ.

— Знаеш ли на какво прилича това, Торън? — саркастично запита по този повод тя. — На десетфутов дъждовен червей с ужасно разстройство и болки в корема! Накрая май ще ни приземиш обратно на Хейвън.

— Сигурно ще го направя! — злобно изръмжа Торън, шумолейки с диаграмите. — Особено ако не си затвориш устата!

— И освен това... — продължи Байта, — тук май има един директен път, прав като географски меридиан!

— Тъй ли? Е, на първо място, глупаче, сигурно биха ни трябвали петстотин кораба и петстотин години, за да минем по този път, и то по метода на пробите и грешките, защото моите пършиви диаграми не го показват. Освен това, дори и да съществуват, по-добре е такива пътища да се избягват. Там сигурно е пълно с кораби. И плюс всичко останало...

— О, в името на Галактиката, стига си нервничил... — тя зарови ръце в косата му.

— Ох, пусни ме! — изръмжа той и я сграбчи за китките, като я повлече надолу, вследствие на което двамата с Байта и креслото образуваха объркана купчина на пода. Тя прерасна в задъхана схватка, в която можеха да се различат най-вече смях до задушаване и множество подлички удари.

Торън се освободи едва при безшумното влизане на Магнифико.

— Какво има?

Бръчки на безпокойство покриваха лицето на клоуна и опъваха до бяло кожата върху огромния му нос.

— Уредите се държат странно, сър. Поради моето невежество не съм пипал нищо...

За две секунди Торън се озова в пилотската и каза тихо на Магнифико:

— Събуди Еблинг Майс... Кажу му да дойде тук! — той се обърна към Байта, която с пръсти се опитваше да подреди косата си. — Засечени сме, Байт.

— Засечени ли? — Байта отпусна ръце. — От кого?

— Само Галактиката знае... — промърмори Торън, — но лично аз си представям някой, чиито бластери са заредени и готови да...

Той седна и на висок глас изреди в ефир идентификационния код на кораба.

Когато Еблинг Майс влезе, по халат и със замъглен поглед, Торън го посрещна мрачно.

— Изглежда сме пресекли границата на едно локално вътрешно кралство, наречено Филия.

— Никога не съм го чувал! — рязко каза Майс.

— Нито пък аз! — отвърна Торън. — Но бяхме спрени от филийски звездолет и не знам какво ще последва...

Капитанът инспектор от филийския кораб пристигна на борда с шестима въоръжени мъже, които го следваха неотлъчно. Беше нисък, с къса коса, тънки устни и суха кожа. Той остро се покашля, когато седна и отвори един дебел том на празна страница.

— Паспортите ви и разрешителното за кораба, моля!

— Нямаме — отвърна Торън.

— Нямате, а? — той взе микрофона, който беше закачен на колана му, и съобщи: — Трима мъже и една жена. Няма документи — после си отбеляза нещо на листа и отново се обърна към тях. — От къде идвате?

— От Сиуена — предпазливо отговори Торън.

— Къде е това?

— На хиляда парсека оттук, осемдесет градуса западно от Трантор, четиридесет гра...

— Няма значение, няма значение!

Торън можа да види как инспекторът записва: „Отправна точка — Периферията“. Филиецът продължи:

— Къде отивате?

— Трантор — рече Торън.

— Цел?

— Увеселително пътешествие.

— Носите ли някакъв товар?

— Не.

— Хммм... Ще проверим това! — той кимна и двама от войниците му се раздвижиха.

Торън не се намеси.

— Какво ви води на филийска територия? — очите на филиеца хладно пробляснаха.

— Не знаехме къде точно се намираме. Липсват ни нужните звездни карти.

— Ще трябва да платите сто кредита за тази липса и разбира се, обичайните такси според тарифите... — той отново заговори в микрофона, но повече слушаше, отколкото говореше, а сетне се обърна към Торън. — Разбираш ли от атомни технологии?

— Малко — отвърна предпазливо Торън.

— Така ли? — филиецът затвори дебелия си том и добави: — Хората от Периферията имат репутацията на осведомени в тази област. Сложи си костюма и ела с мен!

Байта пристъпи напред.

— Какво смятате да правите с него?

Торън леко я избута встрани и хладно запита:

— Къде искате да ме отведете?

— Нашият двигател има нужда от малка поправка. Той също ще дойде с мен! — пръстът на филиеца сочеше право в Магнифико, чиито кафяви очи широко се отвориха от уплаха.

— За какво пък ви трябва той? — грубо запита Торън.

Офицерът хладно го изглежда.

— Осведомен съм за наличието на пирати в тази област. Описанието на един от главорезите е горе-долу подобно. Това е просто обичайна проверка на идентичността.

Торън се поколеба, но шестимата с бластерите бяха достатъчно убедителни аргументи и той отиде за костюма си.

Един час по-късно той приключи с машинното отделение на филийския кораб и изръмжа:

— Няма нищо повредено тук, доколкото виждам! Тръбите поемат добре, шините са наред и анализите на реакциите съвпадат... Кой е дежурният?

— Аз! — заяви един от инженерите.

— Хайде, изкарай ме оттук!

Той беше заведен в офицерската каюткомпания в малка приемна, където стоеше само един безразличен лейтенант.

— Къде е човекът, който дойде с мен?

— Моля, почакайте! — каза лейтенантът. След петнадесет минути доведоха Магнифико.

— Какво ти направиха? — побърза да го попита Торън.

— Нищо. Абсолютно нищо! — Магнифико завъртя глава.

Наложи се да заплатят двеста и петдесет кредита, задоволявайки желанията на Филия — от тях петдесет кредита отидоха, за да ги пуснат веднага. И ето, те отново бяха в открития космос.

Смеейки се, Байта каза:

— Дали не сме си платили и за ескорт? Няма ли да ни изпратят до границата си? Не влиза ли това в...

— Това не беше филийски кораб и ние бяхме освободени само за кратко. Елате тук! — гласът на Торън бе мрачен.

Те се струпаха около него и той продължи:

— Това беше фундациански кораб и на борда бяха хора на Мулето.

Еблинг Майс едва не си изтърва пурата, когато отвори уста.

— Тук? Та ние сме на три хиляди парсека от Фондацията и...

— И сме тук. Какво им пречи да приложат същия трик? В името на Галактиката, Еблинг, да не мислиш, че не мога да различавам различните модели кораби? Видях двигателите им и това ми беше достатъчно. Казвам ти, че бяха двигатели, направени във Фондацията, и корабът беше неин!

— Как са ни открили тогава? — попита Байта. — Каква е вероятността случайно да се срещнат два отделни кораба в пространството?

— Как са го направили ли? — разгорещено отвърна Торън. — Единствената възможност е да са ни следвали!

— Да са ни следвали? — извика Байта. — През хиперпространството?

Еблинг Майс уморено се намеси:

— Това може да бъде направено, стига да имаш добър кораб и отличен пилот. Но вероятността е много малка.

— Не съм прикривал следите си! — съкрушено настояваше Торън. — И спял човек би могъл да пресметне курса ни.

— Вятър би могъл! — кресна Байта. — С кривите подскоци, които правехме, да се проследи направлението ни не означава нищо. Та ние толкова пъти излизахме на погрешно място!

— Губим си времето! — ядоса се и Торън. — Това беше фондационски кораб и принадлежи на Мулето. Той ни спря. Претърси ни. Взеха с мен Магнифико — само него! — като заложник, за да бъдат сигурни, че няма да избягате, ако нещо заподозрете. И сега трябва да ги унищожим!

— Успокой се! — това бе Еблинг Майс. — Искаш да ги ликвидираш само защото смяташ кораба им за вражески? Помисли си, човече, дали те биха ни следвали по неописуемия ни криволичещ път през половината Галактика, само за да ни огледат и да ни пуснат?

— Те все още се интересуват къде отиваме.

— Тогава защо ни спряха и ни сложиха под стража? Не можеш да съчетаеш успешно двата факта, разбери!

— Аз ще направя това, което смятам за нужно. Разкарай се от пътя ми, Еблинг, защото ще те ударя!

Магнифико, който седеше на любимия си стол, се извърна. Ноздрите му се разшириха от вълнение.

— Копнея да ме извините, че прекъсвам разговора ви, но бедният мой мозък изведнъж бе поразен от странна мисъл.

Торън понечи да го прекъсне с жест на досада, но Байта и Еблинг се вкопчиха в него.

— Хайде, Магнифико, говори. Всички те слушаме! — настоя Байта.

— По време на престоя ми на онзи кораб нещастният ми мозък бе сломен и тъй объркан от страх от всичко, дето ми се случваше, че всъщност съм забравил повечето от това, което стана там. Разглеждаха ме много мъже и говореха си нещо, което не разбирах. Но между тях, тъй както лъч слънчева светлина се промъква през облаците, аз видях и познато лице. Един кратък поглед, същинско зърване — и все пак то и досега е ясно отпечатано в паметта ми!

— И чие беше лицето? — заинтересува се Торън.

— На капитана, който беше с нас преди толкова много време — когато за пръв път ме спасихте от робство!

Очевидно намерението на Магнифико бе да предизвика сензация и доволната усмивка, която се разля широко в сянката на огромния му нос, свидетелстваше за това, че е постигнал целта си.

— Капитан... Хан... Притчър... ли?! — попита удивен Майс. — Сигурен ли си? Наистина ли си уверен в това?

— Сър, кълна се! — и Магнифико повдигна тънката си костелива ръка към гърдите си. — Бих могъл да кажа същото дори на Мулето и да се закълна в зъбите му, а той няма да може да отрече.

— За какво тогава беше целият този цирк? — с пълно недоумение реагира Байта.

Клоунът я погледна с обожание.

— Моя лейди, аз имам теория! Тя ми хрумна съвсем готова, сякаш Галактическият дух милостиво ми я е напъхал в главата — палячото повиши глас, когато Торън понечи да го прекъсне. — Моя лейди! — той се обръщаше изключително към Байта. — Ако този капитан е избягал с кораба си като нас, ако и той като нас предприел е пътешествие с особена цел, ако се е натъкнал на нас — тогава би заподозрял, че нашият кораб, който също е фондацииански, го преследва, както ние го подозираме в същото. Защо се чудите, че той изигра комедия такава, за да проникне на кораба ни?

— Но защо тогава му бяхме притрябвали на неговия кораб? — попита Торън. — Това не съвпада с теорията ти!

— Защо? Напротив! — протестира палячото с нарастващо вдъхновение. — Той изпрати тук свой подчинен, който не ни е виждал преди, но ни описа по микрофона. Слушаният го капитан навярно поразен е бил от моето описание, защото аз се съмнявам, че в Галактиката има толкова много хора, които приличат на моя милост. Аз доказателството бях за идентичността на всички вас!

— И защо тогава ни пусна, без да ни се покаже?

— Какво знаем ние за мисията му или нейната секретност? Това, че не се отнесе с нас като с врагове, трябва ли да означава, че ще рискува плана свой, като разшири кръга на осведомените?

Байта каза бавно:

— Не бъди упорит, Тори! Това обяснява всичко.

— И е правдоподобно — съгласи се Майс.

Торън изглеждаше безпомощен пред лицето на общия отпор. Нещо в гладките обяснения на клоуна го тревожеше. Нещо не беше наред. Но той вече се бе успокоил и гневът му беше утихнал.

— Мислех си... — прошепна той, — мислех си, че ще мога да се справя поне с един от корабите на Мулето!

Очите му бяха пълни с болка от загубата на Хейвън. Останалите го разбраха.

[1] В случая английското „cluster“ може да се преведе като „съзвездие“. Б.ред. ↑

22. УБИЙСТВО НА НЕОТРАНТОР

НЕОТРАНТОР — Малка планета от Деликъс, преименувана след Великия Грабеж, която близо век е била седалище на последната династия на Първата Империя. Това е бил свят в сянка, а и Империя в сянка и тя е съществувала единствено юридически. При първия член от Неотранторската династия...

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ ГАЛАКТИКА

Неотрантор беше велико име. Нов Трантор! Но когато произнасяш името, с един замах изчерпваш всички прилики на Новия Трантор с великия му оригинал. На два парсека встрани, слънцето на стария Трантор все още светеше над столицата на Галактическата империя от предишните векове и прорязваше пространството в мълчание, повтаряйки вечно един и същ орбитален кръг.

На стария Трантор още живееха хора. Не много, стотина милиона може би — там, където преди петдесет години обитаваха четиридесет милиарда. Тежката метална планета беше само жалка отломка. Опасващите я многобройни високи кули бяха полуразрушени и празни, но все още разполагаха с бойниците и оръжията — следи от Великия Грабеж преди четиридесет години.

Странно беше, че само за месец може да умре планета, която е била център на Галактиката две хиляди години, управлявала е безграничния космос и е била дом за законодатели и вождове, чиито капризи са владеели цели парсеци... Странно беше наистина, че може да умре планета, която е останала неприкосновена за огромните кръстоносни походи и отстъпления през първото хилядолетие, а също така не е била засегната от гражданските войни и дворцовите преврати

през второто... Странно беше, че славата на Галактиката се оказа изгнила отвътре.

Беше не само странно, а и трогателно. Би трябвало да минат векове, преди да се разруши огромният труд на петдесет поколения. Единствено човешката сила беше направила резултатите от този труд неизползваеми сега.

Милиони си заминаха, след като милиарди умряха, разкъсвайки металната обвивка на планетата и оголвайки почвата, която не бе чувствала лъчите на слънцето хиляди години... Заобиколени от машинните постижения на човешките усилия, обкръжени от индустриалните чудеса на човечеството и освободени от тиранията на околната среда, хората се върнаха към земята. На огромните разчистени пространства растяха жито и царевица. В сянката на кулите пасяха овце.

Но Неотрантор съществуваше — едно неизвестно село, забутана някъде на потопена в сянката на Трантор планета. Той беше такъв, докато умиращото императорско семейство се премести, преди пожарът на Великия Грабеж да се добере до последното му убежище, и дойде тук уж само докато вълната на въстанията затихне... Сега то от тук управляваше в призрачно великолепие над жалките останки от Империята...

Двадесет агрокултурни свята представляваха Галактическата империя.

Дагоберт IX, властител на двадесет свята на непокорни земевладелци, беше Император на Галактиката и Лорд на Вселената.

Дагоберт IX беше двадесет и петгодишен, когато през кървавите дни дойде на Неотрантор с баща си. Той бе видял и помнеше някогашната слава и могъщество на Империята, но неговият син, Дагоберт X, беше роден на Неотрантор. Двадесетте свята бяха всичко, което той познаваше...

Откритият аерокар на Джорд Комасън бе най-люксовото возило от този тип на целия Неотрантор — и съвсем справедливо. Това не се изчерпваше с факта, че днес Комасън беше най-големият земевладелец на Неотрантор. Причините се криеха много по-надълбоко, защото, по-рано той беше компаньон на младия принц и негов зъл гений, здраво вкопчен в Императора на средна възраст. Сега си оставаше компаньон

и все още зъл гений за един принц на средна възраст, който мразеше властващия стар Император.

Тъй че Джорд Комасън седеше в аерокара си, чийто седефен обков и златни орнаменти не се нуждаеха от идентификация на собственика, разглеждаше своите земи, милите ожънато жито, което беше негово, своите вършачки и комбайни, фермерите — негови арендатори и машинни техници, и внимателно обмисляше проблемите си.

До него сведеният и съсухрен шофьор караше аерокара под напора на насрещния вятър и се усмихваше.

Джорд Комасън сякаш запита вятъра, въздуха и небето:

— Помниш ли какво ти казах, Инчни?

Вятърът леко развяваше малкото сива коса на Инчни. Неговата почти беззъба усмивка се разля по тънките му устни и вертикалните бръчки на бузите му се вдлъбнаха, сякаш пазеше някаква вечна тайна за себе си. Шепнещият му глас като че ли се плъзгаше между редките му зъби:

— Помня, сър, и помислих по въпроса.

— И какво измисли, Инчни? — във въпроса ясно се усещаше нетърпение.

Инчни си спомни, че беше млад и хубав, когато бе лорд на стария Трантор. Спомни си също и това, че сега беше безформен старец на Неотрантор, който живее по милост на Джорд Комасън и плаща за тази милост, като отдава назаем хитростта си при нужда. Той въздъхна съвсем леко и отново зашепна:

— Посетителите от Фондацията, сър, са много хубаво нещо. Особено когато идват с един-единствен кораб и само с един боеспособен мъж. Може би трябва да им кажем „добре дошли“?

— Добре дошли? — мрачно каза Комасън. — Може би! Но те са магьосници и сигурно са могъщи.

— Глупости! — отвърна Инчни. — Дистанцията замъглява истината. Фондацията си е нормален свят. Гражданите ѝ са нормални хора — и те могат да умират!

Шофьорът поддържаше курса на аерокара. Реката отдолу се виеше като блестяща лента, когато той отрони:

— И не е ли с тях човекът, за когото говорят, че е разбудил световите по Периферията?

Комасън изведнъж стана подозрителен.

— Какво знаеш за това?

На лицето на шофьора вече нямаше усмивка.

— Нищо, сър. Това беше само един наивен въпрос.

Колебанието на земевладелеца беше кратко и той отбеляза брутално:

— Ти никога не си задавал наивни въпроси и твоите методи за придобиване на информация някой ден ще превият костеливия ти врат! Но все пак ще ти кажа — онзи човек се нарича Мулето и един негов пратеник беше тук преди няколко месеца по... по работа. Очаквам и друг... сега... за да приключим!

— А тези, новодошлите? Те май не са хората, които Ви трябват, а?

— Те нямат идентификацията, която би трябвало да притежават.

— Беше докладвано, че Фондацията е превзета...

— Не съм ти казвал такова нещо!

— Та беше докладвано... — хладно продължи Инчни, — и ако това е вярно, то те може да са бежанци и да бъдат укрити от хората на Мулето, въпреки приятелството ни с него.

— Мислиш ли? — Комасън беше неуверен.

— Сър, тъй като е добре известно, че приятелите на завоевателите винаги са последните им жертви, добре би било да разполагаме с такива хора, като средство за самозащита. В тази връзка ние притежаваме някои нещица, например Психосонди, а в добавка към това на наше разположение могат да се окажат и четиримата фондациианци. Има много полезни сведения за Фондацията, които би било добре да узнаем, и в такъв случай приятелството на Мулето ще се окаже незначителна дреболия.

При издигането на аерокара по-нависоко, когато стана и по-тихо, Комасън се върна към първоначалната си мисъл:

— Да, но ако Фондацията не е паднала? Ако докладите лъжат? Нали се говори, че според предсказанията тя не може да бъде победена!

— Нашият век отдавна вече не е век на предсказания и суеверия, сър.

— Но ако тя не е паднала, Инчни? Мисли! Ако не е паднала... Мулето ми обеща, наистина, но... — той се беше увлякъл и побърза да

се поправи: — Точно тъй, той ми се похвали! Само че хвалебствените приказки са вятър и мъгла, единствено действията означават нещо.

Инчни беззвучно се изсмя.

— Делата наистина означават нещо, но в началото, когато трябва да бъдат предприети. Наистина, освен от далечната Фондация, няма от какво друго да се безпокоим.

— Освен това — принцът... — промърмори почти на себе си Комасън.

— Той също ли участва в сделките с Мулето, а, сър?

Комасън не можа съвсем да скрие своето самодоволство.

— Не изцяло. Не така, както аз. Но той става все по-див и неконтролируем. Сякаш го е завладял някой демон. Ако аз взема тези хора и той ми ги отмъкне, за да ги използва за себе си — за което не му липсва ум... Още не съм готов да се карам с него! — той се намръщи и тежките му бузи се отпуснаха с недоволство.

— Вчера видях чужденците за малко — вметна шофьорът, някак не съвсем на място. — Също и онази странна жена, чернокосата. Тя се разхождаше свободно като мъж и беше толкова бяла за разлика от мрака, скрит в косите й... — в дрезгавия шепот имаше почти топлина и Комасън се извърна учудено към Инчни, който продължи: — Принцът, както мисля, няма да се възползва от своя остър ум, ако му се предложи съответстващ компромис. Ще Ви остави на спокойствие, ако му заведете момичето...

Комасън възкликна:

— Чудесна мисъл! Наистина чудесна! Обръщай, Инчни! И слушай, ако всичко върви добре, по-късно ще обсъдим въпроса за освобождаването ти.

Имаше нещо мистично, нещо символично в това, че когато се върна у дома си, Комасън откри да го очаква една персонална капсула. Беше дошла на вълна, чиято дължина знаеха малцина. Комасън широко се усмихна. Човекът на Мулето пристигаше и с Фондацията наистина бе приключено.

Смътните представи на Байта за императорски дворец, доколкото тя изобщо ги имаше, въобще не съвпадаха с реалността и дълбоко в себе си тя се чувстваше разочарована. Стаята беше малка, почти

проста, съвсем обикновена. Дворецът въобще не можеше да се сравнява с резиденцията на кмета на Фондацията — а пък Дагоберт IX...

Байта имаше точна представа как трябва да изглежда един Император. Той в никакъв случай не трябваше да прилича на нечий добродушен дядо. Не трябваше да бъде слаб, побелял и съсухрен — или пък сам да сервира чай и при това да се безпокои за комфорта на посетителя си.

Но беше точно така.

Дагоберт IX тихичко се засмя, когато наля чай на Байта в скъпата, ръчно изработена чаша, и каза:

— Това е голямо удоволствие за мен, скъпа моя! Една минутка, далеч от церемониите и дворяните. Сега вече нямам възможност да посрещам гости от моите собствени провинции. Моят син се грижи за това — аз остарях. Не си ли срещала сина ми? Чудесно момче! Може би е малко своеволен, но това е, защото е млад. Взе ли си ароматна таблетка? Не?

Торън се опита да го прекъсне:

— Ваше Императорско Величество...

— А?

— Ваше Императорско Величество, ние нямахме намерение да Ви пречим...

— Глупости, не ми пречите! Довечера ще има официален прием, а дотогава сме свободни. Нека видим... От къде казахте, че идвате? Има много време до официалния прием... Казахте, че сте от провинция Анакреон?

— От Фондацията, Ваше Императорско Величество.

— А, да — от Фондацията! Спомням си. Намерих я на картата. Тя е в провинция Анакреон. Никога не съм бил там, докторът ми забрани да пътувам. Май не си спомням и да съм получавал наскоро доклади от моя вицекарал на Анакреон. Как е там? — завърши нетърпеливо той.

— Сър... — промърмори Торън, — не се оплакваме.

— Това е чудесно! Ще похваля моя вицекарал.

Торън безпомощно погледна към Еблинг Майс, който каза:

— Сър, вече Ви споменахме, че молим за разрешение да посетим Имперската вселенска библиотека на Трантор.

— Трантор? — благо попита императорът. — Трантор ли?... — той зашепна. — А, спомних си! Смятам да се върна там с малко кораби. Вие ще дойдете с мен. Заедно ще потушим въстанието на Гилмър. Заедно ще възстановим Империята!

Гърбът му се изпъна. Гласът му стана сигурен. За момент дори очите му се проясниха, но скоро той отново омекна и рече кротко:

— Само че Гилмър е мъртъв, сега си спомних... Да, да, Гилмър е мъртъв. Трантор е мъртъв... За момент изглеждаше... От къде казахте, че идвате?

Магнифико прошепна на Байта:

— Това наистина ли е Императорът? Мислех императорите за по-велики и по-мъдри от обикновените хора!

Байта го сръга да пази тишина и отвърна:

— Ако Вие, Ваше Императорско Величество, ни дадете позволение да отидем на Трантор, това би могло много да помогне на общата кауза.

— На Трантор? — Императорът тъпчеше все наедно място.

— Сър, вицекралят на Анакреон, от чието име говорим, Ви изпраща сведение, че Гилмър е жив...

— Жив! Жив! — гръмогласно се развика Дагоберт. — Къде е? Ще има война!

— Ваше Императорско Величество, това още не ни е известно. Положението е несигурно. Вицекралят ни изпрати да Ви осведомим, че само на Трантор бихме могли да открием скривалището му. Веднъж открито...

— Да, да! Трябва да го намерим... — старият Император докрета до стената и докосна малката фото-клетка с треперещ пръст. След кратка пауза промърмори:

— Моите слуги не идват. Не мога да ги чакам — той написа нещо на една бланка, завърши с размах, подписвайки се с едно пищно „Д“, след което добави:

— Гилмър ще опознае силата на своя Император! От къде казахте, че идвате? Анакреон? Как е там? Все още ли е могъщо името на Императора?

Байта нехайно докосна листа с пръсти:

— Ваше Императорско Величество е много популярен сред народа. Вашата любов към него е добре известна.

— Аз бих посетил моите прекрасни поданици на Анакреон, но лекарят казва... Не си спомням какво казва, но... — той вдигна глава и старите му сиви очи станаха по-ясни. — Има ли още нещо за Гилмър?

— Не, Ваше Императорско Величество.

— Той няма да напредва повече! Вървете си и кажете на вашия народ това. Трантор ще бъде удържан. Моят баща командва сега флота и бунтовната гадина Гилмър ще се смрази в космоса с неговата превратаджийска сган! — той се отпусна на стола и очите му отново опустяха. — За какво говорех?

Торън се изправи и се поклони ниско.

— Ваше Императорско Величество, Вие бяхте много мил с нас, но даденото ни за аудиенция време изтече.

За момент Дагоберт IX изглеждаше като истински Император, когато се изправи и застана сковано, докато посетителите му се измъкваха един по един през вратата...

... където двадесетина въоръжени мъже ги обкръжиха. Ръчното им оръжие припламна...

Съзнанието на Байта се възвръщаше бавно, но без учуденото „Къде съм?“. Тя добре си спомняше стареца, който се наричаше Император, и другите хора, които ги чакаха отвън. Болката в пръстите ѝ напомняше изстрел от зашеметяващ пистолет.

Тя остана със затворени очи, но внимателно се вслушваше в гласовете наоколо.

Те бяха два. Единият — бавен, предпазлив и с лукава нотка. Другият бе дрезгав, пресипнал и готов всеки момент да избие на караница. На Байта не ѝ хареса нито единият от двата.

Преобладаваше пресипналият глас. Байта улови последните му думи:

— Той ще живее вечно, този стар луд! Това не се трае, това ме дразни! Комасън, и аз ще бъда същият. И аз ще остаряя!

— Ваше височество, нека първо видим за какво бихме могли да използваме тези хора. Може да получим източник на сила, каквато Вашият баща не е предвидил.

Пресипналият глас се изгуби в неясен шепот. Байта чу само думата: „...момичето...“, но другият, ласкаещ глас беше мръсен, низък и самодоволно следваше този на покровителя си:

— Дагоберт, ти не старееш. Тези, които казват, че не си на двадесет — те лъжат!

Те заедно се засмяха и кръвта на Байта се смрази. Дагоберт... Ваше височество... Старият Император говореше за своя капризен син и сега намеците и шепотът постепенно започнаха да ѝ се проявяват. Но нали такива неща не се случват в реалния живот...

Гласът на Торън се взриви до нея с бавно изречена общоприета ругатня. Тя отвори очи и Торън, който я гледаше, се обърна да огледа наоколо.

— Тези бандити ще отговарят пред Императора! Освободете ни! — викна грубо той.

Едва сега Байта осъзна, че китките и глезените ѝ са притиснати към пода от стегнато силово поле.

Пресипналият се приближи до Торън. Имаше коремче, под ниско спуснатите му клепачи проблясваше мрак и косата му беше пооредяла. На шапката си носеше пъстри пера, а ръбовете на робата му бяха избродирани със сребърна метална нишка.

Той открито им се подиграваше и явно това ги забавляваше:

— Императорът? Бедният луд Император?

— И все пак, ние бяхме приети от него. Никой човек не може да посяга на нашата свобода!

— Но аз не съм „човек“, звезден боклук такъв! Аз съм регент и коронован принц и към мен трябваше да се обърнеш подобаващо. Колкото до моя беден баща, него го забавлява понякога да приема посетители. Вие го развеселихте, погъделичкахте фалшивата му имперска фантазия. И нищо повече!

После той застана до Байта и тя презрително го погледна. Принцът се наведе, дъхът му миришеше на мента, когато каза:

— Очите ѝ изглеждат добре, Комасън, тя даже е по-красива, когато са отворени. Мисля, че си я бива! Екзотично ястие за преситения ми вкус, а?

Откъм Торън се усети безполезно вълнение, което принцът пренебрегна, и Байта почувства ледени тръпки да пробягват по кожата ѝ. Еблинг Майс все още беше в безсъзнание. Байта забеляза, че очите на Магнifico са отворени и ясни, като че се е събудил преди доста време. Тези големи кафяви очи се завъртяха край Байта и се взряха в побелялото ѝ лице.

Клоунът изхленчи и посочи с глава към принца.

— У онзи е моят видеоорган!

Принцът бързо се обърна при звука на новия глас:

— Това твое ли е, чудовище? — той свали инструмента от раменете си, където беше провесен на зелената му каишка, незабелязана преди това от Байта.

После го докосна несръчно, опита се да изкара звук от него и като не успя, попита:

— Можеш ли да свириш на това, чудовище?

Магнифико кимна.

От страна на Торън последва внезапна словесна атака:

— Ти си плякосал кораб на Фондацията... Ако Императорът не си отмъсти, Фондацията ще го направи!

Другият, Комасън, попита кротко:

— Коя Фондация? Или тя не е вече на Мулето?

Не получи отговор. Принцът се ухили и откри едрите си неравни зъби. Силовото поле, което опасваше клоуна, бе изключено и Магнифико грубо изправен на крака. Видеоорганът беше поставен в ръката му.

— Свири за нас, чудовище! — заповяда принцът. — Изсвири ни любовна серенада за красотата на тази чуждестранна лейди! Разкажи й, че затворът на баща ми не е палат, но аз мога да я заведа в един друг, където тя би могла да се къпе в розова вода и да узнае, какво е да те обича принц. Свири за любовта на принца, чудовище! — той подпря едното си коляно върху мраморната маса и нехайно провеси крака си, докато усмихнатият му поглед караше Байта мълчаливо да беснее. Мускулите на Торън се стегнаха в безполезната и болезнена борба със силовото поле. Еблинг Майс се размърда и простена, а Магнифико промърмори:

— Пръстите ми са се схванали...

— Свири, чудовище! — изрева принцът. Комасън угаси лампите, скръсти ръце в тъмнината и зачака.

Магнифико бързо прокара пръстите си от единия до другия край на многоклавишния инструмент — една изящна светлинна дъга се разля през стаята. Ниските, бавни звуци трептяха плачливо. Издигаха се до мрачен смях, а под него се лееше неясен погребален звън.

Тъмнината сякаш се сгъстяваше и усилваше. Музиката достигаше до Байта приглушена, сякаш през гънките на невидимо одеяло. Блестящата светлина проникваше до нея, както би прониквала светлината на самотна свещ от дълбините на гигантска дупка.

Автоматично очите ѝ се напрегнаха. Светлината се усили, но остана размазана и неясна. Движеше се сякаш в мъгла, с приглушени цветове, а музиката беше рязка, остра и зла, като достигаше до кресчендо. Светликът трепкаше бързо, с резките колебания на неприятен ритъм. Нещо с отровни метални люспи се сгърчи в него и се прозя. Музиката също се прозя с него...

Байта бе залята от странни чувства и вътрешно се задъха. Сякаш отново се беше върнала в Криптата на времето, в последните дни на Хейвън. Оплете я същата плътна и лепкава паяжина на страх и отчаяние и тя се сви в нейната неизбежност. Музиката връхлетя над нея, хилеща се ужасяващо, страшно лице се появи в малкото кръгче светлина и се изгуби, щом тя трескаво се дръпна встрани. Челото ѝ беше мокро и студено.

Тя, музиката умря. Бяха необходими може би петнадесет минути, преди огромната радост, че вече я няма, да залее Байта. Лампите светнаха и лицето на Магнифико се обърна към нея — потно, със страшни очи, печално.

— Моя лейди, как си? — прошепна той.

— Достатъчно добре — отвърна му, — но защо свиреше така?

Тя видя и другите из стаята. Торън и Майс стояха омаломощени и безпомощни срещу стената, но погледът ѝ само набързо се плъзна по тях. Принцът, застинал в странна поза, все още се беше подпрял на масата. Комасън стенеше диво с отворена уста, но потръпна и безумно изкрещя, когато Магнифико мина край него.

Торън стисна земевладелеца за врата:

— Ще дойдеш с нас! Трябваш ни — за да сме сигурни, че ще се върнем на нашия кораб.

Два часа по-късно, в кухнята на кораба, Байта приготви пай и Магнифико отпразнува завръщането си в космоса, като го нападна с удивително пренебрежение към правилата на поведение на масата.

— Хубав ли е, Магнифико?

— Ъм-м-м!

— Магнифико?

— Да, моя лейди?

— Какво точно свиреше там?

Палячото се размърда.

— Аз... аз не би трябвало да казвам... Веднъж чух, че видеоорганът притежава и по-дълбоко въздействие над нервната система. Разбира се, това беше отвратително нещо и не е за сладката твоя невинност, моя лейди!

— О, Магнифико, прекаляваш! Не съм чак толкова невинна. Не ме ласкай! Видях ли аз нещо от това, което ТЕ са видели?

— Надявам се, че не. Свирех единствено за ТЯХ. Ако си видяла, то е било само ръбът — и то отдалеч.

— Но ми стигаше! Знаеш ли, че си зашеметил принца?

Магнифико отвърна с голямо парче пай в устата си:

— Аз го убих, моя лейди.

— Какво?! — тя болезнено преглътна.

— Той беше мъртъв, когато спрях да свиря. Ако не беше, щях да продължа. Не свирих за Комасън! Неговите заплахи бяха просто смърт или мъчения. Но, моя лейди, този принц те гледаше толкова зловещо, че... — той се задави в смесица от гняв. и смущение.

Байта почувства как я връхлитат странни мисли и ги подтисна.

— Магнифико, ти си много галантен!

— О, моя лейди... — той наведе червения си нос към пая, но кой знае защо, спря да яде.

Еблинг Майс огледа космодрума, Трантор беше наблизно — металната му светлина ослепяваше. Торън стоеше до Майс.

— Не стигнахме до никъде, Еблинг — рече той с горчивина. — Хората на Мулето ни преследват.

Еблинг Майс разтри челото си. Ръката му изглеждаше съсухрена и сякаш беше изгубила обичайната си закръгленост. Думите му си бяха чисто мърморене и това раздражни Торън.

— Казах, че ония хора знаеха, че Фондацията е паднала. Казах... — натърти той.

— А? — Майс удивено го погледна и внимателно хвана ръката му, напълно забравил за какво точно е ставало дума допреди малко. — Торън, аз... Гледах Трантор. Знаеш ли... Имам странно чувство... още

откакто пристигнахме на Неотрантор. Това е подтик — силен подтик, който бута и бута отвътре. Торън, аз мога да го направя. Знам как да го направя! Нещата ми се изясняват тук, вътре — никога досега не са ми били толкова ясни!

Торън го изгледа и сви рамене. Думите на психолога не му вдъхваха доверие, но за всеки случай рече:

— Майс?

— Да?

— Не видя ли случайно един кораб да каца на Неотрантор, когато ние излитахме?

— Не.

— А аз видях. Въобразявам си, навярно, но може да е бил онзи филийски кораб...

— Този на капитан Притчър ли?

— Само звездите знаят чий е бил! Но според Магнифико... Те са ни последвали тук, Майс!

Психологът не отговори и Торън уморено прибави:

— Нещо не е наред ли? Не си ли добре?

Погледът на Майс беше замислен, ясен и странен. Не каза нищо.

23. РУИНИТЕ НА ТРАНТОР

Разпознаването на обект върху огромния Трантор представлява уникален проблем в Галактиката. Там няма океани или континенти, които да служат за ориентир на хиляда мили разстояние. Няма реки, езера или острови, които да бъдат знак за кацащия през облачната покривка. Покритият с метал свят е — или по-точно е бил — един колосален град и единствено старият императорски дворец би могъл да бъде забелязан отдалеч. „Байта“ обикаляше над Трантор почти на височината на аерокар в безкрайно мъчително търсене.

От полярните райони, където ледената покривка по металните кули беше мрачно свидетелство за повредените или пренебрегвани климатични машини, те се движеха на юг. От време на време опитваха, поне приблизително, да съпоставят това, което виждаха, с онова, което бе отбелязано на картата, взета от Неотрантор.

Но беше невъзможно да го сбъркат, когато го видяха. На площ от около петдесет мили металната покривка бе разрушена. Необикновена зеленина се разстиляше на стотици квадратни мили, поглъщайки могъщата трева на древната имперска резиденция.

„Байта“ намали темпо, за да се ориентира. Имаше само огромни супермостове, които да я насочват. Дълги, прави линии на картата. Гладки, блестящи ивици под тях.

Това, което на картата бе обозначено като „район на Университета“, беше открито чрез изчисления, а на равното поле, където някога е имало оживена аерокосмическа гара, корабът се приземи сам, без някой да го води. Те се потопиха в металното стълпотворение, чиято странна красота изглежда бе резултат от въздушна катастрофа при Великия Грабеж. Останките от корабокрушението бяха причудливо разкривени и начупени. Само за момент се видя разголена земя — може би няколко стотици акра^[1] — която беше черна и разорана.

Лий Сентър почака, докато корабът се приземи. Това беше чужд кораб, не от Неотрантор и дълбоко вътре в себе си той въздъхна. Чуждите кораби и смущаващите сделки с хора от външния космос

можеха да означават края на кратките мирни дни и завръщането на древните грандиозни времена на битки и смърт. Сентър беше водач на Група. Той разполагаше със стари книги, бе чел за тези отдавнашни дни и не желаше те да се завърнат.

Минаха около десет минути, откакто корабът се снижи, за да се прилепи към плоскостите, а в това време Лий мислеше. Първо той си спомни голямата ферма от детството си — представяше си я само като тълпа заети хора. После дойде пътешествието на младото семейство по чужди земи. Бяха десетина и само едно объркано и уплашено дете — той. След това идваше ред на новите строежи — големите метални плочи, които трябваше да се извадят и преместят, а разголената почва — да се разоре, опресни и натори... Съседните постройки трябваше да бъдат разрушени, а няколко други — да се превърнат в пригодни за живот... Реколтата трябваше да израсте и да се ожъне, да се установят приятелски отношения със съседните ферми...

Тогава настъпи голямо раздвижване, което се дължеше и на освобождаването на личната инициатива. Дойде ново поколение от силни, макар и дребни младежи, родени там и свързани със земята. После — великите дни, когато бе избран за лидер на Групата... Осемнадесетият му рожден ден — от тогава той престана да се бръсне и започна да си отглежда брада, както подобава на водач. А сега Галактиката отново можеше да наруши и дори да сложи край на кратката идилия на изолацията...

Корабът се приземи. Лий безмълвно гледаше как се отваря входният люк. Излязоха четирима — нащрек и предпазливо. От тях трима бяха мъже, които рязко се различаваха — млад, стар и пълен, слаб... А жената застана между тях като равна. От изненада Лий подръпна два лъскави кичура от брадата си, когато се запъти към тях.

Той направи универсалния жест за мир. И двете му ръце бяха изпънати пред него, а твърдите му мазолести длани бяха обвърнати нагоре.

Младият мъж пристъпи две крачки напред и отвърна със същия жест:

— Идваме с мир!

Акцентът му беше странен, но думите му бяха разбираеми и приветствени. Лий отвърна:

— Да бъде мир! Добре дошли при гостоприемната ни Група. Гладни ли сте? Ще ви предоставим храна. Ако сте жадни, ще ви дадем напитки.

Отговорът не закъсня.

— Благодарим за любезността и ще занесем добри отзиви за Групата ви, когато се върнем на нашия свят.

Малко странен отговор, но добър. Зад Лий мъжете от Групата се усмихваха, а изпод прикритията на околните здания заизлизаха жените.

В своето собствено жилище Лий извади от обичайното му място заключеното сандъче с огледални стени и предложи на всеки от гостите по една дълга дебела пура от онези, които се пазеха за велики събития. Пред жената той се поколеба. Тя беше седнала между мъжете. Чужденците очевидно допускаха, даже очакваха подобно нахалство. Лий сковано ѝ поднесе кутията.

Тя си взе пура с усмивка и се потопи в ароматния ѝ дим с наслада. Лий Сентър подтисна скандализираните си чувства.

Скованият разговор при пристигането на храната засегна темата за фермите на Трантор. Старият мъж попита:

— А как сте с хидропониката? Разбира се, за свят като Трантор хидропониката е най-добрият изход!

Сентър бавно поклати глава. Чувстваше се несигурно. Знанията му идваха преди всичко от книгите, които беше прочел.

— Изкуствено отглеждане с химикали, мисля? Не, не и на Трантор! Хидропониката изисква индустрия — и то развита химическа индустрия. Но по време на война и разрушения, когато индустрията се разпада, хората гладуват. А и не е възможно всичко да се отглежда изкуствено. Някои растения губят вкусовите си качества. Почвата все още си остава по-евтина и по-добра и е нещо, на което винаги може да се разчита.

— И вашата храна ви е напълно достатъчна?

— Достатъчна е, макар че е малко еднообразна. Имаме птици, които ни набавят яйца. Добиваме мляко... Само месо все още си доставяме чрез външната ни търговия.

— Търговия... — младият изглеждаше заинтригуван. — Значи търгувате! Но какво изнасяте?

— Метал — беше краткият отговор. — Огледайте се. Имаме предостатъчно и е готов за обработка. От Неотрантор идват кораби, разчистват определения им район, като ни освобождават обработваема площ. Те си вземат метала и ни оставят в замяна месо, плодови консерви, кондензирани храни, машини за фермите и други подобни неща — така и двете страни остават доволни.

Те се наслаждаваха на хляба, сиренето и зеленчуковата яхния, която беше изключително вкусна. Десертът бе от замразени плодове — единственото вносно блюдо в менюто. По това време чужденците пристъпиха към основната си цел. Младият извади карта на Трантор. Лий Сентър мрачно я проучи. После ги изслуша и каза тежко:

— Територията на Университета е специална зона. Ние, фермерите, не сеем там, а също не сме влизали вътре. Това е една от малкото неразрушени реликви от старите времена.

— Ние търсим знания и нищо няма да повредим. Нашият кораб ще ви остане в залог! — старият предложи това трескаво и нетърпеливо.

— Ще ви заведе тогава — рече Сентър.

През нощта, докато чужденците спяха, той изпрати съобщение за тях на Неотрантор.

[1] Един акър се равнява на 4046,86 кв.м. Б.ред. ↑

24. „ПОКРЪСТЕНИЯТ“

Слабите признаци на живот на Трантор изчезнаха въобще, когато Байта и другите навлязоха в обширните постройките на Университета. Вътре цареше тържествена тишина.

Чужденците от Фондацията не знаеха нищо за трескавия въртоп от дни и нощи по времето на кървавия Грабеж, което бе оставило Университета недокоснат. Те не знаеха нищо за времето след краха на имперската мощ, когато студентите с наети оръжия и побледнели лица, неумело, но храбро, бяха формирали доброволчески корпус, за да запазят съкровищницата на галактическата наука. Пришълците не бяха чували нищо за Седемдневната битка и за примирието, което бе запазило Университета свободен, когато дори императорския дворец бе завзет от Гилмър и неговите войници по време на краткото му властване.

Фондацианите засега бяха разбрали само, че при прехода от спокойното старо към напрегнатото ново този район беше останал непокътнат, като загадъчен музей — част от величието на древността.

Те бяха нарушители на тишината. Замислената празнота ги отхвърляше. Струваше им се, че академичната атмосфера е още жива и гневно протестира, защото я безпокоят...

Библиотеката бе измамно малка сграда, чиито огромни подземия бяха потопени в мълчание и благоговение. Еблинг Майс спря пред сложния стенопис в приемната.

Той прошепна — тук всеки можеше само да шепне:

— Мисля, че сме отминали залата с каталозите. Спирам до тук! — челото му беше зачервено, ръката му трепереше. — Трябва да работя на спокойствие, Торън. Ще ми носите ли храна долу?

— Както кажеш. Ще направим всичко, за да ти помогнем. Ако искаш, ще работим за теб...

— Не! Трябва да съм сам...

— Мислиш ли, че ще намериш онова, което търсиш?

Еблинг Майс уверено отвърна:

— Знам, че ще го намеря!

Торън и Байта заживяха много по-улегнал живот, отколкото по което и да било време от сватбата им насам. Те живееха някъде по средата между великолепието и неуместната простота. Храната им се доставяше от фермата на Лий Сентър и за нея те плащаха с малки атомни устройства, каквито се намират на всеки търговски кораб.

Магнифико сам се научи да използва проекторите в читалнята и прекарваше времето си сред приключенски новели и романи, до такава степен увлечен, че забравяше да яде и спи, също като Майс.

Еблинг направо се бе самопогребал. Беше си инсталирал хамак в залата с психологическите справочници. Лицето му беше отслабнало и побледняло. Словоохотливостта му изчезна, а неговите любими клетви и ругатни сякаш се бяха изпарили. Случваше се дори трудно да разпознава Торън или Байта.

По-човешки се държеше с Магнифико, който му носеше храна и често стоеше и го гледаше с часове със странна задълбоченост, докато старият психолог пресмяташе безкрайни уравнения, правеше справки с безкрайни книгофилми и безкрайно дълго прилагаше невероятни мозъчни усилия, за да достигне до край, който само той виждаше.

Веднъж Торън се приближи до Байта в тъмната стая и остро каза:

— Байта!

Тя виновно го погледна в отговор.

— Да? Мен ли търсиш, Тори?

— Разбира се, че теб! За какъв космос седиш тук? Откакто сме на Трантор, вършиш всичко наопаки. Какво ти става?

— О, Тори, престани!

— О, Тори, престани! — иронично я изимитира той, а после с внезапна мекота продължи: — Защо не ми кажеш какво не е наред, а Байт? Нещо те тревожи!

— Не, няма нищо, Тори. Ако продължаваш да ми пилиш на главата, ще ме подлудиш. Аз просто мисля!

— За какво?

— За нищо. Е, добре — за Мулето, за Хейвън, за Фондацията, за всичко! За Еблинг Майс и за това дали ще открие Втората Фондация, а и за милион други неща! Доволен ли си? — гласът ѝ беше възбуден.

— Защо не вземеш да спреш? Това те изкарва от релси и с нищо не ни помага!

Байта се изправи и слабо се усмихна.

— Всичко е наред, аз съм щастлива. Виж, усмихвам се и съм весела!

В този миг се чу развълнуваният глас на Магнифико отвън.

— Моя лейди...

Байта се задави, когато видя зад вратата огромния, с каменно лице...

— Притчър! — извика Торън.

— Капитане! Как ни открихте? — добави Байта.

Хан Притчър влезе вътре. Гласът му беше ясен и равен, напълно лишен от чувства:

— Моят чин сега е полковник — при Мулето.

— При... Мулето! — гласът на Торън секна. И тримата стояха застинали.

Магнифико диво се озърна и се мушна зад Торън. Никой не го забеляза.

— Ще ни арестувате ли? Наистина ли сте преминал към тях? — рече Байта, вкопчила една в друга треперещите си ръце.

Полковникът отговори бързо:

— Не съм дошъл да ви арестувам. Моите инструкции изобщо не предвиждат това! Строго погледнато, аз съм свободен и предпочитам да запазя старото ни приятелство, ако не възразявате.

Лицето на Торън се изкриви от зле подтискан гняв:

— Как ни откри? Ти беше на филийския кораб, нали? Следвал си ни!

Пълната липса на чувства върху лицето на Притчър се замени със смущение.

— Да, бях на филийския кораб. Но ви срещнах тогава по... е... беше случайност.

— Случайност, която е математически невъзможна!

— Не! Нека я наречем малковероятна, но не за това ми е думата. Във всеки случай, вие признахте на филийците — е, разбира се, няма такава народност — че се отправяте към Трантор, а тъй като Мулето вече беше установил контакт с Неотрантор, беше лесно да ви задържа там. За нещастие, бяхте заминали, преди аз да пристигна, но не много преди това. Имах време да заповядам на транторските фермери да

докладват за пристигането ви. Това беше направено и ето — аз съм тук. Мога ли да седна? Дойдох като приятел, повярвайте ми!

Той седна. Торън сведе глава и се замисли. С привидна липса на емоции Байта приготвяше чай.

Торън сурово погледна към Притчър.

— Е, какво чакаш, полковник? Къде е твоето приятелство? Ако това не е арест, какво е тогава? Защитна охрана? Хайде, извикай хората си, дай заповеди...

Притчър търпеливо поклати глава.

— Не, Торън. Дойдох по собствено желание, защото искам да говоря с вас, да ви убедя в безполезността на това, което правите. Ако не успея, ще си отида. Това е всичко.

— Е, ако това е всичко, тогава започвай да ни агитираш, кажи си урока и се махай! Не искам чай, Байта.

Притчър пое чашата си с благодарност. Погледна към Торън с учудваща прямота, докато отпиваше бавно. После каза:

— Мулето е мутант. Той не може да бъде победен поради същността на мутацията му...

— Защо? Каква е мутацията? — мрачно се интересува Торън.
— Мисля, че сега трябва да ни я изясниш, а?

— Да, ще го направя! Това, че ще узнаете, няма да му навреди. Виждате ли, той е способен да променя емоционалния баланс на хората. Може би това ви прилича на трик, но уверявам ви — то е достатъчно безкоментарно!

Байта се намеси:

— Емоционалният баланс ли? — тя се намръщи. — Не би ли ни го обяснил? Не ми е много ясно!

— Имам предвид, че за него е съвсем лесно да събуди в някой способен генерал, например, чувство за преданост и пълна вяра в неговата собствена победа. Генералите му се контролират емоционално. Те не могат нито да му изменят, нито пък вярата им може да отслабне — контролът над тях е съвършен. И най-способните му врагове се превръщат в негови най-правоверни подчинени. Военният управител на Калгън е предал планетата си и е станал негов вицекомандант за Фондацията!

— А ти... — ядоса се Байта, — ти си предал каузата си и си станал пратеник на Мулето на Трантор. Разбирам!

— Не съм свършил. В обратната посока дарбите на Мулето са дори по-силни. И отчаянието е емоция! В решаващия момент водачът на Фондацията, както и този на Хейвън — се отчаяха. Техните светове се предадоха практически без борба.

— Искаш да кажеш, че чувствата ми в Криптата на времето са били емоционално манипулирани от Мулето?

— Моите също. И въобще на всички! Както беше и на Хейвън преди края й!

Байта се извърна встрани. Полковник Притчър продължи сериозно:

— Щом може да се въздейства на цели планети, много по-лесно би било да се влияе на отделни личности. Нима ще можете да се съпротивявате на сила, която е в състояние да ви застави да капитулирате доброволно и дори с желание? Та той може да създаде от всекиго предан слуга, когато това му е нужно!

— Как бих могъл да знам, че всичко това е истина? — отрони бавно Торън.

— Можеш ли да обясниш по друг начин падането на Фондацията и на Хейвън? Или моето превъплъщение, което не е нищо друго освен едно покръстване в друга вяра?! Мисли, човече! С какво разполагахме ти, аз и дори цялата Галактика, което да противопоставим на Мулето за всичкото това време? Хайде, назови поне нещо дребно, де!

Торън прие предизвикателството.

— В името на Галактиката, мога! — той изкрещя с внезапна рязкост. — Твоето невероятно Муле има връзки с Неотрантор и ти каза, че е трябвало да ни задържиш там, нали? Е, добре тогава, тези „връзки“ са мъртви или още по-лошо! Ние убихме принца, а другия оставихме хленчещ идиот! Мулето не ни спря там, тъй че...

— Е, не съвсем! Онези не бяха наши хора. Принцът беше един накиснат във вино глупак, а другият — Комасън — е феноменално тъп. Той дрънкаше силни думи, но това не му пречеше да е порочен, зъл и напълно некомпетентен. Всъщност, нямаше за какво толкова да ги използваме. Те бяха просто подставени лица...

— Да, но те бяха хората, които ни задържаха — или се опитаха...

— Отново не! Комасън имаше един роб — човек, наречен Инчни. Задържането ви беше негова идея. Той е стар, но ни свърши работа. Знаете, че на него не сте му навредили!

Байта се обърна към него. Не беше докосвала собствения си чай. Каза:

— Но според собствените ти думи твоите емоции също са подправени. Ти вярваш в Мулето с една ненормална вяра, вяра-болест. Тогава каква стойност има всичко, което казваш? Ти си загубил всякаква възможност за обективно мислене!

— Грещиш — полковникът поклати глава. — Само емоциите ми са фиксирани. Разумът ми си е останал такъв, какъвто е бил винаги. Той може да е насочен в руслото на преработените ми емоции, но не е променен. Тъй че има някои неща, които схващам по-ясно, и съм освободен от предишния си емоционален товар. Виждам, че програмата на Мулето е интелигентно направена и си струва усилията. По времето, след като бях „покръстен“, изследвах кариерата му от самото ѝ начало преди седем години. Своята мутирала мозъчна способност той е изпробвал първо върху членовете на своята банда. С тяхна помощ и благодарение на своята сила е завоювал планета. Използвайки способностите си, е разширявал властта си, докато е завербувал и военния управител на Калгън. Всяка стъпка логически следва от предишната. С Калгън в джоба си, той е получил първокласен флот и това, в съчетание с неговата мутация, му позволи да атакува Фондацията. Фондацията беше ключът. Това е най-големият индустриален район в Галактиката и сега, когато фондацианската атомна техника е в ръцете му, той всъщност е господар на Галактиката. С тази техника и със своята сила той може да нападне останките от Империята, да наложи свое управление и евентуално, след смъртта на стария Император, който е луд и няма да живее дълго, да се обяви за Император. В такъв случай той ще има и властта, и титлата. Тогава би ли се намерил свят в Галактиката, който да му противостои? През тези седем години той е основал нова Империя. С други думи, за седем години Мулето е извършил това, с което цялата Селдънова психоистория нямаше да се справи и за седемстотин. Най-сетне в Галактиката ще има ред и мир! И вие не можете да го спрете — все едно да опитате да спрете въртенето на някоя планета с раменете си!

Дълго мълчание последва речта на Притчър. Това, което беше останало от чая му, изстина. Той изпразни чашата си, отново я напълни и бавно започна да пие. Торън ядно гризеше нокътя на палеца си.

Лицето на Байта беше студено, безразлично и бледо. Накрая тя изрече със слаб глас:

— Ние не сме убедени! Ако Мулето би желал това, нека дойде тук и ни убеди сам. Ти си се борил с него до последния момент на „покръстването“ си, нали?

— Да! — категорично потвърди полковник Притчър.

— Тогава ни остави същата привилегия!

Полковникът се изправи.

— В такъв случай, аз си тръгвам. Както казах по-рано, моята мисия изобщо не ви засягаше. Затова не смятам, че е необходимо да докладвам за присъствието ви тук. Това не е някаква особена милост от моя страна. Ако Мулето пожелае да ви спре — а той без съмнение има и други хора, които да му вършат работата — вие ще бъдете спрени. Но що се отнася до това, аз няма да му сътруднича повече, отколкото е необходимо!

— Благодаря — каза вяло Байта.

— А що се отнася до Магнифико... Къде е той? Излез, Магнифико, няма да ти сторя нищо лошо!

— За какво ти е пък той? — удивено запитва Байта.

— За нищо. Моите инструкции не включват и него. Чух, че го търсят, но Мулето сам ще си го намери, когато му потрябва. Нямам какво повече да кажа. Ще си стиснем ли ръцете?

Байта поклати глава. Торън излъчваше нещо средно между безнадеждност и презрение.

Това се оказа незначителен товар за железните рамене на полковника. Той прекрачи през вратата, обърна се и отбеляза:

— Едно последно нещо! Не си мислете, че не съм осведомен за причината на вашата упоритост. Знае се, че издирвате Втората Фондация. Когато му дойде времето, Мулето ще вземе съответните мерки. Нищо няма да ви помогне... Но аз ви познавах отпреди и сигурно затова по съвест се опитах да ви помогна и да ви предпазя, докато не е станало твърде късно. Довиждане!

Той отчетливо козирува и си отиде.

Байта се обърна към смълчания Торън и прошепна:

— Те знаят даже за Втората Фондация...

В своята ниша в библиотеката, Еблинг Майс, неосведомен за всичко това, стоеше наведен над една блестяща светлинка в околния

мрак и триумфално си мърмореше нещо.

25. СМЪРТТА НА ПСИХОЛОГА

На Еблинг Майс му оставаше да живее само две седмици след това събитие.

През тези две седмици Байта го видя три пъти. Първият път беше през нощта след посещението на полковник Притчър. Вторият — след една седмица. Третият път беше след още седмица — през последния ден, деня, в който Майс умря.

През нощта след посещението на Притчър, първият час на която бе прекаран в тежки размисли, Байта каза:

— Тори, нека съобщим на Майс!

— Мислиш ли, че ще помогне? — мрачно отвърна с въпрос Торън.

— Ние сме само двама. Може нещо да сме пропуснали, да... Вероятно той ще помогне!

— Той се е променил! Отслабнал е. Сега е като малка... перушинка, малко пухче! — пръстите на Торън се завъртяха из въздуха, за да подкрепят с жест думите му. — Понякога си мисля, че няма да ни помогне повече — всъщност винаги съм го мислил. А от време на време ми идва наум, че от тук нататък въобще нищо не може да ни помогне.

— Недей! — Байта повиши глас. — Тори, недей! Когато говориш така, ми се струва, че Мулето вече се е справил с нас. Нека да кажем на Еблинг веднага!

Еблинг Майс вдигна глава от дългата маса и изненадано се взря в тях, когато те се приближиха. Малкото му коса беше разбъркана, устните му сънено примлясваха.

— А? — рече той. — Търси ли ме някой?

Байта коленичи до него.

— Да не те събудихме? Искаш ли да си отидем?

— Да си отидете ли? Кой е там? Байта? Не, не, остани! Няма ли тук столове? Виждам няколко... — той посочи с пръст.

Торън придърпа два стола. Байта седна и взе едната от отпуснатите ръце на психолога в своите.

— Можем ли да поговорим, докторе? — тя рядко използваше титлата.

— Нещо не е наред ли? — в отсъстващия му поглед проблесна слаба искрица. Омекналите му бузи леко порозовяха. — Нещо не е наред?

— Капитан Притчър беше тук... Нека аз да говоря, Тори! Спомняш си капитан Притчър, нали, докторе?

— Да... Да... — той подръпна устните си. — Невероятен човек! Демократ!

— Та той е разкрил мутацията на Мулето. Беше тук, докторе, и ни разказа за нея.

— Но това не е нещо ново! Мутацията на Мулето отдавна отпадна от списъка — той искрено се изненада.

— Не съм ли ви го казал? Да не би да съм забравил да ви кажа?

— Да ни кажеш за какво? — бързо вмъкна Торън.

— За мутацията на Мулето, разбира се! Той влияе на емоциите. Емоционален контрол! Значи не съм ви го казал? Защо ли съм забравил? — той бавно засмука долната си устна и се умисли. После, също тъй бавно животът се промъкна в гласа му и очите му оживяха, сякаш мудният му мозък най-сетне се беше плъзнал по добре смазан улей. Говореше като насън, взирайки се повече в пространството между двамата си слушатели, отколкото в тях:

— Всичко е толкова просто! Не изисква никакви специални знания. В математиката на психоисторията това лесно може да се изведе чрез уравненията от трето ниво, които не влияят повече... Впрочем, няма значение! Всичко може да се обясни с прости думи и да придаде смисъл, който не е характерен за психоисторическите явления. Запитайте се... какво е могло да наруши стриктно изчислената схема на Селдън, а? — той изгледа единия и другия с лека загриженост. — Какви са били първоначалните предположения на Селдън? Първото е, че в човешкото общество няма да настъпят фундаментални промени поне през следващите хиляда години. Да допуснем въпреки това, че се извършват колосални промени в галактическите технологии — такива, като откриването на нов принцип за използване на енергията или някакво изключително откритие в областта на електронната неврология. В такъв случай социалните изменения би трябвало да нарушат Селдъновите принципи. Но това не стана така, нали? Или

пък, ако извън Фондацията бъде открито ново оръжие, което да е способно да се противопостави на цялото ѝ въоръжение... То би могло да предизвика нарушения, макар и с по-малка вероятност. Само че не се случи дори и това! Поглъщателят на атомно поле беше слабо оръжие и можеше да бъде неутрализиран. А той бе единственото ново нещо, което Мулето ни представи. Да, но има и второ предположение, къде по-сложно от първото. Селдън предполага, че човешката реакция спрямо стимулиращите фактори ще си остане константа. И понеже първото му предположение не е нарушено, остава да е нарушено второто! Нещо би трябвало да е объркало емоционалното състояние на хората — в противен случай Селдън нямаше да сгреша и Фондацията нямаше да падне. А какво е това друго „нещо“ освен Мулето? Не съм ли прав? Или в моя анализ има грешка?

Байта го потупа одобрително по рамото.

— Нямаш грешка, Еблинг!

Майс се зарадва като дете.

— Това и още много друго се оказа лесно за постигане. Казвам ти, понякога се чудя какво става вътре в мен! Спомням си времето, когато тези неща ми изглеждаха мистерия, а сега всичко ми е толкова ясно. Няма проблеми! Когато се натъкна на нещо, номерът става и аз виждам и разбирам. Всички мои предположения и теории сякаш винаги са били в мен! Там вътре има нещо, което ме бута винаги напред... тъй, че не мога да се спра... и не искам да ям или да спя... само напред... напред... напред — гласът му утихна до шепот. Беше притиснал челото си с треперещите си ръце, по които се очертаваха вените. В очите му се мярна и изчезна някакво безумие, после той добави по-спокойно:

— Значи никога не съм ви споменавал за способността на Мулето, така ли? Но аз... не казахте ли, че го знаете?

— Говорехме за капитан Притчър, Еблинг! — рече Байта. — Спомняш ли си?

— Той ли ви я разкри? — в гласа на Майс имаше оскърбление. — Но как е узнал?

— Бил е завербуван от Мулето. Сега той е полковник, негов човек. Дойде да ни убеждава да се предадем на Мулето и ни каза същото, за което ни разказа и ти сега.

— Значи Мулето знае, че сме тук? Трябва да бързам... Къде е Магнифико? Не е ли с вас?

— Магнифико спи — нетърпеливо отвърна Торън. — Минава полунощ!

— Тъй ли? Но тогава... Спях ли, когато вие дойдохте?

— Да! — решително каза Байта. — И не се кани отново да работиш! Ще си легнеш. Хайде, Тори, помогни ми! А ти, Еблинг, не ми пречи, защото просто имаш късмет, че първо няма да те натикам под душа. Свали му обувките, Тори, и утре ще слезеш тук, за да го изкараш на чист въздух, преди да е увехнал съвсем. Виж се, Еблинг, паяци си плетат паяжините по теб! Гладен ли си?

Еблинг Майс поклати глава и погледна Байта откъм леглото си. Изглеждаше раздразнен и объркан.

— Искам утре да ми пратите Магнифико тук, долу — каза той.

Байта подпъкна чаршафите му под дюшека.

— Утре аз ще сляза долу с чисти дрехи. Ще се изкъпеш хубавичко, после ще посетиш фермата и ще постоиш малко на слънце.

— Не искам! — слабо се възпротиви Майс. — Ти не ме ли чуваш? Прекалено съм зает!

Неговата рядка коса се разпиля по възглавницата като сребърен ореол около главата му. Гласът му се превърна в поверителен шепот:

— Искате Втората Фондация, нали?

Торън бързо се обърна и се наведе над леглото.

— Защо споменаваш Втората Фондация, Еблинг?

Психологът измъкна едната си ръка изпод чаршафите и уморените му пръсти се склочиха около ръката на Торън.

— Фондациите са били основани на психологическия конгрес, председателстван от Хари Селдън. Торън, аз открих публикациите за този конгрес. Двадесет и пет ценни филма. Вече ги прегледах отгоре-отгоре.

— Е, и?

— Знаеш ли, че чрез тях много лесно може да се открие разположението на Първата Фондация, ако имаш елементарна представа от история и ако разбираш принципите ѝ. Но, Торън, никъде не се споменава Втората Фондация. Абсолютно никъде!

Торън смръщи вежди.

— Тя не съществува ли?

— Разбира се, че съществува! — ядосано изкрещя Майс. — Кой твърди, че не е така? Но за нея се говори много малко. Нейната роля и всичко, свързано с нея, е добре скрито и съзнателно изкривено. Не разбираш ли, че тя е по-важната от двете! Тя е решаващата — онази, която има значение. А аз притежавам протоколите на Селдъновия конгрес! Мулето още не е победил...

Байта бързо угаси лампите.

— Заспивай!

Двамата с Торън мълчаливо се изкачиха до стаите си.

На следващия ден Еблинг Майс сам се изкъпа и се преоблече, излезе на слънце и за последен път усети вятъра на Трантор върху себе си. В края на деня той отново се потопи в гигантските зали на библиотеката и повече не излезе от там.

През следващата седмица животът отново течеше в обичайното си русло. Слънцето на Неотрантор бе спокойна ярка звезда на нощното небе над Трантор. Фермата беше заета с пролетните си посеви. Университетът изглеждаше тих и изоставен. Галактиката като че ли се беше изпразнила. Сякаш Мулето изобщо не бе съществувал...

Байта мислеше за това, когато видя Торън да пали пурата си внимателно и да гледа към късовете синьо небе, които надничаха измежду многобройните остриета на металните кули.

— Чудесен ден — рече той.

— Да, наистина! Всичко ли отбеляза на списъка, Тори?

— Така мисля. Половин фунт масло, дузина яйца, фасул. Ще имаш всичко, Байт! Уредил съм го.

— Хубаво! И гледай да се увериш, че зеленчуците са пресни, а не са от музея. Между другото, виждал ли си Магнифико?

— След закуската — не. Предполагам, че е долу с Еблинг, гледа книгофилми.

— Добре. И не си губи времето, защото за обяд ми трябва яйца!

Торън се отдалечи с усмивка, махвайки ѝ с ръка. Байта се обърна, веднага щом той се изгуби между металните постройки. За миг тя се поколеба пред вратата на кухнята, но се отклони и влезе в коридора с колоните, който водеше към ескалатора и надолу към библиотеката.

Еблинг Майс беше там, склонил глава над очулярите на проектора, неподвижен — едно замразено, търсецо тяло. До него седеше Магнифико, свит в креслото си, с ясен и наблюдателен поглед — вързоп криви крайници и голям нос, който подчертаваше костеливото му лице.

— Магнифико... — обърна се меко към него Байта. Клоунът се изправи и с ентузиазъм прошепна:

— Моя лейди...

— Магнифико — повтори Байта, — Торън замина за фермата и няма да се върне скоро. Ще бъдеш ли така добър да го догониш с едно съобщение?

— С удоволствие, моя лейди! Малките ми възможности са изцяло на твое разположение, въпреки ползата нищожна, която могат да ти донесат.

Тя остана сама с Еблинг Майс, който все още не помръдваше. Решително постави ръка на рамото му:

— Еблинг...

Психологът се надигна и раздражено изрева:

— Какво е това? — той завъртя очи. — А, ти ли си Байта? Къде е Магнифико?

— Отпратих го. Искан да остана сама с теб за малко — тя произнесе думите си отчетливо. — Искан да говоря с теб, Еблинг!

Психологът понечи да се върне към проектора си, но ръката ѝ непоколебимо лежеше на рамото му. Тя отчетливо усещаше костта под дрехите му. Изглежда плътта му доста се беше стопила, откакто бяха пристигнали на Тантор. Лицето му бе отслабнало, пожълтяло и покрито с няколкодневна четина. Раменете му бяха видимо прегърбени, дори в седнало положение.

Байта каза:

— Магнифико не ти пречи, нали, Еблинг? Той сякаш стои тук ден и ноц!

— Не, не, не! Изобщо не ми пречи! Е, всъщност аз дори не го забелязвам. Той пази тишина и никога не ми се натрапва. Понякога ми носи филми или ги връща по местата им, сякаш знае какво искам, без да съм му казал. Остави го да идва тук!

— Много добре... Но, Еблинг, това не те ли учудва? Чуван ли ме, Еблинг? Не те ли учудва?

Тя плътно придърпа един стол до неговия и се взря в него, сякаш можеше да прочете отговора в очите му.

Майс поклати глава.

— Не! Какво имаш предвид?

— Имам предвид, че полковник Притчър и ти твърдите, че Мулето може да контролира емоциите на хората. Сигурен ли си, че е точно така? Не е ли самият Магнифико дефект в теорията ти?

Майс мълчеше.

Байта усети голямо желание да поразмърда психолога.

— Какво не е наред при теб, Еблинг? Магнифико е бил шут на Мулето. Защо и него не са „покръстили“ в любов и вярност? Защо след цялата си близост с Мулето той го мрази толкова?

— Но... но той е бил управляван! Разбира се, Байта — Майс изглежда набираше увереност, докато говореше. — Мислиш ли, че Мулето е третирал клоуна си като своите генерали? От тях той е изисквал вярност и лоялност, а от палячото — само страх. Не си ли забелязала, че у Магнифико състоянието на паника е патологично? Мислиш ли, че е нормално за едно човешко същество да се страхува през цялото време? Страх като този с времето става смешен! Вероятно е бил смешен и за Мулето, но също и необходим, защото заради този страх ние не можахме нищо да узнаем от него.

— Имаш предвид, че информацията на Магнифико за Мулето е фалшива? — заинтересува се Байта.

— Безполезна е! Просто е оцветена от патологичен страх. Мулето не е физически гигант, за какъвто го мисли Магнифико. По-скоро е съвсем обикновен човек, извън мозъчните си способности. Но го е забавлявало да се преструва на супермен пред бедния шут... — психологът сви рамене. — Във всеки случай, сведенията на Магнифико вече не са важни!

— Защо?

Но Майс като че ли не я чу и се върна към проектора си.

— Защо? — повтори Байта. — Втората Фондация ли...

Психологът плъзна поглед по нея.

— Да съм говорил за това? Не си спомням подобно нещо. Още не съм свършил. Какво ти казах?

— Нищо. О, Галактико, нищо не си ми казал, но бих искала да си го направил, защото съм смъртно уморена! Кога ще приключиш?

Еблинг Майс се взря в нея с разкаяние.

— Е, е, моя... мила, не исках да те обидя! Понякога забравям... кои са ми приятели и ми се струва, че изобщо не трябва да говоря за всичко това. Необходима е секретност, но заради Мулето, а не заради теб, мила моя! — той слабо потупа рамото ѝ. Но тя не отстъпи.

— Та за Втората Фондация...

Гласът му автоматично се сниши до шепот.

— Знаеш ли колко съвършено Селдън е прикривал ходовете си? Протоколите от Селдъновия конгрес ми се струваха толкова безполезни само допреди месец, докато не се появи тази странна проникателност у мен! И даже сега ползата от тях ми се струва незначителна! Документите, останали след конгреса, често са логически несвързани и винаги — неясни. Много бих се учудил, ако членовете на конгреса са знаели всичко, което е било в главата на Селдън. Понякога си мисля, че той е използвал конгреса само като гигантска фасада, а в действителност сам е построил...

— Фондациите? — попита Байта.

— Не, Втората Фондация. С нашата Фондация всичко е било просто. Но Втората Фондация е само име. Била е основана като нашата, но е имало някакви усложнения на проекта и те са скрити дълбоко в математиката. Все още остават много неща, които дори не съм започнал да разбирам, но за тези седем дни парчетата, които имах, се съчетаха в някаква, макар и неясна картина. Фондация номер едно е свят на учени физици. В нея е концентрирана умиращата галактическа наука и условието е тя да бъде съживена отново. Там изобщо не са включени психолози. Това е странно и би трябвало да има някаква цел. Обичайното обяснение е, че Селдъновата психоистория работи по-добре в случаите, когато индивидуалностите, тоест хората, не знаят какво става и могат да реагират в съответствие с различните ситуации. Разбираш ли ме, скъпа?

— Да, докторе.

— Тогава слушай по-нататък! Фондация номер две е свят на учените психолози. Това е все едно огледален образ на нашата Фондация, но там властва психологията, а не физическите науки! Ясно ли ти е? — триумфиращо запита той.

— Не съвсем...

— Помисли си, Байта, използвай главицата си! Хари Селдън е знаел, че неговата психоистория може да предвижда само вероятностите, а не да установява нещата със сигурност. Винаги е имало възможност за грешка и с времето тази възможност е нараствала в геометрична прогресия. Естествено, Селдън се е опитвал да ни опази с всички възможни средства. Нашата Фондация е била силна с науката си, ние сме могли да побеждаваме армии и оръжия. Да противопоставяме сила на сила. Но срещу мозъчна атака от мутант като Мулето се оказахме безсилни.

— Това е работа за психолозите от Втората Фондация! — Байта чувстваше как възбудата нараства в нея.

— Да, да, да! Разбира се!

— Но те все още не са направили нищо...

— От къде знаеш, че не са?

Тя се замисли.

— Не че знам, но няма ти имаш доказателства, че са постигнали нещо?

— Аз единствено знам, че има много неща, за които нищо не знам! Не би трябвало Втората Фондация да се е развила повече, отколкото ние. Ние сме израствали бавно, но сме ставали силни — и при тях би трябвало да е така. Ала само звездите знаят каква е тяхната мощ сега. Дали са достатъчно силни да се съпротивяват на Мулето? Знаят ли въобще за опасността? Имат ли способни водачи?

— Но ако те следват Селдъновия план, тогава би трябвало да разбият Мулето!

— А! — слабо лице на Еблинг Майс придоби замислено изражение. — Пак ли това? Втората Фондация е нещо по-сложно от първата. Нейната комплексност е много по-голяма, а следователно — и възможността ѝ за грешки също. Виж, ако Втората Фондация не може да победи Мулето, това е лошо — наистина лошо. Тогава вероятно би настанал краят на човешката раса като такава.

— Не!

— Да! Ако потомството на Мулето наследи мозъчната му способност... Разбираш ли? Хомо сапиенс няма да оцелее. Ще се появи нова доминираща раса — някаква нова аристокрация, която ще използва човеците от хомо сапиенс като роби, защото са низша раса. Не е ли така?

— Така е.

— А ако случайно Мулето не основе династия, той все пак ще основе изопачена нова Империя, подчинена единствено на неговия мозък. Тя ще умре заедно с него и Галактиката ще се върне на нивото, на което е била, преди той да се появи. С изключение на това, че там повече няма да има фондации, които да породят истинската стабилна Втора Империя. Това пък ще означава хиляди години варварство. Което е все същото!

— Какво можем да направим? Можем ли да предупредим Втората Фондация?

— Трябва да го направим или те ще влязат в капана поради невежеството си. Не бива да го допускаме, само че няма начин да ги предупредим!

— Няма начин ли?

— Нямам представа къде са разположени те! Те са на „другия край на Галактиката“, но това е всичко, което се знае, а там има сигурно милиони планети, които са могли да бъдат избрани.

— Но, Еблинг, нима в тях не казват... — тя посочи към филмите, които покриваха масата.

— Не, не го правят! Или поне не там, където мога да го открия — все още! Секретността сигурно значи нещо. Трябва да има причина... — объркването се върна в очите му. — Бих искал да си тръгнеш! Загубих достатъчно време, а ни остава малко, много малко... — той се обърна, раздразнен и намръщен.

Магнифико внимателно се доближи до тях.

— Съпругът ти си е у дома, моя лейди!

Еблинг Майс не забеляза палячото. Беше се върнал към проектора си.

Същата вечер Торън, след като изслуша Байта, каза:

— Мислиш ли, че наистина е добре? Че не е... — той се поколеба.

— Добре е, Тори! Вярно, че е болен... Промяната, която е станала с него, загубата на тегло, начинът, по който общува, го доказват. Но що се отнася до Мулето, Втората Фондация или въобще

това, върху което работи, можеш да му вярваш! Майс е ясен и чист като небето в свободния космос. Знае за какво говори. Аз му вярвам!

— Тогава има надежда?! — това беше наполовина въпрос.

— Не съм съвсем уверена. Може би — да, може би — не. Затова аз вече нося със себе си бластер! — блестящото оръжие беше в ръката ѝ. — За всеки случай, Тори, за всеки случай!

— За в случай на какво?

Байта почти истерично се изсмя.

— Няма значение. Може би и на мен малко ми хлопа дъската — като на Еблинг Майс!

По това време Майс имаше само седем дни живот и тези седем дни бързо прелетяха един след друг.

Торън беше изпаднал в някакъв унес. Топлите дни и пълната тишина го бяха довели до летаргия. Струваше му се, че всичко живо е загубило своята активност и се е потопило в безкрайното море на хибернацията.

Майс живееше свой скришен живот, чиито резултати не се виждаха и никой нямаше представа за тях. Той се беше барикадирал и нито Торън, нито Байта го бяха мяркали. Единствено курсовете на палячото нагоре и надолу бяха доказателство за неговото съществуване. Магнифико — тих и замислен — се промъкваше на пръсти, разнасяйки подноси с храна, мълчаливо присъстваше в мрака и наблюдаваше.

Байта все повече и повече се превръщаше в своя сянка. Жизнерадостта ѝ изчезна, също както и самоувереността. Все повече се затваряше в себе си с грижите си и когато веднъж Торън изненадващо се приближи до нея и докосна бластера ѝ, тя бързо го измъкна, насилвайки се да се усмихне.

— Какво правиш с това нещо, Байт?

— Просто го нося. Да не е престъпление?

— Може направо да ти отнесе главата!

— Е, ще я отнесе и толкова! Няма да е голяма загуба!

Семейният живот беше научил Торън, че е безполезно да се спори с жени, така че той сви рамене и я остави на мира.

Последния ден Магнифико дотича задъхан и се вкопчи в тях изплашено.

— Ученият доктор ви вика. Той не е добре!

Майс наистина не беше добре. Лежеше в леглото си, с необичайно разширени и блестящи очи. Беше мръсен и неразпознаваем.

— Еблинг! — извика Байта.

— Оставете ме да говоря — изграчи психологът и с усилие се надигна на лакътя си. — Оставете ме да говоря! Аз свърших. Предавам ви работата си. Нямам записки, всичко съм унищожил. Никой друг не трябва да знае. Всичко трябва да остане заключено в мозъците ви...

— Магнифико! — каза прямо Байта. — Качи се горе!

Палячото неохотно се изправи и отстъпи. Тъжните му очи бяха заковани върху Майс. Психологът слабо махна с ръка.

— Той не влиза в сметката, нека остане! Остани, Магнифико!

Клоунът бързо седна. Байта гледаше в пода, прехапала устни.

Майс отрони с дрезгав шепот:

— Уверен съм, че Втората Фондация може да победи, ако Мулето не се намеси преждевременно. Тя е пазила в тайна своето съществуване и тази тайна трябва да бъде запазена — това си има цел... Трябва да отидете там. Сведенията ви ще са жизнено важни... Могат да променят всичко... Чувате ли ме?

Торън изкрещя почти в агония:

— Да! Да! Кажи ми как да ги намерим, Еблинг! Къде са те?

— Ще ти кажа — отвърна той слабо.

Но не можа да го направи.

Със смъртно бледо лице Байта вдигна бластера си и стреля с оглушителен шум. От кръста нагоре тялото на Майс изчезна, а на стената зад него остана дупка. Оръжието на Байта изпадна на пода от вкочанените ѝ пръсти.

26. КРАЯТ НА ТЪРСЕНЕТО

Никой не каза нито дума. Ехото от изстрела се търкаляше из външните стаи, докато замря в дрезгав мъртвешки шепот. Преди да умре, то заглуши трясъка при падането на бластера на Байта, писъка на Магнифико и нечленоразделния рев на Торън.

Настъпи тишина като при агония.

Главата на Байта беше наведена. Когато падаха, сълзите ѝ проблясваха в лъчите светлина. Преди Байта никога не бе плакала...

Мускулите на Торън почти се късаха от напрежение, но той не можеше да се отпусне — чувстваше се така, сякаш никога повече няма да може да разтвори челюстите си.

Лицето на Магнифико представляваше сива, безжизнена маска.

Накрая, през все още стиснатите си зъби, Торън задавено изрече с чужд глас:

— Значи ти си човек на Мулето! Той те е овладял!

Байта погледна нагоре и устата ѝ се изкриви в болезнена веселост.

— Аз — човек на Мулето? Шегуваш се! После тя се усмихна с огромно усилие и отметна косата си. Гласът ѝ бавно се възвръщаше към нормалните звуци или поне близо до тях:

— Свърши се, Торън! Сега мога да говоря. Не зная колко дълго ще живея след това, но мога да започна да говоря...

Напрежението се изля от тялото на Торън:

— За какво да говориш, Байт? За какво толкова има да се говори?

— За бедствията, които ни следват! Вече сме забелязвали това и преди, Тори! Не си ли спомняш? Как поражението винаги ни следва по петите и всъщност никога не ни достига! Бяхме във Фондацията и тя се предаде, докато независимите търговци още се сражаваха, но ние навреме заминахме за Хейвън. Бяхме на Хейвън, той капитулира, а докато другите още се биеха, ние отново изчезнахме навреме. Отидохме на Неотрантор и по това време той без съмнение е бил овладян от Мулето, а ние...

Торън я изслуша и поклати глава.

— Не те разбирам.

— Тори, такива неща не се случват в реалния живот! Ти и аз сме обикновени, незабележителни хора, не би трябвало да попадаме от един политически водовъртеж в друг — и то в продължение на цяла година... Освен ако не носим причината за водовъртежите със себе си. Ако ние не пренасяме източника на заразата. Сега разбираш ли?

Устните на Торън се опънаха. Той ужасено погледна кървавите останки от това, което някога е било човек, и очите му потъмняха.

— Нека да се махнем от тук, Байт! Да излезем на открито!

Навън беше облачно. Вятърът духаше срещу тях на вяли талази и рошеше косата на Байта. Магнифико се беше промъкнал след тях и сега се вслушваше в разговора им.

Торън каза:

— Ти уби Еблинг Майс, защото вярваше, че той беше вирусът на тази зараза? — нещо в нейните очи го порази, когато шепнешком продължи: — Той ли беше Мулето? — Торън не вярваше, не можеше да се насили да повярва в съдържанието на собствените си думи.

В отговор Байта остро се изсмя.

— Бедният Еблинг да е бил Мулето? О, майко Галактико, не! Не бих могла да го убия, ако той беше Мулето. Нали щеше да долови чувството, съпътстващо движението ми, и да го промени в любов, преклонение, ужас — в каквото си поиска! Не, аз го убих, защото не беше Мулето. Убих го, защото той знаеше къде е Втората Фондация и след две секунди щеше да издаде тайната на Мулето!

— Щеше да издаде тайната... — глупаво повтори Торън. — Да каже на Мулето...

Той изпищя и с ужас погледна палячото, който несъзнателно се беше навел, за да разбере по-добре за какво става дума.

— Не е Магнифико, нали? — прошепна Торън.

— Слушай, — натърти Байта. — Спомняш ли си, какво се случи на Неотрантор? Помисли си, Тори!

Той поклати глава и измънка нещо, а тя продължи със слаб глас:

— Един човек умря на Неотрантор. Умря, без никой да го докосне. Не е ли истина? Магнифико свиреше на видеооргана си и когато свърши, принцът беше мъртъв. Това не е ли странно? Не е ли необичайно, че едно същество, което се страхува от всичко, очевидно

безпомощно пред насилието, обладава способността да убива, когато поиска?

— Музиката и светлинните картини... — вметна Торън. — Те имат дълбок емоционален ефект...

— Именно емоционален! И то доста голям! А емоционалните ефекти са специалност на Мулето. Това би могло да се счита за съвпадение, защото едно създание, което може да убива с внушение, чак пък толкова да е преизпълнено със страх... Е, да кажем, Мулето е оперирал с ума му, както предполагахме, така че това е обяснимо... Но, Тори, аз долових малко от изпълнението му на видеооргана, което уби принца. Съвсем мъничко, ала достатъчно, за да ми внуши същото отчаяние, както в Криптата и на Хейвън. Торън, не мога да сбъркам това чувство!

Лицето на Торън потъмня.

— Аз... аз също го почувствах! Бях забравил. Никога не съм мислил, че...

— Тогава за пръв път ми дойде наум. Беше само неясно чувство — интуиция, ако искаш да го наречеш така. Но нямах за какво да се хвана... Тъкмо тогава Притчър ни разказа за Мулето и неговата мутация и в миг нещата ми се изясниха. Мулето беше този, който създаде отчаянието в Криптата. Магнифико пък създаде отчаянието на Неотрантор. Същото чувство. Следователно Мулето и Магнифико бяха една и съща личност. Не е ли така, Торън? Не прилича ли това на аксиома в геометрията: неща, еднакви във всички свои характеристики, са идентични? — тя беше на границата на истерията, но се овладя и само се разхълца, когато продължи: — Откритието ме плашеше до смърт. Ако Магнифико беше Мулето, той можеше да узнае за чувствата ми и да ги трансформира, да ме „покръсти“... Не можех да рискувам да научи! Избягвах го. За щастие, той също ме избягваше. Беше твърде заинтересован от Еблинг Майс. Планирах да убия Майс, преди да проговори. Планирах го тайно, толкова тайно, колкото можех — толкова, че не допусках да го призная дори на себе си. Ако можех да убия собственоръчно Мулето... Но аз не можех да рискувам. Той щеше да забележи и тогава щях да загубя всичко!

Тя изглеждаше като изцелена.

Гласът на Торън беше дрезгав:

— Това е невъзможно. Погледни нещастното създание! Той да е Мулето? Та той даже не чува за какво говорим!

Но когато погледът му последва сочещия пръст, Магнифико беше вече възбуден и нащрек. Очите му бяха проницателни и блестящи. Заговори без следа от какъвто и да било акцент:

— Аз я чух, приятелю! Просто седях и разсъждавах, че при всичката си хитрост и предвидливост сгрехих и изгубих толкова много!

Торън отстъпи назад, като че се страхуваше палячото да не го докосне или че дъхът му може да го оцапа.

Магнифико кимна и отговори на неизречения въпрос.

— Аз съм Мулето!

Той вече не приличаше на гротеска. Неговите криви крайници и огромният му нос бяха загубили карикатурния си изглед. Страхът му бе изчезнал. Беше изправен и стегнат, с лекота поел ситуацията в ръцете си. Каза толерантно:

— Седнете! Не се безпокойте, можете да се разположите както искате и да се чувствате удобно. Играта свърши и смятам да ви разкажа истината. Това е моя слабост — искам хората да ме разбират.

Когато погледна към Байта, очите му бяха все още старите, меки кафяви очи на Магнифико-шута.

— В моето детство няма нищо нормално, което да помня — той говореше бързо и нетърпеливо. — Може би разбирате! Бях хронически грозен, а носът ми и сега си е такъв, с какъвто съм се родил. Едва ли би било възможно да прекарам нормално детство. Майка ми е умряла още преди да ме види. Не знам кой е баща ми. Растях благодарение на случайността, с наранен и измъчен мозък, изпълнен със самосъжаление и мразен от другите. Знаех, че съм странно дете. Всички ме избягваха — повечето от отвращение, а някои от страх. Ставах странни произшествия... Е, няма значение! Имаше достатъчно неща, които да помогнат на капитан Притчър в изследванията му върху моето детство, за да разбере, че съм мутант. А това беше факт, който самият аз не разбирах, преди да навърша двадесет.

Торън и Байта го слушаха отсъстващо. Думите му прелитаха край тях и се приземяваха там, където трябваше, но сякаш оставаха почти без внимание. Палячото — или Мулето — вървеше пред тях с малки крачки и говореше като че ли на отпуснатите си ръце:

— Изглежда, че осъзнаването на моята необикновена способност идваше при мен бавно, с едни такива мудни стъпчици... Даже на края аз още не вярвах. За мен човешките мозъци бяха циферблати със стрелки, които показват преобладаващата емоция. Това е бледа картинка, но как иначе мога да го опиша? Полека-лека аз разбрах, че мога да прониквам в тези мозъци и да премествам стрелките до точката, на която искам да спрем, и да я закова там завинаги. Но още повече време загубих, докато осъзная, че другите не могат да го правят. Все пак в края на краищата съзнанието за тази способност дойде, а заедно с него и желанието да се издигна над предишния си мизерен живот. Може би ме разбирате... Или поне се опитвате да ме разберете. Не е лесно да бъдеш урод — да имаш мозък и да си умен, но да си оставаш урод. Присмех и жестокост... Да си различен! Да си аутсайдер... Никога не сте го изпитвали! — Магнифико погледна към небето, залюля се на петите си и продължи. — Но аз все пак се учех и реших, че и двамата с Галактиката можем да се променим. Е, за всичко си има ред, а аз бях търпелив и чаках — цели двадесет и две години. Моята промяна! При всички случаи тя щеше да надхвърли човешките понятия и предимството щеше да ми донесе превъзходство в рамките на Галактиката. Макар че това беше честна игра — един като мен срещу трилиони като вас! — той спря, за да погледне бързо към Байта. — Ала аз имах слабости. Самият аз не представлявах нищо. Ако печелех сила, това беше с помощта на останалите. Успехът идваше при мен чрез обикновените хора. Винаги! Както каза и Притчър. Като пират аз построих моята първа астероидна база. Като индустриалец за първи път стъпих на планетата си. По трети начин се справих с военния управител на Калгън, така че го победих и получих неговия флот. Следваше Фондацията — и вие двамата изиграхте ролята си. Фондацията... Фондацията беше най-трудната задача, с която съм се справял. За да я победя, аз трябваше да надвия, да разруша или да елиминирам голяма част от управляващата класа. Можех да го правя постепенно, но сигурно имаше и по-кратък път, който търсех. В края на краищата, ако един силен мъж вдига наведнъж петстотин фунта, това не означава, че може да ги задържи дълго във въздуха. Моят емоционален контрол не е по-лесно нещо и предпочитам да не го използвам, ако не е особено наложително. Тъй че ми трябваша съюзници за моята първа атака над Фондацията. Като се представях за

своя шут, аз търсех агент или агенти от Фондацията, които неминуемо биха били изпратени на Калгън да разследват моята скромна личност. Сега знам, че капитан Притчър е бил човекът, когото търсех, но съдбата пожела да открия вас. Аз съм телепат, но не изцяло, а, моя лейди, вие пък бяхте фундацианка. Бях подведен от този факт. Това, че Притчър се присъедини към нас по-късно, не беше фатално, но то представляваше стартовата точка, от която започна една фатална грешка.

Торън се размърда за първи път. Заговори неспокойно.

— Тогава... Имаш предвид, че когато заплашвах онзи лейтенант на Калгън само със зашеметяващ пистолет и рискувах себе си, тогава съм бил под твой емоционален контрол? — той пръскаше слюнки. — Имаш предвид, че си ме управлявал през цялото време?

Слаба усмивка плъзна по лицето на Магнифико.

— А защо не? Не смяташ, че е било така? Помисли си... Би ли рискувал да умреш за един странен циркаджия, който не си виждал преди това, би ли го направил, ако беше на себе си? Мисля, че после си останал удивен от развоя на събитията и си стоял като смразен...

— Да! — потвърди Байта. — Той наистина беше като смразен. Много точно казано.

— А освен това — продължи Мулето, — Торън беше извън опасност. Лейтенантът следваше стриктно заповедта да ни остави да си отидем. Тъй че ние тримата с Притчър пристигнахме във Фондацията и гледахме как се развива офанзивата ми. Когато съдеха Притчър и ние присъствахме, аз бях много зает. Военните съдии на това дело по-късно щяха да командват ескадрони във войната. Те се предадоха доста лесно, така че моят флот спечели при Харлегор, а и другите по-малки сражения. Освен Притчър, аз срещнах и доктор Майс, който ми донесе видеооргана изцяло по своя инициатива и много опрости работата ми. Единствено това беше негово собствено решение.

Байта вмъкна:

— Онези концерти... те не съвпадаха с останалото! Сега разбирам!

— Да — каза Магнифико, — видеоорганът действаше като фокусираща леща. Освен това той е и примитивно средство за емоционален контрол. С него можех да обработвам повече хора, а в

отделните индивидуални случаи и да въздействам с по-голяма мощност. Концертите, които имах на Терминус преди завземането му, а и на Хейвън, преди и той да падне, допринесоха за всеобщото състояние. Без видеооргана можех тежко да разболея принца на Неотрантор, но нямаше да го убия. Разбирате ли? Но най-голямата ми цел беше Еблинг Майс. Той трябваше да... — в последните думи на Магнифико се прокрадна досада, после тя изчезна. — Има някои специални свойства на емоционалния контрол, които не познавате. Интуицията, проникателността и прозрението, когато желаете да ги предизвикате, могат да бъдат третираны като емоции. Или поне аз мога да ги третирам по същия начин. Не сте го разбрали, нали?

Той почака малко и сетне продължи:

— Човешкият мозък работи с нисък интензитет. Двадесет процента е обичайното ниво. Когато за момент се изкачи на по-висока степен, това се нарича прозрение, проникателност или интуиция. Рано открих, че мога да индуцирам продължително повишение на мозъчния интензитет. Това не изключва смъртоносен изход за третирания човек, но е полезно... Поглъщателят на атомно поле, който използвах във войната срещу Фондацията, беше резултат от стимулирането на мозъка на един калгънски техник. Работих и с още хора. Еблинг Майс беше лесен. Потенциалът му бе висок, а той ми трябваше. Дори преди изобщо да е започнала моята война с Фондацията, аз вече бях изпратил делегати да преговарят с Империята. Беше време да започна да търся Втората Фондация, но не успях да я намеря. Знаех, че трябва да я откроя, и Еблинг Майс беше нужното средство. С неговия мозък и походяща стимулация той вероятно можеше да повтори трудовете на Хари Селдън. И го направи. Извисих го до най-горната граница. Процесът беше разрушителен, но трябваше да бъде завършен! Майс умря в крайна сметка, но живя... — досадата му отново изплува за кратко. — Той щеше да живее достатъчно дълго. Заедно ние тримата можехме да отидем във Втората Фондация. Това щеше да е последната битка, но заради грешката ми...

Торън повиши глас:

— Защо толкова я подчертаваш? Каква е грешката ти?

— Твоята съпруга беше грешката. Жена ти е необикновен човек. Никога преди не съм срещал никой като нея. Аз... Аз... — изведнъж гласът на Магнифико секна. Беше мрачен, когато продължи: — Тя ме

харесваше, без да съм подправял емоциите ѝ. Нито се отвращаваше, нито се подиграваше с мен. Тя ме жалеше. Тя ме харесваше! Не разбираш ли? Не схващаш ли какво означаваше това за мен? Никога преди някой... Е, на мен ми допаднаше това. Моите собствени емоции не ми се подчиняваха — на мен, който съм господар на чуждите! Държах се далече от мозъка ѝ, не я манипулирах. Харесвах естествените ѝ чувства. Това бе грешката ми — първата ми грешка! Ти, Торън, беше контролиран. Ти никога не си ме подозирал, нито пък си ме разпитвал, защото не си виждал нищо необичайно в мен. А между другото, когато „филийският“ кораб ни спря, те знаеха местоположението ни, защото поддържах връзка с тях, както бях във връзка и с генералите си през цялото време. Щом те ни спряха, аз бях заведен на борда, за да се срещна с Хан Притчър, когото държаха затворен там. Щом се оттеглих, той вече не беше затворник, а полковник, човек на Мулето и негов командващ. Цялата процедура беше твърде елементарна дори за теб, Торън! Но ти прие моето обяснение, въпреки че беше пълно с безсмислици. Разбираш ли какво имам предвид?

— Как си поддържал връзката с генералите си? — Торън се намръщи.

— Не беше трудно! УКВ-предавателите са елементарни при употреба и са удобни за пренасяне. Всеки, който ме свареше да предавам, щеше да си отиде без спомен за събитието. Това се случваше, между другото! На Неотрантор моите собствени глупави емоции ме предадоха отново. Байта не беше под мой контрол, но даже и така тя никога не би ме заподозряла, ако се бях овладял спрямо принца. Но неговите намерения спрямо Байта ме раздразниха. Аз го убих. Беше глупава постъпка. Едно малко сбиване щеше да свърши същата работа. И все пак твоите подозрения нямаше да се потвърдят, ако бях спрял Притчър или пък обръщах повече внимание на вас и по-малко на Майс — той сви рамене.

— И това е краят? — попита Байта.

— Да, краят.

— А сега какво?

— Ще продължа програмата си. Съмнявам се, че ще намеря някой достатъчно умен и ще успея да го стимулирам, както Еблинг

Майс в тези дни на упадък. Тъй че ще търся Втората Фондация по друг начин. В този рунд вие ме победихте!

Байта триумфиращо скочи на крака.

— В този рунд ли? Само в този рунд? Ние те победихме напълно! Всичките ти победи извън Фондацията не струват нищо, защото Галактиката сега тъне във варварски вакуум. А и самата Фондация не е голяма победа, защото не тя трябваше да спре твоя вариант на криза. Втората Фондация е тази, която трябва да победиш — Втората! — защото тя е тази, която е предвидена да те спре. Единственият ти шанс е да я откриеш и да я нападнеш, преди да е готова. А не можеш да го направиш сега! С всяка минута от този момент нататък тя ще се оказва все по-подготвена срещу теб. Машината вече може би е задействана. Ти ще знаеш — когато тя те нападне и твоето кратко властване приключи, че си просто още един свален узурпатор, бързо проблеснал и угаснал на фона на кървавото лице на историята! — тя дишаше дълбоко, почти задавена от страстната си ярост. — Ние те победихме — Торън и аз! Сега вече мога да умра спокойно.

Тъжните кафяви очи на Мулето си бяха тъжните, кафяви, любящи очи на Магнифико:

— Не искам да убивам нито теб, нито съпруга ти. Освен всичко друго, вие двамата сте неспособни да ми попречите по-нататък. Дори и да ви убия, това няма да върне Еблинг Майс. Моите грешки са си мои собствени, така че аз трябва да отговарям за тях. Ти и твоят съпруг можете да си тръгнете. Вървете си с мир, заради това, което аз наричам приятелство! — после той добави с внезапен прилив на гордост. — А междувременно, аз все още си оставам Мулето, най-силният човек в Галактиката и ще разбия Втората Фондация!

Байта изстреля последната си стрела с непоколебима увереност:

— Няма да можеш! Все още вярвам в мъдростта на Селдън. Ти си и ще си останеш първият и последният член на своята династия!

Нещо засегна Магнифико:

— На моята династия? Да, често съм мислил за това, че мога да основа династия и да си имам подходяща съпруга!...

Байта изведнъж разбра значението на погледа му и се вцепени от ужас, ала Магнифико поклати глава:

— Усещам отвращението ти, но това е глупаво. Ако нещата стояха по друг начин, бих те направил щастлива с лекота. Това би бил изкуствен екстаз, макар и неотличим от този, постигнат с помощта на естествените чувства. Само че нещата имат по-различен смисъл! Аз се наричам Мулето — но очевидно не заради силата си... — и той си тръгна, без нито веднъж да се обърне назад.

Източник: <http://sfbg.us>

Издание:

ФОНДАЦИЯ И ИМПЕРИЯ. 1992. Изд. Орфия, София. Биб. Фантастика, No.11. Фантастичен роман. Превод: от англ. Елена ПАВЛОВА [Foundation and Empire, by Isaac ASIMOV (1951)]. Послеслов: Човекът, постигнал „Краят на вечността“, Росица ПАНАЙОТОВА — с.265–267. Художник: Димитър СТОЯНОВ. С портрет на автора. Печат: Св. Георги Победоносец, София. Формат: 70×100/32. (16 см.) Печатни коли: 17. Офс. изд. Тираж: 25 000 бр. Страници: 269 [272] с. Цена: 13.80 лв. ISBN: 954-444-010-0.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.